

LA NO-VIOLÈNCIA EN LA PAU I EN LA GUERRA

M.K.Gandhi

Introducció de Lluís Mª Xirinacs

Volum I

AHIMSA
Edicions

M.K. GANDHI

LA NO-VIOLÈNCIA
EN LA PAU
I EN LA GUERRA

Traducció de l'anglès: BET ABEYÀ

*Introducció a la 1.ª edició catalana:
LLUÍS M.ª XIRINACS*

 AHIMSA, edicions - Barcelona

Títol original: "Non-violence in peace & war"

Selecció de V.B. Kher

Coberta d'Enric Mitjans

© Naçajivan Trust, 1944, Índia

© AHIMSA, edicions, 1983

per les edicions catalana i castellana

Dipòsit Legal: B.9913-1983

I.S.B.N.: 84-85351-45-2

Imprès per GRAMISA, Alarcón, 93 - Sant Adrià del Besós

AHIMSA, edicions

Avgda. Místral, 75 pral. 1.ª - Barcelona-15

INTRODUCCIÓ A LA 1.ª EDICIÓ CATALANA

Vull fer una introducció senzilla i planera com són els articles periodístics de Gandhi d'aquest llibre. Potser són articles repetitius, tal volta trobarem punts de vista discutibles, però són enamoradors. No pots llegir dues pàgines sense sentir la fiblada que penetra fins a las juntures que lliguen l'ànima i l'esperit.

En l'article 21 demanen a Gandhi que en nom del Congrés nacional envii un cable a la Lliga de Nacions en protesta de les accions criminals dels francesos contra Damasc i els drusos de Síria. Gandhi, sorprenentment, diu que no. "Estalvieu-me d'haver d'anunciar la nostra impotència". "Els animals en presència d'una tempesta, s'ajunten i cerquen escalfor i coratge els uns dels altres. No fan una crida inútil al déu dels temps perquè moderi la seva ira."

— Lector, ¿no has sentit el mateix rebuig interior a l'hora de participar en les inútils i impotents recollides de signatures per Guatemala, pels desapareguts d'Argentina...? Gandhi és enemic de paraules buides, de tapadores nobles i covardies innobles. Gandhi se'ns presenta autèntic en la seva grandesa i en la seva migradesa, testimoni fidedigne, només testimoni, de l'esperit humà.

1. NO-VIOLÈNCIA

La no-violència és la llei de la humanitat, com la gravetat és la llei dels astres. La gravetat -ens diu Gandhi- regula els astres des de temps immemorial però fou descoberta fa pocs segles. La no-violència regula la humanitat des del seu origen però ha estat descoberta ara. El descobriment de la llei de la gravetat permet fer coses, com els satèl·lits artificials, que abans del seu descobriment no

es podien fer. També la presa de consciència de la llei de la no-violència permet a la humanitat de fer coses, com la descolonització de l'Índia per via no-violenta, que abans no es podien fer.

Gandhi ens eleva a tots per damunt de la nostra deixadesa. Ens estimàvem més viure violentament, en l'estultícia del seguiment cec dels nostres desigs, en l'empenta cega dels desigs contradictoris que xoquen i es destrossen. Posàvem la nostra llum intel·lectual humana al servei de la imposició cega i hem desenrotllat el perfeccionament de la capacitat animal de ferir i matar molt més enllà del que l'animal pot fer.

Des que existeix l'esperit de l'home sobre la terra s'ha acabat la violència. En el meu cervell hi caben no solament tots els meus desigs sinó també els desigs de tots els homes, les ànsies dels animals, la vitalitat dels vegetals i les atraccions i repulsions de la matèria còsmica. I en el meu interior hi ha la possibilitat d'aconseguir l'harmonia d'aquesta immensa gama d'amors. Per consegüent, la violència s'ha acabat.

~ Però, *¿qui té un cor tan gran on càpiguen tots els amors i on es creï l'harmonia de tots ells?* A Gandhi li deien "Mahatma", "Gran ànima". Nosaltres més aviat tendim a esdevenir petites ànimes, ànima de ratetes contentes amb rosegar la quotidiana ració de formatge per cuinar a encauar-se al niu fins a demà. Tots tenim la gran ànima dintre de nosaltres, tots som "jo i tot el gènere humà" com deia Agustí d'Hipona, i, tanmateix, fàcilment ens abracem esbojarradament al "jo" i prescindim de "tot el gènere humà" i de "l'univers sencer" que formen la part principal, més grandiosa, més gratificadora, més gloriosa del nostre esperit. "Homes de poca fe, -diu Jesús- per què heu temut?"

Gandhi posa como a condició especial de la no-violència la fe. Si no tenim una ànima resplendent de fe amorosa, "el gènere humà", "l'univers sencer" són expulsats del nostre esperit per nosaltres mateixos i esdevenen, aleshores, el nostre enemic gegantí, temible fins a l'extrem. La por. La por dels animals davant tot allò que els és desconegut. No volem conèixer la part més meravellosa del nostre esperit i ens sentim terriblement sols, desemparrats i fins i tot amenaçats... en la nostra propia casa!

~ Si acceptéssim la grandesa de l'esperit *-la fe-* els nostres desigs particulars naixerien dels desigs conjunts *-no-violència-* i desapareixeria el sofriment, la mort, l'opressió.

Disposem d'un llibre autobiogràfic -"Les meves experiències amb la veritat"- on Gandhi explica com aconseguí la seva emancipació personal. Per la història sabem que Gandhi aconseguí

l'emancipació política de l'Índia respecte a l'imperialisme britànic. Però ell diu que *renuncia a la llibertat de l'Índia si cal aconseguir-la renunciant a la no-violència*. La no-violència és la llei conjunta, cap part no es pot alliberar violentant el conjunt. La part en funció del tot i no el tot en funció de la part. Ànima gran.

I malgrat això aconseguí els dos alliberaments: el seu i el de l'Índia. El seu tot alliberant els homes del seu entorn, i el de l'Índia tot alliberant els britànics de l'ansia dominadora. -

Gandhi veia la no-violència -"Ahimsa"- tan clara com Newton la seva fórmula de la gravetat. Hauríem d'aprendre de Gandhi a passar-nos la vida contemplant el conjunt i actuant des del conjunt de l'univers, objecte de la nostra fe i contingut de l'únic amor autèntic possible, en comptes de tenir continuament l'ànima venuda a petits dogmes de fe i a petits objectes d'amor que sempre donen diners i plaer a costa del patiment d'altri. Gandhi és pràctic i concret, estudia i actua en les coses petites minuciosament. Però no fa res si abans no ha consultat la seva fe, si abans no té la resposta del "gran retaule de la creació" en forma d'una "petita veu silenciosa" que li parla a ell des del Tot a cada moment i davant de cada situació. No és ell des d'ell qui fa les coses. Ell només és testimoni i enviat. I no té respectes humans ni se sent lligat per les conveniències d'una societat parcial i egoïsta. Ho veu tot, ho escolta tot, ho presenta tot a l'Esperit i n'espera la resposta harmònica conjunta amb la resta de l'univers. Aleshores actua. -

Gandhi té molts valors, però, amic, et prego que consideris aquest com *el valor suprem* del missatge de Gandhi. És testimoni i enviat fidel de l'Esperit i voldria que tots els homes i totes les nacions també ho fossin. Et recomano que aquest llibre el consideris de capçalera. Fóra bo de llegir un article cada nit abans d'anar a dormir. Només un article i prou.

2. INDEPENDÈNCIA

La nostra pobra cooperativa "Ahimsa" s'ha embarcat a publicar aquest primer volum dels articles de Gandhi en català amb tota la il·lusió. És com una primícia. Ens sembla que mai no han estat aquests articles editats a occident. Partim de l'edició anglesa feta a l'Índia en vida de Gandhi, corregida i revisada per ell mateix, segons ens informà Lanza del Vasto.

La major part dels articles són resposta a preguntes d'estrangers, especialment europeus. És admirable que tracti de trobar el

consell adequat als problemes de tants països: Àfrica del Sud, Abisinia, Xina, Japó, USA, Gran Bretanya, França, Alemanya, Dinamarca, Rússia, Àustria, Txecoslovàquia, Suïssa, Itàlia, Espanya, Polònia, els jueus, els palestins,... Respon a gravíssimes contradiccions derivades de la guerra de 1914 i les que plantegen la conflagració mundial de 1939. —

Aquesta enumeració podria donar a entendre que Gandhi es dispersava com les papallones. Res més fals. Si el primer principi de la no-violència es podria anunciar així: “*la part sempre s’ha de resoldre en funció del tot*”, el segon principi diria: “*No puc resoldre una altra part si encara no he resolt la meua*”. Altrament em podrien dir “Metge, cura’t a tu mateix”.

Gandhi és invitat al Lancashire d’Anglaterra, és invitat a Amèrica, a Rússia, a Xina. No hi va. Diu que encara no ha convençut el seu poble. Serien visites buides. Mai no nega que aquests països enviïn missatgers a aprendre’n. Atén tothom mentre li ho permet la seva feina. Aquests fets parlen més clar que totes les visites.

Però ell començà per assolir la seva llibertat interior i continuà conquerint la independència de l’Índia. “La independència nacional no és una ficció. És tan necessària com la independència individual. Però cap de les dues, si és basada en la no-violència, no ha d’ésser una amenaça a la independència de l’altra. I així com amb la independència individual i amb la nacional, també amb la internacional (art. 40).

Un dels temes més importants d’aquest recull d’articles és el tema de “*Swaraj*”, el tema de la independència.

D’antuvi cal dir que ell veia la independència no com “posar-se enfront” de cap altre país, sinó com a dret a tenir “casa pròpia” al costat i en germanor de totes les altres cases del món. Gandhi vol la independència de l’Índia i tanmateix no és nacionalista. Maneja una fecundíssima idea prou conguda entre nosaltres: l’ancestral idea d’“*Imperi*”.

L’Índia formava part de l’Imperi britànic. En principi Gandhi no vol separar-se’n. Però des del principi vol un tracte d’igual a igual amb la metròpoli. Vol germanor, no supeditació. “Si la Gran Bretanya vol ésser totalment companya, m’agradaria molt, però el companyerisme ha d’ésser real, no ha d’ésser una excusa per a governar o per a protegir” (art. 42). I en principi ho creu possible i ho intenta ja des d’Àfrica del Sud (1893) i a l’Índia fins a 1919. La matança d’Amristar el convenç definitivament que l’Imperi britànic és imperialista. Defineix així l’imperialisme: “és únicament garantit per a la protecció del comerç imperial i per tant

per al manteniment de la pau en la mesura que és necessària per a la seguretat d’aquest comerç; és impotent per a prevenir la pèrdua de la vida i de la propietat.” (art. 95)

Un japonès li pregunta: “Com fóra possible la unitat entre el Japó i l’Índia?”. Respon: “Pot ser possible si el Japó deixa de mirar l’Índia amb ulls cobejosos. Sens dubte no llençareu el vostre exercit cap a l’Índia, però feu servir la vostra habilitat sense parió, i la vostra traça, per amagar la veritat i el vostre coneixement de la debilitat dels indis, per omplir l’Índia dels vostres articles que sovint són dolents. Heu copiat els mètodes d’explotació dels governants de l’Índia (els britànics) i potser encara els heu superat. Ara, des del punt de vista japonès, no podeu perdre els milions de rúpies que obteniu de l’Índia. I si no els podeu obtenir voluntàriament, ho haureu de fer per la força de les armes. Però aquest no és el camí d’ajuntar l’Índia i el Japó. El que les pot unir és un lligam moral basat en l’amistat mútua” (art. 69). —

Ell creu que un imperi no imperialista dóna amistat, dóna comoditats i privilegis (art. 30), “Llavors creia que l’Imperi britànic era un sistema del tot benèfic per a la humanitat” (art. 50). Dins d’un imperi verament amical cal que les parts lliurement confederades facin sacrificis per mantenir-lo.

Quan el 1920 llança la campanya de no cooperació amb l’Imperi britànic perquè finalment l’ha jutjat irrecuperable, no planteja la independència nacional dels indis. Planteja la independència d’un fins aleshores subimperi. Gandhi somnia amb un nou imperi resultat de la unió de la nació índia i de la nació musulmana de l’Índia. *Ell vol la unió dels pobles, no llur separació*. Lluità heroicament en aquest sentit. A les darreries de 1947 la mala fe britànica partí el territori en dos estats conflictivíssims, l’Índia i el Paquistà i Gandhi morí assassinat per uns fanàtics que no li toleraven el seu amor a la nació musulmana. —

S’ha pintat a Occident una imatge espiritualista i poètica de Gandhi en el cor de molts no violents. No. Gandhi, entre altres coses, fou un gran polític. Lluità per una independència real. Dirigí el partit del “Congrés Nacional Indi” fundat el 1885. “El Congrés és l’única organització política del món que ha adoptat, que jo sàpiga, una no-violència pura per aconseguir la independència” (art. 54).

És un partit que arriba a tenir ministres i legisladors de l’Índia abans de la independència. La no-violència, quan no troba la llibertat, *la fa*. Aquest partit munta un Congrés indi, una autoritat paral·lela a la imposada. Cap enemic no pot parar l’avanç de la

nova societat lliure si s'està disposat a donar la vida per salvar la pròpia dignitat del país lliure.

Gandhi eleva el poble a la seva dignitat i a l'honor de la independència fraternal. Abans, l'Índia sempre fou -amb contadíssimes excepcions- no-violenta. Però es tractà d'una no-violència passiva. Ara Gandhi ensenya a l'Índia una nova no-violència, l'activa. El passat original de l'Índia li fa sospitar l'existència d'una missió universal del seu país. "Tinc una fe inextinguible que, de tots els països del món, l'Índia és l'únic país que pot aprendre l'art de la no-violència". (art.90).

— Distingeix taxativament entre la no-violència activa del fort, del valent i la no-violència passiva del feble, del covard, que és en realitat impotència, simple passivitat i tal volta violència inactiva o en suspensió.

Pregunta als components del seu partit: si no som capaços de resoldre els avalots interns sense cridar la policia del governador britànic, ¿com resoldrem la seguretat del país el dia de la independència?

Immediatament planifica la constitució i l'entrenament d'unes forces de seguretat no violentes, un exèrcit de defensa no-violenta (arts. 52-55, 57, 61 i 95).

3. MILITARISME

Ací arribem al tema més conflictiu plantejat en aquest llibre: *un no-violent pot participar en la guerra o en la milícia?* En les preguntes que li fan, sobretot no-violents occidentals, es transparenta un dubte terrible sobre l'ortodòxia no-violenta del fundador de la no-violència. Paradoxa sorprenent! Els deixebles occidentals de Gandhi semblen més ortodoxos que Gandhi. —

A primera vista, sembla que ell fou més lax en els primers anys, en la pràctica: participació amb els anglesos contra els boers i els zulus a l'Àfrica i contra Alemanya en la guerra del 14 a Anglaterra. Àdhuc en els primers articles d'aquest llibre sempre justifica aquesta posició (arts. 11, 14, 18, 30, 32, 38 i 40). Més tard sembla que es torna radical i aconsella oferir-se en autoimmolació personal i col·lectiva quan calgui (art. 43, 56, 59, 60 i 64).

Però la meua impressió és que Gandhi té una posició invariant des del primer dia fins al final. Mai no reconeix equivocacions en aquest terreny. Manté fins al final la justificació de les seves primeres actuacions i de les seves primeres paraules. "És una convic-

ció profunda que la guerra és un autèntic mal. No cediré a ningú el meu rebuig a la guerra. Però *la convicció és una cosa i la pràctica correcta n'és una altra*" (art. 32). —

"Les proposicions sobre les quals he bastit els meus arguments són tan certes com les definicions d'Euclides, les quals no deixen d'ésser vertaderes perquè a la pràctica siguem incapaços de dibuixar una línia d'Euclides en una pissarra (*línia sense gruix*). Però fins i tot un geòmetra troba que és impossible avançar si no recorda les definicions d'Euclides. Tampoc nosaltres no podem prescindir de les proposicions fonamentals en les quals es basa la doctrina de Satyagraha (*línia sense violència*)", (art. 18).

Crec que aquí hi ha el fil conductor del seu pensament: cal pensar la no-violència en el nivell *teòric* i de les *conviccions sense cap concessió* a la violència. Si li donem el més mínim gruix de violència tota la "geometria" de Gandhi cau per terra. Ni un dels seus "teoremes" es manté.

— Però si ens creiem en la pràctica que som no-violents purs, o som uns ingenus o som uns hipòcrites. En la pràctica sempre hi ha un mínim gruix de violència. La pràctica correcta no consisteix en que jo, o els meus, fem actes purs de no-violència, sinó *com passar a la situació de mínima violència conjunta possible*. Sovint preferim l'*adoració* de líders puríssims als quals exigim despietadament un número de circ cada vegada més difícil, a l'alliberament de pobles sencers.

"És clar que en la meua Independència d'avui hi ha lloc per als soldats! No tinc prou capacitat com per a predicar a tot el país la doctrina de la no-violència. Per això la practico restringida rigorosament a l'objectiu d'aconseguir la nostra llibertat, i potser *aquesta és una forma d'afavorir que la regulació de les relacions internacionals es realitzi per mitjans no-violents*. Però la meua incapacitat no s'ha de confondre amb la doctrina de la no-violència. Intel·lectualment la veig amb tota la seva esplendor. El *meu cor* s'hi aferra. Però ençara no he trobat la manera de difondre la no-violència universal de manera efectiva. No estic prou preparat per a aquesta tasca gegantina. Dintre meu encara hi ha indignació, dualitat" (art. 14).

— "Potser mai no serem prou forts com per a ésser del tot no-violents de pensament, paraula i obra. Però hem de mantenir la no-violència com al nostre objectiu, i hem de fer progressos cap a ell" (art. 23). —

En un altre lloc diu que la no-violència no té graus, i que la violència sí que en té. També afirma, valent, que el no-violent no

pot ser neutral davant les lluites entre violents. No es posa mai a favor del poderós quan aquest guanya, com aquells bisbes cristians que beneïen el tirà com un "creuat de Déu". Però tampoc, quan arriba una certa "democràcia", no fa aquelles clàssiques afirmacions neutralistes dels mateixos bisbes: "Condemnem la violència vingui d'on vingui." Gandhi diu: "Una persona no-violenta, quan sorgeix l'ocasió ha de dir quin costat és el just. Per això vaig desitjar l'èxit als abissinis, als espanyols, als txecs, als xinesos, i als polonesos, tot i que en tots els casos hauria desitjat que oferissin resistència no-violenta" (art. 96). —

Amb tota suavitat acaba un article (32) que respon a les objeccions d'heterodòxia contra ell fetes per un deixeble de Tolstoi. Si tan primmirats són "els resistents europeus a la guerra farien bé de formular una opinió pública a Europa que obligués la Gran Bretanya a tornar enrera i aturar la contínua explotació de l'Índia". En comptes d'atacar tant a Gandhi ¿no es podrien dedicar a atacar els britànics?. Sovint la meua puresa de pensament i convicció *sense pràctica* exigeix a un altre la puresa *de pràctica* que a mi no m'exigeixo. Altres vegades per salvar la meua puresa de pràctica en *coses insignificants* faig un acte de covardia o de passivitat davant *coses molt significatives*. —

Gandhi no cau en aquests paranys. Per salvar l'Imperi (molt significatiu en la pràctica), renuncia parcialment a la pràctica de la seva convicció (poc significativa en la pràctica). Després, amb coherència, pensarà igualment per al nou imperi indi-musulmà que vol crear verament independent.

"Per això crec que he complert prou el meu deure com a home i com a ciutadà, oferint els meus humils serveis a l'Imperi quan aquest els necessitava. Així és com espero que cada indi actuï amb el seu país sota la independència. Estaria profundament desconhortat si, en cada ocasió imaginable, cadascun de nosaltres hagués de tenir un codi de lleis dins d'ell mateix i sospesar amb balances daurades cada acció de la nostra futura Assemblea Nacional. Hem de cedir el nostre judici sobre la majoria dels temes als nostres representants nacionals i hem de posar particular cura en escollir aquests representants. Crec que si no és així, un govern democràtic no seria possible ni per un sol dia" (art. 11).

"Podem respondre fàcilment què és el que succeirà durant l'independència. Llavors els soldats no seran mercenaris sinó que formaran la milícia nacional només amb propòsits de defensa i protecció" (art. 8). —

"Mentre que jo, que fins i tot com a creient d'Ahimsa puc

comprendre i admetre que hi hagi una instrucció militar per a aquells qui creuen en la necessitat d'emprar les armes en comptades ocasions, no puc defensar de cap manera la instrucció militar dels joves del país sota un govern (el britànic) que no respon en absolut a les necessitats del poble; i a més, estaré en contra del servei militar obligatori en qualsevol cas, i fins i tot, sota un govern nacional" (art. 17).

"En l'estat actual de la societat, no dubtaria d'empresonar els lladres i els assaltadors, fet que és en ell mateix una espècie de càstig. Però també he d'admetre que això no és Satyagraha, sinó que és un lapsus de l'autèntica doctrina" (art. 19). —

"Si hi hagués un govern nacional, tot i que no participaria directament en cap guerra, em puc imaginar situacions en les quals el meu deure seria votar per l'entrenament militar d'aquells qui el desitgessin, ja que sé que tots els seus membres no creuen en la no-violència fins al mateix punt que jo. No és possible fer una persona o una societat no-violenta per obligació. *La no-violència actua de manera misteriosa. Sovint les accions d'una persona contravenen l'anàlisi en termes de no-violència; o també sovint les seves accions tenen aspectes de violència i en canvi ella és absolutament no-violenta en el sentit més profund del terme, i després es pot comprovar*" (art. 30).

I quan la seva no-violència personal pràctica haurà crescut, en la tardor de la seva vida, quan la veueta petita i silenciosa se li haurà anat posant cada vegada més imperiosa, mentre que els militants del Congrés s'hauran anat reblanint, dimitirà de càrrecs per mantenir el missatge pur, recomanarà l'ús de les armes a aquells el cor dels quals sap que tem el desarmament total del país i se sentirà sol, terriblement sol...

"L'acceptació per part de l'Índia de la doctrina de l'espasa seria l'hora de la meua prova. Espero que no em sigui necessària. La meua religió no té límits geogràfics. Hi tinc una fe viva que transcendeix fins i tot el meu amor per l'Índia" (art. 94).

El calze amarg de la prova no fou durant la guerra mundial, vingué quan ja l'Índia fou independent. Els seus dirigents del Congrés no es veieren amb cor de muntar-la sense forces coactives (exèrcit, policies, presons). Gandhi, per dirigir ell l'Índia, posà com a condició la supressió de forces coactives. I Gandhi degué plegar, fidel al seu destí de testimoni pur de la no-violència. Ocupà el seu lloc el pandit Nehru i ell restà com l'home amb més autoritat moral del seu país, però sense cap autoritat legal. Esperit pur sense cap afany de poder.

4. ECONOMIA

I ací arribem al darrer punt que volia jo tractar: el tema econòmic. Àngel Colom, un capdavanter de la lluita no-violenta a Catalunya, l'any 1976 retreia a Gandhi l'haver abandonat l'autoritat de l'Índia a mans de les riques oligarquies opressores autòctones quan la tenia tota en les seves mans, després de recuperar-la dels britànics, i quan l'hauria pogut conservar al servei de les classes oprimides del país.

A aquest terrible retret de la permanència de l'opressió econòmica interior a l'Índia es podria afegir l'opressió que li ve de l'exterior també per via econòmica per causa del sistema vigent actualment en aquell país.

¿Tenia Gandhi una visió clara del problema econòmic del país? Cal dir primer que ell refusà d'intercedir en certes guerres sense estudiar-ne les causes.

“Tota activitat per aturar la guerra és inútil fins que no s'entenguin les seves causes i es tractin des de l'arrel. La primera causa de les guerres modernes, ¿no és la cursa inhumana per a l'explotació de les anomenades races més febles de la terra?” (art. 36).

Crec poder afirmar que de la lectura d'aquest llibre i de tota l'actuació de Gandhi, es pot deduir que ell creu que la causa estructural determinant de les violències del món és la no solució del tema econòmic. Ell té una idea molt clara, com hem vist a propòsit del Japó, del que és l'imperialisme econòmic.

“Si avui (1925), Alemanya transformés la seva policia i prengué la determinació d'usar la seva llibertat, no per dividir el comerç mundial, sinó per protegir a través de la seva superioritat moral els pobles més indefensos de la terra, certament ho podria fer sense armes” (art. 18). *

“El prestigi americà no està basat en la seva força moral sinó en la força física. L'autolimitació d'Amèrica significaria un canvi radical de punt de vista. L'actual defensa dels ciutadans és una defensa del comerç nacional, és a dir explotació. Aquesta explotació pressuposa l'ús de la força per imposar el comerç en un poble que no el desitja. D'alguna manera les nacions han esdevingut bandes de lladres en comptes d'ésser un conjunt pacífic d'homes i de dones units per l'objectiu comú de la humanitat” (art. 26).

Per entendre el potencial revolucionari de Gandhi a nivell econòmic cal situar-se en el marc econòmic del seu país. Als anys 60, vint anys després de la independència, la renda per càpita s'estimava en 82 dòlars (USA) i les calories diàries per habitant infe-

riors a les 200. Més de les tres quartes parts de la població era analfabeta. Potser és el més gran país tercermundista del planeta.

“La vostra no-violència no pot ser efectiva a no ser que tingueu fe en la roda de filar. No podeu construir la no-violència en una civilització industrial, però sí en pobles autosuficients. L'economia rural tal com jo l'he concebuda defuig totalment de l'explotació i l'explotació és l'essència de la violència” (art. 94).

* L'autosuficiència és l'única economia d'emergència per salvar els pobles febles de la rapinya dels forts. Aquests han envaït els pobles d'economia ancestral equilibrada. Han arrasat el cultiu diversificat i han implantat el monocultiu que enriqueix l'imperialisme i fa morir de fam la població autòctona. L'aparentment ancestral fam de l'Índia és un fenomen importat per l'afany explotador de la Gran Bretanya.

“Quan l'Índia sigui autosuficient i autocapaç i estigui a prova de les temptacions i de l'explotació, deixarà d'ésser objecte d'insaciable atractiu per a qualsevol potència occidental o oriental i se sentirà segura sense haver de dur la càrrega d'un costós armament. La seva economia interna serà el baluard més fort de l'Índia contra l'agressió” (art. 41).

“La nostra economia hauria d'ésser tan ben dissenyada que no oferís cap temptació als explotadors” (art. 90).

Opino que aquesta idea gandhiana és ingènua. Els explotadors, davant una economia senzilla d'autosuficiència, entren per força, arrasen tot i dissenyen i munten una nova economia de monocultius rendibles a la metròpoli. Tanmateix, suposada la resistència del país, és cert que l'autosuficiència és l'única economia d'emergència per salvar els pobles febles sense ajuda forana.

I Gandhi no solament preveïé de muntar una aital economia en vista a la futura independència, sinó que genialment l'emprà com a arma no-violenta, original arma econòmica per conquerir la independència.

La seva campanya de boicot als teixits anglesos i d'instauració del filat i el teixit manual artesanal (Khadi, art. 39) produí efectes fulminants que feren diana en el centre de gravetat econòmic de la metròpoli anglesa.

També ho desitja contra el Japó en ajuda internacional de la Xina envaïda: “Les nostres simpaties estan amb vosaltres (els xinesos) però, (els indis) no estem commoguts profundament (per la vostra desgràcia), altrament hauríem boicotejat tots els productes japonesos i especialment els teixits. El Japó no solament us està conquerint a vosaltres sinó que està intentant conquerir-nos a no-

saltres amb els seus articles manufacturats, barats i dolents. Si diguéssim als japonesos: "No importarem ni una iarda de la vostra indiana ni us exportarem gens de cotó", el Japó s'ho pensaria dues vegades abans de continuar amb la seva agressió" (art. 72).

Contra Anglaterra Gandhi féu servir l'arma econòmica i reeixí a fer-la practicar a l'Índia per convicció.

— Tanmateix la solució gandhiana a nivell econòmic és una solució primitivista, de marxa endarrera.

"No estic d'acord en la creença que totes les coses antigues siguin dolentes. La veritat és antiga i difícil. La mentida té molts d'atractius. Però amb molt de gust retrocediria cap a la molt antiga Edat Daurada de la Veritat. L'antic pa negre és sens dubte superior al pa blanc pastós que ha perdut molt del seu valor nutritiu en passar pels diversos processos de refinament. La llista de les coses antigues que encara són bones es pot allargar indefinidament. La roda de filar n'és una, si més no a l'Índia" (art. 41).

Té raó en Gandhi. Moltes coses antigues són més bones que les actuals, però no totes ni en tot lloc. A l'Índia, país rural i primitiu, la roda de filar és bona en una economia de resistència a l'opressió exterior i d'emergència descolonitzadora. Tant de bo que tots els pobles poguessin reconvertir i reharmonitzar llur economia diabòlica tot començant per refer l'agricultura més elemental i autosuficient. La Xina comunista certament independitzada per via violenta, pogué començar la seva recuperació econòmica per l'agricultura de base, però fou mercès al "paraigües militar" soviètic que impedí la rapinya de l'àguila americana amagada darrera dels exèrcits de Xan-Kai-Xek.

— El Japó amb l'excés de població, la falta de recursos i la dependència de la indústria hauria sofert un desastre apocalíptic entre els seus habitants si hagués estat boicotejat totalment i reduït a una economia rural d'autosuficiència.

Existeix una sortida econòmica endavant sense renunciar a la indústria i al comerç. Representaria un gran canvi en els costums econòmics opressius actuals.

Primerament caldrà fer clara i transparent l'economia amb una moneda responsable moralment i realment informadora científicament. Gandhi fou sempre escrupolosíssim en la claredat i transparència de la gestió econòmica de les seves campanyes i de la seva organització.

Caldrà també preservar la llibertat econòmica privada per a tot (iniciativa, empresa, mercat, propietat), excepte per a l'apropiació indeguda del bé comú o excedents mercantils conjunts. Per a

Gandhi és pur bandolerisme aquesta apropiació indeguda realitzada avui dia per les grans institucions financeres, pels estats, per les multinacionals.

I en tercer lloc caldrà que l'amistat entre els pobles no sigui limitada al nivell moral sinó que porti a practicar pactes bilaterals d'ajuda mútua, tot transcendent particularment l'autosuficiència de cada país per l'interdependència voluntària i lliurement pactada. Caldria que els pobles rics *cessin de produir per a exportar sense mesura*. Només es produiria per a exportar en vista a compensar les necessitats importades i prou. —

Això elimina l'imperialisme i el colonialisme econòmics i obre camins per a l'establiment de la no-violència econòmica a escala mundial sense haver d'estancar-nos en una societat primitiva, feudalitzant, incompatible amb el progrés i amb l'excés de població actual. Aquesta idea no l'he sabut trobar en Gandhi. I em sembla que la seva posició indueix a temptació de perpetuar el primitivisme entre deixebles seus tan insignes com Vinoba o Lanza del Vasto. Així caldria jutjar el seu antimaquinisme sense matisos (art. 16).

La nostra cooperativa Ahimsa està investigant en aquesta direcció i té en preparació un llibre sobre una proposta de via econòmica nova no-violent i de progrés. —

Però en Gandhi tenia raó respecte a les condicions concretes de l'alliberament d'una Índia tan subdesenvolupada. No l'escoltaren. L'Índia treballa avui amb patrons clàssics més o menys corregits.

Gandhi s'apartà de les tasques directives. Àngel Colom li retreu. Però Gandhi havia dit: La religió de la no-violència és més que el meu amor a l'Índia. Perdé l'Índia, en part, és cert, però salvà el missatge revolucionari de la no-violència que, a nivell econòmic no té solució completa si no és a escala planetària. Perdé l'Índia per conquerir el món.

Cal que els seus seguidors i amics a escala planetària estudiem de plantejar aquella solució econòmica revolucionària que *acabi amb "l'explotació, essència de la violència"*.

5. FINAL

Tanco aquesta introducció amb un agraïment a la bona feina de traducció feta per Bet Abeyà i a la voluntat moral i econòmica de Jaume Chalamanch en fer possible aquesta edició. En Jaume diu

que aquest primer recull és només un llibre de pàrvuls sobre la no-violència. És bo de començar per allò que ens és més fàcil. Perquè voldríem que de la lectura de Gandhi sortíssim madurs revolucionaris capaços d'alliberar sense violència el món de la violència. Que si un canvi d'estructures econòmiques és necessari per fer desaparèixer la violència, l'existència d'alguns milers de revolucionaris no-violents convençuts és necessària per obtenir aquest canvi d'estructura.

Aquest és el primer volum sobre "La no-violència en la pau i en la guerra". Dos volums més seguiran per completar aquest conjunt. Tenim prevists quatre volums més amb el títol comú: "A la recerca del Suprem". Amb aquestos set volums es reuneixen els principals escrits de Gandhi, que segons la nostra coneixença mai no han estat publicats a Occident, triats per V.B. Kher i revisats personalment pel Mahatmiji.

I finalment vull recordar al lector allò que Gandhi ens aconsella en la lectura d'un llibre: *d'aturar-nos en qualsevol punt i de no seguir llegint el llibre mentre no haguem posat en pràctica allò que ja ens ha convençut*. Així llegirem poc, però bé.

Lluís M^a. Xirinacs
Barcelona, abril 1983

NO-VIOLÈNCIA EN EVOLUCIÓ

Els descobriments científics fan que els llibres sobre les diverses ciències quedin passats de moda al cap de poc temps de llur publicació. Un estudiant de medicina que lleigeixi llibres sobre l'etiologia del càncer, per exemple, haurà de recórrer als darrers llibres sobre el tema, i rebutjar els que s'han publicat fa dues dècades, o fins i tot fa una dècada. Els llibres de cirurgia publicats fa cinquanta anys, tot i que siguin valuosos, no es vendrien a un llibreter de vell ni pel cost de llur impressió. Un monument d'investigació i de treball, la Història d'Anglaterra de Hume, no es lleigeix avui en dia, ja que la investigació històrica feta des de la seva publicació fa que moltes declaracions de fet siguin inexactes o falses.

— No passa el mateix amb llibres de ciència espiritual. El savi Patanjali donà fa segles els seus aforismes de Ioga. Llibres sobre els temps de Patanjali escrits fa cinquanta anys serien desplaçats per investigacions posteriors. Però cap interpretació, si es feta per un que ha intentat realitzar els aforismes en la pràctica real, no pot passar de moda sigui quan sigui que s'hagi escrit. Representa el resultat de l'experiència i creixement espirituals de l'autor, i cada passa cap a l'objectiu de l'autorealització ofereix ajuda i llum als pelegrins del camí. Cadascun d'aquests pelegrins és un investigador al laboratori de la Veritat, que és Infinit. La descoberta de la Veritat mai no serà completa, i cada narració honesta d'un veritable esforç té el seu valor. És per això que aquest llibre, que reproduïx cronològicament tots els escrits més importants de Gandhiji sobre el tema de la no-violència, té un gran valor per a aquells qui segueixen la Veritat costi el que costi i que reconeixen que la no-violència és el camí per a aquest objectiu. Més encara quan hom s'adona que els experiments de Gandhiji sobre Veritat i

no-violència no només van a la recerca de la veritat sinó també a la recerca d'objectius que es descriurien com a mundans. El professor Toynbee, el famós professor d'investigació d'història internacional, als monumentals volums "Un estudi de la història", ha fet aquesta distinció. La "cavallerositat" -que ell diu que es podria anomenar igualment "no-violència"- sembla superficialment un rètol negatiu, però examinat acuradament "oculta més d'una realitat positiva", i explica quatre distints significats positius del terme. Així, "com a mínim la pràctica de la no-violència pot no expressar res més noble o més constructiu que un desencant cínic en la infructuositat d'una violència que prèviament s'ha practicat *ad nauseum* sense haver produït els resultats esperats. Un conegut exemple d'una no-violència d'aquest tipus negatiu és la tolerància religiosa que s'ha estès al món occidental des del darrer quart de segle disset de l'era cristiana fins als nostres dies. En canvi, la no-violència pot expressar la convicció que la missió de l'home en l'economia de l'univers és adoptar una actitud pacientment passiva cap a un escenari mundà al qual és prerrogativa exclusiva de Déu executar la Seva divina voluntat per mitjà de la Seva pròpia acció, que podria ser obstaculitzada en comptes d'ajudada si l'home volgués intervenir en allò que és totalment qüestió de Déu. Aquesta és per exemple la convicció que sosté la no-violència de Agudath Israel. Aquesta segona filosofia de no-violència és tan religiosa i escrupulosa com la primera és de malvada i cínica; però al mateix temps s'assembla a la no-violència del desencant perquè és no-constructiva. Però la no-violència també pot ser practicada com a mitjà per a algun fi constructiu; i aquest fi, també, pot ser mundà o de "l'altre món". Un exemple clàssic de la pràctica de la no-violència per a un fi mundà és a les tàctiques polítiques de no-cooperació no-violenta de Mahatma Gandhi. L'objectiu del Sr. Gandhi i dels seus seguidors és obtenir per al poble de l'Índia el complet autogovern polític; i la recerca d'aquest objectiu amb aquestes tàctiques evidencia un alt grau d'originalitat intel·lectual i moral, ja que aquest objectiu ha estat valorat en un preu molt alt a l'occident i els nostres nacionalistes occidentals poques vegades o mai s'han abstingut de recórrer a la violència -amb el cor, si no amb les mans- en llurs esforços per obtenir aquesta perla cobejada.

El recurs tàctic de no-violència del Sr. Gandhi és per tant un nou punt de partida notable en la tècnica política d'una "Gran Societat" occidentalitzada; però naturalment no hi ha una divergència tan gran com a pràctica de no-violència per raons que no

són només tàctiques sinó estratègiques. Mentre que el Sr. Gandhi practica la no-violència perquè considera que és el mitjà més eficaç per aconseguir un objectiu mundà, la no-violència de Jesús i de Hohan ben Zakkai és un reflex al pla mundà d'una transferència del camp de l'acció d'aquest pla mundà a un altre". —

Però el professor Arnold Toynbee no veu totalment la raó per la qual Gandhiji ha experimentat amb el mètode de la no-violència el pla mundà. És precisament perquè Gandhiji no vol fer cap distinció entre el pla mundà i el de "l'altre món", perquè les lleis físiques i morals que els governen estan relacionades. Per ell l'univers exterior no és més que un reflex de l'univers interior, i repeteix una i altra vegada que "l'univers és comprès en l'àtom. No hi ha una llei per a l'àtom i una altra per a l'univers". No és només que la visió de poeta li permet

veure el món en un gra de sorra
i el cel en una flor silvestre,
l'Infinit al palmell de la mà,
i l'Eternitat en una hora

sinó que també una autèntica experiència espiritual li dona la convicció que els principis morals no tenen significat si no poden servir de guies de conducta en els afers quotidians de l'home. És com a evolució i creixement continu del significat i de les implicacions de la no-violència que aquest volum mereix ésser estudiat per tots aquells qui aspiren a practicar-la amb fins mundans o ultramundans. Per entrenar els individus o les comunitats en el difícil art de la no-violència no hi ha altre camí, tal com ell diu, que "viure el credo en la pròpia vida, que ha de ser un sermó vivent. L'expressió en la pròpia vida pressuposa un gran estudi, tremenda perseverància, i netejar les pròpies impureses". I llavors explica la tremenda superioritat de la força espiritual sobre la força física: "Si per a conèixer a fons les ciències físiques cal dedicar-hi tota una vida, quantes vides calen per a conèixer a fons la força espiritual més gran que la humanitat ha conegut mai? Però per què preocupar-se encara que calguin diverses vides? Ja que, si aquesta és l'única cosa en la vida, si és l'única cosa que conta, qualsevol esforç que s'hi empri serà ben esmerçat. Cerqueu primer el Regne del Cel i tota la resta us serà donada. El Regne del Cel és Ahimsa".

Es trobaran en aquest llibre moltes contradiccions aparents, com per exemple les que assenyalà el gran pacifista B. de Light, que criticà durament la participació de Gandhiji a la guerra boer i a la primera guerra mundial de 1914-18, que és aparentment irreconciliable amb la seva tenaç oposició a l'actual guerra i a totes les

guerres. En un temps trobà necessari dir: "No dubtaria d'acon-sellar als qui volen prendre les armes que ho facin i lluitin pel seu país". No és que veïés que s'havia d'obtenir Swaraj amb violència. "Sota Swaraj dels meus somnis no hi ha cap necessitat d'ar-mes", digué, però afegí: "Però no crec que aquest somni es mate-rialitzi totalment com a resultat de l'esforç actual", -es referia a la lluita del Califat de 1921-" perquè no em considero prou preparat com per prescriure una línia detallada de conducta a la nació per a aquesta preparació". Una i altra vegada solia dir en aquells dies: "Encara no tinc els dots com per predicar la no-violència univer-sal amb afecte". Resumí en una frase la raó per la qual ni com a devot de la no-violència no pogué predicar la no-participació a la guerra del 1914-18: "No tinc una situació com per resistir a la par-ticipació". Per "situació" volia dir la situació que el servei al país i la pràctica activa del principi durant 29 anys li ha donat ara. Amb un servei suficient esperava arribar algun dia "al poder i la confiança com per fer front a les guerres de l'imperi i a les seves preparacions per a la guerra". Durant un temps pensà en termes del seu deure, tot i que humil, per a la unitat de l'imperi, i digué que ja que havia fruit de la pau i de la seguretat que li donà la "Pax Britànica", el seu deure era servir l'imperi. Avui continua fruit d'aquesta "pau i seguretat", però la pau és la pau de la tomba i la seguretat és la seguretat dels miserables esclaus. Per tant, la seva ànima es rebel·la contra l'imperi, que ara és per ell sinònim d'iniquitat, i ha jurat una oposició continuada a l'imperi i a la seva guerra. Fa vint anys també sabia que la impotència de l'Índia afecta i corromp tota la humanitat, però ara s'adona més que mai de les implicacions d'aquest coneixement. Això no són contradiccions. No hi ha més contradiccions que les que hi ha entre la rel i la tija i l'escorça d'un arbre i les seves fulles, les seves flors i els seus fruits. Hi circula la mateixa saba, així com la mateixa recerca apassionada de la no-violència circula per tota la vida de Gandhiji i per tot allò que ell ha pensat i fet, dit i escrit. Que l'estudiós llegeixi, estudiï, mastegui i digereixi internament tot el que s'inclou en aquest volum i trobarà que s'hi revela el creixe-ment orgànic d'una regla de la vida i el d'una ànima que aspira no només a l'autorealització, sinó també a l'emancipació de la huma-nitat de la lluita i de la matança fins que, amb paraules del profes-sor Toynbee, "la violència s'anihili ella mateixa i deixi la Cavalle-rositat tota sola al Camp". | ✱

AL LECTOR

Voldria dir a l'estudiós lector dels meus escrits i a totes aquelles persones que hi estan interessades, que no em preocupa en absolut que aquests siguin o no consistents. En la meua recerca de la Veritat, he abandonat moltes idees i he après moltes coses noves. Tan vell com sóc, no sento que hagi acabat de créixer interiorment, ni que el meu progrés s'hagi d'aturar amb la dissolució del meu cos. En canvi, si que m'interessa estar sempre preparat per obeir la cri-da de la Veritat, el meu Déu, en qualsevol moment, i, per aquesta raó, quan algú de vosaltres trobi qualsevol inconsistència entre dos escrits meus, si té encara fe en el meu seny, farà bé d'escollir el darrer de tots dos.

M. K. Gandhi

Harijan, 29-4-33, p. 2

*Fragment per copiar. Apauzt T. V. de L. M. X.
Sobirania*

GLOSARI

Abala - que no té força; feble; una dona.
Achhutistan - àrea habitada per intocables.
Ahimsa - no-violència.
Akhada - institut de cultura física.
Asura - dimoni.
Avatar - encarnació de Déu.
Bhajan - himne.
Bhangi - escombriaire.
Chacra - roda.
Charkha - roda de filar.
Coolie - assalariat; terme despreciatiu usat pels europeus sud-africans per designar els indis.
Dargah - tomba.
Darshan - vista; visita.
Dar-ul-Harb - camp de batalla.
Dharma - religió, deure.
Gadi - tron.
Goonda - trinxeraire.
Hartal - vaga.
Himsa - violència.
Jai Hind! - Victòria per a l'Índia!
Jatiya Sarkar - Literalment, govern nacional; govern paral·lel establert pel poble durant la rebel·lió del 1942.
Jehad - guerra religiosa.
Kafir - infidel.
Khadi - filat a mà; roba teixida a mà.
Kirpan - espasa que duen els Sikhs com a part de llur religió.
Kisan - pagès.
Kutcheri - tribunal.

Mandir - temple hindú.
Manzil - casa.
Masjid - mesquita.
Mohalla - petita secció d'un poble o vil·la.
Pak - sagrat.
Panchayat - consell de poble de cinc membres.
Pariah - sense casta; intocable.
Pinjrapole - refugi per a vaques malaltes o invàlides.
Purdah - literalment, vel; aïllament.
Raj - llei; govern.
Ramadhun - cantant el nom de Déu.
Rashtrapati - President del Congrés Nacional Indi.
Ryot - arrendatari agrícola.
Sabhi Bhumi Gopalki - tota la terra és de Déu.
Sadhana - adoració, culte.
Sanatani - un seguidor de l'hinduisme ortodox.
Sannyasi - el qui ha renunciat al món.
Satya - veritat.
Satyagraha - literalment, unit a la veritat; desobediència civil; resistència no-violenta.
Satiagrahi - resistent no-violent.
Shantidal - brigada pacífica.
Shashtra - tractat científic.
Swadeshi - ús de béns produïts a la localitat.
Swaraj - autogovern.
Tapashcharya - austeritats.
Tebhaga - un terç.
Thana - cercle de jurisdicció policíaca.
Urs - just.
Vahana de Mahadev - l'animal sobre el qual cavalca Mahadev o Shiva.
Yajna - sacrifici; elaboració del pa.
Yavana - literalment, grec; bàrbar.
Zamindari - el sistema de contribució i d'impostos.

1. LA DOCTRINA DE L'ESPASA

*Crec que, si només es pot escollir entre la covardia i la violència, més m'estimo la violència. Per això, quan el meu fill gran em va demanar què hauria d'haver fet si hagués estat present quan al 1908 jo vaig ésser assaltat quasi fatalment, si hauria d'haver fugit i veure com em mataven, o si hauria d'haver emprat la seva força física, tota la que pogués i necessités usar per defensar-me, jo li vaig respondre que el seu deure hauria estat defensar-me, encara que hagués d'emprar la violència. Fou per això que jo vaig prendre part a la guerra dels boers, l'anomenada Rebel·lió Zulu, i a la darrera guerra. També per aquesta raó, defenso que han d'aprendre a manejar les armes aquells qui creuen en el mètode de la violència. Més m'estimaria que l'Índia recorregués a les armes per defensar el seu honor, que no que, de manera covarda, esdevingues o romangués un testimoni inútil de la seva pròpia infàmia.

Pero crec que la no-violència és infinítament superior a la violència; perdonar és més ardit que castigar. El perdó honra un soldat. Però l'abstinència és perdó només quan hi ha la possibilitat de castigar; té menys valor quan procedeix d'una criatura indefensa. És difícil que una rata perdoni un gat, quan aquest la fa a miques. Per això aprecio el sentiment d'aquells qui demanen un càstig merescut per al general Dyer i els seus. Si poguessin el farien a tirs. Però jo no crec que l'Índia sigui indefensa. No crec que jo mateix sigui una criatura indefensa. Només és que vull usar la força de l'Índia i la meva pròpia per a una causa millor.

No voldria ésser mal interpretat. La força no prové d'una capacitat física sinó d'una voluntat indomable. Un zulu corrent és semblant a un anglès en capacitat física. Però fuig fins i tot d'un nen anglès perquè tem el seu revòlver o a aquells qui l'usaran en contra seu. Tem la mort i està espantat malgrat la seva corpulenta

figura. Nosaltres, a l'Índia, podríem comprendre en un moment, que cent mil anglesos no tenen perquè espantar tres-cents milions d'éssers humans. Per això, un perdó definitiu podria significar un reconeixement definitiu de la nostra força. Amb un perdó comprensiu ens arribaria una poderosa onada de força que faria possible per a un Dyer o per a un Frank Johnson acumular ultratges sobre les desventurades espatlles de l'Índia. No em preocupa molt que de moment no hagi pogut confirmar aquest fet. Ens sentim massa humiliats com per no estar irascibles i venjatius. Però no em puc estar de dir que l'Índia pot guanyar-hi molt abandonant el seu dret al càstig. Tenim una tasca millor a acomplir, una missió més gran de cara al món.

No sóc un visionari. Voldria ésser un idealista pràctic. La religió de la no-violència no és només per als rishis i els sants. És també per a la gent normal i corrent. La no-violència és la llei de la nostra espècie, així com la violència ho és de les bèsties. L'ànima de la bèstia està adormida i no coneix altra llei que la de la força física. La dignitat de l'home implica obediència a una llei més alta, la força de l'esperit.

Per això he gosat posar sobre l'Índia l'antiga llei de l'auto-sacrifici. Ja que Satyagraha i els seus derivats, la no-cooperació i la resistència civil, no són més que paraules noves per a la llei del sofriment. Els rishis, que descobriren la llei de la no-violència enmig de la violència, foren uns genis més grans que Newton. També foren millors combatents que Wellington. Tot i coneixent l'ús de les armes, es van adonar de la seva inutilitat, i veieren que la salvació del món no estava en la violència sinó en la no-violència.

No-violència, en el seu aspecte dinàmic, significa sofriment conscient. No vol dir submissió humil a les decisions del malfactor, sinó que vol dir posar-se íntegrament i totalment contra la voluntat del tirà. Actuant segons aquesta llei que pertoca a la nostra condició, és possible que un individu tot sol desafii tota la força d'un imperi injust per salvar el seu honor, la seva religió, la seva ànima, i assenti les bases per a la caiguda d'aquest imperi o per a la seva regeneració.

Per tant, jo no pretenc que l'Índia practiqui la no-violència perquè és dèbil. Voldria que practiqués la no-violència, conscient de la seva força i del seu poder. No cal cap entrenament en les armes per a la realització de la seva força. Ens sembla que el necessitem perquè creiem que no som més que un munt de carn. Voldria que l'Índia veiés que té un esperit que no pot morir i que pot enlairar-se triomfant sobre qualsevol debilitat material i pot desafiar la

unió física del món sencer. ¿Quin és el significat de Rama, un simple ésser humà, amb la seva multitud de micos, lluitant contra la força insolent de Ravana de deu caps, rodejat en una suposada seguretat per les aigües furioses en tots els costats de Lanka? ¿No significa això la conquesta de la força física per mitjà del poder espiritual? De totes maneres, com que sóc una persona pràctica, no m'aturaré fins que l'Índia no reconeixi la viabilitat de la vida espiritual en el món polític. L'Índia es considera impotent i paralitzada davant les metralladores, els tancs i els aeroplans dels anglesos, i exclou de les seves possibilitats la no-cooperació. No obstant això, aquesta tindria la mateixa finalitat, és a dir, aconseguir el seu alliberament del pes demolidor de la injustícia britànica, si un nombre suficient de persones la practiquessin.

Jo separo aquesta no-cooperació del Sinn Feinisme, encara que aquest estigui igualment concebut com a incapaç d'anar de costat amb la violència. Però convido fins i tot els partidaris de la violència que facin una prova amb la no-cooperació pacífica. No fallarà per la seva debilitat inherent. Pot fallar per la pobresa de la resposta. Llavors hi haurà el moment de perill real. Els homes gallards, que siguin incapaços de suportar per més temps la humiliació nacional, hauran de descarregar la seva ràbia. Recorreran a la violència. Segons el meu parer, moriran sense haver-se alliberat ells mateixos ni el seu país de l'error. Si l'Índia adopta la doctrina de l'espasa, pot guanyar una victòria momentània. Però llavors l'Índia ja no serà l'orgull del meu cor. Estic unit a ella perquè li ho dec tot, crec absolutament que té una missió en el món. No ha de copiar Europa d'una manera cega. L'acceptació per part de l'Índia de la doctrina de l'espasa seria l'hora de la meua prova. Espero que no em sigui necessària. La meua religió no té límits geogràfics. Hi tinc una fe viva que transcendeix fins i tot el meu amor per l'Índia. La meua vida està dedicada al servei del meu país a través de la religió de la no-violència, la qual considero que és l'arrel de l'hinduisme.

Young India, 11-8-1920

2. EN TINC PROU AMB UNA PASSA

Mr. Stokes és un cristià que vol seguir la llum de Déu. L'Índia és la seva pàtria adoptiva. Segueix el moviment no-cooperatiu des

de Kotagiri Hills, allà on viu, aïllat de les planures índies, tot ajudant els homes de la baixa muntanya. Han aparegut tres articles seus sobre no-cooperació a les columnes de The Servant, de Calcuta, i a altres publicacions. He tingut el gust de llegir-los durant la meva estada per Bengala. Mr. Stokes aprova la no-cooperació però tem les conseqüències que podrien seguir a un triomf absolut; per exemple, l'evacuació de l'Índia per part dels anglesos. S'imagina una estampa de l'Índia envaïda al nord-oest pels afgans i saquejada pels gurkhas a les muntanyes. Per la meua part,estic d'acord amb el cardenal Newman: "No demano veure el futur. En tinc prou amb una passa". El mòbil és essencialment religiós. L'home devot s'ha d'apartar del mal amb un total desinterès per les conseqüències. Ha de tenir fe en una bona acció que produeix només un bon resultat; crec que aquesta és la doctrina del Gita sobre el treball sense lligams. Déu no li permet que s'aboqui al futur. L'home devot segueix la veritat encara que en fer-ho posi en perill la seva pròpia vida. Sap que és millor morir amb Déu que viure amb el Dimoni. Per això tot aquell qui estigui convençut que aquest govern representa l'activitat del Diable, no pot fer altra cosa que separar-se d'ell.

De totes maneres, considerem què seria el pitjor que podria succeir a l'Índia si els anglesos l'evacuessin d'improvís. ¿Què hi fa si ens ataquen els gurkhas i els pathans? Segurament seriem més capaços de tractar amb la seva violència que no pas ho som ara amb la contínua violència, física i moral, perpetuada per l'actual govern. Sembla que Mr. Stokes no exclou l'ús de la força física. Realment pot confiar-se en la tasca conjunta dels soldats mussulmans, rajputs i sikhs en una Índia unida per tractar amb els mal factors de qualsevol d'aquests llocs. Imaginem, però, el pitjor: que el Japó ens ataqués per la badia de Bengala, els gurkhas per les muntanyes i els pathans pel Nord-Oest. Si no aconseguíssim fer-los fora, fariem tractes amb ells, i els trauriem a la primera oportunitat. Aquest seria un camí més valent que no el de la submissió indefensa a un Estat sens dubte injust.

Però no crec en aquesta funesta possibilitat. Si triomfen la no-violència i la no-cooperació -i aquesta era la suposició inicial de Mr. Stokes- els anglesos, tant si es queden com si se'n van, ho faran com a amics, i sota unes condicions ben establertes com a companys. Encara crec en la bondat de la naturalesa humana, tant si es tracta d'anglesos com de qualssevol altres. Per tot això, crec que els anglesos no se n'aniran "en una nit".

¿I hem de considerar els gurkhas i els afgans com lladres i assal-

tadors incapaços de respondre a les influències purificadores? Jo no ho crec així. Si l'Índia retroba la seva espiritualitat, això influirà en les tribus veïnes; s'interessarà pel benestar d'aquesta gent, forta però també necessitada, i fins i tot els ajudarà, si cal, no per por, sinó com a deure de veïns. Tindrà tractes tant amb el Japó com amb Anglaterra. El Japó no envairà l'Índia si aquesta ha après a considerar com a pecat usar un sol article estranger que ella mateixa pot manufacturar. Produeix suficient menjar, i els seus homes i dones poden, sense dificultat, fabricar prou roba per vestir-se i per protegir-se de la calor i del fred. Serem víctimes de la invasió si excitem la cobdícia de les altres nacions estrangeres, tot sentint-nos-en dependents. Hem d'aprendre a ésser independents de totes i cadascuna d'elles.

Si a la fi reeixim, sigui per mitjà de la violència o de la no-violència, crec que les perspectives no són tan obscures com les ha imaginades Mr. Stokes. La meua opinió és que no hi ha cap altra possibilitat tan fosca com l'actual situació covarda i desvalguda. I la cosa millor que podem fer és seguir, amb valentia i confiança, el programa obert i digne de la no-violència i del sacrifici que nosaltres mateixos ens hem traçat.

Young India, 29-12-1920

3. ELS TERRIBLES AFGANS

El lector trobarà a qualsevol altra banda un enfilall de preguntes formulades per un corresponsal. La més important es refereix a un discurs de Maulana Mahomed Alí sobre la temença d'una invasió afgana. Jo no he llegit aquest discurs. Però tant si ho du a terme com si no, voldria, en cert sentit, donar suport a l'Emir de l'Afganistan, si fa la guerra al govern britànic. És a dir, voldria expressar obertament al meu compatriota que seria un crim ajudar un govern que ha perdut la confiança de la nació per continuar al poder. Per altra banda, no demanaria als hindús que es mobilitzin en contra de l'Emir. Això s'oposaria a la doctrina de la no-violència, acceptada per ambdós, hindús i musulmans, en relació amb el Califat, el Panjab i Swaraj. I sospito que Maulana Mahomed Alí no devia voler dir més, al seu discurs, del que jo acabo de suggerir. No ho podria fer d'una altra manera millor mentre es mantingui el pacte hindú-musulmà. Els musulmans són lliures de dissoldre l'aliança. Però si s'examina bé el cas, es veurà

que el pacte és indissoluble. La abdicció del tractat significa la destrucció de l'objectiu de l'Índia. No puc concebre la possibilitat que hindús i musulmans emprenguessin entre ells una revolta armada. I els musulmans difícilment poden esperar triomfar amb qualsevol pla de revolta armada.

No obstant això, no voldria que el lector cregués en la possibilitat d'una invasió afgana. Els seus mateixos escriptors militars, sovint ens han revelat el secret que moltes de les expedicions punitives tenien com a objectiu l'entrenament de soldats o bé donar ocupació a homes armats desenfainats. Una Índia dèbil, desarmada, indefensa, crèdula, no sap fins a quin punt aquest govern la té sota el seu embruix hipnòtic. Fins i tot els millors d'entre nosaltres creuen que avui realment el pressupost militar s'està acumulant per protegir l'Índia de la invasió estrangera. Suggerixo que més bé s'està acumulant per falta de fe en els sikhs, els gurkhas, els pathans i els rajputs, és a dir, per falta de fe en nosaltres i per mantenir-nos sota una dependència obligatòria. El meu parer (per dir-ho amb correcció) és que l'ansietat continua del govern per pactar amb l'Emir es basa no en la por d'una invasió russa, sinó en el temor de perdre la confiança de l'exèrcit indi. Actualment no hi ha cap por d'una invasió russa. Mai no he cregut en l'amenaça bolxevica. I ¿per què cap govern indi, segons la frase favorita de l'antic ídol de Bengala, "ben establert sobre la confiança del poble", hauria de témer l'amenaça russa, bolxevica o qualsevol altra? Segurament una Índia ferma i poderosa (més que més) aliada amb la Gran Bretanya, pot fer front cada dia a una invasió. Però aquest govern ens ha castrat deliberadament, ens ha mantingut sota la por perpètua dels nostres veïns i de tot el món, i ha desposseït l'Índia dels seus esplèndids recursos, de tal manera que ha perdut la fe en ella mateixa, tant per a la defensa com per a tractar amb el senzill problema de l'augment de la pobresa. Per això certament espero que l'Emir no faci cap pacte amb aquest govern. Qualsevol tipus de tractat només significaria un contracte profà contra l'Islam i l'Índia. Aquest govern, reaci a desfer-se de l'O'Dwyerisme com a mesura "d'emergència", reaci a mantenir la seva fe en els musulmans (no puc tractar el govern de l'Índia separatament del govern imperial) i reaci a permetre que l'Índia assoleixi totes les seves possibilitats, vol que l'Afganistan faci un tractat ofensiu contra l'Índia. Espero que això no sigui més que una opinió respecte als no-cooperadors. Si nosaltres mateixos no volem cooperar amb el govern, no podem desitjar que els altres ho facin.

Young India, 4-5-1921

4. ELS NOSTRES VEÏNS

¿És el meu article "Els terribles afgans" una invitació perquè els afgans envaeixin la frontera índia, i d'aquesta manera no prenc part activa en la violència? Això és el que demana Mr. Andrews. El meu article fou escrit per als indis i per al govern. No crec que els afgans siguin tan rucs d'envair l'Índia a causa del meu article. Però veig en què es basa la interpretació de Mr. Andrews. Per això m'apresso a informar a tots aquells a qui els interessi que no tan sols no vull convidar els afgans ni ningú que ens vinguin a socórrer, sinó que desitjo per damunt de tot que no ho facin. Estic absolutament segur de la capacitat de l'Índia d'enllestir amb el govern sense l'ajuda de ningú. Més que més, m'agradaria demostrar la possibilitat d'assolir el nostre objectiu només per mitjans no-violents. Per tant, he de posar tot l'esforç a mantenir els afgans lluny de la frontera índia. Però la meua inquietud per mantenir-los fora de la frontera no ha d'arribar tan lluny com per ajudar el govern amb homes o amb diners.

En el meu article, he exposat el meu punt de vista de la manera més clara possible. Per mi, l'actual govern és el més intolerable de tots, és el perill més gran per a l'esperit de l'Índia, i jo acceptaré la seva reforma costi el que costi. Així és de ferma la meua convicció en la seva malignitat. Que hi hagi bons anglesos i bons hindús que hi estiguin relacionats, el fa encara més perillós per a l'Índia. D'aquesta manera, la seva inherent perversitat és amagada als ulls de la nació. El meu atac no va dirigit contra els individus, sinó directament contra el sistema, contra el bloc anomenat govern. El millor dels virreis ha estat impotent per a extirpar el verí del sistema. El verí és el seu mateix origen. Per això em puc conformar amb el pitjor que pugui succeir a l'Índia en lloc de l'actual sistema.

No obstant això, el que jo hauria de fer és ben diferent del que puc fer. Em sap greu haver de confessar que el moviment encara no té prou força entre els soldats com per animar-los a refusar l'ajuda al govern en cas de necessitat. Quan els soldats s'adonin que es deuen a la nació i que és un engany del seu ofici haver de matar per disposició, llavors s'haurà guanyat la batalla de la llibertat de l'Índia. De totes maneres, el soldat hindú és tan susceptible d'estar atemorit com el civil. Omple les files perquè creu que no té altra manera de guanyar-se la vida. El govern ha fet atractiva la professió de matar amb un sistema de recompenses especials, i, per mitjà de càstigs astutament dissenyats, ha fet quasi impos-

sible per al soldat sortir-se'n fàcilment un cop hi és a dins. No em vull enganyar a mi mateix creient que el govern britànic, pel fet de no tenir l'ajuda de l'Índia, estigui amenaçat per una immediata invasió afgana. Però era el meu deure, i més quan se m'ha demanat exposar al meu país l'alternativa de la no-cooperació. També era necessari prevenir la nació contra el temor dels terribles afgans.

La segona part de la qüestió conté, segons el meu parer, una concepció errònia de la no-violència. No forma part del deure d'un no-violent i no-cooperador ajudar el govern en contra d'una guerra que li fan uns altres. Pot ser que un no-violent i no-cooperador, ni secretament ni obertament, no fomenti ni afavoreixi una guerra d'aquest tipus. Pot no prendre-hi part ni directament ni indirectament. Però no és el seu deure ajudar el govern a acabar la guerra. Al contrari, el seu prec hauria d'ésser més aviat per l'enderrocament d'un poder que ell procura destruir. Per això jo, quant a la meva fe en la no-violència i també quant a la seguretat de l'Índia, puc contemplar una invasió afgana amb absoluta imparcialitat. Els afgans no estan barallats amb l'Índia. Són un poble pietós. Aconsello als no-cooperadors que no jutgin els afgans pels pocs exemplars salvatges que es veuen per Bombai o per Calcuta. És una superstició creure que envairan l'Índia si es retiren les tropes britàniques de la frontera. Recordem que no hi ha res que pugui impedir que envaeixin l'Índia, en cas que ho vulguin fer. Però estimen tant el seu país com nosaltres diem que estimem el nostre. Dedicaré un altre article a considerar el problema dels qui viuen prop de la frontera.

Young India, 18-5-1921

5. ELS AMICS DE LA FRONTERA

Els punjabis que viuen a la frontera mereixen les simpaties de tota l'Índia. Estan exposats als atacs de les tribus veïnes, estan indefensos i, segons totes les notícies que jo en tinc, disposen de ben poca o nul·la protecció del govern; i avui dia, si algú es queixa, els funcionaris tenen l'ordre d'enviar-lo als Ali Brothers i a mi. Si ens haguéssim encarregat de la frontera, sé molt bé que hauriem d'haver fet. Sens dubte hauriem d'haver mort intentant defensar la població desarmada dels districtes. Si hagués estat necessari, hauriem d'haver armat la població per a la seva autodefensa. I encara més, hauriem d'haver-nos guanyat els homes de les tribus i

convertir-los de bandes de pillatge en veïns de confiança. Però hem d'acceptar les coses tal com són. Jo suposo que els hindús i els musulmans són amics entre ells i que no hi haurà cap musulmà que ajudi amb traïdoria els homes de les tribus en contra del seu germà hindú. La població musulmana d'aquest costat de la frontera és una posició especialment forta d'ajuda.

No hem de perdre les esperances quant a les tribus. Massa sovint les hem considerades sense remei. Jo crec que poden arribar a la raó. Els seus homes no saquegen per simple plaer. Crec que també estan sota la influència de les ones d'autopurificació que s'estan propagant.

Sé molt bé que el procés de reforma de les tribus és lent i pesat. No serveix de consol a aquells qui han estat desposseïts dels seus béns o dels seus familiars.

La dificultat està a veure'ns com a iguals. Tenim por dels anglesos i hem esdevingut esclaus. Tenim por de les tribus i estem satisfets amb el seu esclavatge; estem agraïts perquè els primers ens protegeixen contra els darrers. No puc imaginar una humiliació més gran per a un home que s'estimi, que ésser dependent d'aquells qui l'oprimeixen per a la seva salvaguarda o la de la seva família. Més m'estimaria una total destrucció de mi mateix i de tots els meus, abans que comprar la meva seguretat a canvi del meu esperit. Aquest sentiment d'impotència ha sorgit realment d'ençà que deliberadament hem allunyat Déu de les nostres tasques de cada dia. Ens hem tornat ateus a tots els efectes pràctics. I crec que és per això que a la llarga hem de confiar en la força física per a la nostra protecció. Davant d'un perill físic tirem a l'aire tota la nostra filosofia. La nostra vida quotidiana és una negació de Déu. Si tenim una mica de fe en Déu, és a dir en nosaltres mateixos, no tindrem cap dificultat amb les tribus. Només així podrem estar preparats per renunciar a les nostres possessions i, en certes circumstàncies, a les nostres vides, abans que al nostre honor. No hem de creure que els nostres veïns són salvatges incapaços de respondre a les qualitats humanes.

Segons això, pel que fa a nosaltres, tenim dos possibles camins a seguir, bé preparar-nos tant com puguem, encara que sigui amb poca força, per defensar-nos del robatori i del pillatge, o bé confiar en la capacitat dels nostres veïns de respondre als nobles instints humans i esforçar-nos a reformar els homes de les tribus. Jo crec que aquests dos procediments aniran paral·lels. Costi el que costi hem d'evitar el tercer, és a dir, confiar en les bales britàniques per protegir-nos del perill. Aquest seria el camí segur cap al

suïcidi nacional.

Si les meves paraules poden arribar als homes de les tribus, voldria incitar-los a abandonar els seus hàbits depravadors. Quan saquegen un home o una dona, estan difamant l'ensenyament del Profeta, el nom del qual estimen per damunt de tots els altres, i que creuen missatger del Déu de la clemència i de la justícia. És el deure de cada musulmà i de cada ulema que té alguna influència sobre aquestes persones senzilles, dir-los que, si volen prendre part en la defensa de l'Islam contra l'imminent perill, el mínim que poden fer és deixar de molestar els seus veïns, els quals no solament no han aixecat les armes contra ells sinó que, a més, tant si són hindús com musulmans, estan fent tot el que poden per salvarguardar l'honor de l'Islam.

Young India, 25-5-1921

6. L'ALARMA AFGANA

Deu ésser motiu de sorpresa per a molta de gent, així com per a mi mateix, que Shri Bipin Chandra Pal estigui alarmat pel crit afgà que ha corregut pels llocs afectats. Ell és partidari de la Swaraj total, i jo m'atreveixo a suggerir-li que no podem establir la Swaraj a l'Índia fins que no ens desfem del sentiment d'impotència. Swaraj significa la nostra preparació per tractar amb els afgans i amb qualsevol altra amenaça a la nostra nació. Tot l'esquema de la no-cooperació es basa en la confiança en els altres pobles i, si ells no en són mereixedors, en la nostra preparació per fer front als seus enganys per mitjà de l'autosofriment. Recordaré a Shri Pal el que ell mateix digué a Allahabad durant la Conferència Hindú-Musulmana, com a resposta al Dr. Sapru, que el mateix sistema d'unió, abundància de recursos i sofriment que podia acabar amb l'actual sistema d'esclavitud, també ens faria incapaços de tractar amb qualsevol altre sistema de característiques similars.

El Pan-Islamisme, el qual tem Shri Pal, és una admirable doctrina en la mesura que fa que un musulmà desitgi la solidaritat de tots els altres estats musulmans. Seria una doctrina perillosa si significués una unió dels poders islàmics amb el propòsit d'abusar del món o de convertir-lo a l'Islam per força. A cap musulmà assenyat dels qui jo conec no se li ha acudit mai aquesta darrera idea. El món s'està emmalaltint a causa del domini de la força bruta. —

Puc assegurar a Shri Pal que no crec en el joc de sentiments. Rebutjo els dolents i accepto els bons. No crec que els musulmans responsables acullin el domini afgà més que no ho farien els hindús responsables. En el meu article sobre els terribles afgans volia només defensar la correcta actitud d'un company i exhortar l'Índia que no es deixés espantar per l'alarma afgana.

Discrepo totalment del punt de vista de Shri Pal sobre que una invasió afgana, o fins i tot la simple circulació d'un rumor d'una tal invasió, incitaria una gran part de la nostra població musulmana a una "revolució" directa, o si més no al desordre. Al contrari, crec fermament que els musulmans hi tenen massa a perdre -l'honor de la seva religió- com per realitzar un acte tan foll. Tal com ha dit moltes vegades Maulama Shankat Ali, els musulmans són massa astuts com per mesclar la violència amb la no-violència. Shri Pal ha comès una greu injustícia amb els hindús pel fet d'atribuir a "un molt gran percentatge" d'ells "un desig d'arranjar els seus propis comptes amb els musulmans". M'atreveixo a assegurar-li que no ha comprès en absolut la mentalitat hindú. Els hindús estan tan gelosos de la vaca com els musulmans del Califat. I els primers saben que no podran salvar la vaca -el somni daurat de cada hindú- sense la bona voluntat dels darrers. Jo prometo que els hindús oblidaran totes les injúries comeses en el passat pels musulmans quan aquests els ajudin a salvar la vaca, i crec que cada musulmà restarà eternament agraït als hindús si pot recuperar l'honor de l'Islam amb llur ajuda voluntària.

M'oposo totalment a la idea de Shri Pal que els musulmans i els hindús serien partidaris d'una invasió afgana. Les protestes que s'han fet contra les suposades intencions de Maulama Mahomed Ali segurament són prou per convèncer qualsevol que l'Índia no tolerarà una tal invasió.

Shri Pal suggereix que, si l'Emir ens envaeix i nosaltres no ajudem el govern, només pot haver-hi una revolució. Gosaria proposar una altra alternativa. Si l'Índia no coopera, el govern farà tractes amb aquesta gent. No crec que els britànics estiguin tan absolutament desproveïts de sentit comú ni tan mancats de recursos com per abandonar l'Índia en comptes de pactar-hi i cicatritzar les ferides del Califat i del Punjab. Sé molt bé que l'Índia encara no té prou poder com per cridar l'atenció. Simplement he suggerit una possible alternativa.

Shri Pal veu una diferència entre la declaració de Lalaji i la meua a Simla i les nostres declaracions anteriors. Sé que cap dels dos -ni Lalaji ni jo- no hem desitjat mai una invasió afgana. Però amb

molt de gust expressaré la meua pròpia posició en termes categòrics:

1. No crec que els afgans vulguin envair l'Índia.
2. Crec que el govern està totalment preparat per afrontar una invasió afgana.
3. ~~HEM~~ sap greu haver de reconèixer que si hi hagués una invasió afgana, tots els rajàs i maharajàs ajudarien incondicionalment el govern.
4. Crec també que com a poble estem encara tan desmoralitzats, indecisos, i recelosos de les intencions afganes, així com els hindús i musulmans n'estan els uns dels altres, que molts, només per pànic, es precipitarien a ajudar el govern, i això faria encara més fortes les cadenes que lliguen l'Índia.
5. En teoria és possible distingir entre una invasió de l'Índia i una invasió del govern britànic a propòsit del Califat. A la pràctica, jo no crec que els afgans envaïssin l'Índia per molestar el govern, ni que fossin capaços, suposant que triomfessin, de resistir la temptació d'establir un regnat a l'Índia.
6. Malgrat aquesta creença, mantinc que no és propi d'un no-cooperador ajudar incondicionalment un govern que ell pretén fer desaparèixer o bé reformar.
7. Un grapat d'objectors conscients potser no tindrien cap influència en aquests esdeveniments, però sembrarien la llavor per construir una Índia independent.
8. Més m'estimaria veure l'Índia sucumbir a mans dels afgans que no veure com compra el seu alliberament d'una invasió afgana a canvi del seu honor. Tenir l'Índia defensada per un govern obstinat que manté encara sagnants les ferides del Califat i del Punjab, és vendre l'honor de l'Índia.
9. De totes maneres, crec que quan hàgim demostrat prou força de voluntat i quan hàgim suportat prou quantitat d'autosacrifici, el poble britànic respondrà plenament. La meua interpretació de la història és que no admeten la justícia clara i senzilla. És massa abstracta per al seu "sentit comú". Però són prou cauts com per respondre a la justícia quan va aparellada amb la força, tant si és la força bruta com la força de l'esperit que ells no comprenen.
10. És deure de tot no-cooperador fer saber als afgans que creu en la capacitat de la no-cooperació per retornar el Califat a l'estat d'abans de la guerra, que l'Índia no desitja la seva intervenció armada, que els no-cooperadors apreciarien el seu refús de pactar amb el govern britànic per mantenir l'Índia esclavitzada i que l'Índia no té més que sentiments de gran amistat cap als seus veïns.

Young India, 1-6-1921

7. POLÍTICA ESTRANGERA

La resolució adoptada sobre política estrangera que el Comitè de Treball ha aprovat i ha divulgat, ha causat una lleugera sensació. Que sorprengui algunes persones el fet que el Comitè de Treball discuteixi seriosament aquesta qüestió, demostra que creuen que l'Índia no està preparada per a la Swaraj. Faré un esforç per demostrar primer de tot que cada persona i cada nació està sempre preparada per a la Swaraj, o per dir-ho d'una altra manera, que cap nació necessita passar per la tutela d'una altra. Està molt clar que, mentre anem madurant els nostres plans per establir la Swaraj, tenim l'obligació de definir la nostra política estrangera. Sens dubte hem de dir amb fermesa a la resta del món quines relacions volem mantenir-hi. Si no temem els nostres veïns, o si encara que ens sentim forts no tenim plans sobre ells, els ho hem de dir. També hem de dir al món si volem enviar els nostres soldats als camps de batalla de França o de Mesopotàmia. No hem de tenir por d'expressar els nostres sentiments que afecten la nació.

Un corresponsal de Ludhiana m'ha enviat un reguitzell de preguntes que mostren com està d'agitada l'opinió pública. Les transcriu a continuació amb les meves respostes.

1. En la política estrangera de l'Índia es tindran en compte altres consideracions que les de la població?
Naturalment l'interès de l'Índia tindrà preferència sobre tots els altres.
2. Els homes o diners de l'Índia serviran per participar a la batalla d'Anglaterra, etc.?
Sí, si l'Índia ha fet pactes que l'obliguin a fer la guerra per altres nacions.
3. Les lleis del país seran subordinades a l'especial interès d'alguna secta, lliga o societat?
Indubtablement, no. Però les lleis poden ajudar els veïns amics, tal com ajudariem, si avui fóssim lliures, els turcs, amb homes i diners en la mesura de les nostres possibilitats.
4. Qualsevol govern hauria d'ésser una eina per protegir totes les religions, races o classes?
El govern Swaraj, per ésser digne del seu nom, certament ha de protegir totes les religions que es professen a l'Índia i totes les races que hi habiten.
5. Com s'ha d'arreglar quan Shastra o Shariat diuen una cosa i la necessitat del poble és una altra?
La pregunta és realment absurda. La necessitat d'una secta, o la

religió que aquesta professa, ha d'ésser la necessitat del poble.

6. Les relacions entre els governats i els pagesos haurien d'ésser basades en la subordinació?

Espero que sota la Swaraj, les relacions ja no siguin mai més basades d'aquesta manera, sinó que siguin felices i mútuament benèfiques.

7. La lleialtat a la pàtria, ha d'ésser condicional?

Sí, la lleialtat a la nació sempre és subordinada a la lleialtat a Déu.

Young India, 20-10-1921

8. SOLDATS

La prossecució dels "Brothers" i els seus companys i el manifest han arribat a les casernes, i els soldats s'estan demanant com es podran mantenir si abandonen. Per la seva part, un corresponent demana què els succeirà sota la Swaraj. De moment, el Comitè de Treball els ha mostrat el camí. Cada soldat pot convertir-se fàcilment en un teixidor i filador. Per filar es necessita la força de braços que tots els soldats han de tenir. I un filador a Bombai guanya aproximadament dues o tres rúpies diàries. Molts teixidors del Punjab han deixat el seu teler manual i s'han posat a fer de mercenaris. Considero la primera feina com a infinitament preferible a aquesta darrera. Em nego a admetre que la professió dels soldats sigui honorable, ja que no poden escollir ni el moment ni les persones contra les quals han de manejar la seva espasa. Els serveis dels soldats han estat utilitzats amb més freqüència per esclavitzar-nos que per protegir-nos, mentre que el teixidor pot esdevenir avui realment l'alliberador del seu poble i per tant un autèntic soldat.

Un amic ha suggerit que també es podria afegir l'agricultura al teixit i al filat recomanat pel Congrés. Això no pot ésser una mesura immediata, ja que l'agricultura no es pot posar en marxa fàcilment i requereix unes despeses de capital que la fan impracticable per als nostres objectius.

Podem respondre fàcilment què és el que succeirà durant la Swaraj. Llavors els soldats no seran mercenaris, sinó que formaran la milícia nacional només amb propòsits de defensa i de protecció. Tindran veu en les decisions sobre els assumptes de la na-

ció. I mai més no se'ls enviarà a sotmetre els inofensius turcs o àrabs a l'oest ni tampoc els innocus xinesos o birmans a l'est.

Young India, 27-10-1921

9. HINDÚS A L'AFGANISTAN

A l'editor de *Young India*,
Senyor,

Si un pobre indi que no creu en l'obtenció de la Swaraj per mitjà de la no-cooperació i que pensa que l'agitació del Califat donant poder a aquells qui, en el fons del seu cor, s'estan preparant per el restabliment del poder musulmà, molt més despòtic i inquisitiu que l'actual govern "satànic"; si aquest indi, que estima el seu país a la seva manera, mereix alguna atenció, llavors jo formularé la següent pregunta.

He llegit al "Journal of a Political Mission to Afghanistan", de Bellow, que els hindkis, és a dir, els hindús de l'Afganistan estan subjectes a molts d'ultratges i a privacions injustes; per exemple, havien de dur un vestit distintiu, no podien muntar un cavall ensellat, etc. Aquestes coses eren, naturalment, sancionades pel govern musulmà de l'Afganistan. Jo no sé que des de llavors hi hagi hagut cap canvi favorable. Vós teniu molts d'amics, que s'han declarat obertament a favor d'una invasió afgana de l'Índia; ¿penseu informar els hindús sobre si s'han abolit aquestes privacions legals a l'Afganistan? En cas contrari, ¿no hauríeu d'advocar per la seva abolicció amb la mateix força que ho feu en el cas del tracte anomenat "com d'esclaus" dels indis sota el govern "satànic"? La raça a la qual pertany el govern "satànic" mai no ha tractat tan injustament els indis com ho han fet els governants musulmans de l'Afganistan amb els hindús.

Crec que esteu procedint molt millor amb la vostra forta actitud respecte a la intocabilitat que no amb el vostre suport al Califat. Si podeu abolir la intocabilitat i les diferències provincials entre els hindús, sereu un dels més grans benefactors de la humanitat. Els musulmans són prou forts com per cuidar-se ells mateixos.

Ratanganj
24-10-1921

Atentament, etc.
R.C. Banerjee

de les seves capacitats. Els adults sans començaren a preparar-se com a combatents, però ¿què feien els vells, els malalts i les dones? Hi havia prou feina per a tots si en volien fer. S'ocupaven de fer els vestits i roba per als ferits.

El Liceu, un club de dones, es va encarregar de fer tants uniformes per als soldats com fos possible. Shrimati Sarojini Naidu era membre d'aquest club i es va llançar a la feina amb tot el seu cor. Aquest fou el meu primer contacte amb ella. Va posar davant meu una pila de vestits tallats iguals i em demanà que els li retornés tots cosits. Vaig rebre amb alegria el seu encàrrec i, amb l'ajuda dels amics, vaig enllestir tants de vestits com vaig poder durant el meu entrenament en primers auxilis.

(Autobiografia, Part IV, Cap. 38)

11. PER QUÈ VAIG COL·LABORAR A LA DARRERA GUERRA?

Un corresponsal em fa algunes preguntes relatives a aquest tema, d'una manera un poc punyent:

“Quan els zulus declararen la guerra als usurpadors britànics per aconseguir la seva llibertat, ajudàreu els anglesos a reprimir la rebel·lió. ¿És una revolta intentar alliberar-se del jou estranger? ¿Joana d'Arc fou una rebel? ¿I George Washington? ¿I De Valera, ho és també? Potser em direu que els zulus havien recorregut a la violència. En aquest cas, jo demano: ¿era dolent el fi o els mitjans? Aquests potser ho eren, de dolents, però amb tota seguretat que el fi no ho era; per tant, sigueu tan amable de desfer l'entrellat de tot això. Durant la darrera guerra, quan els intrèpids alemanys i austríacs s'estaven defensant tan gallardament contra una unió mundial, vàreu recollir reclutes per ajudar els britànics a lluitar contra unes nacions que no havien fet cap mal a l'Índia. Quan hi ha una guerra entre dos pobles, cal escoltar les dues parts abans de prendre partit a favor o en contra d'una d'elles. Durant la darrera guerra vam tenir només una visió unilateral, provinent d'una nació que no és coneguda precisament per la seva franquesa ni per la seva honestedat. Heu estat sense aturall un advocat de la resistència passiva i de la no-violència. ¿Per què, doncs, induïreu el poble a prendre part en una guerra, els motius de la qual no coneixia, i afavoríeu així el creixement d'una raça tan miserable que es rebolca en el fang de l'imperialisme? Potser direu que teniu fe en la burocràcia britànica. Però, ¿és possible que una persona tingui fe en un

poble estranger, els actes del qual s'han oposat tan clarament a les seves promeses? No pot ésser que això ocorri en una persona de tan altes qualitats com vós. Així doncs, tingueu la bondat de respondre a aquesta segona pregunta.

Hi ha encara una altra qüestió que voldria mencionar. Vós sou un advocat de la no-violència. En les circumstàncies actuals heu d'ésser estrictament no-violent. Però, quan l'Índia sigui lliure, també refusareu absolutament les armes, fins i tot en el cas que ens envaeixi una nació estrangera? També boicotejareu els ferrocarrils, telègrafs i vaixells encara que hagin deixat d'exportar els productes de la nostra terra?”

Escolto i llegeixo molts d'atacs d'inconsistència dirigits a mi. Però no els acostumo a contestar perquè no afecten ningú més que a mi mateix. En canvi, les qüestions que formula el corresponsal són de general importància i dignes de tenir en compte. No em són en absolut desconegudes. Però no recordo d'haver-les contestades a les columnes de Young India.

No només vaig oferir els meus serveis durant la revolta zulu sinó que també abans havia col·laborat a la guerra dels boers, i no tan sols vaig recollir reclutes a l'Índia durant la darrera guerra sinó que també vaig dirigir un cos sanitari l'any 1914 a Londres. Si a causa d'això he pecat, el got de les meves culpes és ple fins al capdamunt. No he perdut cap ocasió de servir el govern en qualsevol moment. Durant aquestes crisis, em trobava davant dues qüestions. ¿Quin era el meu deure com a ciutadà de l'imperi, tal com jo creia ésser-ho llavors, i quin era el meu deure com a vertader creient en la religió d'Ahimsa -no violència?

— Ara veig que estava equivocat quan pensava que jo era un ciutadà de l'imperi. Però en aquelles quatre ocasions creia honestament que el meu país, malgrat les moltes dificultats sota les quals estava treballant, anava fent el seu camí cap a la llibertat, i que en conjunt el govern, des del punt de vista popular, no era del tot dolent, i que els administradors britànics eren honestos, encara que fossin illencs i tancats. Des d'aquest punt de mira, vaig considerar que havia de fer el mateix que faria un anglès qualsevol en aquestes circumstàncies. No era prou savi ni prou important com per emprendre una acció independent. La meua feina no era la de jutjar ni examinar les decisions ministerials amb la solemnitat d'un tribunal. No atribuïa malícia als ministres ni durant la guerra boer, ni durant la revolta zulu, ni durant la darrera guerra. No considerava els anglesos, ni tampoc no els hi considero ara, com si fossin particularment dolents o pitjors que els altres éssers humans. Els creia, i encara els hi crec, capaços d'altres motivacions i accions

com qualsevol altra persona, i igualment capaços de cometre errors. Per això crec que he acomplert prou el meu deure com a home i com a ciutadà, oferint els meus humils serveis a l'imperi quan aquest els necessitava. Així és com espero que cada indi actui amb el seu país sota Swaraj. Estaria profundament desconhortat si en cada ocasió imaginable, cadascun de nosaltres hagués de tenir un codi de lleis dins d'ell mateix i sospesar amb balances daurades cada acció de la nostra futura Assemblea Nacional. Hem de cedir el nostre judici sobre la majoria del temes als nostres representants nacionals i hem de posar particular esment en escollir aquests representants. Crec que si no és així, un govern democràtic no seria possible ni per un sol dia.

~ Ara, per mi tota la situació ha canviat. Els meus ulls, suposo, són oberts. L'experiència m'ha tornat més assenyat. Considero que l'actual sistema de govern és absolutament dolent i que es requereix un especial esforç nacional per acabar amb ell o per esmenar-lo. No posseeix en ell mateix cap possibilitat d'auto-millora. El fet de creure encara que molts d'administradors anglesos són honestos no em serveix de res, perquè crec que estan cecs i enganyats com jo mateix ho estava. Per tant, no puc vanagloriar-me d'anomenar l'imperi com a meu ni de descriure-me'n a mi mateix com a ciutadà. Al contrari, m'adono completament que sóc un pària intocable de l'imperi. Per això he d'implorar constantment per a la seva radical reconstrucció o per a la seva total destrucció, així com un pària hindú estaria totalment justificat de desitjar el mateix per a l'hinduisme o per a la societat hindú.

El següent punt, el d'Ahimsa, és més complex. La meva concepció d'Ahimsa em fa dissociar a mi mateix de quasi totes les activitats en les quals estic compromès. La meva ànima no pot estar satisfeta mentre sigui un testimoni indefens d'un simple error o d'una simple misèria. Però jo -un ésser miserable, dèbil i feble- no puc esmenar cada errada ni quedar jo mateix lliure de culpa per totes les injustícies que veig. El meu esperit m'estira cap a una banda i la meva carn m'estira cap a l'altra. Hi ha llibertat entre l'acció d'aquestes dues forces però la llibertat només s'aconsegueix per mitjà de passes lentes i difícils. Puc assolir la llibertat no per un refús mecànic a actuar sinó només per mitjà d'una acció intel·ligent, d'una manera despresa. Aquesta lluita es resol en una crucifixió contínua de la carn de manera que l'esperit pugui esdevenir completament lliure.

A més, jo era un ciutadà normal, no més saberut que els meus companys. Jo creia en Ahimsa i els altres no hi creien en absolut

però refusaven d'acomplir el seu deure d'ajudar el govern perquè eren impulsats per la còlera i per la malícia. No reconeixien llur ignorància ni llur debilitat. Com a company seu era la meva obligació de guiar-los amb rectitud. Per això els exposava quin era el seu deure, els explicava la doctrina d'Ahimsa i llavors els deixava escollir segons llur voluntat. No em penedeixo de la meva acció en termes d'Ahimsa. No obstant això, també sota Swaraj, no dubtaria d'aconsellar a aquells qui volguessin aixecar les armes que ho fessin i que lluitessin pel seu país. —

Això em du a la segona pregunta. Sota Swaraj dels meus somnis no hi ha cap necessitat d'armes. Però no espero que aquest somni es materialitzi en la seva totalitat, com un resultat de l'actual esforç, per dues raons. En primer lloc perquè l'esforç no està encaminat cap a aquest fi com a objectiu immediat, i en segon lloc perquè no em considero prou avançat com per prescriure a la nació una detallada línia de conducta a seguir per a aquesta preparació. Encara estic massa ple de passions i d'altres flaqueces de la naturalesa humana com per sentir-m'hi cridat o capacitat. Només demano per a mi mateix ésser capaç de superar totes i cadascuna de les meves debilitats. Crec que he aconseguit una gran capacitat de suprimir els meus sentits i de posar-los fre, però no he arribat encara a ésser incapaç de pecar, és a dir, d'ésser influït pels meus sentits. Crec que és possible per a tots els éssers humans arribar en aquell estat de virtut feliç i indescriptible en el qual no se senti dins el propi interior res més que la presència de Déu. He de confessar que ara per ara això no és més que un futur distant. I per tant, no puc mostrar a la nació en aquests moments un camí complet i pràctic cap a la no-violència.

Young India, 17-11-1921

12. COM ES PERDEREN LES ESPERANCES*

La meua vida pública començà el 1893 a Sud-Àfrica en un ambient confús. El meu primer contacte amb les autoritats britàniques en aquell país no fou molt afortunat. Vaig descobrir que com a persona i com a indi jo no tenia cap dret. O més ben dit, vaig

* De la declaració feta per Gandhi davant el tribunal en el seu judici el 18-3-22

descobrir que no tenia cap dret com a persona precisament pequè era indi.

Però no em vaig descoratjar. Vaig creure que aquest tracte dels indis era una excrescència d'un sistema que intrínsecament i per damunt de tot era bo. Vaig oferir al govern la meva voluntària i sincera cooperació, tot criticant-lo lliurement en els punts que creia defectuosos però sense desitjar mai la seva destrucció.

En conseqüència amb això, quan l'existència de l'imperi fou amenaçada el 1899 per l'oposició boer, vaig oferir-li els meus serveis, vaig promoure un cos sanitari de voluntaris i vaig col·laborar en diverses accions que tingueren lloc en desagreujament de "Ladysmith". De manera semblant al 1906 durant la revolució zulu, vaig reclutar un destacament de transport de ferits i hi vaig prendre part fins al final de la "rebel·lió". En ambdues ocasions vaig rebre medalles i fins i tot vaig ésser mencionat en comunicats. Pel meu treball a Sud-Àfrica vaig rebre una medalla d'or de cara i creu de part de Lord Hardinge. Quan al 1914 va estallar la guerra entre Anglaterra i Alemanya, vaig conduir un cos sanitari de voluntaris, d'entre els indis que llavors residien a Londres, principalment estudiants. El seu treball va ésser reconegut com a valuós per les autoritats. Darrerament, a l'Índia, quan es va fer una crida especial als reclutes durant la Conferència de Guerra a Delhi el 1908 per part de Lord Chelmsford, vaig esforçar-me, arriscant la meva salut, per instituir un cos a Kheda, i quan va tenir lloc la resposta, ja les hostilitats havien cessat i ja s'havien rebut ordres que no es necessitaven més reclutes. En tots aquests esforços de servei, el meu mòbil fou la creença que era possible, amb aquestes activitats, aconseguir una situació de completa igualtat en l'imperi per als meus compatriotes.

La primera topada va arribar amb la llei de Rowlatt, una llei designada per desposseir el poble de qualsevol llibertat de fet. Em vaig sentir cridat a moure una intensa agitació en contra d'aquesta llei. Llavors vingueren els horrors del Punjab, que començaren amb la mortaldat de Jallianwala Bagh i culminaren amb ordres envilidores, amb assots públics i amb altres humiliacions indescriptibles. Vaig descobrir també que les promeses del primer ministre als musulmans de l'Índia referents a la integritat de Turquia i dels llocs sagrats de l'Islam, probablement no es realitzarien. Però malgrat aquests pressentiments i les severes amonestacions dels amics, en el Congrés d'Amristar de 1919 vaig defensar

(1) Nom irònic per a l'imperi britànic.

la cooperació i el treball per a les reformes proposades per Montagu-Chelmsford, tot esperant que el primer ministre volgués complir la seva promesa feta als musulmans indis d'arreglar la situació del Punjab, i que les reformes, tot i éssent inadequades i insatisfactòries, marcarien una nova era d'esperança en la vida de l'Índia.

Però es van frustrar totes les esperances. La promesa del Califat no s'havia de complir. El crim del Punjab es va tapar i la majoria dels delinqüents no només foren perdonats sinó que continuaren en servei i alguns continuaren cobrant les pensions de les rendes públiques de l'Índia, i en alguns casos fins i tot foren recompensats. També vaig veure que les reformes no tan sols no significaren un canvi autèntic, sinó que només eren un mètode per desposseir encara més l'Índia de les seves riqueses i per perllongar el seu esclavatge.

Young India, 23-3-1922

13. EL MEU CAMÍ

És a la vegada la meva sort i la meva dissort que em facin cas en aquests moments a Europa i a Amèrica. És la meva sort perquè vol dir que el meu missatge s'estudia i es comprèn a Occident. És la meva malaureja perquè també s'exagera inconscientment o bé es tergiversa de manera intencionada. Cada veritat és automàtica i posseeix una força inherent. Per això jo em quedo impassible fins i tot quan em trobo falsificat grollerament. Un bon amic europeu m'envia una nota en la qual es veu que, si la informació que li ha arribat és vertadera, estic essent malinterpretat a Rússia, bé deliberadament o bé per accident. Vet aquí el missatge:

"El Ministre d'Assumptes Estrangers demanarà al representant rus a Berlín, M. Krestinsky, que doni una benvinguda oficial a Gandhi (?) i que "aprofiti la situació per emprendre activitats de propaganda bolxevica entre els seus seguidors". A més a més, s'encomanarà a Krestinsky la tasca de convidar Gandhi a venir a Rússia. Està autoritzat per subvencionar la publicació de propaganda sobre els pobles oprimits d'Àsia, i ha de fundar, a proposta del Club Oriental i del Secretariat, una bossa en nom de Gandhi, per als estudiants que són partidaris de les seves idees (de les idees de Gandhi o de les de Moscú?) Finalment, tres hindús s'ocuparan d'aquest treball. Tot això s'ha publicat als diaris russos, com per exemple al Rul del 18 d'octubre"

Aquesta nota sembla que vulgui dir que jo vaig ésser convidat a visitar Alemanya i Rússia. No cal que digui que no he rebut una invitació tal i que no tinc ni el més lleuger desig de visitar aquests magnes països. Sóc conscient que la veritat per la qual jo lluito encara no ha estat plenament acceptada per l'Índia. Encara no ha estat assumida del tot. La meva tasca a l'Índia encara està en una fase experimental. En aquestes circumstàncies, qualsevol aventura estrangera per part meua seria del tot prematura. Estaria completament satisfet si aquest experiment reeixia a l'Índia de manera demostrable.

El meu camí és clar. Qualsevol intent d'embolicar-me en propòsits violents està condemnat al fracàs. No tinc mètodes secrets. No conec cap més tracte que el de la Veritat. No tinc més arma que la no-violència. Em puc desviar inconscientment durant un temps però no per sempre. Per tot això tinc unes limitacions ben definides, dintre de les quals exclusivament puc ésser utilitzat. Ja abans hi havia hagut més d'un intent d'emprar-me de manera il·lícita. Cada vegada varen fracassar perquè jo estava alerta.

Encara no sé exactament què és el bolxevisme. No he pogut aprofundir en el tema. No sé si a la llarga és per al bé de Rússia. Però sé que em repel perquè està basat en la violència i en la negació de Déu. No crec que les incissions curtes -violentes- reïxin. Aquests amics bolxevics que dirigeixen cap a mi la seva atenció haurien de veure que, encara que jo simpatitzi amb els seus dignes motius i els admiri, sóc un ferm oponent dels mètodes violents, encara que serveixin a la més noble de les causes. Per això, no tinc realment cap punt de contacte amb l'escola de la violència. Però la meua creença en la no-violència, no només no m'impedeix d'associar-me amb els anarquistes i amb tots aquells qui creuen en la violència sinó que m'obliga a fer-ho. Però aquesta associació només té com a objecte apartar-los d'allò que a mi em sembla que és la seva equivocació. L'experiència m'ha convençut que el bé durador no pot ésser mai el resultat de la mentida i de la violència. Encara que la meua creença sigui una il·lusió fascinant.

Young India, 11-12-1924

14. SWARAJ

"En la vostra Swaraj hi ha algun lloc per als soldats? El vostre govern Swaraj conservarà les armes? Si és així, ¿es defensarà quan sigui necessari -vull dir si emprarà la força física-, o bé oferirà Satyagraha contra els seus enemics?"

¡És clar que en la meua Swaraj d'avui hi ha lloc per als soldats! Que sàpiga aquest amic revolucionari que he descrit el desarmament i la conseqüent castració de tot un poble com el crim més infame dels britànics. No tinc prou capacitat com per predicar a tot el país la doctrina de la no-violència. Per això la predicco restringida rigorosament a l'objectiu d'aconseguir la nostra llibertat, i potser aquesta és una forma d'afavorir que la regulació de les relacions internacionals es realitzi per mitjans no-violents. Però la meua incapacitat no s'ha de confondre amb la doctrina de la no-violència. Intel·lectualment, la veig amb tota la seva esplendor. El meu cor s'hi aferra. Però encara no he trobat la manera de difondre la no-violència universal de manera efectiva. No estic prou preparat per a aquesta tasca gegantina. Dintre meu encara hi ha indignació, dintre meu encara hi ha dwaitabhava -dualitat-. Puc regular les meves passions, les puc mantenir sota control, però per poder predicar la no-violència universal de manera efectiva, encara he d'aconseguir estar lliure totalment de les passions. Voldria que el revolucionari pregués amb mi i per a mi que aquest moment arribi aviat. Mentrestant quedem-nos tots dos amb la primera passa, que veig tan clara com la llum del dia, és a dir, d'aconseguir la llibertat de l'Índia amb mitjans estrictament no-violents. I llavors, amb el govern Swaraj tindrem una força militar disciplinada, intel·ligent i educada que mantindrà l'ordre interior i que ens defensarà dels invasors de l'exterior si en aquell moment, jo o qualsevol altre, no presentem una alternativa millor.

Young India, 7-5-1925

15. QUÈ PASSA A OCCIDENT?

Un amic europeu m'escriu en aquests termes:

"Què es pot fer, que suggeriu que es podria intentar per ajudar els milions d'afamegats d'Occident? Quan dic milions d'afamegats em refereixo a les masses de proletaris europeus i americans que estan essent

conduïdes cap a l'abiisme, que viuen una vida que no és digna d'aquest nom, que sofreixen les privacions més terribles, que no poden ni somniar cap futur consol amb cap forma de Swaraj, que són potser més desgraciats que els indis, perquè la seva fe en Déu, el conhort de la religió, els ha abandonat i no ha estat substituït per res més que per l'odi.

Les mans fèrries que oprimeixen la nació índia, també actuen a Occident. El sistema diabòlic és present en cadascun d'aquests països independents. La política no compta quan hi ha una estreta solidaritat de cobdícia. El vici està arruinant aquestes masses, que naturalment intenten escapar de l'infern de la seva vida costi el que costi, tot fent-lo cada vegada més gran, i que ja no tenen la sortida de confiar en la religió, ja que el cristianisme ha perdut tot el seu crèdit perquè durant segles ha anat de costat amb el poder i amb la cobdícia.

Naturalment, suposo que la resposta del Mahatma serà que l'única salvació d'aquestes masses, si és que existeix, si no és que tot l'Occident està ja perdut, consisteix en l'aplicació d'una resistència disciplinada no-violenta, conduïda a gran escala. Però ni a la terra ni a l'esperit d'Europa no hi ha tradició d'Ahimsa. Fins i tot en la divulgació de la doctrina ens trobaríem amb grans dificultats. ¡Com no ens n'hem de trobar doncs en la seva correcta interpretació i aplicació!''.

El problema subjacent a la qüestió que tan sincerament exposa el nostre amic és fora del meu abast. De totes maneres, intentaré donar-li una resposta només com a reconeixement cortès d'amistat. Confesso que la meua resposta no té altre mèrit que el d'ésser un raonament meditat. No conec ni el diagnòstic ni el remei de la malaltia europea de la mateixa manera que crec conèixer-los en el cas de l'Índia.

De totes maneres, crec que la malura és semblant a Europa i a l'Índia, malgrat el fet que al primer lloc el poble frueixi d'auto-govern polític. Una simple transferència del poder polític a l'Índia no satisfaria els meus desitgs, encara que cregui que aquest traspàs és una necessitat vital per a la nostra nació. Aquests pobles d'Europa, sens dubte tenen poder polític, però no Swaraj. Ells exploten en profit propi les races de l'Àsia i de l'Àfrica, i a la vegada són explotats per la classe o casta dominant sota el nom sagrat de democràcia. Per això, el problema d'arrel és el mateix que el de l'Índia. Per tant, probablement s'hi pot aplicar la mateixa solució. D'una manera molt disfressada, l'explotació de les masses d'Europa és basada en la violència.

La violència per part de les masses mai no eliminarà la malaltia. De totes maneres l'experiència fins ara ens demostra que els èxits de la violència sempre han estat de curta durada. Han conduït a una violència més gran. El que de moment s'ha posat a prova ha

estat una barreja de violència i de falsa resistència depenent sobretot de la voluntat del violent. Naturalment, als moments crucials aquestes resistències han fallat. Tot i això, crec que, en un moment o altre, les masses europees hauran d'escollir la no-violència si volen aconseguir el seu alliberament. No m'estranya que no hi hagi esperances que tot això ocorri immediatament. Uns quants centenars d'anys no són més que una busca en la gran roda del temps. Algú ha de començar a emprendre una acció sense vacil·lar. No dubto que les masses, fins i tot les d'Europa, respondran, però més important que una experiència llarga en no-violència és comprendre de manera clara el significat de l'alliberació.

De què s'han d'alliberar les masses? No hem de fer una generalització vaga i respondre: "de l'explotació i de la degradació". Aquesta resposta, ¿no vol dir que les masses volen ocupar el lloc que té avui en dia el capital? Si és així, només es pot aconseguir per mitjà de la violència. Però si el que volen és acabar amb els danys del capital, és a dir, si volen modificar el punt de vista del capital, llavors han de procurar d'aconseguir una distribució més justa dels productes del treball. Això ens duu de seguida cap a una austeritat i una simplicitat adoptades voluntàriament. Sota aquest nou prisma, una gran quantitat de materials no haurien d'ésser ja l'objectiu de la vida, sinó que aquest més bé seria poder prescindir-ne sense esforç. Hauríem de deixar de pensar a usar totes les coses possibles, i hauríem de refusar tot allò que no podem obtenir per nosaltres mateixos. Crec que no deu ésser difícil dirigir-se amb èxit a les masses d'Europa en termes econòmics, i que si aquest experiment reeixís tindria uns resultats espirituals immensos i impensables. No crec que les lleis espirituals actuïn només en un món privat. Al contrari, s'expressen tan sols a través de les activitats quotidianes de la vida. Per tant, afecten els camps econòmics, socials i polítics. Si les masses d'Europa es convencen d'adoptar el camí que jo he suggerit, veuran que la violència és del tot innecessària per a aconseguir l'objectiu i que poden fer el seu camí tot seguint les conseqüències òbvies de la no-violència. També pot ésser que això que a mi em sembla tan natural i tan factible que no en les actives masses europees. Però he de tornar a confessar que els meus arguments es basen en supòsits i conjectures i no se'ls ha de donar més importància de la que tenen.

16. ALS AMICS AMERICANS

És un honor per a mi comptar amb l'estimació de tants d'amics americans i europeus. Em complau de veure com el cercle es va eixamplant, i potser encara més a Amèrica. Fa cosa d'un any vaig tenir el plaer de rebre una efusiva invitació per visitar aquell continent. Ara n'he rebuda una altra, encara amb més força, amb l'oferiment de pagar totes les despeses. Llavors no podia, així com tampoc no puc ara, correspondre a aquesta amable invitació. Acceptar-la seria molt fàcil, però he de resistir la temptació, perquè crec que no puc fer una crida efectiva a la gent d'aquell gran continent, si jo no mantinc la meua actitud amb els intel·lectuals de l'Índia.

No tinc cap ombra de dubte sobre la veritat de la meua postura fonamental. Però sé que no puc arrossegat la majoria dels indis instruïts. Per això, no puc aconseguir cap ajuda efectiva per al meu país ni dels americans ni dels europeus si em quedo aïllat de l'Índia culta. Vull pensar en la totalitat del món. El meu patriotisme s'estén a tota la humanitat en general. Per tant, en el meu servei a l'Índia està inclòs el servei a tots els homes. Però crec que escaparia del meu marc d'acció si l'abandonava per l'ajuda d'Occident. De moment he d'estar prou satisfet de tenir de l'Occident tanta d'ajuda com puc obtenir, tot adreçant-m'hi des de la meua petita plataforma india. Si vaig a Amèrica o a Europa hi he d'anar amb força, i no amb la debilitat actual -em refereixo a la debilitat del meu país-. Tot l'esquema de l'alliberament de l'Índia es basa en el desenvolupament de la força interior. És un pla d'autopurificació. Per això els pobles occidentals podrien ajudar el moviment indi tot enviant especialistes que estudiessin la seva espiritualitat. Que vinguin a l'Índia especialistes amb una intel·ligència oberta i amb esperit d'humilitat tal com correspon als cercadors de la Veritat. Llavors potser s'adonarien de la realitat en comptes de tenir-ne una visió idealitzada -malgrat els meus desitjos que fos totalment verídica- que jo probablement en presentaria si anés a Amèrica. Crec més en el poder del pensament que en el de les paraules tant si són escrites com parlades. I si el moviment que procuro representar té una vida interior i és afavorit per la gràcia de Déu, penetrarà en tot el món sense necessitat de cap presència física en cap lloc concret. De totes maneres, en aquests moments no veig cap llum davant meu. He d'esperar pacientment a l'Índia fins que vegi clar el meu camí per anar més enllà dels seus límits.

Després de la insistent invitació, l'amic americà em formula una

sèrie de preguntes. Amb molt de gust les contestaré en aquestes columnes. Diu així:

“Mentre decidiu, ara o més endavant, si veniu o no, gosaré formular-vos unes quantes preguntes dignes de consideració. He estat molt de temps pensant-hi de manera reiterada.

La seva primera pregunta és:

“¿Ja ha arribat l'hora -o està a punt d'arribar- en la qual la vostra millor manera d'ajudar l'Índia sigui provocar en el món sencer -i especialment a Anglaterra i a Amèrica- una nova consciència?”

Abans he respost en part aquesta pregunta. Jo crec que encara no ha arribat l'hora -i potser no arribarà mai- d'anar-me'n fora de l'Índia per promoure en tot el món una nova consciència. De totes maneres, en aquests moments el procés va fent el seu camí a poc a poc, indirectament i sense saber-ho.

“¿Els interessos actuals de tota la humanitat, no estan tan íntimament entrellaçats que fan impossible que un país tot sol, com per exemple l'Índia, se separi de les seves relacions actuals amb els altres?”

Jo també crec que un país tot sol no pot restar isolat per molt de temps. El pla actual per a la consolidació de la Swaraj no està dirigit a aconseguir una posició d'aïllament sinó de completa auto-realització i autoexpressió per a benefici de tots. L'estat actual d'esclavatge i d'impotència perjudica no només l'Índia, no només Anglaterra, sinó tot el món.

“¿El vostre missatge i el vostre mètode no són una veritat universal que trobarà la seva força en tots aquells esperits que hi responguin, aquí i allà, en moltes terres que així, gradualment, aniran canviant el món?”

Si puc dir-ho sense arrogància i amb la deguda humilitat, el meu missatge i els meus mètodes són, en efecte, essencialment per a tot el món, i em produeix una gran satisfacció saber que ja han rebut una resposta esbalaïdora per part dels cors d'un gran nombre, que augmenta dia a dia, d'homes i de dones d'Occident.

“Si només expresseu el vostre missatge en el llenguatge de l'Orient i només en termes de les necessitats índies, ¿no hi ha un greu perill que la part accessòria es confongui amb la fonamental, que alguns trets que corresponen a situacions extremes de l'Índia es malinterpretin com a vitals en el sentit universal?”

Sóc conscient d'aquest perill però crec que és inevitable. Em sento com un científic que estigués enmig d'un experiment molt incomplet i que no pogués predir uns grans resultats ni unes extenses conclusions en un llenguatge capaç d'ésser comprés. Si més no, en aquest estadi experimental he de córrer el risc que l'experiment sigui malinterpretat, tal com ha succeït i probablement encara ocorre a molts de llocs.

“No hauríeu de venir a Amèrica (que, malgrat les seves faltes, és potser potencialment el més espiritual de tots els pobles) i dir al món quin és el significat del vostre missatge en termes de la civilització Occidental, així com de l'Oriental?”

La gent, en general, entendre el meu missatge a través dels seus resultats. Potser la manera més ràpida de difondre'l amb efectivitat és deixar-lo parlar per ell mateix, tal com és en l'actualitat.

“Per exemple, els seguidors occidentals del vostre pensament, haurien de difondre i posar en pràctica els torns de filar?”

Certament, no cal que els occidentals difonguin i practiquin el torn de filar, a no ser que ho facin per simpatia, o per disciplina, o per aplicar la seva incomparable inventiva a convertir el torn de filar en un instrument més perfecte, tot conservant el seu caràcter d'indústria artesana. Però el missatge del torn de filar és molt més ampli que la seva circumferència. És un missatge de simplicitat, de servei a la humanitat, de viure sense perjudicar els altres, tot creant un vincle indissoluble entre el ric i el pobre, entre el capital i el treball, entre el príncep i el pagès. Naturalment, aquest missatge més gran és per a tots.

“La vostra condemna dels ferrocarrils, dels metges, dels hospitals i d'altres productes de la civilització moderna, és substancial i inalterable? No hauríem d'intentar primer desenvolupar un esperit prou gran com per espiritualitzar la maquinària i les forces organitzades, científiques i productives de la vida moderna?”

La meua condemna dels ferrocarrils, etc, es basa en una veritat, però té poc o cap sentit en l'actual moviment, el qual no desprecia cap d'aquestes institucions. No estic atacant ni els ferrocarrils ni els hospitals, però crec que en un estat ideal no hi tenen lloc, o en tot cas n'hi tenen molt poc. L'actual moviment és justament l'intent al qual es fa referència en la pregunta. No és encara un intent d'espiritualitzar la maquinària. -ja que això em sembla una tasca

impossible- però sí d'introduir, si és que això és factible, un esperit humà entre les persones que estan darrera la maquinària. Estic segur que és del tot injust d'organitzar la maquinària amb el propòsit de concentrar riquesa i poder en mans d'una minoria per a l'explotació de la majoria. Així és gran part de l'organització de la maquinària en el nostre segle. El ressorgiment del torn de filar és un intent organitzat de treure la maquinària d'aquesta situació d'exclusivitat i d'explotació i de col·locar-la en el lloc que li correspon. Tal como jo ho veig, les persones que s'encarreguen d'una màquina no haurien de pensar només en ells mateixos ni en la seva nació, sinó en tota la humanitat.

Per tant, la gent de Lancashire ha de deixar d'emprar la seva maquinària per a explotar l'Índia i altres països i en canvi ha de trobar la manera d'ajudar l'Índia a convertir el seu cotó en roba, als seus propis pobles. De la mateixa manera, els americans tampoc no han de pretendre enriquir-se tot explotant les altres races de la terra amb el seu enginy.

“No és possible, en unes condicions tan favorables com les d'Amèrica, d'esclarir i predir l'evolució d'una millor consciència humana amb el propòsit i el poder, el coratge i l'objectiu d'alliberar les ànimes de tots els indis i els homes d'arreu del món?”

Sense dubte és possible. En realitat és la meua esperança que Amèrica aspiri a una millor consciència humana, però potser encara no ha arribat aquest moment. Probablement no arribarà abans que l'Índia hagi trobat el seu propi esperit. Res no em plauria tant com que Amèrica i Europa facilitessin tant com fos possible el difícil camí de l'Índia per seguir-lo elles també. Poden fer-ho si aparten les temptacions del camí de l'Índia i l'encoratgen en el seu intent de recobrar les seves antigues indústries en els seus propis pobles.

“Per què és que molta gent, com jo mateix, a tots els països, us estem agraïts i estem desitjosos de seguir-vos? No és principalment per aquestes dues raons:

Primera: Perquè la necessitat més bàsica i immediata en tot el món és la d'una nova consciència espiritual -segons el pensament i els sentiments de la majoria de la gent, una realització de la idèntica divinitat de tots els éssers humans i de la unitat i fraternitat de tots?

Segona: Perquè vós, més que cap altre home conegut, teniu aquesta consciència, juntament amb el poder de fer-la créixer en els altres?”

No puc fer altra cosa que esperar que aquesta opinió sigui certa.

“Hi ha una necessitat mundial -¿no és així?- per a la qual teniu la millor solució que Déu ha concedit a tots els homes. ¿Com pot ésser que la vostra missió es realitzi només a l'Índia? Si el meu braç o la meua cama es pot revitalitzar lluny de la resta del meu cos, això afavoriria la meua salut general o ni tan sols la del membre en qüestió?”

Sóc totalment conscient que la meua missió no es pot realitzar només a l'Índia, però espero ésser prou humil com per reconèixer les meves limitacions i veure que de moment m'he de restringir a la meua plataforma índia fins que vegi els resultats de l'experiment en el meu propi país. Com ja he explicat abans, m'agradaria veure l'Índia prou lliure i forta de manera que es pogués oferir ella mateixa com a sacrifici pur i voluntari per al millorament del món. Si l'individu és pur, se sacrifica ell mateix per a la família, aquesta per al poble, aquest per al districte, el districte per a la província, la província per a la nació i la nació per a tothom.

“Us puc insinuar -amb el degut respecte cap al vostre missatge- que possiblement la vostra visió i la vostra inspiració es beneficiarien en contacte amb la resta del món i no només o principalment amb l'Índia?”

Reconec el pes considerable d'aquesta opinió. No és del tot impossible que una visita a Occident em donés, no una visió més àmplia -ja que he procurat demostrar que és el més àmplia possible-però sí l'oportunitat de descobrir nous mètodes d'actuació. Si és això el que necessito, Déu m'obrirà el camí.

“La forma política de govern, a l'Índia o a qualsevol altre lloc, és tan important com la força espiritual de la majoria dels individus, els quals poden derivar de l'esperit diví interior i el que els envolta, la seva valenta expressió de la millor inspiració?”

En tot moment és més important la força espiritual de la majoria dels individus. La forma política no és més que una expressió concreta d'aquesta força interna. No puc concebre aquesta espiritualitat com a separada de la forma política de govern. Per això crec en darrera instància que un poble té el govern que es mereix. Dit d'una altra manera, l'autogovern només pot arribar a través de l'autoesforç.

“¿No és una necessitat bàsica, a tot arreu, per a la clarificació i desenvolupament d'aquesta força espiritual en els individus, començar possiblement amb unes quantes persones i escampar-se cap a la majoria com per un contagi diví?”

Així és.

“Vos dieu, així com cal, que l'autèntic desenvolupament d'aquesta força espiritual a l'Índia assegurarà la seva llibertat. ¿No afectarà també totes les institucions internacionals polítiques i econòmiques i fins i tot les decisions sobre la guerra i la pau? ¿Aquestes formes de civilització humana poden ésser radicalment superiors a l'Índia que a la resta del món -en aquests moments quan tota la humanitat som veïns-?”

Ja he contestat abans aquesta pregunta. He expressat moltes vegades, en aquestes pàgines, que la llibertat de l'Índia revolucionarà la concepció del món sobre la pau i la guerra. També la seva impotència afecta tota la humanitat.

“Vós sabreu, millor que ningú, com contestar totes aquestes preguntes. Jo sobretot vull expressar la meua fe ardent en el vostre evangeli, i el meu gran desig que marqueu la resolució dels urgents problemes d'Amèrica i dels de tota la humanitat. Per això, tingueu l'amabilitat de recordar que si arriba (o quan arribi) l'hora en la qual el progrés de l'Índia en les direccions que tan inspiradament heu predit, s'atura -perquè necessita que el món occidental li faci costat- nosaltres seguirem demanant-vos uns quants mesos del vostre temps i de la vostra presència física. El meu desig és que, si vós ens crideu i ens instruiu, nosaltres (els vostres innumerable següents escampats confusament per tota la terra) ajuntarem les nostres vides a les vostres en la recerca i la realització d'una nova, noble i extensa Comunitat mundial de l'Esperit, en la qual els antics somnis humans de Fraternitat, Democràcia, Pau i Progrés Espiritual, caracteritzin la vida quotidiana de tots els pobles -l'Índia, Anglaterra, Amèrica i el món sencer-”

Voldria tenir confiança en la meua missió cap al món. No és que tingui falsa modèstia. Si sentís la crida dintre meu, no esperaria ni un segon a respondre immediatament a una invitació tan cordial com aquesta. Però amb les meves limitacions, de les quals sóc totalment conscient, sento d'alguna manera que el meu experiment s'ha de limitar a una part. El que sigui cert per a un fragment, quasi segur que també serà cert per al tot. Realment és veritat que el progrés de l'Índia en la direcció que jo desitjo sembla que hagi arribat a una pausa; però crec que només és aparent. La petita llavor sembrada el 1920 no ha mort. Crec que està arrelant profundament. Però, suposant que estigués equivocada, no crec que l'estímul artificial que representaria per un temps la meua visita a Amèrica pogués fer reviure aquesta llavor. Em deixo per ajudar tot el món i veig que el moment està arribant. Aquesta urgent invitació n'és un dels principals signes. Però crec que n'hem d'ésser

dignes, fins que vingui sobre nosaltres com una força poderosa, una força que purifica i reconforta.

Young India, 17-9-1925

17. INSTRUCCIÓ MILITAR OBLIGATÒRIA

Un graduat d'Allahabad escriu:

"Sóc un graduat matriculat a la Universitat d'Allahabad. Estic autoritzat per a votar un candidat dels que es presenten a les eleccions per al Consell d'aquesta universitat.

S'ha desaprovat la meua oposició a què la instrucció militar sigui obligatòria a les universitats. M'agradaria que donéssiu la vostra opinió sobre aquest punt a les columnes de *Young India*. Breument, la meua és aquesta:

Admeto que sota un govern Swaraj s'hauria de demanar als nostres joves que prenguessin l'exèrcit com a professió i s'hauria d'encoratjar aquest esperit. Però sota qualsevol altre govern crec que no hi ha en absolut cap seguretat que aquest cos universitari no sigui usat en contra de la pròpia nació, així com fou utilitzat en el passat l'exèrcit indi. Encara més, no seria afegir una altra anella a la cadena d'esclavatge moral, obligar els nostres joves a fer el servei militar? No es contradiu això amb l'ideal d'una universitat, que és un lloc on cal esperar una atmosfera lliure per al progrés? No es perdrien així els nostres ideals en un motlle militar? La meua informació sobre les universitats estrangeres és escassa, però per la que he pogut recollir entenc que no hi ha obligatorietat ni tan sols a les universitats de països lliures com Anglaterra o Amèrica. Encara que ignorem les consideracions polítiques, no hauriem de permetre la llibertat de consciència de l'individu, per conservar la qual una gran quantitat d'anglesos anaren a la presó durant la guerra? Cap d'ells no tenia por de morir.

Aquestes consideracions són dignes d'una completa atenció. D'altra banda, jo acceptaria de bon grat l'obligatorietat d'un entrenament físic, com a fet positiu. Crec que si aquest fos obligatori s'acomplirien tots els requeriments d'una universitat.

No hauriem de tancar les portes de la universitat a tots aquells qui mantenen opinions diferents sobre la vida o sobre la política. Ja hi ha prou rigidesa en aquestes institucions."

Com a pacifista per motius religiosos, dono suport a tot el que diu el meu corresponsal sobre la instrucció militar a les universitats. Però sembla que els seus arguments es refereixen només a un

punt de vista positivista i patriòtic. No tan sols no hi ha cap seguretat contra l'ús que es faci del cos universitari amb objectius contraris a l'interès nacional, sinó que, mentre el govern conservi tot el seu caràcter antinacional, hi ha totes les probabilitats que aquest cos s'usi en contra del nostre país en les ocasions oportunes. Per exemple, què podria evitar que un futur Dyer utilitzés aquests universitaris per decretar un altre Jalianwala Bagh? No serien els joves mateixos que oferirien els seus serveis per a una expedició contra la Xina innocent o contra els també innocents tibetans quan fos necessari sotmetre'ls en profit de l'imperi comercial? Alguns dels voluntaris que anaren a la guerra justificaren la seva actuació tot dient que així havien guanyat experiència en l'art de la guerra (precisament la raó que conscientment o inconscientment havia impel·lit algunes de les expedicions de la frontera). Els qui travessen imperis amb èxit tenen un coneixement instintiu de la natura humana. No és que aquesta sigui dolenta ni perversa, però actua de manera excel·lent sota un gran impuls. I centenars de joves, que abans d'incorporar-se a un cos han hagut de fer el jurament de fidelitat i han hagut de saludar el pavelló britànic dotzenes de vegades, naturalment volen demostrar la seva lleialtat i amb molt de gust dispararan al seu company si aquestes són les ordres dels seus superiors. Per això, mentre que jo, fins i tot com a creient declarat en Ahimsa, puc comprendre i admetre que hi hagi una institució militar per a aquells qui creuen en la necessitat d'emprar les armes en comptades ocasions, no puc defensar de cap manera la institució militar dels joves del país sota un govern que no respon en absolut a les necessitats del poble; i a més, estaré en contra del servei militar obligatori en qualsevol cas i fins i tot sota un govern nacional. Els qui no volen rebre instrucció militar no tenen perquè ésser privats de l'educació universitària. La cultura física ja és una altra qüestió. Hauria de formar part d'un esquema educatiu complet així com altres matèries.

Young India, 24-9-1925

18. DES D'EUROPA

Quan penso, d'una banda en la meua insignificància i en les meves limitacions, i d'altra banda en les esperances que hi ha posades sobre meu, em quedo perplex per un moment; però em refaig així que m'adono que aquestes esperances no estan posades en mi, una

curiosa barreja de Jekyll i Hide, sinó en la meua encarnació, encara que imperfecta però en gran proporció, de les dues qualitats inapreciables que són la veritat i la no-violència. Per això no he d'evitar la responsabilitat d'ajudar tant com pugui els companys occidentals que cerquen la Veritat.

Ja vaig comentar una carta d'Amèrica. Ara en tinc davant una procedent d'Alemanya. És una carta molt assenyada. Fa cosa d'un mes que la vaig rebre. Primer pensava contestar-la en privat i que el corresponsal la publicués a Alemanya si així ho desitjava. Però ara l'he rellegida i he arribat a la conclusió que és millor parlar-ne en aquestes columnes. La transcripció tota sencera:

"No només a l'Índia sinó a tot el món s'ha sentit el vostre missatge de Satyagraha i Swadeshi. Una gran quantitat de joves europeus creuen en la vostra doctrina. Veuen en ella una nova actitud pràctica cap a les qüestions polítiques, la qual fins ara només havien pogut veure en somnis.

Però fins i tot entre els joves que estan convençuts de la veritat del vostre missatge n'hi ha molts que no estan d'acord en alguns detalls que els semblen equivocats sobre el que vós exigiu dels homes. Escric aquesta carta en nom de tots ells.

Responent a una pregunta, declaràreu el 21 de març de 1921 que Satyagraha implica una no-violència absoluta, i que fins i tot una dona que estigui en perill d'ésser violada no s'ha de defensar amb violència. D'altra banda, recomanàreu al govern anglès el càstig del General Dyer, i això demostra que veieu la necessitat d'asegurar la llei a través de la violència. De tot això només puc concloure que no esteu en contra de la pena capital i que per tant no esteu completament en contra de matar. Doneu tan poc valor a la vida que permeteu que centenars d'indis perdin la seva per Satyagraha; i sens dubte sabeu que la més mínima interferència en la vida humana -empresonament- es basa essencialment en els mateixos principis que les interferències més dures -mort-, ja que en ambdós casos els homes es mouen per una força exterior que els aparta del seu dharma. Una persona que pensi amb lògica veurà que és el mateix principi el que el fa està empresonat durant uns quants dies i el que l'executa, i que la diferència està només en la grandària de la interferència i no en la seva naturalesa. Sap també que un home que està a favor del càstig en general, també està a favor de la pena de mort.

Veieu en la no-cooperació no només un ideal sinó també una manera segura i ràpida d'alliberar l'Índia, la qual cosa sols és possible quan tota una població s'insurrecciona contra un govern que té la força de les armes. Però quan tot un estat vol obtenir els seus drets d'un altre estat, el principi de no-cooperació és impotent perquè aquest altre pot formar aliança amb tota una colla d'estats, encara que n'hi hagi d'altres que es mantinguin neutrals.

Fins que no hi hagi una autèntica Lliga de Nacions, a la qual pertanyin

tots els estats, la no-cooperació no podrà ésser un poder positiu, ja que ara no es pot fer front a un estat separatament dels altres. Per això lluitem per la Lliga de Nacions, però també és per això que volem mantenir una policia forta, a fi que les revoltes i els desordres interns no siguin l'excusa per a la intervenció de la policia estrangera. Per això creiem que els altres governs estan fent allò que no ens permeten de fer a nosaltres, proveir-se d'armes per si els ataquen els seus enemics. Actualment es veuen obligats a fer-ho, i nosaltres hauríem de fer el mateix si no volem continuar essent violats. Ens agradaria que comprenguéssiu els nostres arguments. Si és així, us estariem molt agraïts si volguéssiu respondre públicament aquesta carta, ja que cal que els joves europeus comprenquin quina és la vostra vertadera actitud cap a aquestes qüestions. Però, per favor, no cregueu que us volem fer renegar de Satyagraha, un dels principals punts de la vostra doctrina.

Voldriem que en la vostra resposta, no només ens aconselléssiu de lluitar pel nostre país de la manera que us sembli més raonable, sinó que també ens agradaria de saber què penseu que és correcte, especialment com justifiqueu una completa no-violència, la qual nosaltres interpretem com una resignació a tota autèntica lluita contra el mal i per aquesta raó la veiem intrínsecament dolenta, així com podríem titllar de dolent una policia que deixa escapar un criminal sense càstig.

Creiem que en primer lloc hem de seguir el nostre propi dharma, i abans de res hem de viure la vida que Déu ha planejat per a nosaltres, però que tenim el dret i el deure d'interferir en la vida dels nostres companys si aquests ens ho demanen o si veiem en aquesta interferència una manera de combatre una amenaça perjudicial per a tot el món. Creiem que si no és així no tenim cap dret d'intervenir, ja que només Déu pot veure a través de l'ànima humana i només Ell pot jutjar quin és el camí que ha de prendre; i creiem també que no hi ha sacrilegi més gran que assumir el lloc de Déu -d'aquest sacrilegi creiem que els anglesos en són culpables ja que es creuen que tenen la missió d'interferir amb les persones de tot el món.

Per això no compremem com podeu recomanar als casats que se sacrifiquin l'un per l'altre si no hi ha acord mutu, ja que una interferència com aquesta amb els drets donats pel matrimoni pot conduir un home al crim. En aquests casos hauríeu de recomanar el divorci.

Per favor, contesteu les nostres preguntes. Estem tan gojosos de tenir el vostre model que és molt important per a nosaltres tenir clara quina és l'autèntica manera de viure d'acord amb les vostres pautes."

Quan estic de viatge no duc amb mi els arxius de Young India. De totes maneres no és difícil que se m'atribueixi la declaració que "Satyagraha implica una no-violència absoluta, i que fins i tot una dona que estigui en perill d'ésser violada no s'ha de defensar amb violència". Aquestes dues afirmacions es refereixen a un estat ideal, i per això fan referència a aquells homes i dones que

* s'han purificat ells mateixos fins a tal punt que no tenen malícia, ni odi, ni violència dintre seu. Això no significa que en aquest cas una dona hagi de permetre passivament ésser violada. En primer lloc, aquesta dona ja no hauria d'estar en perill de cap violència, i en segon lloc, si ho estés, sense utilitzar la violència cap al malfactor, hauria d'ésser completament capaç de defensar el seu honor.

Però no cal entrar en detalls. No són moltes les dones que es poden defensar elles mateixes amb violència. De totes maneres, per sort, els casos d'assalts deshonestos tampoc no són molts. Sigui com sigui, crec absolutament que la perfecta puresa és la millor defensa. El més gran canalla queda amansit per un moment en presència d'una puresa resplendent. —

L'autor de la carta no està informat correctament sobre la meua actitud respecte al general Dyer. Hauria d'estar content de saber que no només no vaig recomanar cap càstig per al general Dyer, sinó que fins i tot els meus col·legues, i no solament per la consideració que em tenien, renunciaren a les demandes de càstig. De totes maneres, el que sí que vaig demanar, i encara ara ho demano, és que es retiri la pensió del general Dyer. No forma part dels plans no-violents pagar el malfactor pels mals que ocasiona, que seria a la pràctica el cas si jo participés gustosament a continuar la pensió per al general Dyer. Però no em malinterpreteu. Quasi sóc capaç de recomanar fins i tot el càstig als malfactors sota circumstàncies especials; per exemple, en l'estat actual de la societat, no dubtaria d'empresonar els lladres i els assaltadors, fet que és en ell mateix una espècie de càstig. Però també he d'admetre que això no és Satyagraha, sinó que és un lapsus de l'autèntica doctrina. Això hauria d'ésser una concessió, no a la debilitat de la doctrina sinó a la meua pròpia debilitat. En l'estat actual de la societat, no tinc cap solució millor per a proposar en aquests casos. De totes maneres, em conformo amb defensar l'ús de la presó més com reformatori que com a lloc de càstig.

Però voldria remarcar la diferència entre matar i empresonament o fins i tot càstig corporal. Crec que la diferència no és només quantitativa sinó també qualitativa. Podem suprimir el càstig de l'empresonament. Podem compensar l'home al qual hem castigat corporalment. Però quan hem matat un home, ja no ens podem fer enrera ni ho podem arreglar. Només Déu pot prendre la vida, perquè és Ell tot sol qui la dona.

Espero que no hi hagi cap confusió en el pensament de l'autor quan aparella l'autosacrifici d'un Satyagrahi amb el càstig imposat des de fora. Però per evitar qualsevol possibilitat de dubte,

permeteu-me d'aclarir que la doctrina de la violència només fa referència a fer mal als altres. Sofrir greuges en la pròpia persona és, al contrari, l'essència de la no-violència i és l'alternativa voluntària de la violència cap als altres. No és perquè doni poc valor a la vida que puc formentar amb joia que centenars d'indis perdin la seva vida per Satyagraha, sinó perquè sé que a la llarga s'hauran perdut menys vides i, encara més, que això ennobleix aquells qui perden la seva vida i s'enriqueix moralment el món amb el seu sacrifici. Crec que l'autor té raó en dir que la no-cooperació no és només un ideal sinó també "una manera segura i ràpida d'alliberar l'Índia". Suggerixo que la doctrina també és aplicable entre estats. Sé que trepitjo un terreny delicat si em refereixo a la darra guerra. Però crec que ho he de fer per aclarir la meua posició. Segons he entès, fou per les dues bandes una guerra d'expansió. Fou una guerra per repartir-se el botí de l'explotació dels pobles més febles -botí anomenat també, eufemísticament comerç mundial-. Si avui Alemanya transformés la seva policia i prengués la determinació d'usar la seva llibertat, no per dividir el comerç mundial sinó per protegir a través de la seva superioritat moral els pobles més indefensos de la terra, certament ho podria fer sense armes. Es veurà que abans que comenci el desarmament general a Europa, i això ha d'ocórrer algun dia ja que si no Europa està destinada al suïcidi, alguna nació s'haurà d'atrevir a desarmar-se ella mateixa i haurà d'assumir grans riscos. El nivell de no-violència en aquesta nació, si feliçment això arriba a succeir, naturalment haurà hagut de créixer de tal manera que imposi respecte universal. Els seus judicis hauran d'ésser infal·libles, les seves decisions fermes, gran la seva capacitat d'autosacrifici heroic, i haurà de desitjar més la vida per a les altres nacions que per a ella mateixa. No hauria de dur més lluny aquest tema tan delicat. Sé que estic escrivint teòricament sobre una qüestió pràctica sense conèixer-ne tots els aspectes. La meua única excusa, si és que ho he entès bé, és que se m'ha demanat.

Defenso una no-violència absoluta i crec que és possible en les relacions entre els homes i entre les nacions; però no és "una resignació a tota autèntica lluita contra el mal". Al contrari, la no-violència, segons el meu concepte, és una lluita més activa i més real contra el mal que la represàlia, la característica principal de la qual és augmentar el mal. Mantinc una oposició mental i també moral cap a les depravacions. Procuro inutilitzar el llos de l'espasa del tirà, no atancant-lo amb una arma més punxeguda, sinó frustrant les seves esperances que jo ofereixi resistència física. En

canvi, la resistència espiritual el despista. D'entrada l'enlluerna i al final l'obliga a un reconeixement, el qual no l'humilia sinó que l'enlaira. Cal precisar que una altra vegada estem parlant d'un estat ideal. I és així. Les proposicions sobre les quals he bastit els meus arguments són tan certes com les definicions d'Euclides, les quals no deixen d'ésser vertaderes perquè a la pràctica siguem incapaces de dibuixar una línia d'Euclides en una pissarra. Però fins i tot un geòmetra troba que és impossible avançar si no recorda les definicions d'Euclides. Tampoc nosaltres, ni l'amic alemany, ni els meus col·legues, ni jo mateix, no podem prescindir de les proposicions fonamentals en les quals es basa la doctrina de Satyagraha.

Ja només em queda per respondre una pregunta molt delicada. D'una manera molt enginyosa l'autor ha comparat la presumpció dels anglesos de creure's amb el dret d'ésser tutors de tot el món amb les meves opinions sobre les relacions entre els casats. Però la comparança no és encertada. La unió matrimonial implica que només és possible veure l'altre sota la perspectiva de l'acord mutu. Però és ben cert que l'abstenció no implica consentiment. La vida conjugal seria intolerable, com ocorre molt sovint, si un dels membres passés per damunt de tots els límits. El matrimoni estableix la unió legítima de dues persones, amb exclusió de totes les altres, quan totes dues consideren desitjable aquesta unió. Però no dóna cap dret a un dels membres a obligar l'altre a aquesta unió. El que s'hauria de fer quan un dels dos, per moral o per altres motius, no es pot ajustar als desitjos de l'altre, ja és una altra qüestió. Personalment, si el divorci fos l'única alternativa, no dubtaria a acceptar-lo, més que no interrompre el meu progrés moral suposant que volgués limitar-me a motius estrictament morals.

Young India, 8-10-1925

19. CIVILITZACIÓ EUROPEA

Un amic danès m'envia la traducció dels extractes d'un article publicat a Gads Danske Magasin. El títol que els dóna és "Civilització Europea i Gandhi". He adoptat el mateix títol per a Young India, però suprimint el meu nom, així com també he exclòs dels extractes les meves opinions, ja que aquestes no són noves per als nostres lectors. Vet aquí la traducció:

"Europa presumeix de la seva civilització, de la seva civilització cristiana. La carrera triomfant de la raça blanca a través de la terra marca el pas del temps.

És la carrera triomfant d'una raça -això és cert-. Però i de Civilització, d'Humanitat i de Cristiandat? La Justícia es tapa la cara i plora.

— Voleu trobar un infern d'odi racial i d'inhumanitat? Doncs aneu a Europa.

Mirem l'actuació col·lectiva de les autoritats cristianes a la Xina. Primer acte: usurpacions descarades practicades durant anys pels usurers europeus. Segon acte: els nadius indignats reaccionen matant un ambaixador alemany. Tercer acte: Europa emprèn la seva "Croada Húnnica" dirigida per Alemanya, i amb l'esperit d'aquella consigna que fou divulgada pel diari satíric Simplicissimus en un discurs imaginari d'un oficial alemany: "Ara proposo un brindis per l'enèrgica propagació de l'Evangeli i per un victoriós passeig sobre aquests porcs xinesos".

Amb massa raó els xinesos ens han anomenat "els bàrbars pèl-rojos" o bé "els dimonis pèl-rojos".

Mirem ara alguns tipus d'homo sapiens europeu.

Els italians mereixen menció honorífica, perquè el cristianisme els va fer abandonar els seus hàbits bestials d'animals salvatges cap a l'any 400.

— En una curiosa anècdota es veu amb quines penes i treballs els antics romans abandonaven els seus cirks. Un capellà es veia amb dificultats per a allunyar els conversos del circ. Llavors digué: "Estimats cristians! Heu d'evitar aquests espectacles pagans i sanguinolents. En recompensa, tingueu l'esperança que en el cel hi haurà una esclatxa per on podreu mirar els pecadors condemnats al foc etern de l'infern!" Realment, és una formosa i noble idea "cristiana".

Per a caracteritzar el model del poble espanyol, el "més cristià de tots", n'hi ha prou amb mencionar el fet que l'espectacle favorit de la nació és encara avui la cursa de toros. L'heroi nacional és el "torero", un cruel turmentador d'animals.

França ha inventat la caça "parforce".

Anglaterra participa d'aquest mateix noble esport. Mireu els diaris il·lustrats publicats amb motiu de Nadal, la festa cristiana de pau i de caritat! Durant un dinar a Dinamarca un senyor danès digué, tot conversant amb una senyora anglesa, que havia afusellat una guineu. La dama li girà l'esquena amb menyspreu, ja que trobava indigne d'un cavaller no turmentar el pobre animal fins a la mort. Un capellà danès navegant per la Mar Roja, veié com els nadius es capbussaven per sota del vaixell a canvi de monedes. Però les dames angleses no en tenien prou amb veure com es tiraven des de la coberta; els feien tirar des dels cims dels pals per fer-ho més emocionant! La guerra de l'opi i com han tractat Irlanda durant les darreres centúries, són unes altres mostres de la moral anglesa. A causa de la resistència de la nació anglesa al reclutament, afortunadament no han fet ús de la carn de canó forçada. Però quina ha estat la recompensa tan generosament promesa als voluntaris indis en la guerra mundial? N'hi ha prou amb anomenar Amristar.

Alemanya creà la més brutal "moral dels superiors" abans del bolxevisme i l'opressió més sistemàtica de les nacions "de menor vàlua" ("minderwertig"). El programa Pan-Germànic del 1895 dona als "autèntics Germànics" el privilegi de votar, d'ésser elegits per a parlaments i ministeris i de comprar terres. Toleren de bon grat que els estrangers estiguin al país com a executors de "treballs inferiors". Un cirurgià danès que estava en un hospital alemany com a visitant fou testimoni del traspass d'un teixit viu d'un cos a un altre. Com que el professor alemany dubtava si seria possible d'obtenir prou massa de teixit demanà: "Wir haben ja Polen genug?" (Tenim prou polonesos?) La llei de Delbruck del 1912 permetia als emigrants alemanys mantenir-se secretament com a ciutadans de l'imperi germànic, encara que haguessin obtingut la nacionalitat dels confiats estats estrangers, una bonica i noble manera de crear centenars d'agents secrets del pan-germanisme. Amb l'allistament, els alemanys obtingueren milions de fills de les nacions "minderwertig" per servir de carn de canó a les seves guerres, mentre que els parents de les víctimes foren presos a les seves cases de la manera més brutal. 6.000 danesos del nord de Schelswing foren així assassinats durant la guerra per una causa estrangera i detestable. Amb "l'allistament civil" els alemanys arrossegaren centenars de belgues a l'esclavatge; a vegades aquests infeliços eren fins i tot forçats a actuar a la línia de foc.

El bolxevisme deu al gran cos germànic el victoriós establiment del seu règim. Els mètodes pan-germànics de brutalitat i de mentida són malauradament posats a la pràctica i fins i tot són sobrepassats. Observem un element de fanatisme jueu, que desemboca en pura bogeria. Podem fer referència aquí a un poema bolxevic de la col·lecció "Tsheka ulibajet", publicat al 1922 per A. Saprudni: "Preferiu cantar l'amor. Jo us ensenyaré altres cançons, de sang, d'execucions i de mort. Ja prou de la gentil fragància dels lilàs! Jo més m'estimo les flors de l'assassinat. És el plaer més gran crucificar l'home que estima el seu veí. Com és de divertit fer un home a tirs! Mireu com tremola de por, mireu les seves convulsions mentre és estrangulat lentament pel botxí. Quin plaer el de ferir! Escolteu la nostra sentència de mort: una corda, un tret! Una paret! Foc! I la mort és el vostre destí".

Es dona èmfasi a tres punts de la moral europea, és a dir, la moral dels superiors, la política de la mentida i la política de l'assassinat. Per il·lustrar els models europeus citaré un discurs pronunciat pel professor i teòleg Baumgarten, a Kiel l'any 1915 (imprès a Norddeutsche Allgemeine Zeitung, el 15 de maig de 1915)

El devot professor expressa que el Sermó de la Muntanya únicament exclou la guerra. Però que aquesta norma només es dona als individus en particular. "El sistema ètic del Sermó de la Muntanya representa un altre compartiment de la nostra vida moral però no de les nostres pautes nacionals. Les seves regles per a la vida espiritual individual no són infringides pel fet que ens adonem que no són a la vegada lleis per a la nostra vida nacional i social". L'Estat, diu el Prof. B., és creat per Déu i ha d'ésser defensat amb la més gran energia. "És una característica d'una nació

poderosa usar els mitjans més extrems, i fins i tot la guerra d'agressió, per realitzar els seus objectius més grans." "Nosaltres, germànics, ens sentim obligats, no tan sols a acceptar la guerra sinó també a dirigir-la amb la més absoluta temeritat. Aquell qui aquests dies no s'ha decidit a saludar la destrucció de Lusitània amb una joiosa aprovació i a alegrar-se pel formidable poder de les nostres armes, no és un autèntic germànic".

Aquests extractes presenten un quadre molt llastimós. Però probablement són certs en essència. Crec que no es pot negar que la suma total de les activitats de les nacions europees és una negació del Sermó de la Muntanya. He mostrat aquest text només per donar èmfasi a les precaucions necessàries contra el fet que siguem ajudats pel miratge i la lluentor de les armes europees. Si l'anterior estampa correspongués a la totalitat d'Europa, fóra molt trist tant per a ella com per a tot el món. Afortunadament hi ha una quantitat considerable d'homes i de dones d'Europa que estan dedicant totes les seves energies a combatre la febre de la guerra i la recerca incansable de la riquesa material i del plaer. Hi ha raons per esperar que de dia en dia augmenti la quantitat i la influència d'aquesta gent. Potser l'Índia tindrà el privilegi de prendre part en aquest nou despertar i de fer-lo avançar, en comptes de retardar-lo, tot caient en els excessos europeus, els quals condemnen en termes desmesurats els seus millors pensadors i s'esforcen valerosament per posar-los sota control efectiu.

Young India, 15-10-1925

20. UNA PREGUNTA

No estàveu ajudant la causa de la guerra quan, tant a l'Àfrica com aquí, reclutàreu homes per al servei de campanya? Com quadra això amb el vostre principi d'Ahimsa?

Allistant homes per al cos sanitari a Sud-Àfrica i a Anglaterra, i reclutes per al servei de campanya a l'Índia, no vaig ajudar la causa de la guerra, sinó la institució anomenada Imperi Britànic, ja que jo llavors creia en el seu caràcter essencialment beneficiós. La meva repugnància cap a la guerra era tan forta llavors com ho és ara, i no hauria pogut disparar un rifle ni havia de fer-ho. Però una vida no és una única línia recta, sinó que és un embull de deures que sovint són conflictius. I hom es veu obligat

continuament a escollir entre un deure i un altre. Ni llavors ni ara com a ciutadà, però sí com un reformador que promou una agitació contra la guerra, havia d'aconsejar i induir els homes que creien en la guerra però que no s'allistaven per covardia o per motius roïns o per odi contra el govern britànic. No vaig dubtar d'aconsejar-los que, si creien en la guerra i eren lleials a la constitució britànica, tenien l'obligació de donar-li suport tot allistant-se. Tot i que no crec en l'ús de les armes i encara que sigui contrari a la religió d'Ahimsa que jo professo, no dubtaria d'entaular una agitació per abolir l'envidor acte d'armes, que sempre he considerat entre els crims més perversos del govern britànic contra l'Índia. No crec en les represàlies, però no hauria dubtat de dir als camperols de les rodalies de Bettiah, fa 4 anys, que aquells qui no sabien res d'Ahimsa eren culpables de covardia per no defensar l'honor de les seves dones ni els seus béns amb la força de les armes. I tampoc no he dubtat, tal com el correponsal deu saber, ara fa poc de dir als hindús que, si no creuen en una autèntica Ahimsa i no poden posar-la en pràctica, serien culpables de cara a la seva religió i a la humanitat si no defensaven per la força de les armes l'honor de les seves dones contra qualsevol segrestador que se les volgués endur. I espero que tots aquests consells i els meus actes anteriors no només siguin consistents amb la meua professió de l'autèntica religió d'Ahimsa, sinó que en siguin un resultat directe. Exposar aquesta noble doctrina és prou senzill. Conèixer-la i practicar-la enmig d'un món ple de rivalitats, de disturbis i de passions, és una tasca en la qual cada dia que passa veig més i més dificultats. I també cada dia estic més pregonament convençut que sense ella la vida no val la pena.

Young India, 5-11-1925

21. LA NOSTRA IMPOTÈNCIA

He rebut aquesta carta de Hakim Saheb Ajmal Khan i del Dr. Ansari que acaben d'arribar d'un llarg viatge pel continent i han visitat Síria:

"Els recents esdeveniments al sud de Síria, el país on viuen els drusos i on està tenint lloc una resistència armada per part d'aquesta gent oprimida enfront dels francesos, el poder establert, han tret a la llum el terror que hi exerceixen les autoritats franceses. Un cable, enviat fa dos dies de

Palestina per Syed Jamaluddin-al-husaini, secretari de Lajnatut-Tanfiziya, l'organització més popular i influent del poble de Palestina, diu que el centre de Damasc ha sofert terriblement a causa del bombardeig francès i que la quantitat de morts ha estat tremenda. Encara que per les diverses notícies publicades a la premsa britànica ja es podia endevinar que a Síria les coses anaven malament, aquest telegrama de Palestina i un cable de Reuter des del Cairo, rebuts subsegüentment, mostren la barbaritat i la inhumanitat extremes que els francesos estan duent a terme sobre la població al país dels drusos i a Damasc.

A més d'aquests recents exemples de terror, la nostra volta per Síria ens ha permès d'observar molts dels fets que demostren la duresa dels francesos i el seu absolut menyspreu dels drets elementals del poble de Síria.

Ja hem publicat les nostres experiències a la premsa Índia, però per estalviar-vos de llegir les notícies Urdu publicades a Hamdard, us resumirem alguns dels fets més importants referents a la situació Síria.

Quan la Lliga de Nacions va confiar a França el mandat de Síria, el govern francès i l'Alt Comissari feren una declaració pública al poble de Síria, concedint-li una completa autonomia quant als seus assumptes interiors. Síria va haver d'ésser dividida en diverses províncies autònomes, cadascuna amb un governador elegit pel poble i amb un consell consultiu en representació del poble i escollit per ell. Mentre que aquesta promesa s'acomplí parcialment i superficialment a les províncies del Líban i de Damasc, la província de Hauran, el país dels drusos, no tingué mai ni autonomia, ni consell, ni president elegit pel poble, sinó que un oficial francès, el capità Carbiollet, els fou imposat contra la seva voluntat; i quan ells feren manifestacions i representacions per protestar, les seves comissions foren insultades, els seus capdavaners foren assotats públicament i empresonats i les seves dones foren maltractades.

El capità Carbiollet, que venia del Congo francès, practicà totes les atrocitats amb les quals havia subjugat els pobres habitants d'aquell territori. Però els drusos, que són una antiga raça altiva i guerrera, es resistiren a aquests mètodes i es veieren obligats a alçar-se en armes. Causaren pèrdues considerables a les forces franceses i fins ara han resistit amb èxit la invasió francesa del seu país; però els mètodes emprats pels francesos a les parts veïnes de Síria, com són Damasc i Aleppo, estan causant l'expansió de la revolta per aquestes terres. Els telegrams que hem citat abans es refereixen a les atrocitats més recents perpetrades sobre la població de Damasc.

El govern francès també està practicant mètodes injustos i deshonestos, i està desproveint el país de les seves riqueses, tot fent desaparèixer el seu or i substituint-lo per papermoneda. Estan soscavant gradualment tots els recursos econòmics del país, i això dóna com a resultat misèria i pobresa. Per acabar-ho d'adobar, també han estat arplegant or de la gent de les ciutats i dels pobles en forma de multes i de càstigs.

Us escrivim per provocar les vostres simpaties cap en aquests germans

asiàtics i per demanar-vos, com a president del Congrés, que envieu un cable a la Lliga de Nacions, la qual concedí a França aquest mandat, i que feu que altres organitzacions del Congrés també n'enviïn un. Som conscients que l'actual situació a l'Índia no és molt favorable per a una acció com aquesta, però creiem, després d'haver-ho reflexionat, que, com a indis, com a musulmans i com a asiàtics, ens hem de solidaritzar amb tots els pobles asiàtics oprimits i que hi hem de tenir relacions amistoses, les quals ens beneficiarien tant a nosaltres com a ells."

No he vist la manera d'accedir a la seva petició d'enviar un cable a la Lliga de Nacions en nom del Congrés i per això els he enviat la següent resposta:

"He rebut la carta signada per vós i per Hakim Saheb. De què serveix que el president del Congrés enviï un cable a la Lliga de les Nacions? Em sento com un lleó engabiats, amb l'única diferència que el lleó treu escuma per la boca, es lamenta, fa cruixir les dents i escomet furiosament les barres de ferro en un intent inútil de recobrar la llibertat, mentre que jo reconec les meves limitacions i m'estic de rebel·lar-me i de plànyer-me. Les coses que no dic a les pàgines de *Young India* estan profundament amagades dins el meu cor i són molt més penoses que les que faig públiques. Però no deixaré de denunciar-les diàriament davant del Poder Invisible. Quan penso en l'horitzó que ens envolta el meu cor es torna trist i cansat. I quan escolto la veueta interior n'obtinc esperança i somric malgrat la conflagració que bull al meu voltant. Estalvieu-me d'haver d'anunciar la nostra impotència".

Però el millor que podia fer era publicar aquesta estimable carta i la meua resposta. No crec en fer apel·lacions si darrera d'elles no hi ha cap força moral ni material. La força moral prové de la determinació dels apel·lants de fer alguna cosa, de sacrificar quelcom amb l'objecte de fer efectiu el seu recurs. Fins i tot els infants coneixen instintivament aquest principi elemental. Passen gana, criden i, si són molt díscols, arriben a pegar sa mare si aquesta no els concedeix les seves peticions peremptòries. Si no reconeixem aquest principi i no estem disposats a posar-lo en pràctica, no farem, altra cosa, més que exposar-nos al ridícul nosaltres mateixos i el Congrés.

No podem ésser díscols encara que vulguem. Podem sofrir només si volem. Demano que com a indis, hindús o musulmans, cristians o parsis, o com a asiàtics, ens adonem de la nostra impotència de cara a aquesta humiliació, barbaritat, Dyerisme, o així com vulgueu dir-ne, infligida a Síria. Una presa de consciència de la nostra impotència potser ens ensenyaria a imitar encara que només fos els animals, que en presència d'una tempesta s'ajunten i

cerquen escalfor i coratge els uns dels altres. No fan una crida inútil al déu del temps perquè moderi la seva ira. Senzillament es preparen per fer-li front.

I nosaltres? Hindús i musulmans barallats els uns amb els altres, i sembla que l'abisme vagi creixent cada dia. Encara no hem entès el significat de *charkha*. N'hi ha que troben tota casta de pretextos per no vestir *khaddar* i per no filar. La tempesta ens està embolcallant. I en comptes de cercar ajuda els uns dels altres, ens estimem més tremolar i demanar al déu de les tempestes que s'aturi. Si bé no puc realitzar la unió hindú-musulmana ni persuadir el poble d'aturar la roda, almenys tinc el seny de no signar cap petició de clemència.

I què és la Lliga de les Nacions? No és simplement Anglaterra i França? Que potser hi compten les altres potències? Serveix de res apel·lar a França, que està negant el seu lema de fraternitat, igualtat i justícia? Ha negat la justícia a Alemanya, hi ha poca fraternitat entre ella i els riffs, i a Síria està trepitjant la doctrina de la igualtat. Si volguéssim apel·lar a Anglaterra, no cal que anem a la Lliga de Nacions. La tenim molt més a prop de casa. Està encimbellada a les muntanyes de Simla excepte quan devalla a Delhi per un temps curt. Però recórrer-hi és com recórrer al Cèsar contra August.

Hem de comprendre la realitat sense embuts i hem d'aprendre a demanar a la nació que compleixi el seu deure. El consol de Síria passa a través de l'Índia. I si no podem avaluar el nostre poder, almenys confessem la nostra petitesa i no diguem res. Però no cal que siguem tan petits. Fem encara que només sigui una cosa a fons: o bé defensem-nos fins al darrer extrem, tal com fan sovint els nostres germans animals de quatre potes, o bé com a homes aprenguem i ensenyem a través de la cooperació a la més gran escala que mai s'hagi vist al món, la inutilitat, més ben dit, la perversitat de l'explotació dels qui són més febles que nosaltres. Aquesta cooperació entre milions només és possible amb el torn de filar.

Young India, 12-11-1925

22. COM A MITIGACIÓ

Publico amb molt de grat la següent carta d'un amic alemany:

"L'any passat publicàreu a Young India uns quants articles sobre Alemanya i cartes escrites des d'aquí que poden donar impressions errònies sobre la situació en el nostre país. Voldria rectificar qualsevol informació falsa sobre això, encara que estic convençut que les vostres opinions respecte a la nació germànica no són despreciatives. Espero que estareu d'acord amb una declaració de C.F. Andrews, que m'escrigué el 10 de juliol de 1925: "Crec que l'Índia i Alemanya es poden trobar en les bases d'un idealisme pur molt més a prop que qualssevol altres nacions del món". I amb tota la humilitat voldria fer, per a la vostra informació, algunes precisions sobre les ja esmentades cartes.

Permeteu-me que comenci amb una de les vostres confessions més profundes: "El meu refugi" (Y.I. 9-10-24). S'hauria de silenciar qualsevol mot de crítica després d'una pregària com aquesta. Però ni inconscientment no s'ha de cometre cap injustícia encara que sigui al Kaiser. Ell mai no va voler la sobirania d'Europa. La seva idea només fou una creació fantàstica de propaganda de guerra. El Kaiser no fou ni un monstre ni un Cèsar; fou un actor digne de llàstima, un pobre boig, un producte d'una educació errònia i d'un medi falaguer. No és que el vulgui defensar, però no el vull declarar culpable d'intencions que mai no tingué.

Sobre l'article "Des d'Europa" (Y.I. 1925, n.º 41) no tinc res a dir. Crec que la carta fou escrita per un membre del Moviment Germànic de Joves. I aquesta activitat de cara a regenerar l'ànima i l'esperit dels joves de totes les nacions, des d'Europa a la Xina, l'Índia i Amèrica, us pot donar més confiança per al futur. Espero que les generacions més joves s'adonin del que les altres no han fet. La majoria dels joves són antiimperialistes i defensen la justícia i la llibertat entre totes las nacions i la independència de les anomenades colònies. Intenten d'abandonar l'antic camí del capitalisme i del materialisme. Us enviaré alguns fullets amb informació sobre el Moviment Anglès de Joves. Encara que petita, hi ha una sublim i nova esperança per al futur. Alguns dels pamflets no són només que proves, però us interessaran les ressenyes sobre la joventut índia.

L'article "Civilització Europea" del n.º 42, és correcte quant a la seva tendència i el seu punt de vista escèptic. Però tinc por que un poc d'antipatia de Dinamarca cap a Alemanya no hagi pogut exagerar la informació. La moral dels superiors com a concepció romàntica de la filosofia de Nietzsche sobre la vida no té res a veure amb la moral militar dels generals prusians, els quals en feren un gra massa. La propaganda pan-germànica era l'activitat privada d'una càfila petita però perillosa i mai no tingué una influència absoluta en les decisions oficials del nostre govern, exceptuant potser els darrers mesos de la guerra (Ludendorff!). El mateix professor Baumgarten, com a teòleg liberal, en els darrers anys de la guerra fou una de les personalitats capdavanteres en la lluita contra el militarisme i a favor d'un acord pacífic entre les nacions.

L'anècdota del traspàs de teixit viu ("tenim prou polonesos per a això?") pot ésser certa, però exagerada. De cap manera es pot generalitzar. Podia haver estat una broma pesada, ja que els cirurgians molt sovint presenten un aspecte molt inhumà perquè els metges intenten d'amagar els seus sentiments més profunds per evitar d'ésser abatuts per la compassió. Recordem que Alemanya, ja durant la guerra, abans de la seva autèntica destrossa, creà un estat lliure per als polonesos.

La qüestió de Schleswig és més complicada. Fèrem molt de mal durant la guerra i el més gran de tots fou la invasió a Bèlgica; però no vam fer que 6.000 danesos de Schleswig fossin assassinats. El govern alemany tenia més ben considerats els habitants de Schleswig que no l'anglès hi té els irlandesos. Alemanya fou brutal en la seva defensa, però quin dels nostres enemics formals fou menys brutal i més reconciliatori?

Jo crec que només farem una passa endavant si deixem enrera el passat, si no despertem una i altra vegada aquestes impressions tràgiques i funestes de la desfeta d'Europa i si no ens anem passant la responsabilitat moral de l'una nació a l'altra. Tots nosaltres i també els danesos, estàvem equivocats; tots nosaltres -els alemanys d'acord amb els danesos- hem de cercar el despertar de l'esperit, de l'autèntica cultura, de la fe.

Finalment, al n.º 47: "Un crit des d'Alemanya". Estic totalment d'acord amb la vostra resposta. L'autor és un d'aquest tipus sentimentals i passius amb uns sentiments excèntrics que trobem sovint en temps de misèria. La corrupció no és pitjor aquí que a qualsevol altre lloc. Només hi ha un remei: Acció! Fer, fer alguna cosa. Hi ha moltes tasques en la regeneració d'una nació i en una constitució jove. Rebreu moltes de cartes així, d'admiradors germànics, entusiastes i fins i tot histèrics. Comprenc els seus sentiments, els lamento, però no són representatius d'Alemanya".

L'autor té raó de pensar que no puc tenir una opinió despreciativa sobre els alemanys ni sobre Alemanya. Qui pot tenir-la? Els alemanys són una gent noble i valenta. La seva indústria, les seves escoles i el seu valor mereixen l'admiració de tot el món. Esperem que s'encarrilin en el moviment pacifista. En la darrera guerra foren vençuts, però no dominats. Només cal una transmutació de la seva meravellosa energia cap a la promoció del progrés del món com un tot, en comptes d'aplicar-la al seu propi profit en contra de tot el món. Hi ha signes que aquest desitjable canvi està arribant a ells així com a altres pobles de la terra.

Young India, 25-2-1926

23. GUERRA O PAU?

No fou sense intenció que vaig publicar les parts principals d'un pamflet molt escaient de Mr. Kirby Page sobre la guerra mundial. Espero que el lector les seguís amb la cura i l'atenció que es mereixien. Mr. Page ha provat concloentment que ambdues parts foren igualment culpables i que totes dues recorregueren a pràctiques bàrbares i inhumanes. No ens cal l'ajuda de Mr. Page per a saber que cap guerra que la història hagi registrat, no ha costat mai tantes de vides com aquesta. Les pèrdues morals encara foren majors. Forces metzineres destructores de l'esperit (mentida i decepció) actuaren a la perfecció tant com les forces destructives del cos. Els resultats morals han estat tan terribles com els físics. Encara és massa prest per mesurar l'efecte sobre la humanitat del col·lapse de la moral sexual realitzat per la guerra. El vici ha usurpat el tron de la virtut. De moment, la bestialitat de l'home ha guanyat en supremacia.

Els efectes a la llarga potser són més terribles que els actuals i immediats. El govern no té estabilitat ni en un tan sols dels estats europeus. Cap classe no està satisfeta amb la seva situació. Totes volen el seu benefici a costa de la resta. La guerra entre els estats encara s'ha convertit en una guerra dins de cada estat.

L'Índia ha d'escollir. Pot provar, si així ho desitja, el camí de la guerra i enfonsar-se encara més. Sembla que amb el conflicte hindú-muslmà està aprenent la seva lliçó de l'art de la guerra. Si l'Índia guanyés la seva llibertat per la guerra, la seva situació no seria millor, sinó probablement molt pitjor, que la de França o la d'Anglaterra. Els exemples del passat ja han quedat antiquats. No serveix de punt de comparació ni tan sols el cas del Japó, ja que des de la guerra russo-japonesa "la ciència" de la guerra ha "progressat" molt. Els resultats només es poden estudiar en la condició actual d'Europa. Podem dir amb tota seguretat que si l'Índia s'allibera del jou britànic pel camí de la guerra, arribarà a la situació descrita gràficament per Mr. Page.

Però també s'obre a l'Índia el camí de la pau. La seva llibertat està assegurada si té paciència. Es podrà veure que aquest camí és el més curt, encara que per a la nostra naturalesa impacient pugui semblar el més llarg. El camí de la pau assegura creixement i estabilitat interns. El rebutgem per què ens imaginem que implica submissió a la voluntat del poder que s'ha imposat sobre nostre. Però en el moment que ens adonem que aquesta imposició només ho és de nom i que, a través de la nostra renúncia a sofrir la pèrdua de la vida o dels béns, estem ajudant aquesta imposició, tot el que ens

caldrà fer serà canviar aquesta actitud negativa de suport passiu. El sofriment que haurem de suportar amb el canvi no serà res comparat amb el sofriment físic i amb la pèrdua moral que ens suposaria triar el camí de la guerra. Els sofriments de la guerra perjudiquen totes dues parts. Els sofriments quan se segueix el camí de la pau les beneficien totes dues. Han d'ésser com els esforços gratificadors d'un nou naixement.

No ens deixem confondre per una generalització precipitada dels esdeveniments del 1920-21. Els resultats d'aquest període brillant foren grans, però això no fou res comparat amb el que podia haver succeït si haguéssim estat fidels i haguéssim tingut fe. La violència estava en els cors de molts de nosaltres, mentre que amb els nostres llavis retíem homenatge a la no-violència. I encara que així no erem fidels a les nostres creences, en la mesura que les havíem acceptades, les declaràvem culpables i hi perdiem la fe, en comptes de culpar-nos i de corregir-nos nosaltres mateixos. Chauri Chaura fou un símptoma del mal que ens estava emmetzissant. El nostre havia d'ésser un camí pacífic, no-violent, però no ho vam aconseguir totalment. No cal que fem cas dels blames de l'enemic. Ell veia violència encara que no n'hi hagués ni rastre. Però no podem negligir el judici de la "veueta interior". Ell reconegué l'intima violència.

El camí de la pau és el camí de la veritat. La sinceritat és més important fins i tot que el pacifisme. Al contrari, la mentida és la mare de la violència. Un home sincer no pot ésser violent per molt de temps. Durant la seva recerca s'adonarà que no té cap necessitat d'ésser violent, i més tard descobrirà que mentre hi hagi en ell el més petit signe de violència no pot trobar la veritat que està cercant.

No hi ha un camí intermedi entre la veritat i la no-violència d'una banda i la mentida i la violència de l'altra. Potser mai no serem prou forts com per a ésser del tot no-violents de pensament, paraula i obra. Però hem de mantenir la no-violència com el nostre objectiu i hem de fer fermes progressos cap a ell. L'assoliment de la llibertat, en un home, en una nació o en el món, ha d'estar en proporció exacta amb l'assoliment de no-violència en cada un d'ells. Per tant, els qui creiem en la no-violència com a únic mètode d'aconseguir una autèntica llibertat, mantiguem el llum de la no-violència fent claror enmig d'aquesta foscor impenetrable. La veritat d'uns quants comptarà; la mentida de milions s'esvairà com una brossa quan fa una ventada.

Young India, 20-5-1926

24. LA NO-VIOLÈNCIA, TÉ LÍMITS?

Vet aquí un extracte de la carta, més extensa, d'un corresponsal que ens dóna el seu nom i adreça complets:

“Deveu saber el que està succeint a Madràs entre els treballadors del Congrés. Durant aquests dos darrers dies els membres del Partit de la Justícia n'han fet un gra massa amb els seus actes abominables. Shri... acompanyat de Shri... anava a la recerca de vots per a Shri..., el candidat del Congrés. Un grup d'homes del Partit de la Justícia que els anaven seguint, en arribar davant la casa del candidat de la Justícia, rodejaren de repent els treballadors del Congrés i bufetejaren... i... Sabeu millor que ningú com és d'humiliant ésser bufetejat. Ha estat capaç el comunisme de corrompre el treball i la vida pública fins en aquest extrem? Si us escric aquestes paraules és per demanar-vos que parleu de la nostra teoria de la no-violència fent referència a quina ha d'ésser l'actitud d'un congressista davant uns fets tan vils i insultants. També ha estat assaltat... Pel que fa a la nostra actitud cap al govern, compremem que és oportú comportar-nos de manera no-violenta. Però, hem de mantenir aquesta actitud en relació amb els nostres propis conciutadans equivocats i cruels, que es dediquen a assaltar, a bufetejar i a tirar porqueria sobre els pacífics treballadors del Congrés? També voldria dir-vos que els simpatitzans del Congrés són molts, mentre que aquests trinxeraires a sou es poden comptar amb els dits; per tant, si volem solament aturar aquest pillatge, podem fer-ho amb eficàcia recorrent a mètodes violents? Però passa que som membres d'una organització compromesa amb la no-violència. Cada dia les provocacions van en augment, i potser arribarà un moment en el qual els treballadors del Congrés no podran impedir que els seus seguidors joves prenguin la justícia per la seva mà. Per això, puc demanar-vos si la defensa privada és compatible amb la no-violència i com s'ha de dur a terme? Les tàctiques baixes del Partit de la Justícia estan posant a prova de manera molt estricta la nostra fe en la no-violència. Per això a Madràs ens serà molt útil el vostre consell en aquests moments tan crítics. Una de les raons per les quals us demano que publiqui la vostra opinió tan aviat com pugueu és que es han dit que el Partit de la Justícia està experimentant amb aquestes tàctiques per veure si triomfa, de manera que les ha de sistematitzar en un art metòdic de política militar contra el Congrés en les pròximes eleccions del novembre per al Congrés i l'Assamblea.”

He esborrat expressament els noms de persones i de llocs, ja que no fan cap falta per al que vull dir. L'hora de la no-violència per conveniència ja fa temps que ha passat. Els qui no poden ésser no-violents de tot cor, no estan obligats a ésser-ho en les circumstàncies mencionades per l'autor. Encara que la no-violència sigui el credo del Congrés, ara ningú no s'hi ha de referir per ésser o continuar no-violent. Cada congressista que és no-violent, ho és per

què no pot ésser d'altra manera. Per això, categòricament, el meu consell és que ningú no ha de remetre's a mi ni ha cap altre congressista per a saber què ha de fer en qüestió de no-violència. Cadascú ha d'actuar segons la seva pròpia responsabilitat, i ha d'interpretar la creença del Congrés com més bé pugui segons la seva capacitat i la seva fe. Moltes vegades he sabut que gent feble o s'emparava en el credo del Congrés o en els meus consells quan, a causa de la seva covardia, havia estat incapaç de defensar el seu honor o el d'aquells qui tenia sota la seva protecció. Recordaré l'incident que tingué lloc a prop de Bettiah quan la no-cooperació era al seu cim. Alguns camperols foren saquejats. Van fugir, deixant les seves dones, infants i béns a mans dels assaltadors. Quan els vaig retreure la seva covardia per haver negligit les seves responsabilitats, es van refugiar descaradament en la no-violència. Vaig denunciar públicament la seva conducta i vaig dir que la meua no-violència havia estat del tot utilitzada per a la violència d'aquells qui no havien cregut en la no-violència i que tenien al seu càrrec l'honor de les seves dones i dels seus fills. La no-violència no és una tapadora per a la covardia, sinó que és la virtut més suprema dels valents. Per a practicar la no-violència es necessita més valentia que un esgrimidor. El pas de l'esgrima a la no-violència és possible i, a vegades, fins i tot fàcil. La no-violència pressuposa la possibilitat de fer mal. És un fre conscient i deliberat sobre un desig de venjança. Però ben segur que la venjança és superior a la submissió passiva, afeminada i indefensa. El perdó encara és millor. La venjança també és una flaqueza. El desig de venjança prové del temor al mal, imaginari o real. Un ca lladra i mossega quan té por. Un home que no tingués por de ningú hauria de considerar massa molest fins i tot enrabiar-se amb algú que està intentant inútilment injuriar-lo. El sol no es venja dels infants que li tiren pols. Ells es perjudiquen només ells mateixos en fer-ho.

No sé si les declaracions del corresponsal sobre els delictes comesos pels membres del Partit de la Justícia són certes. Potser hi ha una altra versió dels fets. Però, suposant que siguin vertaderes, no puc fer res més que felicitar aquells qui han estat bufetejats o assaltats o a qui han tirat porqueria damunt. No han estat ofesos si tenen el coratge per sofrir l'insult sense prendre represàlies ni tan sols mentalment. Però és del tot erroni per part seva suportar-lo si se senten ofesos però es reprimeixen tot desig de tornar-s'hi. Un sentit d'autorespecte refusa aquest desig. Però em demano quin tipus de càstig podrien repartir aquests distingits membres

del Congrés que, tal com diu el corresponsal, eren molt nombrosos comparats amb els pocs trinxeraires del Partit de la Justícia. Haurien de tornar porqueria per porqueria, bufetada per bufetada i abús per abús? O bé l'autorespecte d'aquest nombrós partit estaria més ben considerat, ignorant la minoria de trinxeraires?

Quan era moda la no-cooperació, jo recordo què es feia amb els brètols que intentaven boicotejar les reunions. Eren subjectats per voluntaris que no els feien cap mal, però, si continuaven cridant, el seu crit s'ignorava. Sé que també llavors es va trencar en molts casos la llei de la no-violència i que algun home que s'atrevia a al·terar les reunions o a presentar una oposició era escridassat per la violenta majoria i a vegades fins i tot l'agafaven bruscament, per descrèdit de la majoria i del moviment que exposaven i falsificaven amb negligència. Suggestiré també a aquests congressistes i a aquells qui estan representats per ells que, si l'objectiu és que el Congrés guanyi sobre el Partit de la Justícia o sobre qualsevol altre Partit, els ha de tractar amb gentilesa encara que ells puguin actuar durament. Si l'objectiu en canvi és suprimir tots els oponents, llavors el remei més adequat és la doble venjança o el Dye-risme. Si això ens pot portar una Swaraj més immediata, ja és naturalment una altra qüestió.

Però tots els meus consells són inútils si no hi ha convicció. Per tant, deixem que cada membre del Congrés sospesi els pros i contres, faci la seva tria definitiva i actuï d'acord amb aquesta, sense pensar en les conseqüències. Llavors haurà actuat sincerament, encara que pugui estar errat. És millor equivocar-se cent vegades inconscienment que no la conducta més escrupulosament correcta però sense convicció que la sostingui. Això seria com un sepulcre emblanquinat. Per damunt de tot hem d'ésser sincers amb nosaltres mateixos, si volem ésser sincers amb el nostre país i menar-lo cap a l'objectiu escollit. En la no-violència no hi ha d'haver hipocresies. No és com un vestit que are te'l poses, are te'l llesves. Ha d'estar dins el cor i ha d'ésser una part inseparable de la nostra veritable existència.

Young India, 12-8-1926

25. NO-RESISTÈNCIA VERTADERA I FALSA

Amèrica és la seu dels conflictes interracials a gran escala. En aquell país d'empenta hi ha homes i dones assenyats que estan intentant solucionar aquest difícil problema des de les files de la no-resistència. Un d'aquests amics americans m'envia un diari anomenat *The Inquiry* (La pregunta) que conté una discussió interessant sobre la doctrina de la no-violència. Consisteix en exemples que possiblement es poden agrupar com a no-resistència. N'he escollit tres mostres:

“Un estudiant xinès contava la seva experiència a la universitat estatal, en la qual estava a punt de graduar-se. L'acollida per part de la majoria fou amistosa. Uns quants companys es desfeien per protegir-lo i un d'ells fins i tot el convidà a ca seva un cap de setmana. D'altra banda, un estudiant que ocupava la cambra del costat de la seva es mostrà especialment ofensiu, tot tirant-li sabates contra la porta i fent-li altres males passades. El xinès va sentir per casualitat com aquest estudiant s'horroritzava en saber que un americà l'havia dut a ca seva per presentar-lo a la seva mare i a la seva germana, i immediatament decidí que ensenyaria a aquest estudiant a respectar-lo no per ell mateix, sinó per la seva estimada pàtria. Per tant es va llançar a ésser cordial amb el seu veí. Cada matí li dedicava un “bon dia” somrient, tot i que al començament no rebia cap resposta. Ignorà tots els insults, però intentava d'ésser amable i servicial. Quan sabia que el seu veí tenia dificultats el convidava com aquell qui res a anar al cine amb ell. A poc a poc, anaren fent més freqüents les seves converses i veieren que tenien molts d'interessos en comú. Al cap d'un temps aquell estudiant el convidà a ca seva.

“Hem tornat bons amics”, deia el xinès per acabar. “Des de llavors he estat a ca seva durant moltes vacances i caps de setmana; i quan deixi la universitat sé cert que almenys un dels meus companys estudiant em trobarà molt a faltar”.

“El secretari d'una associació de joves cristians ferroviaris, un vespre va conduir a l'edifici dotze danesos que treballaven als ferrocarrils i que no tenien on dormir. Els anglo-parlants, sota la influència de l'antipatia racial, començaren a posar entrebancs i a protestar pel fet que els estrangers romanguessin amb ells. Però entre aquells nouvinguts hi havia un hàbil músic que, mentre els americans discutien amb el secretari, començà a tocar l'acordió. Interpretà una música dolça, el so de la qual tingué els seus afectes. Prest la ira començà a esvair-se de les cares dels nadius; la censura morí als seus llavis, els seus cors se suavitzaren; i aquella nit van vetllar fins a tard tot escoltant el músic estranger. “Peter Roberts, *The New Immigration*. The McMillan Co., 1922 p. 300”.

“Hi ha una colònia de japonesos a X, Califòrnia. Fa uns quants anys algun agent de finques intentà vendre una quantitat considerable de terra

a un altre japonès, i la població blanca s'alçà pensant que la influència d'aquesta gent podia créixer massa. Se celebraren reunions i es posà un gran cartell a l'avinguda principal que deia: "Aquí no volem japonesos".

"El president japonès més antic de X, que havia viscut en bones relacions amb la població blanca i era membre de la seva associació d'agricultors, va recórrer a ells i després de deliberar, finalment, acordaren que un augment en la població japonesa no seria desitjable. Es va canviar el cartell i ara deia: "Aquí no volem més japonesos".

"La persona que explica aquesta història afirma que l'acció millorà la solidaritat de la comunitat i beneficià les relacions entre els blancs i els japonesos en aquell lloc, així com es pot veure en el fet següent:

"Els japonesos de X, en saber que l'església americana es trobava en dificultats econòmiques oferiren d'ajudar-la amb una certa quantitat anual, a més de continuar el seu propi treball a l'església japonesa".

El primer exemple és el que més fàcilment podem classificar com a autèntica no-resistència. El segon és més bé una mostra de la presència de l'esperit que no de no-resistència. El tercer, tal com ens l'han explicat, és un exemple, si no de covardia tal com pretenien alguns dels polemistes, almenys d'egoisme. Els residents japonesos acceptaren la prohibició de més immigració japonesa per tal de mantenir les seves propietats. Això potser era política. Potser fou l'única política aconsellable. Però no fou no-resistència.

La no-resistència és un fre que es posa voluntàriament per al benefici de la societat. Per això és una força interior, purificadora, intensament activa. Sovint és incompatible amb el profit material del no-resistent. Fins i tot pot significar la seva total ruïna material. És arrelada en una força interior, mai en la debilitat. S'ha de realitzar conscientment. Per això pressuposa la capacitat d'oferir resistència física. En el darrer exemple, els japonesos no haurien resistit si haguessin hagut d'abandonar les seves possessions per no renunciar als drets dels futurs immigrants. També haurien d'haver suportat la mort o el linxament sense cap represàlia, ni tan sols mental, i així haurien ablanit el cor dels seus encaçadors. No significa cap victòria de la veritat que sense prendre's cap molèstia aconseguissin mantenir les seves propietats. En termes de no-resistència, la seva ajuda a l'església americana en les seves dificultats fou un suborn, però no fou de cap manera una mostra de bona voluntat ni un present desinteressat.

L'adquisició de l'esperit de no-resistència és una qüestió de llarg entrenament en l'auto negació i en l'apreciació de les forces que tenim amagades dins de nosaltres mateixos. Ens fa canviar la manera de veure la vida. Fa valorar les coses d'una altra manera i desmanega els càlculs anticipats, i si a la fi arriba a ésser prou in-

tensiu pot assolir tot l'univers. És la força més intensa per què és la manifestació més alta de l'esperit. No tothom necessita tenir la mateixa mesura de no-resistència conscient per a aconseguir-ne els efectes totals. N'hi ha prou que una persona la posseeixi, així com un general tot sol basta per disposar i regular l'energia de milions de soldats que estan sota el seu estàndard encara que no sàpiguen el com ni el perquè de les seves disposicions. Els micos d'un únic Rama varen ésser suficients per desconcertar les innombrables hosts armades de cap a peus de Ravana de deu caps.

Young India, 23-9-1926

26. DEFENSA DE LA NO-VIOLÈNCIA

Un amic m'envia el següent retall del New York Nation:

"Fa un temps (a final de 1924 o a primers de 1925) un grup de vint-i-cinc missioners americans a la Xina adreçaven aquesta petició al ministre americà a Pequín:

"Els sotasignats missioners americans som a la Xina com a missatgers de l'evangeli de fraternitat i de pau. La nostra tasca és la de menar homes i dones cap a una nova vida en Crist, que promogui la fraternitat i que allunyi qualsevol ocasió de guerra. Per això expressem el nostre fervorós desig que no s'exerceixi cap tipus de pressió militar, i especialment cap força militar estrangera, per protegir les nostres persones ni els nostres béns; i que en el cas que fóssim capturats per gent furtiva o que moríssim a les seves mans, no es pagués cap centim per al nostre rescat, no s'enviés cap expedició punitiva, ni s'exigissin indemnitzacions. Assumim aquesta posició perquè creiem que el camí per a establir la justícia i la pau és fer que l'esperit de bona voluntat es dirigeixi a totes les persones en qualsevol circumstància, encara que per això calgui sofrir injustícies sense prendre represàlies."

"L'ambaixada americana constestà que aquesta petició era incompatible amb la necessitat existent de salvaguardar els americans a la Xina, i que per tant no es podia ni s'havia de fer cap excepció en l'actuació en cas d'emergència amb els signants de la petició."

Aquest és un d'aquells exemples en els quals dues posicions aparentment contradictòries són correctes al mateix temps. Per als valents missioners no hi havia cap altra actitud possible, encara que avui en dia n'hi hagi molt pocs que l'adoptin. ¿No fou cap a la Xina on fa uns trenta anys una delegació de missioners visità el di-

funt Lord Salisbury i li demanà la protecció de les canoneres britàniques per fer arribar el seu missatge als xinesos infidels? Llavors el noble Marquès, que en pau descansi, va haver de dir als missioners que, si sospiraven per la protecció de les armes britàniques, s'havien de sotmetre a les obligacions internacionals i posar fre a la seva passió missionera. Els va recordar que els cristians d'abans, si penetraven en les regions més remotes de la terra, no esperaven cap més protecció que la de Déu i posaven constantment en perill les seves vides. En el cas mencionat pel New York Nation, els missioners, segons la informació, havien tornat a les antigues pràctiques.

De totes maneres, el govern americà, mentre mantingui el seu caràcter actual, només pot donar la resposta que va donar. Que la resposta manifesti la maldat del sistema modern ja és una altra qüestió. El prestigi americà no es basa en la seva força moral sinó en la força física. Però, per què tota la força armada d'Amèrica s'ha de mobilitzar per l'anomenada defensa del seu honor o del seu nom? Quin mal pot fer a l'honor d'Amèrica que vint-i-cinc missioners escullin d'anar a la Xina per comunicar al seu missatge i siguin assassinats? Probablement és el millor que pot ocórrer per a la seva missió. El govern americà amb la seva interferència no pot fer més que interrompre la feina completa de la llei del sofriment. Però l'autolimitació d'Amèrica significaria un canvi radical de punt de vista. L'actual defensa dels ciutadans és una defensa del comerç nacional, és a dir, explotació. Aquesta explotació pressuposa l'ús de la força per imposar el comerç a un poble que no el desitja. D'alguna manera, les nacions han esdevingut gairebé bandes de lladres, en comptes d'ésser un conjunt pacífic d'homes i de dones units per l'objectiu comú de la humanitat. Si fos així, la seva força no es basaria en la seva habilitat per usar les armes, sinó en la possessió d'una fibra moral superior. L'acció de vint-i-cinc missioners és un petit vestigi de societat reconstruïda o fins i tot de nacions reconstruïdes. No sé si posen a la pràctica els seus principis en tots els aspectes de la vida. Vull remarcar severament que malgrat l'amenaça del govern americà de protegir-los contra la seva voluntat, podrien neutralitzar i fins i tot frustrar qualsevol esforç de venjança. Però això significa un complet oblit d'un mateix. Només es pot combatre el fetitxe de la força amb mitjans totalment diferents dels que ara fan forrolla entre els més purs defensors de la força bruta.

No hem d'oblidar que després de tot hi ha una filosofia darrera el culte modern a la força bruta amb tota una història que l'abo-

na. La microscòpica minoria no-militant no n'ha de témer res, si té com a base una fe inamovible. Però la fe en la possibilitat de construir tots junts una societat sense força bruta sembla que sigui escassa. Així i tot, si una persona pot enfrontar-se al món sencer, per què no poden fer el mateix dues o més persones juntes? Sé quina resposta s'ha donat a aquesta pregunta. Només el temps pot demostrar les possibilitats de la revolució que silenciosament s'està acostant cap a nosaltres. Les teories són una pèrdua de temps quan l'acció ja està en marxa. Aquells qui tenen fe ajuntaran els seus esforços inicials, els quals no tenen encara uns resultats demostrables.

Young India, 21-10-1926

27. GUERRA HUMANITÀRIA

Extrec uns quants paràgrafs interessants d'un article titulat "Guerra" aparegut al número de març de "The Brotherhood":

"Fins ara les dones i els infants només es morien de fam -mitjançant un procés astutament disfressat com a "pressió econòmica"- però la pròxima vegada moriran asfixiats. Els aeroplans llançaran verins penetrants que exterminaran la població civil; Edison diu que no seria gens difícil desfer-se dels milions de londinencs en tres hores. A tots els països civilitzats els químics estan treballant en la recerca d'alguns verins especialment mortífers. A Anglaterra, segons Truth, el nostre govern està enfeinat experimentant en la millora de gas verinós i matant animals a raó de dos per dia en aquest procés. Han adquirit en un any 689 gats, conills d'indies, cabres, ratolins, micos, conills i rates, dels quals n'han matat 618 amb gas verinós en aquests experiments.

Podem fer-nos una idea dels horrors de la pròxima guerra si pensem que el recorregut dels tirs s'ha doblat des de l'armistici i que ara hi ha metralladores que disporen 1.500 trets per minut. Un canó automàtic dispararà bombes d'una lliura i quart, a raó de 120 per minut, i hi ha una arma de 16 polzades que llança un projectil que pesa més d'una tona a una distància de vint-i-set milles. A Amèrica, el Servei Químic per a la Guerra, ha descobert un líquid, tres gotes del qual aplicades a qualsevol lloc de la pell basten per a causar la mort d'un home. Un aeroplà que porti dues tones d'aquest líquid pot matar tota la població d'una gran extensió de territori. El general Swinton de l'armada britànica diu: "Les armes del futur seran els gèrmens mortífers. De la guerra ençà hem descobert i desenvolupat gèrmens que llançats sobre ciutats i exèrcits poden destrossar una nació en un dia."

“Si tot i amb això hi ha algú que encara és optimista, recordem-li que el 1924 vàrem gastar quaranta milions en educació, cent vin-i-un milions en armament i tres-cents setze milions en beguda. La mort científica surt molt cara, i m’han dit que el nitrogen llançat a França en una batalla petita i d’escassa importància hauria estat suficient per treure l’Índia de la fam. Les grans potències mundials encara estant gastant en armament una quantitat increïble de la seva riquesa, tot i que la història ens ensenya sense cap mena de dubte que més armaments no fan més que augmentar la probabilitat de guerres. L’amant de la pau Amèrica votà en pocs minuts vuitanta-cinc milions de dòlars per a l’expansió de l’aviació, i ningú no tingué cap notícia d’aquest moviment capdavanter en la carrera dels armaments. La ironia de la situació és que mentre la Gran Bretanya està esmerçant avui en armes quasi el doble que al 1913, les nacions victorioses han descarregat Alemanya de pes d’aquestes despeses ja que, en competir amb ella en la indústria i el comerç, treballen sota un sever handicap creat per elles mateixes.

Afegeixo el següent paràgraf de “The Lancet” (18 de juny, 1927):

“Des de l’arribada de les tropes britàniques hi ha hagut molts de casos d’influència i de pneumònia, però la qüestió més alarmanant ha estat la de les malalties venèries, i malgrat totes les possibles precaucions la quantitat d’afectats ha anat augmentant... Moltes prostitutes del nord i del sud s’han congregat a Shanghai; la majoria són xineses (60 per cent), russes (30 per cent) i japoneses (5 per cent). Gran part dels burdells estan en la concessió francesa i en els districtes xinesos dels voltants de les carreteres municipals. L’alta taxa de malalties venèries preocupa molt les autoritats i no s’escasseja cap esforç per disminuir-les”.

I encara hi ha persones intel·ligents que parlen -i beneïts que s’ho creuen- de la “influència humanitària” de la guerra!

Young India, 11-8-1927

28. GUERRA CONTRA GUERRA

Un corresponçal escriu:

“El motiu de la meua carta és que el capítol autobiogràfic sobre la vostra actitud cap a la guerra com a seguidor de la Veritat i d’Ahimsa ha remogut clarament el pensament de moltes persones, i gent més preparada us escriurà sobre això. Però jo vull exposar alguns aspectes que m’han colpit. ¿No és una doctrina fonamental que la veritable disciplina de la

Veritat i d’Ahimsa no pot estar mesclada amb res dolent encara que es pensi que hom no pot resistir? La guerra és necessària tal com uns quants diuen, però això no es excusa per defensar-la amb l’esperança que després el món comprendrà la seva maldat. Això no pot ésser. Al contrari, la insensibilitat humana creix més en intensitat i es destrueix el sentiment religiós de la vida. Els anarquistes, amb els mateixos arguments que vós podrien dir: “No podem aturar l’agressió i el terrorisme europeus. No podem resistir el terrorisme amb la força de les masses. Però momés que puguem demostrar-los la malignitat d’aquests mètodes, en usant-los en contra d’ells, comprendran la follia de la seva actitud i nosaltres serem lliures i a més salvarem el món del terrorisme. Mentre els nostres governants recorren a Himsa i mentre nosaltres odiem el terrorisme, quin mal hi ha d’usar aquestes armes si anem amb compte de no permetre que ens obsessionin? La Gran Guerra, ha aportat realment algun benefici a les nacions, i en particular a les victorioses? Materialment, moralment i socialment, hi han perdut molt com a resultat de la victòria. Tots els seus patrons morals s’han transtornat, i la rivalitat per la vida del moviment i el menyspreu per la veritat i la honestitat en assumptes internacionals esdevenen més i més visibles cada dia. Pot sortir algun profit d’una guerra per més “justa” que sigui? No estem obligats a oposar-nos-hi i a procurar sofrir per la causa més que no pas resignar-nos-hi sigui passivament o activament? No creieu que els pacifistes serviren millor la causa que no aquells qui prengueren part activa a la guerra? Quin deuria ésser l’estat de la vostra ment al 1914 quan creieu que hi havia un sentit de la justícia a la mentalitat britànica? Ara trobeu que era correcte? Si demà es declarés una altra guerra, ajudaria voluntàriament Anglaterra amb l’esperança que després de la guerra actuaríeu més bé? Sé que no m’he explicat prou bé, però podeu entendre què pretenc dir-vos, i m’agradaria molt que em responguéssiu”.

Estic d’acord amb el corresponçal quan diu que no s’ha explicat “prou bé”. Representa un tipus de lectors que no llegeixen acuradament els articles seriosos simplement perquè es troben a les pàgines d’un setmanari. Si aquests lectors rellegissin el capítol en qüestió, en podrien deduir que:

1. No vaig oferir els meus serveis perquè cregués en la guerra. Els vaig oferir perquè no podia evitar de participar-hi, si més no indirectament.
2. En la meua situació no em podia negar a la participació.
3. No crec que es pugui evitar la guerra participant-hi així com tampoc no crec que es pugui evitar el mal participant-hi. De totes maneres això s’ha de distingir de la participació realment inevitable en moltes coses que creiem dolentes o indesitjables.
4. L’argument anarquista està fora de lloc perquè la seva participació en el terrorisme és deliberada, voluntària i preconcebuda.

5. Certament la guerra no beneficià gens als anomenats victoriosos.

6. Els resistents pacifistes que sofriren presó certament serviren la causa de la pau.

7. Si demà es declarés una altra guerra, no podria donar-li cap tipus de suport, amb els meus actuals punts de mira sobre el present govern; al contrari, m'esforçaria al màxim per induir els altres a negar-hi llur ajuda i a fer quelcom possible i consistent amb Ahimsa per realitzar la seva desfeta.

Young India, 11-3-1928

29. TORNEM-HI

El capítol autobiogràfic sobre la meva participació a la darrera guerra* segueix confonent amics i crítics. Vet aquí una altra carta:

"Al capítol 38, part IV, de la vostra autobiografia, mencioneu per primera vegada la qüestió de la vostra participació a la guerra del 1914-1918.

Certs punts m'han torbat, però m'he esperat, tot desitjant ansiosament de veure el tema tractat més àmpliament al següent capítol, així com també probablement per correspondència.

Això ha succeït fins a un cert punt. Però encara hi ha dos punts que no s'han aclarit tant como jo voldria.

No us escric creient que estigueu equivocats, però sí amb la convicció que jo no he estat capaç de comprendre-us del tot; i com que hi deu haver altres persones en la meva situació, m'he animat a demanar-vos els aclariments que necessito.

El primer punt és: ¿Quin fou realment el motiu de la vostra participació a la guerra? Vós dieu: "Se m'obria un d'aquests tres camins: Podia declarar resistència oberta a la guerra i, d'acord amb la llei de Satyagraha, boicotejar l'imperi fins que canviés la seva política militar; o bé podia cercar l'empresonament per desobediència civil d'aquelles de les seves lleis dignes d'ésser desobeïdes; o bé podia participar a la guerra al costat de l'imperi i així adquirir la capacitat i l'aptitud de resistir la violència de la guerra. Jo necessitava aquesta capacitat i aquesta aptitud; per tant, vaig prendre part a la guerra, no per a ella sinó per a mi".

¿Quina capacitat i aptitud de resistir la violència de la guerra esperàveu adquirir tot participant-hi?

Em sembla que el vostre cas fou individual i bastant diferent del dels nadius dels diversos països en lluita. Vós no estàveu obligat com ells a re-

* Capítol 10 d'aquest volum

alitzar un servei actiu i per tant la resistència passiva no se us obria naturalment. Per tant, fer una protesta pública contra la guerra, en la vostra situació, hauria estat més que inútil. Però per què prendre-hi més participació inevitable de la que era absolutament necessària?

De la citació anterior es dedueix que us adheríreu a la guerra per adquirir la capacitat de resistir la seva violència, però a altres llocs heu exposat clarament que amb la vostra acció esperàveu obtenir algun benefici per a vós mateix i per al vostre país -no només resistir la guerra.

I a més d'això hi ha la segona pregunta: "Era correcte d'adherir-se a la guerra amb l'esperança de guanyar alguna cosa?"

No sé com lligar-ho amb l'ensenyament del Gita que diu que no hauríem d'actuar mai esperant els fruits de l'acció.

En tot el capítol usàveu l'argument d'ajudar o de no ajudar l'imperi britànic, i comprenc que aquesta qüestió, tal com abans he dit, fou individual. Però inevitablement ens mena a la següent pregunta: "Hauríem, sí o no, de participar en la guerra com a guerra?"

Sens dubte hi hagué un doble motiu que m'impel·lí a participar en la guerra. Dues coses que puc repetir. Com a individu era contrari a la guerra, i en la meva situació no podia oferir una efectiva resistència no-violenta. La resistència no-violenta només pot ésser conseqüència d'un servei realment desinteressat, una autèntica expressió d'amor. Per exemple, no podria impedir que un salvatge oferís un animal com a sacrifici fins que em reconegués com a amic a través d'algun acte meu d'amor o d'altres mitjans. No jutjo el món pels seus nombrosos delictes. Com que jo mateix sóc imperfecte i necessito tolerància i caritat, tolero les imperfeccions del món fins que jo trobi o creï una oportunitat d'arreglar-les amb profit. Tenia la sensació que, si amb un servei suficient podia obtenir el poder i la seguretat per resistir les guerres imperials i les seves pràctiques bèl·liques, seria bo per a mi, que estava procurant introduir la no-violència en la meva pròpia vida, provar fins a quin punt aquesta era possible entre les masses.

L'altre motiu fou aspirar a Swaraj amb l'ajuda dels estadistes de l'Imperi. Igualment, jo mateix no podia ésser útil si no era servint l'Imperi en la seva lluita a vida o mort. Cal comprendre que estic escrivint sobre la meva mentalitat del 1914 quan jo creia en l'Imperi i en la seva voluntat d'ajudar l'Índia en la seva batalla per la llibertat. Si hagués estat un rebel no-violent com ara, certament no l'hauria ajudat, sinó que a través de cada esforç obert cap a la no-violència hauria procurat desfer els seus objectius.

La meva oposició i escepticisme cap a la guerra eren tan forts llavors com ara. Però hem de reconèixer que hi ha moltes de coses al món que fem tot i que creguem que no s'han de fer. Són tan

contrari a la guerra com a matar la més petita criatura vivent. Però en canvi, continuament estic matant petites criatures, amb l'esperança que algun dia pugui estar-me'n d'aquest fraticidi. Malgrat això, per poder-me considerar no-violent, els meus esforços han d'ésser honestos, enèrgics i continus. La concepció de miksha, absolució de la necessitat de tenir una existència corporal, es basa en la necessitat d'homes i dones perfectes completament no-violents. La possessió d'un cos, així com qualsevol altre possessió, implica alguna violència, encara que sigui mínima. El fet és que el camí del deure no és sempre fàcil de distingir entre alternatives que semblen conflictives les unes amb les altres.

Per acabar, la citació de Gita té un doble sentit. L'un és que no hi ha d'haver un propòsit egoista darrera les nostres accions. Obtenir Swaraj no és un propòsit egoista. En segon lloc, estar després dels fruits de l'acció no vol dir ésser-ne ignorant, ni menysprear-los, ni renunciar-hi. Estar després no vol dir abandonar l'acció perquè no hi haurà els resultats esperats. Al contari, és una prova de fe inamovible en la certesa que el resultat esperat segueix el seu curs.

Young India, 15-3-1928

30. LA MEVA ACTITUD CAP A LA GUERRA

El reverend B. De Ligt m'ha escrit una llarga carta oberta en un diari francès anomenat Evolution, i me n'ha enviat una traducció. La carta oberta critica durament la meva participació a la guerra dels boers i després a la guerra mundial del 1914, i em convida a donar explicacions sobre la meva conducta a la llum d'Ahimsa. Altres amics m'han fet la mateixa pregunta. He intentat explicar-me més d'una vegada en aquestes columnes.

No hi ha defensa per a la meva conducta si es mira exclusivament en termes d'Ahimsa. No faig cap distinció entre els que alcen les armes de la destrucció i els que treballen a la Creu Roja. Ambdós participen en la guerra i fan avançar els seus objectius. Ambdós són culpables del crim de la guerra. Però, fins i tot després de la introspecció d'aquests darrers anys, sento que, en les circumstàncies en les quals em trobava, havia de fer el que vaig fer tant durant la guerra dels boers com a la guerra mundial europea com a l'anomenada "rebel·lió" zulu de Natal el 1906.

La vida és governada per una multitud de forces. Tot seria molt fàcil si es pogués determinar el curs de les pròpies accions amb un principi general, l'aplicació del qual en un moment donat fos tan òbvia que necessités només un instant de reflexió. Però no se m'acud ni una sola acció que es pugui determinar tan fàcilment.

Com que sóc un opositor declarat a la guerra, no m'he entrenat mai per a usar armes destructives, tot i que he tingut moltes oportunitats de fer-ho. Potser per això vaig escapar de la destrucció directa de la vida humana. Però com que vivia sota un sistema de govern basat en la força i en la participació voluntària de moltes comoditats i privilegis que ell havia creat per a mi, em vaig veure obligat a ajudar aquest govern en la mesura de les meves capacitats quan aquest es trobà immers en una guerra, a no ésser que hagués no-cooperat amb aquest govern i hagués renunciat al màxim de les meves possibilitats als privilegis que m'oferia.

Deixeu-me posar un exemple. Sóc membre d'una institució que posseeix uns quants acres de terra, les collites dels quals es troben en imminent perill a causa dels simis. Crec que tota vida és sagrada, i per això considero infligir càstigs i injuriar els simis com una violació d'Ahimsa. Però no dubto d'instigar i de dirigir un atac contra els simis per salvar les collites. M'agradaria d'evitar aquest mal. El puc evitar si abandono la institució o me'n separo. No ho faig perquè no em crec capaç de trobar una societat en la qual no hi hagi agricultura i per tant destrucció d'algun tipus de vida. Amb por i amb tremolor, amb humilitat i amb recança, participo en la injúria infringida als simis, esperant que algun dia trobaré un altre camí.

D'aquesta manera vaig participar a les tres guerres. No podria, seria una bogeria per mi, tallar els meus lligams amb la societat a la qual pertanyo. I en aquestes tres ocasions ni vaig pensar en la no-cooperació amb el govern britànic. Avui, la meva postura quant al govern és totalment diferent, i per això no participaria voluntàriament en la seva guerra, i m'arriscaria a ésser empresonat o fins i tot dut al patíbul, si m'obliguessin a alçar les armes o a prendre part en les seves operacions militars.

Però això encara no resol l'enigma. Si hi hagués un govern nacional, tot i que no participaria directament en cap guerra, em puc imaginar situacions en les quals el meu deure seria votar per a l'entrenament militar d'aquells qui el desitgessin, ja que sé que tots els seus membres no creuen en la no-violència fins al mateix punt que jo. No és possible fer una persona o una societat no-violentes per obligació.

La no-violència actua de la manera més seriosa. Sovint les accions d'una persona contravenen l'anàlisi en termes de no-violència; o també sovint les seves accions tenen aspectes de violentes i en canvi ella és absolutament no-violenta en el sentit més profund del terme, i després es pot comprovar. Tot el que puc justificar de la meua conducta és que, en els exemples esmentats, fou impulsada en interès de la no-violència. No hi havia cap idea d'interès nacional ni de cap altre tipus. No crec en la promoció d'un interès nacional o d'una altra casta amb el sacrifici d'algun altre objectiu.

No puc dur més lluny les meves raons. El llenguatge, com a molt, no és més que un pobre vehicle per expressar completament els propis pensaments. Per mi la no-violència no és només un principi filosòfic. És la guia i l'alè de la meua vida. Sé que sovint defalleixo, a vegades conscientment i moltes d'altres inconscientment. No és una qüestió de l'intel·lecte sinó del cor. L'autèntica fe arriba confiant sempre en Déu, amb la màxima humilitat i auto-abnegació, estant sempre preparat a sacrificar-se un mateix. La seva pràctica requereix valentia i coratge de primer ordre. Conec amb aflicció les meves fallences.

Però la meua Llum interior és ferma i clara. Segur que la salvació de tots és en la Veritat i en la no-violència. Sé que la guerra és un error, és un mal absolut. També sé que ha estat necessària. Crec fermament que la llibertat guanyada a través de la matança o del frau no és llibertat. Més m'estimaria que tots els actes declarats contra meu no tinguessin cap defensa, que no pas que la no-violència s'hagués vist compromesa per algun acte meu o que es pogués pensar que joestic a favor de la violència o de la mentida de qualsevol tipus o forma. La llei de la nostra existència no és la violència ni l'engany sinó la no-violència.

Young India, 13-9-1928

31. QUÈ HEM DE FER?

Fa dues setmanes que vaig escriure a Navajivan una nota sobre la tragèdia de Godhra, on Shir Purushottam Shah morí valentament a mans dels seus agressors, i vaig titular l'article "Lluita hindú musulmana a Godhra". El títol no agradà a molts hindús i m'enviaren cartes aïrades demanant-me de corregir-lo. Em va

semblar impossible d'accedir a la seva petició. Si hi ha una o més víctimes, si un assumeix l'ofensiva i l'altre simplement sofreix, he de descriure el fet com a lluita, si tots els esdeveniments són el resultat d'un estat de guerra entre les dues comunitats. Tant a Godhra com a altres llocs hi ha avui un estat de guerra entre les dues comunitats. Afortunadament el camp encara és lliure de la febre de la guerra, la qual es troba principalment als pobles i ciutats, on, d'una manera o altra, la lluita és contínua. Fins i tot els corresponsals que m'han escrit sobre Godhra no sembla que neguin que els fets s'hagin originat al marge dels antagonismes entre comunitats que allà es donen.

Si els corresponsals haguessin fet referència simplement al títol, m'hauria conformat amb contestar-los en privat i no hauria escrit res sobre això a Navajivan. Però hi ha algunes cartes els autors de les quals han descarregat llur ira sobre diferents punts. Un voluntari d'Ahmedabad que ha estat a Godhra escriu:

"Vós dieu que hauríeu de guardar silenci sobre aquestes lluites. ¿Per què parlàveu doncs sobre el Califat i per què ens exortàveu a ajuntar-nos als musulmans? Per què no guardeu silenci sobre els vostres principals d'Ahimsa? ¿Com podeu justificar el vostre silenci quan les dues comunitats estan procurant eliminar-se l'una a l'altra i els hindús estan essent destruïts? ¿Quin paper hi té Ahimsa? Us faré remarcar dos casos:

Un botiguer hindú se'm queixava: "Els musulmans em compren paquets d'arròs i sovint no me'ls paguen. Jo no puc insistir en el pagament per por que em saquegin el magatzem. Per tant, els he de regalar involuntàriament 50 o 75 maunds d'arròs cada mes".

D'altres es lamenten: "Els musulmans envaeixen els nostres barris i insulten les nostres dones en la nostra presència i ens hem d'aguantar. Si gosem protestar ens esgotem. No ens atrevim a presentar ni una sola queixa en contra d'ells".

Què aconselleu en aquests casos? Com realitzaríeu la vostra Ahimsa? O bé preferiu restar silenciosos?"

Aquestes qüestions i d'altres semblants han estat contestades en aquestes pàgines una i altra vegada, però com que encara tornen a sorgir, explicaré un cop més els meus punts de mira, amb el risc d'ésser repetitiu.

— Ahimsa no és el camí del tímid ni del covard. És el camí del qui està preparat amb valentia per afrontar la mort. Sens dubte el qui mor amb l'espasa a la mà és valent, però encara és més valent el qui afronta la mort sense vacillar. Però el qui és deixa prendre el paquet d'arròs per por d'ésser apallissat és un covard i no està consagrat a Ahimsa. És innocent d'Ahimsa. El qui per por d'ésser

apalliat aguanta que les dones de la seva família siguin insultades no és valent sinò tot el contrari. No és digne d'ésser espòs ni pare ni germà. Aquestes persones no tenen dret a queixar-se.

Aquests casos no tenen res a veure amb l'enemistat tan arrelada entre hindús i musulmans. On hi ha beneits hi ha bergants, on hi ha covards hi ha el risc que hi hagi pinxos, tant si són hindús com musulmans. Casos així solen succeir fins i tot fora d'aquestes hostilitats comunitàries. La qüestió aquí no és doncs com donar una lliçó a una de les dues comunitats o com humanitzar-la sinò com ensenyar els covards a ésser valents.

Si els sectors intel·lectuals d'ambdues comunitats s'adonessin de la covardia i de la beneitura que hi ha darrera de les hostilitats, fàcilment les podríem eliminar. Totes dues han d'ésser valentes, totes dues han d'ésser assenyades. Si tenen seny deliberadament, serà seu el camí de la no-violència. Si lluiten i aprenen a ésser assenyats només per experiències desagradables, el camí serà de violència. En tot cas no hi ha lloc per als covards en una societat d'homes, és a dir, en una societat que estimi la llibertat. Swaraj no és per als covards.

Per això és inútil denunciar Ahimsa o enfadar-se amb mi pels casos esmentats. Des de la meua experiència de la distorsió d'Ahimsa a Bettiah el 1921, he repetit una i altra vegada que qui no es pugui protegir ell mateix i els seus familiars i persones estimades o llur honor afrontant la mort d'una manera no violenta, pot i ha de fer-ho tractant l'opressor amb violència. Qui no pot fer cap de les dues coses és una càrrega. No ha d'ésser un cap de família. O bé s'hauria d'amagar, o bé s'hauria de conformar viure sempre en la impotència i estar preparat a arrossegar-se com un cuc a les ordres d'un pinxo.

Només conec un camí -el d'Ahimsa-. El camí de Himsa va contra meu. No vull cultivar la força per inculcar Himsa. Com que Ahimsa no té lloc a l'atmosfera de covardia que impera avui, cal que jo sigui reticent sobre els aldarulls dels quals sentim parlar cada dia. No m'agrada aquesta exhibició de la meua impotència. Però Déu mai no ordena que només ocorrin les coses que ens agraden i que no ocorrin les que no ens agraden. Malgrat la impotència, la fe em diu que Ell és l'ajuda dels desemparats, que Ell ve a socórrer-nos només quan ens abandonem a la seva clemència. És a causa d'aquesta fe que tinc l'esperança que algun dia Déu em mostrarà un camí que amb confiança podré recomanar als altres. Tinc la convicció tan forta com sempre que ben segur que algun dia hindús i musulmans seran amics. Ningú no pot dir com i a on

succeirà. El futur és totalment en mans de Déu. Però Ell ens ha concedit el vaixell de la fe que ens pot permetre creuar l'oceà del dubte.

Young India, 11-10-1928

32. LA MEVA ACTITUD CAP A LA GUERRA

El meu article titulat així que es publicà a *Young India* el 13 de setembre de 1928, ha fet incrementar molt la correspondència amb mi i amb la premsa europea interessada en la guerra contra la guerra. Entre la correspondència personal hi ha una carta d'un amic i seguidor de Tolstoi, Y. Tcherkoff, que al lector, igual que a mi, li agradarà de llegir, essent que prové d'una persona que compta amb un gran respecte entre els amants de la pau. Heus aquí la carta:

“Els vostres amics de Rússia us envien llurs més caloroses felicitacions i llurs millors desigs per al més gran èxit del vostre devot servei a Déu i als homes. Seguim amb el màxim interès la vostra vida, el treball de la vostra ment i les vostres activitats, i ens omplim de joia amb cadascun dels vostres èxits. Ens adonem que tot allò que aconseguíu al vostre propi país és també un assoliment nostre ja que, encara que sota diferents circumstàncies, estem servint l'única i la mateixa causa. Us estem molt agraïts per tot el que heu donat i esteu donant amb la vostra persona, l'exemple de la vostra vida i el vostre fructífer treball social. Sentim la més pregona i joiosa unitat espiritual amb vós.

Però com més autèntica i profunda és la unió, amb més viva se sent la més petita diferència o incomprensió entre nosaltres. I justament és una incomprensió d'aquest tipus la que fa que us escrigui aquesta carta.

El vostre article “La meua actitud cap a la guerra” publicat a *Young India* el 13 de setembre d'aquest any, ha afligit molts dels vostres admiradors i amics. I he sentit la necessitat d'expressar tot allò que sento i penso sobre aquest tema. Espero que acceptareu les meves paraules amb els mateixos bons sentiments que surten de mi.

Justifiqueu la vostra pasada participació en les tres guerres empreses pel govern britànic. Sobre aquest mateix tema en un article de fa alguns anys us expressàveu, si ho recordo bé, amb un altre esperit. Llavors no us justificàveu sinó que reconeixíeu la vostra anterior inconsistència. I recordo que aquesta disposició vostra de reconèixer els vostres errors passats em commogué i ens consolà molt a mi i als altres amics vostres d'aquí. Mentre que ara, al contrari, us justifiqueu fent referència als arguments usuals emprats per defensar la guerra. Vós dieu: “La vida és go-

vernada per una multitud de forces; tot seria molt fàcil si es pogués determinar el curs de les pròpies accions amb un principi general, l'aplicació del qual en un moment donat fos tan òbvia que necessités només un instant de reflexió". Això és bastant correcte respecte a tots aquells casos que admeten consideracions de conveniències pràctiques. Però hi ha una categoria d'accions, que a causa del seu caràcter no admeten tals consideracions. Són accions que per a nosaltres violen de manera clara una llei moral o divina certament reconeguda. En aquesta categoria d'accions pertany la matança premeditada de l'home. En aquest cas les decisions s'haurien de prendre categòricament i no s'hauria de permetre que hi intervinguessin consideracions de conveniències.

Ningú no hauria de resoldre aquesta qüestió segons si es simpatitza o no amb un govern donat. I vós ho feu així quan dieu: "Si hi hagués un govern nacional, em puc imaginar situacions en les quals el meu deure seria votar per a l'entrenament militar d'aquells qui el desitgessin". D'aquesta manera justifiqueu altres persones que també voten per la preparació per a la guerra perquè simpatitzen amb un altre govern. I quina trampa és col·locada al camí de la gent per un home que nega la guerra fins a l'extrem de refusar servir l'exèrcit i que al mateix temps vota per l'entrenament militar?

Més endavant dieu que "tots els seus membres (del govern) no creuen en la no-violència" i que "no és possible fer una societat o una persona no-violentes per obligació". Però si m'abstinc de votar per l'entrenament militar no obligo els altres a fer res, així com si no voto per l'entrenament de lladregots no faig cap violència cap a ells.

Feu referència a l'exemple d'una collita menjada pels simis. Però en passar el cas de l'home als simis l'enfosqui. Si la vostra collita fos furtada per homes en comptes d'animals, no pensaríeu que és el vostre deure sacrificar la collita més que no pas destruir els homes?.

Dieu que seria una bogeria per vós tallar els lligams amb la societat a la qual pertanyeu i que com que vivíeu sota un sistema de govern basat en la força, i en la participació voluntària de moltes comoditats i privilegis que ell havia creat per a vós, us veíreu obligat a ajudar-lo en la mesura de les vostres capacitats quan aquest es trobà immers en una guerra.

En primer lloc, en abstenir-me d'aprovar aquests actes malignes en els quals estan ocupades les persones del meu voltant no només no "tallo els lligams amb la societat a la qual pertanyo", sinó exactament al contrari, utilitzo aquests lligams per servir de la millor manera possible aquesta societat.

En segon lloc, si viure així com visc m'obliga a ajudar l'estat en la guerra, he de deixar de viure així com visc costi el que costi, encara que per fer-ho hagi de sacrificar la meua vida, i de cap manera no he d'ajudar ningú a matar els seus germans. De més a més, és del tot possible servir-se d'algunes facilitats subministrades per l'estat, les quals es poden obtenir sense violència, i al mateix temps abstenir-se de col·laborar en actes malignes de l'estat.

Potser el malentès prové en part del fet que no tenim prou ben definida la línia entre violència i assassinat. Hi ha casos en els quals és realment difícil, sense una reflexió acurada, deixar clar si s'està realitzant una violència definida. Però en qüestió de guerra, no hi ha cap dubte que aquesta es basa en la matança de l'home. Probablement estarem d'acord en això.

Esperem, molt estimat amic, que reconeixereu la justícia de les consideracions que us he fet i que ens donareu una explicació que tranquil·litzi els nostres temors. Sigui com sigui, creieu-me que jo no hauria escrit aquesta carta si no fos que els passatges indicats del vostre article es presenten a malentesos entre molts dels vostres sincers i autèntics amics.

En resum, no puc fer més que reiterar l'expressió de la meua més profunda consideració cap a vós i els meus desigs més afectuosos per a vós i per al vostre treball".

He d'assegurar a M. Tcherkoff que no només no em sap greu la seva carta sinó que m'ha agradat pel seu entusiasmat afecte i per la seva transparent sinceritat.

No em proposo de contestar detalladament els punts que se susciten a la carta. Per a mi la qüestió no és argumentar sobre cada punt. És una convicció profunda que la guerra és un autèntic mal. No cediré a ningú el meu rebuig a la guerra. Però la convicció és una cosa i la pràctica correcta n'és una altra. L'actuació sincera d'un objector a la guerra, en interès de la seva missió, pot repel·lir un altre objector a la guerra que està fent exactament el contrari, i així i tot tots dos poden tenir el mateix punt de vista sobre la guerra. Aquesta contradicció es dona a causa de l'atorollada complexitat de la natura humana. De totes maneres, no puc fer més que pregar per la tolerància mútua entre els qui professen les mateixes creences.

Parlem ara sobre alguns punts de la carta. No recordo l'escrit o el discurs en els quals expressava penediment per la meua participació en les guerres britàniques. El que probablement vaig dir és que no em sabia greu d'haver ajudat la Gran Bretanya tot i que després vaig descobrir que la seva política era plena de perjudicis per a l'Índia i de perill per a la humanitat. Si hagués sentit remoriments per haver pres part en aquestes tres guerres com a guerres me n'hauria recordat i ho hauria repetit a no ésser que hagués canviat d'opinió quant a la meua participació.

Fes el que fes no ho vaig fer per conveniència, tal com s'entén aquest terme. Crec que vaig fer tots els actes que he descrit amb el propòsit d'afavorir la causa de la pau. Això no vol dir que aquests actes hagin realment afavorit la causa de la pau. Simplement vull dir que el meu motiu era la pau.

De totes maneres és possible que llavors no fos, i que encara no ho sigui ara, prou fort com per veure els meus errors, així com un cec no és capaç de veure allò que veuen els seus veïns. Cada dia observo com som capaços de la màxima autodecepció.

Però en tot cas, ara no sóc conscient de la meua autodecepció. El que sento és que estic cercant la pau a través d'un mitjà que és desconegut dels meus amics europeus. Jo pertanyo a un país que està desarmat per obligació. El meu camí de cercar la pau ha d'ésser necessàriament diferent del d'ells.

Deixeu-me posar un exemple. Suposem que tant els gats com les rates desitgen la pau. Però, com s'ho faran les rates per afavorir la pau? A què renunciaran? Llur vot és necessari al mateix nivell? Suposem, a més a més que alguns gats no segueixen el pacte acordat per l'assemblea de gats i continuen devorant les rates, què han de fer aquestes?. Potser n'hi haurà algunes d'assenyades que diran: "Oferrim algun sacrifici voluntari fins que els gats estiguin ben satisfets i ja no es diverteixin devorant-nos". Això seria correcte per propagar el culte als gats. però quina hauria d'ésser la seva actitud, com a amants de la pau que són, cap a les rates que decidissin, en comptes de fugir dels opressors, armar-se elles mateixes i presentar batalla a l'enemic? L'esforç seria inútil, però les rates assenyades que he imaginat crec que ajudarien les altres en llur desig d'esdevenir valentes i fortes tot i mantenint l'actitud de pau. No ho farien fora dels seus plans sinó impulsades pels més alts motius. Aquesta és exactament la meua actitud. La no-violència no és una cosa fàcil d'entendre, i encara menys de practicar, tan dèbils com som. Hem d'actuar amb devoció i humilitat i continuament demanar a Déu que obri els ulls del nostre coneixement, preparats sempre per actuar segons la llum que rebem. La meua tasca com a amant i promotor de la pau, consisteix actualment en una ferma devoció cap a la no-violència en prossecució de la campanya per recuperar la nostra llibertat. I sí l'Índia aconsegueix recuperar-la, això serà la contribució més gran a la pau mundial. De totes maneres, els resistents europeus a la guerra, farien bé de formular una opinió pública a Europa que obligués la Gran Bretanya a tornar enrera i aturar la contínua espoliació de l'Índia.

Young India, 7-2-1929

33. L'ESPASA CONTRA L'ESPERIT

Un amic m'envia aquest interessant extracte d'un número endarrerit de My Magazine:

"Cap conquistador no ha guanyat més amb les guerres que Napoleó, emperador de França, el qual començà com un pobre floctinent cors i poc temps després dominava Europa, modificant fronteres i usurpant trons. Fins i tot Napoleó sabia com és d'absurd confiar en la força. "Només hi ha dos poders al món", deia, no quan estava derrotat i exiliat sinó quan semblava estar al cim dels seus èxits; "aquests dos poders són l'esperit i l'espasa. A la curta o a la llarga, l'espasa sempre ha d'ésser conquistada per l'esperit".

Però, ¿podem demanar-nos per què Napoleó va continuar fent la guerra si veia tan clarament la seva inutilitat? Per què usà l'espasa fins que a Waterloo li fou arreballada de les mans? En part perquè Napoleó, com tots nosaltres, no sempre podia practicar allò que predicava, però en part també perquè els altres reis i emperadors no l'haurien deixat tot sol. No eren tan assenyats com ell. Quan va demanar la pau no deuriem creure que era sincer. Després d'una batalla ferotge, adreçà aquesta crida personal a l'emperador d'Àustria:

"Centenars de francesos i d'austriacs han estat assassinats. La possibilitat que continuïn aquests horrors m'afligeix tant que us dirigeixo una crida personal. Enmig de l'aflicció i rodejat per 15.000 cadàvers, suplico a la Vostra Majestat; em veig obligat a donar-vos un avís urgent. Vós esteu lluny del lloc dels esdeveniments, per això el vostre cor no pot estar tan profundament commogut com el meu que hi és immergit.

Donem a la nostra generació pau i tranquil·litat. Si els homes del futur són tan folls com per barallar-se, al cap d'uns anys aprendran l'ensenyament del combat i viuran en pau els uns amb els altres".

Tant de bo que l'Índia, que a través del Congrés s'ha decidit per la política de no-violència, s'hi adhereixi i demostrï al món que es plany sota el signe de l'espasa, que l'esperit triomfa sobre l'espasa en els assumptes nacionals així com s'ha demostrat que triomfa en els assumptes individuals.

Young India, 14-2-1929

34. PER MOTIUS DE CONSCIÈNCIA

Pax International és un periòdic mensual fet a Ginebra, al carrer de Vieux-College 12, en suport de la Lliga Internacional de

Dones per a la Pau i la Llibertat. Tinc davant meu una còpia del número de novembre que conté el següent paràgraf:

“A Iugoslàvia, 72 membres de la religió dels natzarens han estat condemnats pel tribunal militar del Districte de Sava a 10 anys de presó per haver refusat de prendre les armes. Tots els condemnats havien ja acomplert 5 anys de presó pel mateix motiu. Tots els amics de la pau de tot el món haurien de protestar contra aquestes sentències inhumanes i demanar-ne la revisió”.

Aquest moviment pacifista és un despertar remarcable del món occidental. El fet que un esclavatge de 10 anys, només per haver refusat de prendre les armes, sigui possible sota un sistema respecte a 72 homes honorables que segueixen la llei de l'amor i no la llei de l'odi que promulga el sistema, és la prova de la seva barbaritat. Tant si la consciència mundial desaprova aquestes sentències salvatges com si no ho fa i tant si aquesta desaprovació produeix algun efecte sobre el govern iugoslau com si no el produeix, és cert que el sistema deu estar a les darreries si per mantenir-se necessita infligir sentències bàrbares sobre els seus ciutadans innocents i honorables. Felicito de tot cor els valents natzarens i espero que la mateixa consciència de Iugoslàvia no permetrà que estiguin empresonats durant 10 llargs anys.

Young India, 14-2-1929

— 35. LES DONES I LA GUERRA

Un efectiu moviment contra la guerra està progressant molt a Occident, i les dones occidentals hi juguen un paper molt important, per no dir capdavanter. La Lliga Internacional de Dones per a la Pau i la Llibertat publicà en la seva conferència celebrada a Franckfort-en-Main el 4 de gener aquesta efectiva crida:

“Antigament la guerra només actuava en àrees limitades; el mal era localitzat; avui comença una guerra i s'escampa pertot arreu.

Antigament una sola àrea estava implicada en la por i el perill; avui tot el món està “Balcanitzat”, s'alcen focs en diferents centres, tots alhora, a tot arreu del món.

Mai la guerra no havia amenaçat el món d'una manera més terrible; mai la guerra no havia amenaçat tan extenses superfícies del món; mai

tantes innombrables poblacions no havien estat amenaçades com amb els mètodes moderns de guerra.

Ja no és una qüestió de conflictes entre mercenaris; ja no és una qüestió de batalles que impliquen els joves mobilitzats.

Pobles sencers són amenaçats!

Saben què seria una nova guerra amb els mètodes de destrucció oferts per la ciència d'ara endavant i que cada dia són perfeccionats?

Saben que els aeroplans sense pilots, dirigits per ràdio i transportant gas verinosos, bombes i bombes incendiàries poden destruir simultàniament en pocs minuts grans ciutats com Londres, París, Berlín?

Saben que els gasos verinosos no només poden destruir éssers humans, a vegades com un llamp i a vegades després de sofriments llargs i terribles, sinó que també poden penetrar a les profunditats de la terra i emmetzinar l'aigua i tot el que hi ha subterrani?

Saben que les bombes incendiàries poden produir, per combinacions químiques, una temperatura de 1000 graus la qual temperatura podria assegurar l'anihilació de tot allò que per miracle s'hagués escapat de la destrucció del foc i del gas?

S'adonen que així una nova guerra seria una guerra d'extermini simultani dels pobles i que posaria en perill tota la civilització?

Ara, si continua la cursa d'armaments dirigint, així com ho està fent, tots els estats a la ruïna, **res no podrà evitar que esclati un altre conflicte.**

És un deure de fer conèixer a les masses l'extensió i la gravetat del perill que les amenaça.

És un deure de fer-los conèixer la inutilitat de totes les mesures de protecció contra els mètodes de destrucció químics i bacteriològics perfeccionats per la ciència per a ser usats en la guerra.

L'URSS ha estat fent propostes de desarmament des del 1927.

El Pacte per a la “Renúncia a la Guerra” ha estat signat per un gran nombre d'estats.

La conclusió lògica d'aquesta renúncia només pot ésser el desarmament.

I aquest és l'únic camí per evitar noves guerres.

Si, junt amb nosaltres, n'esteu convençuts,

Assegureu l'èxit de la campanya que hem emprès, enviant-nos el vostre nom com a suport moral, si és que no ens podeu ajudar d'una manera més activa.

I amb ajuda material segons les vostres possibilitats”.

Som massa pobres per enviar cap suport material. I a més a més no som una nació que hagi de prendre part en cap guerra. Fins que no aconseguim l'autonomia, haurem d'ésser víctimes de qualsevol guerra que hi hagi al món. Però podem donar un suport al moviment més que el moral o el material, que és recuperar la nostra llibertat no per la guerra sinó per mitjans no-violents. Recordo als amics de la pau del món que el 1920 el Congrés féu un pas gegant

cap a la pau quan declarà que aconseguiria l'autonomia, anomenada Swaraj, per mitjà de la no-violència i de la veritat. I sóc tan optimista que si ens adherim de manera resolta en aquests mitjans en la prossecució del nostre objectiu, haurem fet la més gran contribució a la pau mundial.

Young India, 21-3-1929

36. UN PROBLEMA COMPLEX

Amb una certa inseguretats abordaré la qüestió suscitada pel Reverend B. de Ligt en la seva carta oberta referent a la meua actitud cap a la guerra. Restar silenciós amb el risc d'ésser malinterpretat seria evadir-me de la difícil situació en la qual em trobo immers. Dir que vaig cometre un error en aquelles ocasions en què vaig participar a la guerra fóra encara més fàcil. Però seria poc amable que no respongués unes preguntes formulades de manera tan amistosa; i no he de fer veure que estic penedit si no ho sentó així. Les meves ànsies d'evitar una discussió sobre aquest tema no provenen de manca de convicció sinó de la por de no ésser capaç de fer-me entendre clarament i així es crearia una impressió sobre la meua actitud cap a la guerra que jo no desitjo. Sovint em sembla que el llenguatge és un vehicle pobre per expressar alguns dels meus sentiments fonamentals. De totes maneres m'agradaria instar el Sr. B. de Ligt i els altres companys resistents a la guerra a què no facin cas dels meus arguments imperfectes o incomplets i encara menys de la meua participació a la guerra, la qual no poden fer concordar amb les meves declaracions sobre la guerra. Que entenguin que estic incondicionalment en contra de qualsevol guerra. Si no poden comprendre el meu raonament, que atribueixin la meua participació a una debilitat inconscient. Em sabria molt de greu descobrir que la meua acció fos usada per algú per justificar la guerra sota certes condicions.

Però després d'aclarir això, m'he d'adherir a la posició presa en l'article del qual s'ocupa la carta del Sr. B. de Ligt. Que els resistents a la guerra europeus comprenguin una diferència vital entre ells i jo. Ells no representen nacions explotades; jo represento la nació més explotada de la terra. Per emprar una comparació poc aduladora, ells representen el gat i jo represento la rata. Té la rata el mateix sentit de no-violència? No és una necessitat fonamental

per a ella procurar d'oferir una violència reexida abans de poder apreciar la virtut, la grandesa, la supremacia, de la llei de no-violència -Ahimsa- al camp de batalla?

No pot ésser necessari per a mi, com a representant de la tribu de les rates, participar en el meu desig principal de destrucció venjativa, encara que només fos amb el propòsit d'ensenyar-los la superioritat de la no-destrucció?

Aquí s'acaba l'analogia del gat i la rata. La rata no té capacitat d'alterar la seva natura. Un ésser humà, per degradat o perdut que estigui, té dintre d'ell la capacitat d'elevat-se a la més gran altura que mai hagi arribat qualsevol altre ésser humà independentment de la raça o del color. Puc fer amb els meus compatriotes un llarg camí satisfent llurs necessitats de preparació cap a la guerra, ho faria amb la completa esperança d'apartar-los de la guerra i que un dia veiessin la seva forta futilesa. Cal recordar que l'experiència més gran coneguda en la història de no-violència de masses està essent provada per mi tot i que sembla que doni suport a la causa de la guerra. L'experiment pot fallar per manca d'habilitat. Però els resistents a la guerra europeus haurien de posar tots els sentits a comprendre i apreciar el fenomen que està succeint davant d'ells a l'Índia d'una persona que està intentant l'atrevit experiment de no-violència i al mateix temps és amic dels qui es preparen per a la guerra.

Forma part del pla de no-violència que hauria de compartir els sentiments dels meus compatriotes si volgués portar-los cap a la no-violència. El fet sorprenent és que l'Índia, els seus polítics il·lustres inclosos, és conduïda vulgues no vulgues cap a la creença que la no-violència tota sola alliberarà les masses de l'esclavatge de segles. És veritat que tots no han dut a terme les conseqüències lògiques de la no-violència. Qui és qui ho pot fer? Tot i que jo presumeixo de conèixer la veritat de la no-violència i que intento practicar-la tan bé com puc, sovint no arribo a dur a terme les conseqüències lògiques de la doctrina. El funcionament dels processos naturals en l'home és misteriós i difícil d'interpretar.

Jo sé que, si l'Índia s'independitza clarament a través de mitjans no-violents, mai no necessitarà sostenir un gran exèrcit, ni una igualment gran flota, ni una més gran força aèria. Si la seva pròpia consciència s'eleva tant com cal com per donar-li una victòria no-violenta en la seva lluita per la llibertat, hauran canviat els valors del món i la majoria dels beneficis de la guerra es consideraran inútils. Una Índia així pot ésser simplement un somni d'un dia, una bogeria d'infant. Però segons la meua opinió aques-

ta és sens dubte la implicació d'una Índia que s'alliberi a través de la no-violència.

Quan arribi aquesta llibertat, si és que mai arriba, haurà estat per mitjà d'una entesa cavallerosa amb la Gran Bretanya. Però llavors no hi haurà d'haver una maniobra britànica imperialista i altiva per la supremacia mundial, sinó un humil intent britànic de servir el fi comú de la humanitat. Així l'Índia ja no es veurà complicada de manera indefensa en les guerres d'explotació britànica, sinó que la seva veu serà la d'una nació poderosa que pretén aturar totes les forces violentes del món.

Tant si aquestes idees fantàstiques es realitzen alguna vegada com si no, la meua línia de vida va cap aquí. Ja no podria de cap manera prendre part en les guerres britàniques. I he dit ja altres vegades en aquestes pàgines que, si l'Índia aconseguix la llibertat (que per mi no seria autèntica) per mitjans violents, deixaria d'ésser el país del qual jo n'estic tan orgullós; aquesta seria l'hora per a mi de la mort civil. Per tant, no pot haver-hi cap dubte sobre la meua participació, directa o indirecta, en cap guerra d'explotació de l'Índia.

Però ja he dit altres vegades en aquestes pàgines que els companys occidentals resistents a la guerra també hi participen tot i en temps de pau ja que paguen pels preparatius que es fan per a la guerra i d'altra banda sostenen governs la principal ocupació dels quals és aquesta preparació. A més a més, tota activitat per aturar la guerra és inútil fins que no s'entenguin les seves causes i es tractin des de l'arrel. La primera causa de les guerres modernes, no és la cursa inhumana per a l'explotació de les anomenades races més febles de la terra?

Young India, 9-5-1929

37. EL PACTE KELLOGG

"A Young India del 21 de març fou publicada una crida de la recent conferència de la Lliga Internacional de Dones per a la Pau i la Llibertat, en la qual trobem el següent passatge: "El pacte per a la "renúncia a la guerra" ha estat signat per un gran nombre d'estats. La conclusió lògica d'aquesta renúncia només pot ésser el desarmament. I aquest és l'únic camí per evitar noves guerres". És possible que alguns dels lectors de Young India no estiguin al corrent de l'origen d'aquest pacte, el pacte Kellogg tal com se'l sol anomenar, i de les seves tremendes possibilitats.

Per això no hi serà de massa aquest petit esbós.

És el resultat d'un moviment per a l'abolició de la guerra, el qual fou començat als EUA pel Sr. O. Levinson al 1920 i que ha anat guanyant força a poc a poc però amb constància. El senador Borah, un home d'excelsionat habilitat i poder ha estat, per dir-ho així, el representant del Sr. Levinson al senat dels EUA, i el 1923 presentà una proposta, el resum general de la qual era que els EUA haurien de convidar totes les nacions civilitzades del món a unir-se amb ells en un tractat universal que abolís la guerra tot declarant-la un crim internacional. Primer fou tractada durament, sense cap seriositat, però el Comitè d'Abolició fundat pel Sr. Levinson anava educant l'opinió pública amb constància, de manera que cada vegada que el Sr. Borah reclamava l'atenció del senat cap a la seva proposta, aquesta es tractava més seriosament, i fa uns tres anys, les treballadores de la pau dels EUA en veieren les possibilitats i començaren a treballar-hi. Fa uns dos anys el Sr. Levinson visità Europa i així el seu projecte es féu més conegut.

A l'abril del 1927, Mr. Briand, Secretari d'afers estrangers de França, parlant en una reunió en commemoració del desè aniversari de l'entrada dels EUA a la guerra, féu una remarca en la qual digué que en qualsevol moment estaria disposat a signar un tractat amb els EUA que abolís la guerra entre les dues nacions; i el juny del 1927 continuà amb una oferta formal al Sr. Kellogg, secretari d'estat dels EUA. Al cap d'un temps, el Sr. Kellogg contestà amb el suggeriment que en comptes d'un tractat bilateral entre França i els EUA hi hauria d'haver un tractat multilateral al qual fossin convidades a adherir-se totes les nacions civilitzades. Cal remarcar que aquest era en essència el mateix esquema del Sr. Levinson. No és necessari aprofundir en tota la correspondència i negociacions sobre el tema, ni en les diverses excepcions o reserves proposades pels ministres d'afers estrangers francesos i britànics, els quals haurien rebaixat considerablement el tractat si s'hi haguessin incorporat. El secretari Kellogg es mantingué ferm en la insistència sobre la universalitat del tractat i a mantenir-lo lliure de qualsevol reserva; i a la fi, el 27 d'agost del 1928 fou signat per quinze estats, i al cap de cinc o sis mesos pràcticament tots els estats del món expressaren llur intenció d'adherir-s'hi.

Consisteix només en dos articles molt breus i simples, pel primer dels quals els signataris, en nom dels seus respectius països, renunciaven a la guerra com a instrument de política nacional; mentre que pel segon acord no intentar cap colonització ni cap disputa, de qualsevol natura ni de qualsevol origen, a no ser per mitjans pacífics. És per tant una clara i completa renúncia a la guerra i totes les reserves que s'hi feren són superflues, sense poder d'obligació, i reduïdes a una mera declaració de la interpretació del tractat pels homes d'estat individuals que l'elaboraren.

Ara, tot i que és totalment cert que la conseqüència lògica d'aquesta renúncia és el desarmament, no és probable que aquesta conseqüència es produïxi molt ràpidament. Potser seria més adequat dir que aquesta renúncia posa per primera vegada el desarmament dins el camp de possibi-

litats. Els governs no tenen prou confiança els uns en els altres com per atrevir-se a desarmar-se mentre la guerra sigui reconeguda com a manera legítima d'establir llurs bregues i cap estudiant d'història no els pugui censurar. És dubtós fins a quin punt es veu ara mateix que aquest tractat ha col·locat la guerra fora dels límits de la llei; però així com vagi creixent aquesta comprensió, aniran minvant gradualment la por i la mal confiança.

La primera cosa que cal és que la gent de tots els països s'adoni de què ha fet el govern en nom d'ells, i que es constitueixi una opinió pública prou forta com per obligar el govern a mantenir la seva paraula. A la ment de tots aquells qui han seguit la història del pacte hi ha pocs dubtes, si és que n'hi ha cap, que és la força de l'opinió pública que n'ha fet possible l'acceptació de pràcticament tot el món. És per la mateixa força de l'opinió pública que serà una efectiva realitat.

Com tot això afecta l'Índia? La seva pobresa i la seva subjecció, no la fan més indefensa? Crec que no, ja que l'opinió pública pertany al regne de la ment i res no pot encadenar la ment. Per construir l'opinió pública fortament unida que és necessària, sens dubte cal temps, especialment en un país tan gran i diversificat com és aquest; però es pot construir independentment de tots els partits polítics i de totes les incapacitats polítiques; el tema pertany a una esfera més alta que no aquesta. Per tant ara és l'hora de començar. Que els mestres a les escoles i col·legis marquin el camí i facin que els joves entenguin realment què és el pacte, què implica i quin és el poder que col·loca en mans del poble. Quan aquest coneixement hagi estat assimilat per uns quants d'alguna manera penetrarà en els altres, i prepararà el camí per al lloc que l'Índia ocuparà quan hagi assolit la seva llibertat.

N'hi ha que han objectat que no hi ha cap esperança que els governs siguin sincers, que mantinguin la seva paraula i que per tant el tractat és només un mer gest inútil, un "Pacte de Pau fictici" (Young India, p. 117); la resposta és que el poble pot, si ho vol, impedir que sigui així i convertir-lo en canvi en un dels esdeveniments més grans que mai hi ha hagut en la història de la humanitat. Si la gent s'adona de quines possibilitats els ofereix la signatura d'aquest pacte, ben segur que en trauran profit. L.E."

Publico amb molt de grat la col·laboració de L.E. i estic ben d'acord que el Pacte Kellogg té grans possibilitats, tot i la poca sinceritat evident de molts dels signataris. Comparteixo totalment el temor sobre el pacte que expressa el corresponsal, la carta de la qual a Young India menciona L.E. Però aquesta poca sinceritat no em preocupa. Els meus problemes són, seguint els suggeriments de L.E., referents al paper de l'Índia en la promoció de la pau. La contribució de l'Índia a la pau, en aquestes circumstàncies, ha d'ésser en certa manera diferent que la de les nacions occidentals. L'Índia no és una nació independent. I de la seva actual

posició s'ha de deduir que no vol ésser-ho. Els països membres del pacte participen majoritàriament en l'explotació dels pobles d'Àsia i d'Àfrica; l'Índia n'és el més explotat. Per això el Pacte de la Pau significa substancialment un desig de mantenir l'explotació conjunta pacíficament. Si més no, és així com jo veig el pacte en aquests moments. L'Índia mai no ha fet la guerra contra cap nació. Algunes vegades ha ofert una resistència mal organitzada o mig organitzada com a autodefensa pura i simple. Per això no ha hagut de desenvolupar la voluntat de pau. En té en abundància, tant si ho sap com si no. La seva manera de promocionar la pau és oferir una resistència efectiva a la seva explotació per mitjans pacífics. És a dir, que ha d'aconseguir la seva independència, per a ésser reconeguda aquest any com a territori autònom, per mitjans pacífics. Si ho pot fer, aquesta serà la més gran contribució que una nació tota sola hagi pogut aportar a la pau mundial. Si el meu diagnòstic és correcte, cal adonar-se que l'ensenyament a les escoles com el que proposa L.E. ha d'ésser inefectiu per força, i encara pitjor, hipòcrita. Tot i que els mestres creguessin ells mateixos en això, no hi hauria cap ressò als cors dels nois i noies de llurs classes, de la mateixa manera que una persona que no ha matat mai una mosca no comprendria el significat d'una crida dirigida a ella per no vessar sang.

Young India, 4-7-1929

38. LA NOSTRA OPCIO

Un corresponsal americà m'ha enviat un retall d'un número endarrerit de *The World Tomorrow* (agost 1928). És un article notable sobre "Pacifisme i Seguretat Nacional" de John Nevin Sayre, que és digne d'ésser llegit amb atenció per tots els patriotes. Els següents primers paràgrafs mostren com l'autor ens voldria influenciar.

"En primer lloc el pacifisme demana a la gent que considerin si l'armament nacional pot realment conduir a la seguretat en una civilització que usa les eines de la ciència del segle vint. No importa el que es pugui dir en defensa de l'armament en el passat, creiem que actualment és una manera completament antiquada i extremadament perillosa d'intentar obtenir seguretat. En el món en què vivim i en les dècades immediatament anteriors s'obre una doble possibilitat, 1) augmentar el cost de la defensa, i 2) disminuir-ne l'eficàcia.

En quaranta anys, o sigui dins els límits de vista de molts dels meus lectors, els Estats Units han incrementat les despeses anuals de la seva flota de 15 milions a 318 milions de dòlars. La darrera sessió del Congrés aprovà uns crèdits que signifiquen que, cada vegada que les agulles del rellotge travessen les vint-i-quatre hores, els Estats Units gasten 2.000.000 de dòlars per el manteniment de l'exèrcit i de la flota. Un article editorial del *The New York Times*, publicat el març del 1927, es titulava "La guerra, principal indústria de l'home". L'autor afirmava que "la preparació per estar a punt per a la guerra constitueix actualment la indústria més gran del món".

També hi ha un augment de cost humà que no es pot mesurar en dòlars. La maquinària de guerra ha d'ésser conduïda per homes. Les municions de guerra han d'ésser fabricades per homes i s'estan fent passes cada vegada més per al reclutament de la indústria i de poblacions senceres per servir la guerra. Antigament les guerres les feien soldats professionals que no constituïen més que una petita part de la població; ara els estratèges militars planegen reclutar tot el poder humà d'una nació. A França s'ha proposat una llei que dóna poder a l'estat per reclutar també les dones. El servei militar obligatori en temps de pau i la invasió d'escoles i col·legis per departaments militars dirigits pel Departament de Guerra, s'estan apoderant dels anys d'estudi de la joventut i estan dirigint el seu pensament cap al reclutament. Els correus, els diaris, la ràdio, el cinema, els artistes i els homes de ciència es troben en perill de veure's obligats a donar suport a l'organització de la preparació per a la guerra. Tot això significa un increment del cost de la llibertat humana, de la llibertat de pensament i de debat, de la possibilitat de progrés social. Tot això s'hauria de sospesar quan es valora el preu que s'ha de pagar per disposar d'un programa de seguretat "adequat". La preparació armada té un cost immens en el present, però encara més en el futur.

Encara és pitjor el fet que l'augment de despeses per a armament no significa en el món modern un augment de seguretat. Potser fa uns vint anys que era així, però la política és subjecta a una llei de resultats decreixents i va directa cap a un extrem desastrós. El senador Borah al seu discurs "què és la preparació per a la guerra?" fa poc va cridar l'atenció sobre els grans deutes públics i l'augment d'impostos en increment constant que a tot el món els governs estan imposant sobre llurs pobles. "Les coses en les quals els governs hauran de confiar en el futur", diu "són la misèria econòmica i la inquietud política de la seva pròpia població". Un gran programa d'armament, ens adverteix, "serà un gran problema". Ampliarà el distanciament entre el ciutadà i el seu govern. Descoratarà i exasperarà encara més aquells qui ja sofreixen més del que poden suportar. No hi haurà previsió, ja que el que més accentua el desastre econòmic és la imprevisió".

Avui en dia és moda pressuposar que qualsevol cosa que facin Amèrica i Anglaterra és prou bona per a nosaltres. Però els valors

que dóna l'autor dels costos de l'armament americà són massa terribles. La guerra s'ha convertit en una qüestió de diners i de recursos per a inventar armes destructives. Ja no és una qüestió de valentia ni de resistència personal. Per aconseguir la destrucció d'homes, dones i infants només em cal prémer un botó i arruïar-los de verí en un segon.

Volem copiar aquest mètode d'autodefensar-nos? Tot i que volem, tenim les possibilitats financeres per fer-ho? Ens queixem de l'augment constant de les despeses militars. Però si volguéssim copiar Amèrica o Anglaterra, hauriem d'incrementar deu vegades el pressupost.

"Per què no, si la qüestió és fer mèrits? demana el crític. Llavors la pregunta és: "Això és un mèrit?". El Sr. Sayre respon emfàticament i diu: "No dic res sobre el nostre anomenat programa naval o militar quan el govern el sosté. La nació no pot seguir un camí no-violent amb violència. Ha de créixer des de dintre cap a la situació a la qual aspira. Per això, la qüestió que hem de considerar és: "Quina és la nostra aspiració immediata?". Hem de copiar primer les nacions occidentals i llavors, en el futur fosc i distant, tornar endarrere després d'haver travessat l'agonia? O bé hem de llançar-nos a un camí nou, o més bé hem de conservar el que jo crec que és el nostre propi camí predominantment pacífic i a través d'ell aconseguir i defensar la nostra llibertat?"

Aquí no és qüestió de compromís amb covardia. O bé ens preparem i ens armem per a la destrucció, en defensa pròpia, i també ens preparem per sofrir; o bé simplement ens preparem per sofrir en defensa del nostre país o per liurar-lo de la dominació. En ambdós casos la valentia és indispensable. En el primer cas la valentia personal no és tan important com en el segon. En el segon cas potser tampoc no serem capaços d'actuar totalment sense violència. Però llavors aquesta ha d'existir només per ajudar la no-violència i ha d'ésser sempre un factor en regressió en la vida nacional.

En aquests moments, tot i que el credo nacional és de no-violència, si més no de pensament i de paraula, sembla que estem essent arrossegats cap a la violència. La impaciència penetra l'atmosfera. No podem ésser violents per la nostra debilitat. El que cal és una renúncia deliberada. Per poder fer això es necessita imaginació i un estudi profund del mòbil del món. Ara ens enlluerna l'encant superficial d'occident i prenem per progrés la dansa vertiginosa que ens atabala cada dia més. No volem veure que segurament ens està conduint cap a la mort. Per damunt de tot hem de reconèixer que competir amb les nacions occidentals en

els seus termes és voler el suïcidi. En canvi si ens adonéssim que tot i l'aparent supremacia de la violència és la força moral la que governa l'univers, ens preparariem per a la no-violència amb una completa fe en les seves ilimitades possibilitats. Tothom reconeix que si s'hagués mantingut un clima no-violent al 1922, hauríem aconseguit completament el nostre objectiu. Fins i tot així, tinguérem una demostració notable de l'eficàcia de la no-violència, tot i que fou imperfecta, i l'essència de Swaraj que llavors es guanyà, no s'ha perdut mai. La por paralitzant que posseïa la nació abans de l'arribada de Satyagraha, ha desaparegut per sempre. Segons el meu parer, la no-violència és una qüestió d'entrenament pacient. Si ens hem de salvar i si hem de fer una contribució substancial al progrés del món, el nostre camí ha d'ésser clarament i predominant, el camí de la pau.

Young India, 22-7-1929

39. PROGRAMA MILITAR

George Joseph ha estat un dels meus companys més estimats. Quan jo estava descansant a Yeravda, ell fou editor de *Young India*. Abans, per petició meua, fou editor de l'ara difunt *Independent*. Ha sacrificat una vida lucrativa per amor al país. Per aquesta mateixa causa anà a la presó. És un treballador seriós i humil. Per això mereix ésser escoltat amb respecte, i més quan un home així discrepa de tu i rebutjant l'antiga política en recomana, amb el fervor d'un convers, l'adopció d'una de nova. George Joseph ha fet això. Un dels seus antics socis m'envia un retall de diari que conté el manifest de la nova política de Joseph i subratlla "confesió de fe de George Joseph". Un altre home, un admirador desconegut de George Joseph extreu de l'informe tota la seva crítica al programa Khadi. Escric de manera més atorollada i insisteix que em fixi en les notes sobre Khadi.

No hi ha motiu de confusió, ni de pena, ni d'alarma. Seria sorprenent si en un gran sollevament nacional no trobéssim persones que retracten antics punts de vista i n'enuncien de nous. El canvi és una condició de progrés. Una persona honesta no pot mantenir una conformitat mecànica mentre la seva ment es revolta contra tot allò que creu equivocacat. Per això hem d'intentar amb paciència d'entendre tot el que té a dir George Joseph, i no hem de

dubtar d'acceptar tot allò que apel·li a la nostra raó i que pugui significar el sacrifici d'algun estimat ideal.

És, espero, amb aquest esperit que m'he esforçat a estudiar el discurs de Joseph. Desaprova Khadi, està "ben satisfet perquè l'abolició de la intocabilitat no és principlament problema de l'estat". El seu programa en dues paraules és: "Militaritzar l'Índia". Heus aquí un extracte del seu discurs:

"Tots no podem ésser soldats. No hi ha prou lloc per a tots. Però seria possible que ens féssim a la idea d'entrenar uns 5.000 homes cada any, durant aquesta presidència, en unitats urbanes. Els homes haurien d'anar a instrucció dues o tres vegades a la setmana i anar al camp tres setmanes a l'any. Aquest entrenament no hauria d'ésser només per als estudiants que estan al col·legi sinó per a homes de suficient nivell social i educatiu; el nivell seria haver deixat l'escola. Si veiem pel carrer aquests homes vestits de caqui, hi haurà un nou element en la nostra vida. Aquest tipus d'entrenament pot fer que la gent s'alci amb fermesa, pensi amb fermesa i parli amb fermesa. Pot ésser un gran enriquiment de la nostra vida.

La meua experiència m'ensenya d'una altra manera. He vist homes vestits de caqui arrossegant-se, en comptes d'alçar-se amb fermesa. He vist un Dyer pensant sense rectitud i parlant no amb fermesa sinó sense sentit. He conegut un generalíssim incapaç de pensar en absolut, deixeu-vos estar de pensar amb fermesa. Deixeu sens dubte que aquells qui estan enamorats de l'entrenament militar el tinguin; però dir que és un "nou programa constructiu" demostra impaciència i pensament precipitat. No hi ha molt de perill que aquest "nou programa" arrel·li en terra índia. Més que més, és en contra el nou ordre de coses que està naixent fins i tot a l'occident, el qual està cansat de guerra. L'esperit militar d'occident promet matar l'autèntica humanitat de l'home i reduir-lo al nivell de les bèsties. El que cal i el que l'Índia ha après, gràcies a Déu, en una mesura que abans no es podia ni somniar és l'esperit de resistència desarmada davant el qual les baionetes es rovellaran i la pólvora es convertirà en pols. La imatge que ens mostra Joseph d'un govern armat, subjectant una minoria a la seva voluntat amb un trítlleig d'armes és una negació de l'esperit democràtic i del progrés. Si aquesta és la promesa del nou programa, tenim la coerció armada ara mateix, no només sobre una minoria, sinó sobre una majoria aclaparadora. Crec que el que necessitem és un govern que estigui basat no en la coerció, ni que sigui d'una minoria, sinó en la seva conversió. Si hi ha un canvi d'un poder militar blanc a un de marró, no cal que ho celebrem. Sigui com si-

gui les masses no compten. Estaran subjectes a la mateixa espoliació que ara, si no és pitjor. Quan George Joseph hagi superat la seva impaciència, sé que serà prou honest com per no fer-se enrere i esdevenir el bon demòcrata que amb gran alegria vaig descobrir a la platja de Madràs el 1919.

Tornem ara al que diu sobre el Khadi

“Durant tot el temps que vaig estar al si del Congrés, l'única cosa que representà el programa constructiu fou khaddar, i l'abolició, que al cap d'uns anys fou prohibició, de la intocabilitat. Ara us he de dir amb tota franquesa que he arribat deliberadament a la conclusió que res de tot això va a les arrels de la necessitat fonamental d'aquesta nació. Khaddar no hi va. No crec que sobrevisqui al creador del moviment, Gandhiji. He arribat en aquesta conclusió a causa del fonamental defecte econòmic que és inherent a khaddar. Costa molt de produir i de comprar i en conseqüència és injust per al consumidor. Un khaddar que costa a una rúpia la iarda no pot fer front a una roba produïda per màquines industrials que costa 6 as. La meua experiència de khaddar em diu que també és una injustícia per al productor. Les filadores, que formen la base de Khaddar, s'han de conformar amb un jornal de 3 as. per hores de treball diàries. Suggerixo que una indústria basada en el pagament de 3 as. no pot reeixir perquè significa l'explotació del treball. L'explotació del treball consisteix essencialment a pagar a l'obrer menys del que necessita per a mantenir-se físicament. La reposta no és dir que el país està fuetejat per la fam, que hi ha milions de persones sense feina, ni dir que és millor aquestes 3 as. que no res. Em nego a acceptar aquest argument. Aquest no por ésser un argument que apel·li a cap amo amb sentiments humans ni a cap home d'estat amb la mirada posada en el futur, en referència a les qüestions del seu país. No és cap consol que se'm digui que està bé que ofereixi 3 as. com a jornal si jo sé com a qüestió de necessitat econòmica que no és suficient per mantenir el treballador i encara menys la seva família. Aquest és al meu parer el defecte irremeiable, inextirpable i inextirpable inherent a khaddar.

És per això que avui, malgrat els 7 o 8 anys de treball de Gandhiji i malgrat la quantitat de diners gastats com l'aigua en l'organització de la indústria, la producció de khaddar és infinitament petita en comparança amb la magnitud del problema que s'ha de resoldre, és a dir, produir roba per a tota l'Índia i posar fi a la importació dels 60 milions de rúpies de roba anuals”.

Aquí, la impaciència de George Joseph per a la reforma l'ha portat a un lapsus de memòria, perquè no aporta cap argument nou en suport del seu breu refús de khadi sinó que cita com a fets el que ell mateix sol rebutjar com a fals. Els arguments es poden revisar en posteriors consideracions, però els fets no a no ésser que

es provi que són falsos. Khadi, concebut per a l'ús de milions de persones, no és més car que la roba estrangera per la simple raó que aquests milions, si khadi és per al seu propi ús, seran els propis fabricants i consumidors. En aquestes pàgines s'ha mostrat com a Bardoli, Bijolia i a molts d'altres llocs es produeix i es consumeix khadi igual com a milions de cases la gent cuina i consumeix el seu propi menjar. És possible demostrar, en termes econòmics, que l'arròs o el pa cuinat en unes quantes fàbriques costaria menys del que costa avui en dia a milions de cases. Però no per això ningú gosarà dir que aquests milions de persones deixin de cuinar i envïïn llur arròs i llur blat a coure a fàbriques centralitzades.

A més a més no és cert que les filadores treballin deu hores diàries. Filen durant les hores lliures i el que obtenen no és un jornal sinó que en la majoria dels casos és un complement substancial dels ingressos diaris que obtenen de llurs feines quotidianes. Els guanys del filar es converteixen en prosperitat i no en “treball explotat” com diu Joseph. I permeteu-me que rectifiqui Joseph dient que cap filador ni que treballi deu hores diàries pot guanyar 3 as. cada dia. Filar no s'ha concebut mai com una ocupació de tot el dia. Per tant no és veritat que “s'hagi gastat com l'aigua quantitats de diners en l'organització de la indústria”. Cap organització a escala nacional s'ha dut a terme amb menys despeses que aquesta. La veritat és que s'han invertit unes despreçiables 25 mil rúpies com a capital per organitzar aquesta gran indústria artesanal que creix cada dia i que du aigua a centenars de llavis rescats. Joseph deu menysprear els seus compatriotes si profetitza que una organització que inclou com a mínim 1.500 treballadors voluntaris a 1.500 pobles, una organització que ajuda cada dia 150.000 dones, una organització que regeix el treball auto-sacrificat d'un Mithubai Petit, dels germans Naoroji, d'un Banerker, d'un Jamnalal, d'un Rajagopalachari, d'un Abbas Tyebji, d'un Venkatappayya, d'un Patabhi, d'un Gangandharrao, d'un Vallabhbhai, d'un Lakshmidas, d'un Rajendraprasad, d'un Jairamdas, d'un Mahadev, d'un Fripalani, d'un Satish Chandra Dasgupta, d'un Suresh Banerji, d'un Jawaharlal, i una gran quantitat d'altres, advocats, metges, comerciants i laics, ben coneguts però massa nombrosos per a ésser mencionats, desapareixerà després de la mort d'un sol home. Seria un tràgic miracle si tots aquests homes i dones s'adonessin el dia després de la meua mort que khadi era un “gran disbarat”.

I la llàstima de tot això és que Joseph no suggereix cap alternati-

va. Encara que tots els indis educats es vestissin de caqui i sabessin com disparar correctament, no es resoluria el problema de la creixent pobresa i la desocupació parcial forçada de milions de compatriotes, sense un programa especialment dissenyat per a aquest objectiu. Per bé o per mal khadi és aquest programa fins que se'n desenrotlli un de millor.

Young India, 19-12-1929

40. DIFICULTAT DE PRÀCTICA

El lector deu haver llegit la carta del Rev. B. de Ligt's apareguda a una altra banda (Apèndix). M'agrada aquesta carta com a provinent d'un company cercador en el camp d'Ahimsa. Mereix una respectuosa consideració. Una discussió tan amical mena a una concepció més clara de les possibilitats i de les limitacions de la no-violència.

Tot i que cal fer un gran esforç, no hi ha cap persona que pugui anul·lar del tot l'efecte del seu ambient ni de la seva educació. La no-violència de dues persones que ocupen diferents posicions no pot tenir la mateixa forma exterior. Així, la no-violència d'un infant cap al seu pare prendria la forma de submissió conscient i voluntària cap a la seva violència quan aquest s'enfada. Però si el que s'encoleritza és l'infant, la submissió del pare a la seva violència no tindria sentit. El pare l'hauria d'agafar als seus braços i esterilitzar instantàniament la violència de l'infant. En tots dos casos es dona per entès que l'acte exterior és l'expressió de la intenció interior. Aquell qui tenint represàlies al seu pit se sotmet a la violència fora de la política, no és autènticament no-violent, i fins i tot pot ésser un hipòcrita si amaga les seves intencions. També cal recordar que la no-violència només té un paper a fer quan és en contacte amb la violència. Un que no sigui violent quan no hi ha ocasió d'ésser-ne, és simplement "inviolent" i la seva manca d'acció no vol dir res.

Si deixés d'existir l'estat de domini, no cal discutir ara els punts que sorgeixen d'aquest fet imaginari; només dir que l'ús de l'estat de domini per part de l'Índia significaria que aquesta dominaria la política estrangera de la Gran Bretanya, ja que hauria esdevingut la seva igual en comptes d'ésser-ne governada.

La meva aprovació general i sincera del manifest de Nehru no

vol dir que estigui d'acord amb totes les seves paraules. Que jo l'aprovi no vol dir que doni suport al programa constructiu per al futur govern de l'Índia lliure. La meva no-violència no m'hauria d'impedir barallar-me amb els meus compatriotes sobre les moltes qüestions que sorgiran quan l'Índia sigui lliure. Una mera discussió acadèmica no pot fer més que posar trabes al progrés actual de la no-violència. De totes maneres, sé molt bé que si sobrevisc en la lluita per la llibertat, hauré de sostenir una lluita no-violenta amb els meus propis compatriotes, que pot ésser tan obstinada com aquesta en la qual em trobo ara immers. Però potser els esquemes militars que ara tenen en compte els grans líders indis els semblaran del tot innecessaris fins i tot a ells, suposant que hàgim arribat a l'autonomia per mitjans demostrablement no-violents i deliberadament escollits i utilitzats.

La meva col·laboració amb els meus compatriotes es limita avui al trencament de les nostres cadenes. Com ens hauríem de sentir i què hauríem de fer després d'haver-les trencades són coses que ni ells ni jo no sabem.

És inútil d'especular si Tolstoi en el meu lloc hauria actuat d'una altra manera. En tinc prou amb poder assegurar als meus amics d'Europa que ni en un dels meus actes he estat culpable conscientment de donar suport a la violència ni de comprometre el meu credo. Fins i tot el que semblava un suport a l'acció violenta amb la meva participació al costat de la Gran Bretanya a la guerra dels boers i a la revolta zulu fou un reconeixement, en interès de la no-violència, d'una situació inevitable. Tot i això, és possible que aquesta participació hagi estat deguda a la meua feblesa o a la meua ignorància del moviment de la llei universal de la no-violència. Només és que no tenia consciència, ni en tinc ara, d'aquesta feblesa o d'aquesta ignorància.

Un home no-violent preferirà instintivament la participació directa a la indirecta, en un sistema que es basa en la violència i al qual ha de pertànyer sense haver pogut triar. Jo pertanyo a un món que es basa en part en la violència. Si només pogués escollir entre pagar l'exèrcit perquè matin els meus veïns i ésser jo mateix soldat, m'allistaria com a soldat, tal com és el meu deure per ser consistent amb el meu credo, amb l'esperança de controlar forces de la violència i fins i tot de convertir els meus camarades.

La independència nacional no és una ficció. És tan necessària com la independència individual. Però cap de les dues, si es basa en la no-violència, no ha d'ésser de cap manera una amenaça a la independència de l'altra, la nació o l'individu, segons sigui el cas.

Així com amb la independència individual i amb la nacional, així també amb la internacional. La màxima legal és igualment moral: "Sic utere tuo ut alienum non laedas". Bé s'ha dit que l'univers és comprès en l'àtom. No hi ha una llei per a l'àtom i una altra per a l'univers.

Young India, 30-1-1930

41. SUPERSTICIONS DIFÍCILS D'ELIMINAR

El Sr. Henry Eaton m'escriu des de Califòrnia:

"No sóc un simpatitzant de la Gran Bretanya. Els meus avantpassats lluitaren per alliberar-se dels anglesos al 1776. Però pel que puc veure del que llegeixo als diaris seria més perjudicial que no beneficiós que Anglaterra es retirés de la Índia. No vull dir que s'hagi d'inferir que l'Índia no es pugui autogovernar, tot i que no em puc estar de considerar que un intent així seria molt difícil en aquests moments. Però si la Gran Bretanya se'n va de l'Índia, qui impedirà que entrin els russos o qualsevol altra nació? Certament l'Índia, segons tot el que puc aprendre'n, no té un exèrcit adequat per autoprotegir-se.

Però potser vós preferiu els governants russos que els anglesos. Rússia s'està esperant al pas de Khyber. Rússia comprèn l'occident. La seva gent són una barreja d'occidental i d'oriental. Però Rússia té una cultura occidental. En qualsevol relació que l'Índia hi tingués hauria d'estar-hi subordinada. Personalment, jo no sóc antagonista de Rússia. La seva guerra contra el capitalisme és la gran esperança de la civilització occidental. Aquí a Amèrica, Henry Ford s'adona de com és d'inevitable una distribució equitativa de la riquesa. Però que Rússia governi l'Índia, particularment no em sedueix. Amb Rússia com a governant, l'Índia perdria la seva identitat com a cultura. Amb Anglaterra, l'Índia sempre ha mantingut aquesta identitat.

Potser aquí no sentiu l'amenaça russa tal com nosaltres la sentim en el món occidental. A Amèrica, molts de nosaltres estem segurs que si la Gran Bretanya es retira de l'Índia, Rússia l'envairà. No podem visualitzar l'Índia actual, l'Índia amb el seu sistema de castes i els seus mètodes primitius d'indústria i d'agricultura, autodefensant-se de la invasió occidental. No teniu una organització nacional que us protegeixi. No hi ha cap unitat a l'Índia. La unitat ha estat essencial en la pujada de la cultura i la civilització occidentals. També sembla que a l'Índia no hi ha cap progrés, tal com entenem el progrés a occident. Vós mateix advoqueu pel retorn dels antics mètodes de teixir. No us adoneu, amb la vostra gran intel·ligència, de com és d'inevitable el canvi, anar endavant?

No podeu retrocedir de la maduresa a la infantesa. Com així doncs podeu recular de mètodes de teixir civilitzats a mètodes incivilitzats i encara esperar guanyar-hi? Treballar a l'antiga és dur i llavors hom s'adona que hi ha una nova manera més fàcil i no pot restar satisfet amb la forma antiga i dura. Mireu com el Japó ha arribat al poder adoptant la nova manera, i fins i tot la Xina s'està despertant. L'Índia és l'única que sembla que no s'adoni de la importància dels nous camins del món. Com és que vós, el seu gran líder, no prediqueu progrés al vostre poble?

Hi ha dues qüestions que em desconcerten molt: Per què l'Índia no s'adona de l'amenaça russa si esdevé lliure d'Anglaterra? I per què el Mahatma Gandhi no fa que el seu poble s'adoni que la seva llibertat consisteix principalment a adoptar el nou sistema de treball amb l'ajuda de maquinària? M'agradaria molt que me'n diguéssiu les respostes ja que sou l'únic que les deu saber.

Per naixement i per herència sóc ciutadà dels Estats Units d'Amèrica, però tinc un interès personal tan gran en els afers mundials, que m'agrada sentir-me a la meua petita manera com a ciutadà del món. A la universitat a la qual assisteixo, aquí a Califòrnia, la qüestió de l'Índia es planteja molt sovint. Les simpaties generals són amb vosaltres contra els anglesos. De totes maneres, segons com jo entenc l'actual situació a l'Índia, sembla que el control britànic és el menor dels dos mals. L'altre, tal com ja he intentat explicar, és la dominació russa. Però el que volem saber és la vostra opinió sobre tot això".

Aquesta carta mostra dues supersticions. Una d'elles és que l'Índia és incapaç d'autogovernar-se perquè no es pot defensar ella mateixa i perquè està esquinçada per dissensions internes. L'autor assumeix gratuïtament que si la Gran Bretanya es retira, Rússia està a punt de tirar-se sobre l'Índia. Això és un insult a Rússia. És que Rússia ha de governar aquells pobles que no governa la Gran Bretanya? I si Rússia té aquests malvats designis sobre l'Índia, no veu l'autor que la mateixa força que trauria els anglesos del domini hauria de prevenir qualsevol altra dominació? Si s'acorda de donar el poder als representants indis, hi ha d'haver alguna condició per la qual la Gran Bretanya garanteixi la protecció d'una agressió estrangera com a compensació per la seva negligència, conscient o inconscient, durant tots aquests anys passats per preparar l'Índia a defensar-se ella mateixa.

Personalment, fins i tot sota conveni, hauria de confiar més en la capacitat de la nació d'oferir resistència civil a qualsevol agressor tal com ho feu l'any passat amb èxit parcial en el cas de l'ocupador britànic. Un èxit complet necessita una assimilació completa de la no-violència de pensament, paraula i obra per part de la nació. Una demostració visual de l'èxit de Satyagraha a la nació

ha d'ésser un preludi de la seva acceptació a tot el món, i per tant un corol·lari natural de l'admissió de la futilitat de l'armament. L'únic antídote de l'armament, el qual és el símbol visible de violència, és Satyagraha, símbol visible de no-violència. Però l'autor també està preocupat per por de les nostres dissensions. En primer lloc, aquestes s'exageren molt quan es transmeten a occident. En segon lloc, s'agreugen durant el control estranger. La regla imperial diu: "divide et impera". Per tant, amb la retirada de la frígida regla estrangera i amb la introducció de l'escalfor del sol de l'autèntica llibertat, les dissensions s'evaporaran.

I per acabar, no estic d'acord amb la creença que totes les coses antigues siguin dolentes. La veritat és antiga i difícil. La mentida té molts d'atractius. Però amb molt de gust retrocediria cap a la molt antiga Edat Daurada de la Veritat. L'antic pa negre és sens dubte superior al pa blanc, pastós, que ha perdut molt del seu valor nutritiu en passar pels diversos processos de refinament. La llista de les coses antigues i que encara són bones es pot allargar indefinidament. La roda de filar n'és una, si més no a l'Índia.

Quan l'Índia sigui autosuficient i autocapaç i estigui a prova de les temptacions i de l'explotació, deixarà d'ésser objecte d'insaciable atracció per a qualsevol potència occidental o oriental, i se sentirà segura sense haver de dur la càrrega d'un costós armament. La seva economia interna serà el baluard més fort de l'Índia contra l'agressió.

Young India, 2-7-1931

42. QUAN ES RETIRIN ELS ANGLESES

Pregunta: Voleu que el control britànic es retiri de cop?

Resposta: Així és. No m'he imaginat mai un procés gradual. Però això no significa un complet aïllament de la Gran Bretanya. Si la Gran Bretanya vol ésser totalment companya, m'agradaria molt, però el companyerisme ha d'ésser real, no ha d'ésser una excusa per governar o per protegir. Sé que alguns de vosaltres teniu por honradament que hi hagi anarquia i vessament de sang així que els anglesos es retirin de l'Índia. Bé, si els anglesos ho volen així, que decideixin si ens volen ajudar en la confusió que ells han ajudat a crear. Ells són responsables de moltes de les dissensions entre diferents comunitats i són responsables d'haver mutilat tot

un poble sencer. I he de confessar que haurem de passar per dificultats temporals si us n'aneu de cop. Però ens podeu ajudar, sempre i quan us conformeu amb mantenir-vos sota el nostre control. Però què pot conquerir el vostre imperdonable orgull de raça? Amb molt de gust tindria soldats i oficials britànics al nostre govern nacional; també seguiríem els seus consells; però la direcció final de la política seria nostra. Però encara que us retiréssiu i ens quedéssim sense la vostra ajuda disciplinada, tenim prou fe en la nostra no-violència. No crec que sobrevisquéssim la retirada del poder britànic i de l'ajuda britànica, ja que ara tots dos estan superimposats sobre nosaltres. Amb ells jo no hauria de sentir l'escalfor de la llibertat. I voldria que tinguéssim una oportunitat de lluitar fins a la mort per la llibertat, encara que només fos per obrir-vos els ulls. Per què és que no feu preguntes semblants respecte als afgans? La nostra cultura no és inferior a la d'ells. O és que creieu que és difícil aconseguir la llibertat i fruit-la sense un element de salvatge a la pròpia natura? Bé, si és que som una nació de covards, com més aviat millor abandoneu-nos al nostre destí. És millor que tots aquests covards desapareixin de la terra. Però els covards no ho poden ésser per sempre més. No sabeu com jo era de covard quan era jove, i estareu d'acord que ara no ho sóc del tot. Multipliqueu el meu exemple i tindreu una nació sencera alliberant-se de la seva covardia.

Young India, 15-10-1931

43. TEORIA I PRÀCTICA DE NO-VIOLÈNCIA

La majoria de les preguntes formulades en aquestes reunions estan centrades, naturalment, en la no-violència i jo (M.D.) les resumeixo aquí, tot incloent-hi algunes de les preguntes i respostes de la reunió de París.

Com a introducció, donaré la seva distinció (de Gandhiji) entre els mètodes violents i els no-violents. "Al mètode que estem adoptant a l'Índia no hi caben el frau, la mentida, l'engany, ni tota la producció de violència i de falsedat. Tot es fa obertament i sobre la taula, ja que la Veritat detesta els secrets. Com més oberts si-gueu, és més probable que sigueu més sincers. No existeix una cosa tal com derrota o desesperança al diccionari d'una persona que basa la seva vida en la Veritat i en la No-violència. I tot i amb

això, el mètode de no-violència no és de cap manera un mètode passiu o inactiu. És essencialment un moviment actiu, molt més actiu que els que inclouen l'ús d'armes sanguinàries. La Veritat i la no-violència són potser les forces més actives que teniu al món. Una persona que maneja armes sanguinàries i intenta destruir aquells qui considera els seus enemics, si més no necessita algun descans, i ha de deixar reposar les seves armes una estona cada vint-i-quatre hores. Per tant, està essencialment inactiu durant una certa part del dia. No és així per al consagrat a la Veritat i a la No-violència, per la simple raó que aquestes no són armes externes. Resideixen a l'interior de l'home i van treballant tant si esteu desperts com si esteu dormint, tant si esteu caminant tranquil·lament com si esteu jugant un joc actiu. El soldat amb la panòpia de la Veritat i de la No-violència està actiu sempre i sense aturar”.

Com es pot ésser realment no-violent? Simplement refusant d'agafar les armes? Einstein demanà al poble que no prenguéssin part en la guerra. N'hi havia prou? - Preguntes formulades una i altra vegada a diferents reunions i contestades en un llenguatge inspirat segons el públic i el moment.

Sobre la crida d'Einstein contestà amb un humor que ningú no podia malinterpretar: “La meua resposta només pot ésser una i és que si Europa es pot prendre el mètode amb entusiasme, no pot haver-hi res millor. Realment, si és que puc dir això d'un gran home, diria que Einstein m'ha robat el mètode. Però si en voleu més detalls, us diré que només amb refusar el servei militar no n'hi ha prou. Refusar de fer el servei militar quan arriba el moment, és fer-ho quan tot el temps per combatre el mal s'ha esfumat. El servei militar només és un símptoma d'un mal que és més profund. Us suggereixo que aquells qui no es troben al registre del servei militar estan participant igualment al crim si donen suport a l'estat d'altres maneres. Aquell o aquella que dona suport a un estat organitzat militarment - directament o indirectament - participa al manteniment de l'estat amb el pagament dels impostos. És per això que jo em deia a mi mateix durant la guerra que mentre jo mengés blat amb el suport de l'exèrcit, mentre em faltés poc per ésser un soldat, era millor per a mi allistar-me a l'exèrcit i que em disparessin; si no m'hauria de retirar a les muntanyes i menjar de la natura. Per això, tots els qui volen evitar el servei militar ho poden fer si retiren tota casta de cooperació. El refús del servei militar és molt més superficial que la no-cooperació amb tot el sistema que l'estat sosté. Però la pròpia oposició esdevé tan ràpida i tan efectiva que correu el risc no només d'ésser tancat a la presó sinó

també d'ésser llançat al mig del carrer”.

Així, no hem d'acceptar els serveis no-militars de l'estat? La manifestació d'aquesta actitud ha afectat profundament Pierre Ceresole, i ha formulat aquesta pregunta d'una manera molt commovedora. “Nosaltres representem la nostra Veritat, vós representeu la veritat. Aquest argument s'insinua aquí sovint i ens agrada que ens l'aclarissiu”.

“Ara, digué Gandhiji, heu tocat el punt més tendre de la natura humana. Em vaig enfrontar amb la mateixa pregunta com a autor del moviment de no-cooperació. Em vaig dir a mi mateix, no hi ha cap estat, ni tan sols els governats per Nero o Mussolini, que no tingui coses bones; però n'hem de rebutjar la totalitat, una vegada hem decidit no cooperar amb el sistema. “Al nostre país hi ha grans carreteres públiques i magnífiques institucions educatives”, em deia a mi mateix, “però formen part d'un sistema que oprimeix la nació. No hauria de tenir-hi res a veure. Són com la mítica serp amb una joia brillant al cap però que té les dents plenes de verí. Per això vaig arribar a la conclusió que el govern britànic a l'Índia ha oprimint l'esperit de la nació i ha impedit el seu creixement, i per tant vaig decidir privar-me de tots els privilegis, serveis, palaus, títols. La política pot variar en els diferents països, però el sacrifici i l'autonegació són els punts essencials. El que digué Einstein podia ocórrer només un cop a l'any i amb molt poques persones. Però jo us suggereixo que el vostre primer deure és no cooperar amb l'estat”.

Però no hi ha una gran diferència entre una nació independent i una nació oprimida? L'Índia pot tenir una batalla fonamental amb un govern aliè, però com poden els suïssos enfrontar-se amb l'estat?

“Sense dubte hi ha diferència”, digué Gandhiji, “com a membre d'una nació oprimida la millor manera d'ajudar seria alliberar-me de la meua subjecció. Però aquí se'm demana com sortir d'una mentalitat militar. Esteu fruit de les coses bones a condició de fer el servei militar a l'estat. Per tant heu d'alliberar l'estat de la mentalitat militar”.

Però Pierre Ceresole encara tenia els seus dubtes. El raonament l'atreia irresistiblement, però com s'hi ajustava la seva pròpia missió particular, si havia de dur el mètode fins a les darreres conclusions lògiques?. Es formulà una pregunta a la gran reunió de Ginebra sobre l'opinió de Gandhiji respecte a la feina de la Societat Internacional de la Creu Roja organitzada a Suïssa i sobre els centenars de vides de persones que ha salvat, i la resposta de Gandhiji

en aquesta pregunta contenia per a Pierre Ceresole la solució de totes les seves dificultats i un missatge de joia per al Servei Internacional que ell havia organitzat. "Estic empegueït d'haver de confessar que no conec la història d'aquesta meravellosa i magnífica organització. Si ha salvat centenars de persones, el meu cap s'inclina davant seu. Però després de pagar aquest tribut, puc dir que aquesta organització hauria de deixar de pensar a donar consol després de la guerra, sinó que hauria de pensar a donar consol sense la guerra? Si la guerra no tenia darrera seu circumstàncies atenuants, ni coratge, ni heroisme, hauria d'ésser una cosa despreciable i no hauria de necessitar cap discurs per ésser destruïda. Però el que jo us vull suggerir és infinitament més noble que la guerra en totes les seves branques, inclosa l'organització de la Creu Roja. Creieu-me que hi ha molts més milions de presoners -esclaus de llurs passions i de llurs condicions de vida-, i creieu-me que hi ha milions de ferits per llur pròpia follia i milions de llars destrossades sobre la capa de la terra. Les societats pacífiques del futur haurien doncs de tenir prou feina preparada per a ells quan accepten un servei internacional, i Suïssa pot ésser la capdavantera mundial en aquesta gran tasca".

Responent una pregunta semblant en una altra reunió digué: "La no-cooperació en el servei militar i el servei en tasques no militars no són compatibles. "Definitivament" servei militar no és una paraula escaient. Tots esteu fent sempre el servei militar indirectament perquè esteu donant suport a un estat que es basa en el servei militar. A Transvaal i a d'altres països n'hi ha que es lliuren del servei militar però han de pagar diners a l'estat. Heu d'ampliar el camp d'acció de la no-cooperació als vostres impostos. No hem de limitar l'abast del nostre servei als nostres veïns enllà de les fronteres estatals. Déu mai no féu aquestes fronteres".

Pregunta: Ja que el desarmament depèn principalment de les grans potències, per què s'ha de demanar a Suïssa que es desarmi, si és un estat petit i neutral?

Resposta: És des del terreny neutral del vostre país que em dirigeixo a totes les potències i no només a Suïssa. Si no heu de dur aquest missatge als altres llocs d'Europa, jo hauré d'ésser absolut de tota culpa. I ja que Suïssa és un territori neutral i una nació no-agressiva, motiu de més perquè Suïssa no hagi de menester un exèrcit. En segon lloc, és a través de la vostra hospitalitat i perquè fruiu d'una situació avantatjosa que vénen a vosaltres gent de totes les nacionalitats. Podria ésser que donéssiu al món una lliçó de

desarmament i demostréssiu que sou prou valents com per estar sense exèrcit.

Pregunta: Com un país neutral desarmat podria permetre que fossin destruïdes unes altres nacions? Si no hagués estat pel nostre exèrcit que esperava preparat a les nostres fronteres durant la guerra hauríem estat destruïts.

Resposta: Amb el risc d'ésser considerat un visionari o un foll respondré aquesta pregunta de l'única manera que ho sé fer. Un país neutral seria covard si permetés que un exèrcit devastés un país veí. Però hi ha dos punts en comú entre els soldats de la guerra i els soldats de la no-violència, i si jo hagués estat un ciutadà de Suïssa o un president de l'estat federal, el que hauria fet hauria estat impedir el pas a l'exèrcit invasor i negar-li tots els queviures. En segon lloc, restablint les Termòpiles a Suïssa, hauríeu d'haver presentat una paret vivent d'homes, dones i nens i d'haver convidat els invasors a passar per damunt els vostres cossos. Em direu que una cosa així és superior a l'experiència i a l'aguant humans. Jo us dic que no. Era del tot possible. L'any passat a Gujarat les dones suportaren impàvides les porres de la policia, i a Peshawar centenars de persones suportaren pluges de bales sense recórrer a la violència. Imagineu aquests homes i dones enfront d'un exèrcit que volgués passar cap a un altre país. Potser em direu que l'exèrcit seria prou bèstia com per passar per sobre d'ells. En aquest cas us diré, que amb tot i això hauríeu de complir el vostre deure i permetre que us anihilessin. Un exèrcit que gosa passar per sobre els cossos d'homes i dones innocents no seria capaç de repetir l'experiment. Si voleu podeu refusar de creure en aquest coratge per part de les masses d'homes i dones, però si és així haureu d'admetre que la no-violència està feta de la més forta matèria.

Pregunta: Un soldat pot disparar a l'aire i evitar la violència?

Resposta: Un soldat que s'hagi allistat i llavors presumeixi d'evitar la violència disparant a l'aire, no demostra el seu valor ni la seva fe en la no-violència. Segons els meus esquemes, un home així hauria de considerar-se culpable tant de falsetat com de covardia -de covardia perquè s'ha allistat per escapar del càstig i de falsetat perquè s'ha allistat per servir de soldat i no dispara com s'espera que ho faci. Una cosa com aquesta desacredita la causa de la guerra contra la guerra. Els opositors a la guerra han d'ésser com l'esposa de Cèsar -per sobre de tota sospita-. La seva força és en l'absoluta adherència a la moralitat de la qüestió.

Young India, 31-12-1931

M.D.

44. LA FORÇA MÉS GRAN

La no-violència es troba a l'arrel de cadascuna de les meves activitats i per tant també de les tres activitats públiques en les quals estic ara concentrant visiblement tota la meua energia. Aquestes són la intocabilitat, khadi i la regeneració del camp en general. La unitat hindú-musulmana és el meu quart amor. Però pel que fa a les manifestacions visibles d'aquest darrer he de reconèixer un fracàs. De totes maneres, no permetem que el públic en dedueixi que estic inactiu. Si no és durant la meua vida, sé que després de la meua mort hindús i musulmans donaran testimoni que mai no he deixat de sospirar per la pau comuna.

La no-violència, per ser un credo, ho ha de penetrar tot. Jo no puc ésser no-violent en una de les meves activitats i violent en les altres. Això seria una política, no un mòbil de la vida. Si és així, jo no puc ésser indiferent a la guerra que ara sosté Itàlia contra Abissínia. Però he refusat la majoria de les invitacions insistents a expressar la meua opinió i dirigir el país. L'autosupressió és sovint necessària en profit de la Veritat i de la No-violència. Si l'Índia s'hagués fet seu, com a nació, el credo de la no-violència, no hauria tingut cap dubte de donar una orientació. Però, tot i la certa influència que tinc sobre els milions de persones d'aquest país, conec les molt importants i evidents limitacions d'aquesta influència. L'Índia té una tradició continuada de no-violència des de temps immemorials. Però que jo sàpiga, en cap moment de la seva antiga història ha tingut una no-violència completa en una acció que hagi inclòs tot el país. Nogensmays, crec fermament que el seu destí és lliurar a la humanitat el missatge de la no-violència. Pot costar segles d'arribar-hi. Però pel que puc veure cap altre país la pot precedir en la realització d'aquesta missió.

Sigui com sigui, és convenient de reflexionar sobre les implicacions d'aquesta força incomparable. Incidentalment, l'altre dia uns amics em formularen tres preguntes concretes.

1. Com podria Abissínia, tan mal armada, lluitar contra la ben armada Itàlia, si fos no-violenta?

2. Com podria Anglaterra, el membre més gran i més poderós de la Lliga, lluitar contra Itàlia si ella (Anglaterra) fos no-violenta?

3. Que podria fer l'Índia si de repent es tornés no-violenta en el sentit que vós doneu al terme?

Abans de respondre aquestes preguntes deixeu-me exposar cinc senzills axiomes de no-violència tal com jo els entenc.

a) La no-violència implica una autopurificació tan completa com sigui humanament possible.

b) En cada home la força de la no-violència està en proporció exacta amb l'habilitat, no amb la voluntat, de la persona no-violenta d'infligir violència.

c) La no-violència és sense excepció superior a la violència, és a dir, el poder del qual disposa una persona no-violenta és sempre més gran que el que tindria si fos violenta.

d) No existeix tal cosa com derrota en la no-violència. L'objectiu de la violència és una derrota més segura.

e) L'objectiu final de la no-violència és una victòria més segura -si és que es pot usar aquest terme en no-violència-. En realitat, allà on no hi ha sentit de derrota tampoc no hi ha sentit de victòria.

Les preguntes anteriors es poden respondre a la llum d'aquests axiomes:

1. Si Abissínia fos no-violenta, no hauria de tenir armes, no les necessitaria. No hauria de demanar ajuda a la Lliga, ni a cap altra potència, per por d'una intervenció armada. Mai no donaria motius de plany. Itàlia no trobaria res a conquerir si els abissinis no oferissin la seva cooperació voluntària o forçada. En un cas així, l'ocupació italiana ho seria de la terra però no de la gent. Aquest no és exactament l'objectiu d'Itàlia. Ella cerca la submissió de la gent d'aquell bonic país.

2. Si els anglesos, com a nació, esdevinguessin de tot cor no-violents, haurien d'abandonar l'imperialisme, haurien de renunciar a l'ús de les armes. La força moral originada per un acte tal de renunciació faria tentinejar Itàlia cap a la renúncia voluntària dels seus objectius. Anglaterra seria llavors un exemple vivent dels axiomes que he exposat abans. L'efecte d'aquesta conversió significaria el miracle més gran de tots els temps. Si la no-violència no és un somni inútil, algun dia en algun lloc s'esdevindrà una cosa com aquesta. Jo visc amb aquesta fe.

3. La darrera pregunta es pot respondre així. Tal com he dit, l'Índia com a nació és no-violenta en tot el sentit del terme. Ni tan sols té capacitat d'oferir violència -i no perquè no tingui armes-. La possessió física de les armes és la darrera necessitat del valent. La seva no-violència és la del dèbil, mostra la seva debilitat en molts dels seus actes quotidians. Avui apareix davant el món com una nació en decadència. Ho dic no només en el sentit polític sinó essencialment en el sentit no-violent, moral. Li manca l'habilitat d'oferir resistència física. No té consciència de força. Només és conscient de la seva debilitat.

Si fos d'una altra manera, no hi hauria problemes socials ni polítics. Si fos no-violenta amb consciència de la seva força, els anglesos perdrien el seu paper de conqueridors desconfiats. Políticament podem parlar així com vulguem i fins i tot podem censurar legalment els governants anglesos. Però si nosaltres, com a indis, poguéssim, encara que només fos per un moment, visualitzar-nos nosaltres mateixos com un poble fort que no vol barallar-se, deixaríem de témer els anglesos com a soldats, comerciants o administradors i ells deixarien de desconfiar de nosaltres. Per això, si esdevenim autènticament no-violents, arrossegarem els anglesos amb nosaltres en qualsevol cosa que fem. Dit d'una altra manera, com que som milions podem ésser la força moral més gran del món, i Itàlia pot escoltar les nostres paraules amistoses.

Espero que el lector s'hagi adonat que el meu raonament no és més que un intent feble i desmanoyat de provar els meus axiomes, que per a ésser tals s'haurien de provar ells mateixos.

Fins que s'obriren els meus ulls de comprensió geomètrica, el meu cervell nedava quan llegia i rellegia els dotze axiomes d'Euclides. Quan se m'obriren els ulls em semblava que la geometria era la ciència més fàcil d'aprendre. Passa el mateix amb la no-violència. És una qüestió de fe i d'experiència, no de raonaments, fins en un cert punt. Mentre el món no vulgui creure, caldrà esperar un miracle, és a dir, una demostració visible de no-violència a escala massiva. Diuen que això va contra la naturalesa humana -la no-violència només és per a l'individu- si és així, a on és la diferència qualitativa entre l'home i la bèstia?

Harijan, 12-10-1935

45. UNA XERRADA SOBRE NO-VIOLÈNCIA

Heus aquí la xerrada centrada en una discussió que fou el punt més important que atragué els distingits membres cap a Gandhiji:

“Deç del vostre punt de vista, la no-violència és una forma d'acció directa? demanà el Dr. Thurman. “No és una forma, és l'única forma” respongué Gandhiji. “Naturalment no limito les paraules “acció directa” al seu significat tècnic. Però sense una expressió activa directa, crec que la no-violència no té cap sentit. És la força més gran i més activa del món. No es pot ésser no-

violent passivament. De fet, “no-violència” és un terme que m'he hagut d'inventar per treure a la llum el significat profund d'ahimsa. Malgrat la partícula negativa “no”, no és una força negativa. Superficialment estem rodejats en la vida per baralles i matances, la vida a costa de la vida. Però un gran profeta que fa molts anys penetrà al centre de la veritat, digué: No és a través de les baralles i de la no violència, sinó a través de la no-violència que un home pot realitzar el seu destí i el seu deure cap al proïsme. És una força que és més positiva que l'electricitat i més poderosa fins i tot que l'èter. Al centre de la no-violència hi ha una força que actua per ella mateixa. Ahimsa significa “amor” en el sentit paulí, i encara més que l'amor definit per Sant Pau, tot i que crec que la bonica definició de Sant Pau és prou bona per a tots els objectius pràctics. Ahimsa inclou tota la creació, i no només els homes. A més a més, “amor” en anglès té altres connotacions, i per això em vaig veure obligat a usar el negatiu. Però tal com us he dit, això no expressa un força negativa sinó una força superior a totes les altres juntes. Una persona que pot expressar Ahimsa amb la seva vida exercita una força superior a totes les de brutalitat.

Pregunta: Qualsevol individu ho pot aconseguir?

Gandhiji: Certament. Si impliqués exclusivitat ho hauria rebutjat de seguida.

Pregunta: Hi ha alguna idea de possessió aliena en això?

Gandhiji: Sí. No posseeix res, per tant ho posseeix tot.

Pregunta: És possible que un sol ésser humà resisteixi amb èxit la persistent invasió de tota la societat?

Gandhiji: És possible. Potser la vostra pregunta és més universal del que us penseu. Voleu dir si no és possible que un sol indi, per exemple, aguanti l'exploació de 300 milions d'indis? O us referiu a l'embestida de tot el món contra un sol individu personalment?

Dr. Thurman: Sí, aquesta és una cara de la pregunta. Volia saber si un home sol, aïrralat, pot aguantar tota la violència.

Gandhiji: Si no ho pot fer, haureu d'acceptar que no és un veritable representant d'Ahimsa. Suposant que no poguéis trobar un sol exemple vivent d'un home que verament convertís el seu adversari, hauria de dir que és perquè encara no s'ha trobat ningú que expressi Ahimsa en la seva totalitat.

Pregunta: Això anul·la totes les altres forces?

Gandhiji: Sí, és l'única força autèntica de la vida.

“Perdoneu la futilesa d'aquesta pregunta”, digué el Dr. Thurman que estava absolutament immers en la discussió. “Perdoneu

la fútila, però puc demanar com hem d'entrenar els individus o les comunitats en aquest art tan difícil?

Grandhiji: No hi ha un camí superior a no ésser el de viure aquesta fe en la vostra vida, la qual ha d'ésser un sermó vivent. Naturalment, aquesta expressió en la pròpia vida pressuposa una gran aplicació, una tremenda perseverança, i una completa neteja d'un mateix de qualsevol impuresa. Si per executar les ciències físiques heu hagut de consagrar-hi tota una vida, quantes vides no caldran per realitzar la més gran força espiritual que mai hagi conegut la humanitat? Però, per què preocupar-nos encara que això impliqui moltes vides? Si aquesta és l'única cosa permanent en la vida, si és l'única cosa que compta, qualsevol esforç que feu per realitzar-la serà ben emprat. Pregueu primer al Rei del Cel i totes les altres coses us vindran soles. El Rei del Cel és Ahimsa.

La Sra. Thurman es van contenir fins en aquest moment. Però no volgué marxar sense formular la pregunta davant la qual, ella ho sabia, es podria trobar algun dia. "Que hauria de fer si el meu germà fos linxat davant els meus propis ulls?

"Existeix una cosa anomenada autoimmolació" digué Gandhiji. "Suposem que jo fos un negre i que la meva germana fos violada per un blanc o linxada per tota la comunitat, quin seria el meu deure?, em demano a mi mateix. I la resposta m'arriba: No els he de desitjar cap mal però tampoc no he de cooperar amb ells. Pot ésser que normalment jo depengui de la comunitat linxadora per a la meva subsistència. Refuso de cooperar amb ells, refuso fins i tot de tocar el menjar que prové d'ells i refuso també cooperar amb els meus germans negres que toleren la injustícia. Això és l'autoimmolació a la qual em refereixo. Sovint en la meua vida he recorregut a aquest mètode. Naturalment que un acte mecànic d'inanició no voldria dir res. La fe ha de restar ben clara mentre la vida s'escola minut a minut. Però jo sóc una mostra molt pobre de la pràctica de la no-violència i potser la meua resposta no us convenç. Però jo faig tot el que puc, i encara que no reïxi plenament en aquesta vida, la meua fe no mimvarà".

La Sra. Thurman és una cantant espiritual i el Dr. Thurman no volgué que ens acomiadéssim sense guardar alguna cosa a la nostra memòria. Quedàrem extasiats mentre ens oferí els dos famosos espirituals negres -"Hi eres tu quan a l'arbre el van clavar", i "Estem pujant l'escala de Jacob"- el darrer dels quals esqueia igualment als convidats i als amfitrions, ja que feia referència a l'esperança i l'anhel profunds que hi ha al cor de qualsevol comunitat oprimida de pujar més i més amunt fins a aconseguir l'objectiu.

I ara vingué el comiat. "Voldríem que vinguéssiu a Amèrica", digueren els convidats amb insistència, i la profunditat de l'amor que hi havia darrera d'aquets mots es feu evident quan la Sra. Thurman reforçà la petició amb aquestes paraules: "Us volem, no per a l'Amèrica blanca, sinó per als negres; tenim molts de problemes que demanen solució i us necessitem urgentment". "M'agradaria molt", digué Gandhiji. "Però no tindria res a oferir-vos a no ésser que hi hagués hagut aquí una demostració visible de tot el que he estat dient. He de realitzar aquí el missatge abans de portar-vos-el. No dic que estigui vençut, però encara m'he de perfeccionar jo mateix. Podeu estar ben segurs que en el moment que jo senti la crida dintre meu no dubtaré".

El Dr. Thurman explicà que els negres estaven preparats per rebre el missatge. "Molt del bagatge peculiar de la nostra vida a Amèrica és la nostra pròpia interpretació de la religió cristiana. Quan miro les pàgines dels centenars d'espirituals negres, em venen al cap coses sorprenents que em recorden tot això que ens heu dit avui".

"Bé", digué Gandhiji, tot acomiadant-los, "si és així potser serà a través dels negres que serà donat al món el missatge pur de la no-violència".

M.D.

Harijan, 14-3-1936

46. EL FUTUR DE PAU

(Missatge de Gandhiji telegrafiat a l'editor de The Cosmopolitan, Nova York, al començament de la invasió italiana)

No creure en la possibilitat d'una pau permanent és no creure en la bondat de la naturalesa humana. Els mètodes que s'han adoptat fins ara han fallat perquè ha faltat la més mínima sinceritat per part dels contendents. No és que s'hagin adonat d'aquesta manca. La pau no es pot aconseguir realitzant les condicions a trossos, així com una combinació química no és possible sense una realització completa de totes les parts. Si els dirigents reconeguts de la humanitat que tenen control sobre aparells de destrucció, renunciessin totalment a usar-los, assumint totes les implicacions, es podria obtenir la pau permanent. Això és clarament impossible si les grans potències de la terra no renunciem a llurs dissenys imperialistes. També sembla impossible si les grans nacions no deixen

de competir en la destrucció del sòl i no deixen de desitjar la multiplicació de les necessitats i per tant d'incrementar llurs possessions materials. Crec que l'arrel del mal és la necessitat d'una fe viva en un Déu vivent. És una tragèdia humana de les més grans que pobles de la terra que reivindiquen creure en el missatge de Jesús, al qual descriuen com a Príncep de la Pau, demostrin tan poc la seva fe en la pràctica actual. És llastimós de veure autèntics predicadors cristians que limiten l'extensió del missatge de Jesús a la selecció dels individus. Em van ensenyar de petit, i ho he comprovat per experiència, que les virtuts primàries de la humanitat es poden cultivar en qualsevol tipus d'home. És aquesta possibilitat universal indubtable que distingeix els humans de la resta de la creació. Només que una gran nació realitzés incondicionalment l'acte suprem de la renunciació, molts de nosaltres veuríem en la nostra vida la pau visible establerta a la terra.

Harijan, 16-5-1936

47. DÉU D'AMOR, NO DE GUERRA

The Statesman, de Delhi, ha dedicat quatre articles a una crítica desmesurada al moviment contra la guerra dirigit per Canon Sheppard i d'altres importants cristians d'Anglaterra. El diari cerca suport en l'autoritat del Bhagavad Gita amb aquestes paraules

“En realitat, l'autèntic però difícil missatge del cristianisme sembla ésser que la societat hauria de lluitar contra els seus enemics però estimar-los.

Aquest és també, que per favor s'hi fixi el Sr. Gandhi, el clar missatge del Bhagavad Gita, quan Krishna diu a Arjuna que la victòria també va cap a ell que lluita amb autèntica valentia i que està absolutament lliure d'odi. En realitat, en el pla més elevat, el debat entre l'objector de consciència i el soldat cavalleresc es troba definitivament en el segon llibre d'aquest gran clàssic. Disposem de poc espai per a cites, i el poema complet mereix ésser llegit no només una vegada sinó moltes”.

L'autor d'aquests articles potser no sap que els terroristes també han usat per defensar-se els mateixos versos que ell cita. Però el cas és que una lectura desapassionada del Bhagavad Gita m'ha revelat un significat totalment contrari al que li dona l'articulista de The Statesman. Ell ha oblidat que Arjuna no era objector cons-

cient en el mateix sentit que els objectors a la guerra occidentals. Arjuna creia en la guerra. Havia lluitat ja abans moltes vegades contra les hosts de Kaurava. Però s'acovardí quan els dos exèrcits estaven a punt d'entrar en combat i quan, de sobte, s'adonà que hauria de lluitar contra els seus parents més pròxims i contra els seus venerats mestres. No fou l'amor als homes ni l'odi a la guerra que motivaren els seus dubtes. Krishna no podia respondre d'altra manera de com ho féu. L'immortal autor de Mahabharata, del qual el Gita és una de les moltes gemes -sens dubte la més brillant-contigudes en aquesta mina literària, ha mostrat al món la futilitat de la guerra, que dona als victoriosos una glòria buida, que només deixa set victoriosos amb vida entre els milions que han estat compromesos en la lluita en la qual s'han comès innominables atrocitats a cada costat.

Però el Mahabharata conté un missatge encara millor que la demostració de la guerra com a desil·lusió i com a follia. És la història espiritual d'un home considerat com a ésser immortal, i ha exaltat un episodi històric pensat en aquells moments per al minúscul món que l'envoltava, però que actualment no té el mateix significat. En aquells temps la terra no s'estremia per una agulla de cap, com passa ara, que el més lleuger moviment en una banda afecta tot el món. El Mahabharata descriu contínuament l'eterna lluita que hi ha cada dia a l'ànima humana entre les forces del bé i del mal, i en la qual, tot i que el bé sempre en resulta victoriós, el mal s'alça amb una aparença intrèpida i transtorna fins i tot la consciència més desperta. Mostra també l'únic camí per a l'acció correcta.

Però sigui quin sigui l'autèntic missatge de Bhagavad Gita, el que interessa als dirigents del moviment pacifista no és el que diu el Gita sinó el que diu la Bíblia, que és el seu diccionari espiritual, i no el significat que en donen les autoritats de l'església sinó el significat que se n'obtingui d'una lectura piadosa. El que interessa a la majoria és que els objectors coneguin les implicacions de la llei d'amor d'Ahimsa, inadecuadament traduïda a l'anglès com a no-violència. Els articles de The Statesman són potser un repte ingenu als objectors. Em sap greu no conèixer prou el moviment com per donar un opinió precisa. La meua opinió no ha de tenir cap influència en els objectors. Però en té, ja que conec íntimament alguns amb els quals m'escric. I ara han fet una passa més enllà, ja que han adoptat quasi com a llibre de text l'obra del Sr. Richard Gregg titulada “El poder de la no-violència”, que segons l'autor és una versió occidental de què és la no-violència tal com jo l'en-

tenc. Potser no seria presumptuós per part meua, si exposés sense debat les implicacions i les condicions de l'èxit de la no-violència. Vet-les aquí:

1. La no-violència és la llei de l'espècie humana i és infinitament més gran i superior a la força bruta.

2. En últim recurs no serveix de res a aquells qui no tenen una fe viva en el Déu de l'Amor.

3. La no-violència protegeix del tot el propi autorespecte i el propi sentit de l'honor, però no sempre la possessió de la terra o altres propietats, tot i que la seva pràctica habitual proporciona un baluard més fort per a defensar-les que no la possessió d'un exèrcit. La no-violència, en el seu sentit autèntic, no va en defensa dels béns mal adquirits ni dels actes immorals.

4. Els individus o les nacions que vulguin practicar la no-violència han d'estar preparats a sacrificar (les nacions, fins al darrer home) totes les seves coses excepte l'honor. Per això està en contradicció amb la possessió d'altres països, és a dir, amb l'imperialisme modern, que està francament basat en la força per a la seva defensa.

5. La no-violència és una força que pot ésser usada igualment per tothom -infants, joves i adults- que tingui una fe viva en el Déu de l'Amor i que estimi tota la humanitat. Quan s'accepta la no-violència com a llei de la vida, aquesta penetra tota l'existència i no s'aplica a actes aïllats.

6. És un greu error suposar que aquesta llei sigui vàlida per als individus i no ho sigui per a les masses humanes.

Harijan, 5-9-1936

48. LA LLEI DE LA NOSTRA EXISTÈNCIA

The Statesman ha dedicat un article a la controvèrsia que vaig promoure en resposta a la seva crítica de LA GUERRA CONTRA LA GUERRA de Canon Sheppard. En aquest article s'ha intentat hàbilment discutir tot el meu punt de vista.

L'autor diu que el Bhagavad Gita li dona la raó, però que no la dona als terroristes. Si admeteu la legalitat de l'ús de la força física amb altres propòsits que no siguin el benefici de la persona contra la qual és emprada, com és el cas del cirurgià contra el seu pacient, no podeu marcar una línia arbitrària de distinció. El Mahabharata, del qual el Gita és només un mínuscul capítol,

descriu amb detalls esborronadors una matança d'innocents que, a no ésser per les nostres experiències recents de la nostra guerra civilitzada, es considera increïble en l'actualitat. El fet horrible és que els terroristes, amb absoluta honestitat, amb bona fe i amb força moral, han usat el Gita, que alguns d'ells saben pel cap dels dits, en defensa de llur doctrina i de llur política. Només tenen una resposta a la meua interpretació del Gita i és la de dir que la meua és equivocada i la d'ells és correcta. Sols el temps mostrarà quina és la correcta. El Gita no és un tractat teòric. És una guia viva però silenciosa, les direccions de la qual s'han d'entendre amb esforços pacients.

Després, l'autor de The Statesman compara la posició de Canon Sheppard amb la d'Arjuna. Aquesta és una comparació deficient, feta amb presses. Arjuna era el comandant de les forces de Pandava. Es quedà paralitzat de repent quan contemplà la paorosa escena que hi havia davant seu. Com a general sabia exactament què havia de fer. Sabia que havia de lluitar contra els seus cosins. La seva paràlisi fou deguda a una debilitat momentània. No podia abandonar el seu deure sense crear la confusió i desordre més grans i sense produir la desgràcia en ell mateix i en els seus innumbrables amics i seguidors. S'havia de lliurar ell i els seus seguidors a la terrible matança per a la qual ell s'havia preparat i havia preparat els altres. No serveix de res imaginar què hauria succeït si la no-violència de pensament, paraula i obra s'hagués apoderat d'ell de repent però veritablement.

Aquesta rica possessió, esperem-ho, ha arribat a Dick Sheppard i els seus companys. De totes maneres, pel que jo sé, la seva posició és totalment diferent a la d'Arjuna. Ell no és general de cap exèrcit a punt d'entrar en combat. No fa cap distinció entre els parents i els altres. Per ell, un home és un home, no importa on ha nascut, ni com és la seva pell, ni com se diu. Després d'haver cercat devotament en el llibre que és per ell el Llibre de la vida, ha arribat a la conclusió que no pot fer cap mal al seu proïsme en profit seu ni del seu país, i que per tant s'ha d'abstenir de participar directament o indirectament la guerra. Naturalment fa la passa següent que és predicar als seus veïns la doctrina de pau o amor i bona voluntat cap a tots els homes sense excepció. Aquesta és una posició que Arjuna mai no assumí.

Però l'articulista de The Statesman comet molts errors. I el més gros és la negació de la no-violència o de l'amor com a llei de la raça humana. Si l'amor o no-violència fos la llei de la nostra existència, tot el meu raonament se'n va per terra i no es podria evitar

una recrudescència periòdica de la guerra, cada vegada més ferotge. No puc intentar, i menys en un article periodístic escrit a estones tretes de la rutina diària, de demostrar que l'amor és la força i l'objectiu de la vida. Però puc provar de fer alguns suggeriments adequats que potser facilitaran el camí per entendre la llei. Tots els mestres que sempre hi ha hagut han predicat aquesta llei amb més o menys vigor. Si l'amor no fos la llei de la vida, la vida no s'hauria mantingut enmig de la mort. La vida és un triomf continu sobre la mort. Si és que hi ha una diferència bàsica entre l'home i la bèstia, és l'antic reconeixement progressiu de la llei i la seva aplicació pràctica en la pròpia vida personal. Tots els sants del món, antic i modern, han estat, cadascun segons la seva il·luminació i capacitat, una il·lustració viva d'aquesta Llei suprema de la nostra existència. És ben cert que en cadascú de nosaltres sembla que la bèstia guanyi sovint un triomf fàcil. De totes maneres això no invalida la llei. Mostra la dificultat pràctica. Com podria ocórrer d'altra manera amb una llei que és tan alta com la Veritat mateixa? Quan la pràctica de la llei esdevingui universal, Déu regnarà a la terra tal com ho fa al cel. No cal que em recordeu que el cel i la terra són en nosaltres. Coneixem la terra i en canvi som aliens al cel que tenim dins, si bé es permet que per a alguns sigui possible la pràctica de l'amor; hi ha orgull per considerar fins i tot la possibilitat de la seva pràctica en tots els altres. Avantpassats nostres no molt llunyans es lliuraren al canibalisme i a moltes altres pràctiques que avui considerariem repugnants. Sens dubte en aquells temps també hi havia Dick Sheppards que devien haver estat ridiculitzats o potser duts a la picota per predicar la doctrina, que a ells els semblava estranya, de no menjar éssers humans. La ciència moderna és plena d'exemples de coses aparentment impossibles que han esdevingut possibles per a la comprensió humana. Però les victòries de la ciència física no serien res enfront de la victòria de la ciència de la vida, la qual es resumeix en l'amor, que es la llei de la nostra existència. Sé que això no es pot demostrar amb raonaments. S'ha de provar amb persones que ho visquin en les seves pròpies vides sense preocupar-se gens de les conseqüències. No hi ha cap guany real sense sacrifici. I com que la demostració de la llei de l'amor és el guany més gran, també hi cal el sacrifici més gran.

La resta dels arguments de l'articulista de *The Statesman* que refuten els meus no necessiten resposta, si és que es reconeix la llei. El seu argument és vàlid si es nega la llei o se'n dubta.

Potser de passada s'ha de tocar un punt. L'autor sembla

despreciar la idea de l'honor derivat d'un benefici individual i nacional. Diu: "Quin és l'honor d'una nació que voluntàriament es destrueix ella mateixa?" No es tracta d'una destrucció, voluntària o no. Es tracta "d'una nació que permet ésser destruïda ella mateixa" per mantenir el seu honor, com podria ésser el cas, per exemple, si els indis morissin tots a una, sense alçar ni un dit, en llur determinació de no rendir-se a la voluntat d'un exèrcit invasor. Una dona defensa el seu honor i el del seu sexe quan de manera no-violenta refusa fins a la mort les exigències d'un violador. El jove Prahlad arriscà no-violentament la seva vida per defensar el seu honor, que consistia a declarar persistentment la seva fe en Déu. Jesús defensà el seu honor i el dels homes quan preferí morir com un criminal a negar la seva fe.

Harijan, 26-9-1936

49. DOCTRINA DE L'HINDUISME

Referint-se als meus articles recents sobre el moviment pacifista anglès dirigit per Canon Sheppard, un amic m'escriu:

"Jo opino que independentment del context del Gita i de la conversa prèvia entre Arjuna i Shri Krishna, l'hinduisme no està clarament per la no-violència en cas d'una invasió organitzada. Seria massa forçat d'interpretar totes les nostres millors escriptures d'aquesta manera. Sens dubte que l'hinduisme defensa l'esperit de compassió i l'amor com al deure més elevat de l'home. Però no predica el mateix que vós o els pacifistes i no és bo forçar res cap a l'al·legoria amb aquest propòsit."

He admès, en la meua introducció del Gita coneguda com a Anasakti Yoga, que aquest no és un tractat sobre no-violència i que no fou escrit per condemnar la guerra. L'hinduisme, tal com es practica avui en dia o tal com sabem que s'ha practicat sempre, no ha condemnat mai la guerra com ho faig jo. El que jo he fet ha estat posar una nova interpretació, però natural i lògica, sobre tot l'ensenyament del Gita i sobre l'esperit de l'hinduisme. L'hinduisme, per no parlar d'altres religions, sempre està evolucionant. No té cap escriptura com l'Alcorà o la Bíblia. Les seves escriptures també evolucionen i són ampliades. El mateix Gita n'és un exemple adient. Ha donat un nou significat a karma, sannayasa, yagna, etc. Ha donat un nou alè de vida a l'hinduisme. Ha donat

una regla original de conducta. No és que això que el Gita ha donat fos inclòs en les escriptures prèvies, però el Gita ha donat una forma concreta a aquestes implicacions. He intentat, a la llum d'un estudi devot de les altres religions del món, i encara més, a la llum de les meves pròpies experiències en intentar viure l'ensenyament de l'hinduisme tal com l'he interpretat en el Gita, donar un significat ampli, però de cap manera forçat a l'hinduisme, no com a amagat darrera les seves extenses escriptures, sinó com una fe viva que parla com una mare al seu fill malalt. El que he fet és perfectament històric. He seguit les passes dels nostres avantpassats. Antigament sacrificaven animals per aplacar les ires dels déus. Llurs descendents, o els nostres avantpassats no tan remots, donaren un significat diferent a la paraula "sacrifici", i cregueren que sacrifici vol dir desprendre's del més baix d'un mateix, no per complaure els déus furiosos sinó l'únic Déu que viu en nosaltres. Jo opino que l'única conseqüència lògica de l'ensenyament del Gita és decididament la pau a costa de la vida mateixa. És l'aspiració més alta de l'espècie humana.

El Mahabharata i el Ramayana, els dos llibres que milers d'hindús coneixen i consideren llur guia, són sens dubte l'evidència interna. Que molt probablement es refereixin a figures històriques, no afecta el seu argument. Cada poema èpic descriu l'eterna lluita que hi ha entre les forces de les tenebres i de la claror. De totes maneres he de negar que hi hagi cap intent per part meua de forçar el significat de l'hinduisme o del Gita segons idees preconcebudes. Les meves idees foren conseqüència d'un estudi del Gita, del Ramayana, del Mahabharata, dels Upanishads, etc.

Harijan, 3-10-1936

50. TRENACLOSQUES D'AHIMSA

Un professor d'escola i dos representants d'una classe de cinquanta estudiants m'escriuen:

"Com sens dubte sabeu, el llibre de text de prosa de gran mitjà de Pe-race and Aryatna, Models of Comparative Prose, que s'utilitza enguany a la majoria d'escoles de grau mitjà de l'Índia, inclou una selecció d'unes cinc pàgines del vostre llibre, "La història dels meus experiments amb la Veritat". La selecció es titula "Ahimsa" i conté la vostra dissertació sobre aquest principi tan desafiator i sobre la seva aplicació a les nostres vides.

Els cinquanta alumnes de la meua classe de prosa, i jo, llur professor, hem passat moltes d'hores de classe estudiant i discutint aquest assaig. Com és natural ha estat un tema profitós i estimulant, sobretot per als estudiants indis que estan sincerament interessats en el beneficiar i el futur progrés de llur país. En general estem d'acord amb la vostra exposició d'Ahimsa i ens sentim cridats a incorporar a les nostres vides aquest principi difícil però esplèndid.

De totes maneres, hi ha hagut un punt en el qual tant els alumnes com jo, llur professor, hem estat incapaços d'entendre clarament i amb precisió els vostres punts de vista. Em refereixo a la vostra declaració sobre la conducta d'un devot d'Ahimsa en cas de guerra, en concret al passatge següent: "Quan dues nacions estan en lluita, el deure d'un devot d'Ahimsa és aturar la guerra. Aquell qui no sap complir amb el seu deure, que no té poder per fer front a la guerra, que no està preparat per fer-li front, ha de prendre part en la guerra, i així i tot intentar sincerament d'alliberar-se'n ell mateix, el seu país i tot el món". Una mica més endavant (Discutint els tres recursos que teníeu en el cas de la guerra europea):..." ... "O bé podia participar a la guerra al costat de l'Imperi i d'aquesta manera adquirir la capacitat i l'aptitud de resistir la violència de la guerra. Jo necessitava aquesta capacitat i aquesta aptitud, per tant vaig prendre part a la guerra no per ella sinó per a mi"

Us estariem profundament i humilment agraïts si ens vulguéssiu ampliar i aclarir aquest tema així com la vostra opinió passada i present, ja que els alumnes de la meua classe senten que aviat hauran de decidir quina actitud prendre davant els conflictes que s'acosten: si poden assumir Ahimsa i tot i amb això prendre part a la guerra conscientment -per la raó que sigui-

Confio que trobareu convenient de respondre i portar la pau als cors de cinquanta estudiants impacients i del seu professor igualment interessat".

No sé si calia suprimir el nom de l'escola o els noms dels signataris. L'il·lustre professor m'ha enviat un sobre amb segell per a la resposta. Això suposa una resposta personal. Però dispenso de molt poc temps, i més ara que tinc cura de dos estimats malalts. No voldria oblidar la meua xerrada setmanal amb els lectors de Harijan. Per això, tot demanant excuses al meu corresponal, combinaré les dues coses per estalviar temps.

La pregunta formulada en aquesta carta és de gran importància i sempre m'ha causat grans dificultats, no tant per decidir quina acció he d'emprendre en un moment donat, sinó per justificar la meua conducta en termes d'Ahimsa. Aparentment poden fer la mateixa acció el creient i el no-creient. En aquests casos només el motiu en decideix la qualitat.

Al moment d'escriure no tinc ni el llibre de text ni l'original en

Gujarati, del qual el text n'és una traducció. Però tinc un recull del que vaig escriure. I encara més, pel que em sembla, els meus punts de vista sobre Ahimsa són encara avui els mateixos.

L'exposició general que feia en aquest text venia de la meua conducta durant la guerra europea. M'hi vaig abocar sincerament posant en perill la meua vida -no a causa del risc que tenia estant de servei, sinó perquè mentrestant tenia pleuresia i debilitat general, i havia recuperat lentament les forces que havia perdut durant un dejuni esgotador de 14 dies que havia fet dos o tres mesos abans de la guerra. Llavors creia que l'Imperi Britànic era un sistema del tot benèfic per a la humanitat. Havia somiat que un dia es convertiria als mètodes pacífics en comptes de la guerra amb l'objectiu de la seva pròpia existència encara que sota una altra forma. Però era totalment conscient de les meves limitacions. Jo era un insignificant àtom sense poder per fer front a la seva política general. Tant si m'afegia a la guerra com si no, jo en formava part sense remei en la mesura que m'alimentava del menjar proveït per la flota britànica. També fruïa de llibertat personal sota la seva protecció. Si vaig contribuir a la guerra d'una manera o altra, fou perquè sentia que com a devot d'Ahimsa era millor que hi prenguéss part directament, ja que no era capaç de posar-hi fi ràpidament. És ben possible que tot això fos un argument de feblesa, i que si jo creia que la guerra era un mal hi hagués hagut de lluitar en contra encara que això hagués significat la inanició o la mort d'un rebel. De totes maneres, llavors no ho creia així, ni ara tampoc.

És fora de lloc dir quina seria ara la meua actitud ja que ja no crec en l'Imperi com a poder totalment beneficiós.

Per posar un exemple, permeteu-me que expliqui un altre cas de la meua pròpia vida. Fins i tot d'infant, el meu cor i la meua intel·ligència es rebel·laven contra la intocabilitat. Però com que era un membre insignificant de la família, em vaig sotmetre a la seva conducta cap als Harijans, així com ara no ho faria. No cal dir que llavors no podia raonar la meua conducta. La meua fe personal no em semblava inconsistent amb la meua vida en família.

Realment la vida és feta de compromisos com aquest. Ahimsa, senzillament perquè és l'amor més pur i desinteressat sovint demana compromisos com aquest. Les condicions són imperatives. En les pròpies accions no hi hauria d'haver orgull, ni por, ni engany, i haurien d'anar en profit de l'objectiu d'Ahimsa. El compromís ha de sorgir d'un mateix, no ha d'ésser imposat des de fora.

No m'estranyaria gens que la meua resposta no agradés al pro-

fessor i els seus alumnes. M'heu de perdonar per la referència constant a les meves pròpies accions. La raó és òbvia. No sóc un erudit en cap sentit del terme. Tot el que jo sé d'Ahimsa prové de les meves pròpies experiències i experiments realitzats a plena llum del dia amb un humil esperit científic i amb la fe en Déu que és la Veritat.

Harijan, 17-10-1936

51. UN DISCURS SOBRE NO-VIOLÈNCIA

El problema negre és el mateix.

Alguns lectors de Harijan potser recordaran que la no-violència fou el tema central dels membres de la delegació negra que visità Gandhiji fa un any. Dos representants negres que assistiren a la recent reunió mundial dels comitès de Y.M.C.A. també discutiren sobre el mateix tema i així demostraren com són de semblants llurs problemes i els nostres. Començaré primer amb les preguntes del Dr. Tobias, tot i que visità Gandhiji més tard i en el seu dia de silenci, ja que la llarga conversa amb el professor Mays fou una espècie de comentari a les breus respostes donades per escrit al Dr. Tobias, i totes dues formen una de les interessants xerrades que Gandhiji fa sovint sobre el tema de la no-violència.

P: "La vostra doctrina de la no-violència ha influenciat profundament la meua vida", digué el Dr. Tobias. "Hi creieu amb la mateixa força que sempre?"

"I tant", digué Gandhiji. "La fe que hi tinc va en augment".

P: "Els negres dels E.U.A. -12 milions- estan lluitant per obtenir drets tan elementals com la llibertat de la violència de masses, el dret a vot, la llibertat de la segregació, etc. Teniu, a part de la vostra lluita a l'Índia, unes paraules de consell i de coratge per donar-nos?"

"Vaig haver de lluitar contra una situació semblant, encara que a més petita escala, a Àfrica del Sud. Les dificultats encara no s'han acabat. Tot el que puc dir-vos és que no hi ha altre camí que el de la no-violència, un camí que no és per als dèbils i ignorants, sinó per als forts i assenyats".

P: "Travancore indica que la vostra plena identificació amb els intocables està donant fruit, creieu que l'exemple de Travancore

hauria d'ésser seguir per altres estats en un futur pròxim?"

"Em sorprendrà si no és així".

P: "Què he de dir als meus germans negres com a perspectiva de futur?"

"Amb la raó al seu costat, i amb l'opció de la no-violència com a única arma, si ho fan així, tenen assegurat un futur resplendent".

El Professor Mays tingué la sort de trobar Gandhiji a Sevagram disposat a concedir-li tant de temps com calgués, i durant la conversa amb ell Gandhiji descobrí el secret de la convicció de tota una vida.

Així com avançava la xerrada, semblava que Gandhiji anava oferint al Dr. Mays el que havia vist, no amb cap dels sentits coneguts, sinó amb un "sisè" sentit. Jo em recordava de Rudolf Steiner, del qual es diu que desenvolupà una segona forma de visió. "L'estudi de les matemàtiques", diu un autor, "el tranquil·litzà, i en la geometria experimentà per primera vegada l'existència d'un món real que no és visible amb els ulls del cos. El triangle que aprengué en geometria no era un triangle particular que ell pogués dibuixar sinó que era l'essència de tots els triangles. Aquest triangle ideal es podia veure amb "l'ull interior" però no podia ésser reproduït, i aquesta idea absoluta d'una figura geomètrica demostrà al jove que no era cap error "veure coses que no són visibles físicament" Gandhiji donà al Dr. Mays el que podríem anomenar matemàtiques de la no-violència.

Un nom gens escaient.

"Resistència passiva", digué Gandhiji, "no és un nom gens escaient per a resistència no-violenta. Aquesta és molt més activa que la resistència violenta. És directa, sense descans, però té tres quartes parts invisibles i una quarta part visible. En la seva visibilitat sembla que sigui inefectiva, per exemple, la roda de filar que he anomenat símbol de la no-violència. En la seva part visible sembla inefectiva, però en realitat és intensament activa i la més efectiva a llarg termini. Aquest coneixement em permet de detectar falles en el camí que estan fent els devots de la no-violència. Jo demano més aguait i menys cansament. La no-violència és una força intensament activa quan es comprèn i s'usa adequadament. L'activitat d'una persona violenta és més visible mentre dura, però sempre és transitòria. Què pot ésser més visible que els abissinis morts pels italians? Allà hi hagué una violència molt petita contra

una de molt gran. Però si els abissinis s'haguessin deixat assassinar, llur aparent inactivitat, hauria estat molt més efectiva tot i que no fos així en el moment visible. Hitler i Mussolini d'una banda i Stalin de l'altra poden demostrar l'efectivitat immediata de la violència. Però serà transitòria, igual com la matança de Chenghis. En canvi els efectes de l'acció no-violenta de Buda es mantenen i es probable que augmentin amb el temps. I com més es practica, més esdevé efectiva i inexhaurible, i darrerament tothom es queda bocadabat i exclama, "un miracle ha succeït". Tots els miracles són deguts a la feina callada i efectiva d'una força invisible. La no-violència és la més invisible i la més efectiva".

Es pot entrenar les masses?

"No tinc cap dubte sobre la superioritat de la no-violència", digué el Prof. Mays. "Però em preocupa la seva aplicació a gran escala, la dificultat d'entrenar la mentalitat de les masses cap a l'amor. És més fàcil d'entrenar els individus. Quina ha d'ésser l'estratègia quan esclaten? Ens hem de retirar o hem de continuar.

"He tingut aquesta experiència" digué Gandhiji, "durant el nostre moviment aquí. La gent no s'entrena amb la pregària. La no-violència no es pot demanar, s'ha de practicar. La pràctica de la no-violència es pot ensenyar a la gent amb símbols externs. Dispara a una fusta, després a un objectiu i després a un animal. Llavors ja passes com a expert en l'art de la destrucció. El no-violent no té armes visibles i per tant el que diu i el que fa sembla inefectiu. Et puc dir moltes paraules amables sense sentir-les, i en canvi puc sentir un gran amor dins meu i que la meva expressió externa sigui repulsiva. En ambdós casos la meva expressió externa pot ésser la mateixa però l'efecte pot ésser ben diferent. L'efecte de les nostres accions és sovint més potent quan no és manifest. Per això jo mai no sabré l'efecte inconscient que produeixes en mi. Aquest és infinitament més gran que l'efecte conscient. En la violència no hi ha res invisible. En canvi, la no-violència té tres quartes parts invisibles, i per això el seu efecte està en raó inversa a la seva invisibilitat. La no-violència quan esdevé activa, viatja amb una velocitat extraordinària i es transforma en un miracle. Per tant afecta la ment de les masses primer inconscientment i després conscientment. Quan és afectada conscientment hi ha una victòria demostrable. En la meva pròpia experiència, quan semblava que la gent defallia, jo no tenia cap consciència de derrota. Jo confiava plenament en l'eficàcia de la no-violència després de la renúncia a

la desobediència civil el 1922, i avui continuo amb la mateixa esperança. No és només una qüestió emocional. Suposant que no veïés signes que arribi l'alba, tampoc no perdria la fe. Tot ha d'arribar al seu moment.

"Discuteixo a vegades amb els meus col·laboradors sobre el treball d'escombriaires que estem fent. "Per què no ho podem fer després de Swaraj?", em diuen, "ho fariem millor després de Swaraj". Jo els dic: "No, el canvi ha d'arribar avui, no cal esperar Swaraj; de fet, la forma correcta de Swaraj només arribarà després d'aquesta feina". No us puc demostrar, així com tampoc puc demostrar-ho als meus companys, la connexió entre Swaraj i la recollida d'escombraries. Si he d'aconseguir Swaraj no-violentament, he de disciplinar el meu poble. El contrafet, el cec i el leprós no poden formar a l'exèrcit de la violència. També hi ha un límit d'edat per servir en aquest exèrcit. Per a una lluita no-violenta no hi ha límit d'edat; el cec, el contrafet i el malalt poden participar-hi, i no només els homes sinó també les dones. Quan l'esperit de la no-violència penetra en la gent i realment comença a treballar, el seu efecte és visible per a tothom.

"Però ara ve la vostra pregunta. Hi ha gent, dieu, que no creu com vós en la no-violència. Heu de restar silenciós? Els amics demanen: "Si no és ara, quan actuaràs?". Jo els dic: "Pot ésser que no reïxi durant la meua vida, però la meua fe en què la victòria només pot venir a través de la no-violència és més forta que mai". Quan vaig parlar sobre el culte a la roda de filar, a Faizpur, un corresponsal d'un diari m'acusà d'astúcia. Res no podia estar més lluny de la meua ment. Quan vaig arribar a Sevagram se'm digué que la gent no volia cooperar i que potser fins i tot em boicotejarien. Jo vaig dir: "Pot ésser. Però així és com actua la no-violència". Si vaig en un poble que és molt lluny, l'experiment funciona més bé. Això ha ocorregut en la meua recerca de la tècnica de la no-violència. I cada dia que passa fa créixer la meua fe. La meua missió és dir que la fe en l'èxit i la mort en el procés és la voluntat de Déu. La no-violència, per tenir algun mèrit, ha d'enfrontar-se a les forces hostils. Però hi ha d'haver acció en la inacció. I l'acció pot ésser pitjor a la inacció".

Violència amb esperit d'amor?

"És possible d'administrar violència amb esperit d'amor?".

"No. Mai. Posaré un exemple de la meua pròpia experiència. Un vedell tenia una pota coixa i tenia unes úlceres terribles; no po-

dia menjar i alenava amb dificultat. Després de tres dies de discutir-ho amb mi mateix i amb els meus companys, vaig posar fi a la seva vida. Aquesta acció fou no-violenta perquè era totalment desinteressada, ja que l'únic objectiu era deslliurar el vedell del dolor. Hi ha gent que han dit que això és un acte de violència. Jo en dic una operació quirúrgica. Faria exactament el mateix amb el meu fill si estés en la mateixa situació. La meua opinió és que la no-violència com a suprema llei de la nostra existència deixa d'ésser-ho quan es tracta d'excepcions".

"Com una minoria pot actuar en contra d'una aclaparadora majoria?" demanà el prof. Mays.

"Jo diria que una minoria pot fer molt més en el camí de la no-violència que no una majoria. Jo tenia un amic anglès que es deia Symonds i acostumava de dir: "Jo estic amb tu mentre siguis amb la minoria. Quan siguis amb la majoria ens separarem". Em vaig sentir més segur dirigint la meua minoria a Àfrica del Sud que no aquí dirigint una majoria. Però seria totalment erroni dir que per això la no-violència és l'arma dels febles. L'ús de la no-violència demana un valor més gran que el de la violència. Quan Daniel desafià les lleis dels medes i dels perses, la seva acció fou no-violenta".

Conseqüències per a l'enemic.

No us frena mai de pensar en les conseqüències que poden arribar a l'enemic com a resultat de la vostra no-violència?

"Certament. Potser haurem d'interrompre el vostre moviment així com jo ho vaig fer a Àfrica del Sud quan el govern s'enfrontà amb la revolta de l'European Labour. Aquest darrer em demanà que fes causa comuna amb ells. Vaig dir "no".

"I la no-violència mai no torna sobre un mateix, així com ho fa la violència que pot autodestruir-te?" interrompé el professor.

"És així. La violència engendra violència. Però deixeu-me dir que aquí també els meus arguments han estat contradits per un gran home que digué: "Mireu la història de la no-violència. Jesús mor a la creu, però els seus seguidors vessen sang". Això no prova res. No tenim prou dades per jutjar. No ho sabem tot sobre la vida de Jesús. Els seguidors potser no s'han impregnat totalment del missatge de no-violència. Però no voldria que us emportéssiu la impressió que jo tinc la darrera paraula sobre no-violència. Conec les meves pròpies limitacions. No sóc més que un humil cercador de la veritat. I tot el que dic és que totes les meves experiències han

fet més pregona la meva fe en la no-violència com a força més gran al servei de la humanitat. El seu ús no està restringit als individus, ja que pot ésser practicat a gran escala.”.

M.D.

Harijan, 20-3-1937

52. EL NOSTRE FRACÀS

Els avalots públics a Allahabad -les oficines principals del Congrés- i la necessitat de demanar l'assistència de la policia, i fins i tot dels militars, mostren que el Congrés encara no està preparat per a substituir l'autoritat britànica.

El Congrés diu que representa tota l'Índia, no només els pocs que hi estan inscrits. Hauria de representar fins i tot aquells qui hi són hostils i que el destruirien si poguessin. Fins que fem realitat aquest desig no estarem en condicions de substituir el govern britànic i de funcionar com a nació independent.

Això val tant si pretenem eliminar el control britànic amb una acció violenta o no-violenta.

El més probable és que quan aquestes línies vegin la llum ja s'hagi establert la pau a Allahabad i a les altres bandes. De totes maneres, no per això hem de suprimir el nostre examen de la finalitat del Congrés com a organització preparada per substituir l'autoritat britànica en la seva totalitat.

Cap membre del Congrés dubtarà seriosament que aquest no és capaç actualment de renunciar als seus béns si se li demanés. Si en fos capaç, no esperaria la petició. Però tots els membres del Congrés creuen que aquest està esdevenint ràpidament com un cos. Podem citar l'èxit brillant de Haripura com a la prova més evident d'aquest fet.

Els avalots i algunes altres coses que puc mencionar ens haurien de fer aturar i demanar-nos a nosaltres mateixos si el Congrés està realment creixent cap a una força més gran. He de confessar que he estat culpable de fer aquesta crida. He estat massa precipitat en fer-ho?

Crec que el creixement fenomenal del Congrés és degut a la seva acceptació i realització, tot i que imperfecta, de la política de la no-violència. Ja ha arribat l'hora de considerar que la no-violència és la natura del Congrés. Aquesta no-violència, és la del dèbil i indefens o bé la del fort i poderós? Si és la primera, mai no

ens menarà cap al nostre objectiu i, si dura molt, potser ens tornarà per sempre incapaços d'autogovernar-nos. Els febles i indefensos no són no-violents en l'acció perquè ho hagin de ser. En realitat tenen la violència al seu cor i simplement esperen una oportunitat per demostrar-la. Cal que els membres del Congrés individualment i col·lectivament examinin la qualitat de llur no-violència. Si no prové d'una força real, seria millor i més honest que el Congrés ho reconegués i fes els canvis necessaris en la seva conducta.

És a dir, després de disset anys de pràctica de no-violència, el Congrés hauria d'ésser capaç de proporcionar un exèrcit no-violent de voluntaris en nombre d'uns quants centenars, sinó de milers, preparats en totes les ocasions en que es demanen policies o militars. Així, en comptes d'un valent Pashupatinath Gupta que morí intentant d'assegurar la pau*, en podríem produir centenars. I un exèrcit no-violent no actua igual que els homes armats, tant en temps de pau com en disturbis. Haurien d'estar sempre ocupats en activitats constructives que fan impossibles els avalots. La seva tasca seria de cercar ocasions per ajuntar les comunitats en lluita, fomentar la propaganda pacífica, realitzar activitats que els duguessin i els mantinguessin en contacte amb cada persona individualment, mascle i femella, adult i infant, en el seu partit o classe. Un exèrcit així hauria d'estar preparat per fer front a qualsevol emergència, i per aplacar la bogeria de les masses hauria d'arriscar llurs vides en nombre suficient. Uns quants centenars, o potser uns quants milers d'aquestes morts immaculades, bastarien d'una vegada per totes per posar fi als avalots. Segurament uns quants centenars d'homes i dones joves que s'entreguin deliberadament a les masses furioses serà algun dia un mètode menys costós i més valent de tractar amb aquesta bogeria que no l'ús de la policia i dels militars.

S'ha suggerit que quan tinguem la independència no hi haurà tumults ni coses d'aquestes. Aquesta em sembla una esperança buida si durant la lluita per la llibertat no compremem i usem la

* - Aquesta correcció de M.D. aparegué al següent número (2-4-1938) de Harijan:

“Ens plau haver de comunicar que la notícia que Shri Pashupatinath Gupta fos mort és incorrecta. Hem rebut un telegrama del Comitè del Congrés del Districte d'Allahabad que diu que tot i que fou greument ferit està progressant satisfactòriament.

técnica de l'acció no-violenta en qualsevol circumstància imaginable. En la mesura que els ministres del Congrés s'han vist obligats a usar la policia i les forces militars, en aquesta mesura, segons la meua opinió, hem d'admetre el nostre fracàs. Que els ministres no podien fer altra cosa és per desgràcia massa cert. Voldria que el Comitè de Treball i que cada congressista, es demanés a ell mateix perquè hem fracassat, si és que creuen com jo que hem fracassat.

Harjan, 26-3-1938

53. UNA CRIDA A L'AUTOCRÍTICA

(Vet aquí un sumari condensat del discurs obert de Gandhiji a Gandhi Seva Sangh a Delang (Orissa) la tarda del 25 de març.

M.D.

El Credo

Kishorlalbhai, el nostre president, que està més malalt que jo, ha preparat un extens i ben pensat discurs. Ha tractat llargament de les nostres incomprendions mútues, de les nostres baralles, del nostre refús d'entendre i tolerar els altres, etcètera, i demanava si la nostra fe té algun valor si no es reflecteix més i més en les nostres vides quotidianes. Sentim que estem avançant cada dia cap al nostre objectiu? Sentim que som més no-violents avui que quan ens trobarem ara fa un any? Hi ha hagut menys ocasions en les quals hàgim cedit a la irritació i a la ira? Ens hem de fer aquestes preguntes una i altra vegada, ja que el camí de la no-violència i de la veritat és afilat com una fulla d'afaitar. La seva pràctica és més que el nostre aliment diari. Menjar correctament sosté el cos; practicar correctament la no-violència sosté l'esperit. El menjar del cos només el podem prendre en quantitats mesurades i amb intervals periòdics; la no-violència, que és el menjar espiritual, l'hem de prendre contínuament. No existeix la sacietat. He d'ésser conscient en tot moment que estic perseguint l'objectiu i m'he d'examinar jo mateix en termes d'aquest objectiu.

El primer pas de la no-violència és que cultivem en la nostra vida diària, així com entre nosaltres mateixos, la sinceritat, la humi-

litat, la tolerància, la misericòrdia. En anglès diuen que l'honestitat és la millor política. Però en termes de no-violència no és només política. Els polítics poden canviar i així ho fan. La no-violència és un credo que no es pot canviar. S'ha d'afrontar amb la violència rabiosa que us envolta. La no-violència amb una persona no-violenta no té mèrit. De fet és difícil de dir si és no-violència. Però quan es topa amb la violència, llavors es veu la diferència entre les dues. Això no ho podem fer si no som sempre conscients; estem sempre vigilants i esforçant-nos.

Els avalots

Els avalots a U.P. m'afectaren profundament. Els vaig comentar amb Maulana Azad i amb els germans Bose en termes de no-violència. Vaig veure que no ens anem apropant al nostre objectiu sinó que n'estem molt lluny. Haripura em donà motius per esperar que la nostra força anava creixent i que, malgrat les nostres falles, seríem capaços de veure Swaraj en vida meua. Vaig pensar que podríem adquirir aquesta força durant aquest any. Però arribaren, com a dura batzegada, els avalots d'Allahabad i d'altres bandes. Ens veierem obligats, per vergonya nostra, a demanar ajuda a la policia i als militars.

Suposem que el Virrei convidés el President del Congrés a parlamentar sobre els acords del Congrés; creieu que tindria la força per dir, "El Congrés és capaç de fer-se càrrec de l'administració, els anglesos us podeu retirar?". Creieu que li podríem dir que no podem estar-nos de la policia i dels militars, que poden sotmetre els prínceps, els zamindars i els musulmans? Tinc por que no podríem dir honestament que seríem capaços de sotmetre'ls amb facilitat. Si és que tenim una autèntica no-violència dintre nostre, hauríem d'ésser capaços de dir i de fer aquestes coses.

No és l'arma del feble

Per això us demano a vosaltres i a mi també si la nostra no-violència no és la del feble i no la del fort com hauria d'ésser. És veritat que pot actuar fins a un cert límit en mans del feble. Així ho ha fet en nosaltres. Però quan esdevé una excusa de la nostra debilitat, ens mutila. Fóra millor la valentia dels qui usen la força física que no la mutilació. Fóra millor trobar la mort lluitant que no la covardia. Potser originalment érem bèsties i estic disposat a

creure que hem esdevingut homes per un lent procés d'evolució de la bèstia. Segons això nasquérem amb força bruta, però nasquérem homes per veure Déu que habita en nosaltres. Realment aquest és el privilegi de l'home que el distingeix dels animals. Però veure Déu és veure'l en tots els éssers vius, és a dir, adonar-nos de la nostra unitat amb tota la creació. Això només és possible si voluntàriament defugim la força física i desenvolupem la consciència no-violenta que és latent en cadascun de nosaltres. Això només pot arribar amb fortalesa. Tenim la no-violència del fort? Tenim l'alternativa de descartar-ho com a ideal impossible i d'escollir el mètode de la violència. Però cal fer l'opció.

I si és l'arma del poderós, llavors hi ha algunes conclusions inevitables. Hauríem d'ésser capaços d'enfrontar-nos amb els avalots i d'aturar la tensió creixent entre hindús i musulmans. Em demanareu, què hauríem d'haver fet, com a partidaris de la no-violència, per apaivagar aquests tumults? Bé, primerament era feina del Comitè del Congrés sufocar els avalots. Hauríem d'haver tingut centenars de voluntaris preparats per servir en una crisi d'aquest tipus. El 1921 formulàrem una promesa per als voluntaris, en la qual es deia que un voluntari hauria d'ésser no-violent de pensament, paraula i obra. Hakimsaheb Ajmal Khan, que llavors era el president, tenia la mateixa promesa acceptada pels voluntaris del Califat. No fou senzill que la Conferència del Califat acceptés la promesa. Alguns dels Maulamas digueren que per a un voluntari estava bé ésser no-violent de paraula i obra, però que ésser no-violent de pensament era massa demanar. Deien que jo volia guiar llurs ments. Jo dic, "No. La guia és d'Ahimsa, no de cap individu particular". Darrerament acceptaren la promesa. Però tot i que nosaltres l'havíem acceptada fa 17 anys, no hem desenvolupat la força irresistible que significa aquesta acceptació d'Ahimsa. La raó és que no ens hem esforçat, que no hem treballat per organitzar aquest exèrcit voluntari no-violent. Si no ho podem fer, si no podem realitzar la promesa, val més que reconsiderem la nostra posició. La tragèdia és que la promesa encara existeix, però sobre el paper. Si haguéssim tingut en suficient escala aquest exèrcit no-violent tal com diu la promesa, no hauríem d'haver tingut aquests tumults, i, si haguessin existit, els hauríem sufocat o ens hauríem immolat nosaltres mateixos en l'intent. Només hem sentit d'un que hi trobés la mort. Jo admiro la seva autoimmolació. Però el meu cor s'hauria omplert de joia si hi hagués hagut més Guptas.

Creieu que això és un somni buit? Creieu que no podem apaivagar els tumults ni amb aquest exèrcit no-violent? Si realment ho

creieu així, si aquesta és la conclusió a la qual heu arribat després de pensar-ho amb calma i desapassionadament, també heu de concloure que no és pot aconseguir Swaraj per mitjans no-violents.

Harijan, 2-4-1938

54. L'OPCIÓ

Les meves observacions sobre els recents avalots a U.P. han cridat molt l'atenció. Alguns amics m'han enviat retalls de diari. Heus aquí algunes de les crítiques impreses o de paraula.

- (1) El meu article revelava histèria.
- (2) Vaig escriure sense prou dades.
- (3) He retractat els meus punts de vista sobre la no-cooperació i la resistència civil.
- (4) He estat dut a la política dels liberals.
- (5) Els membres del Congrés no han adoptat mai la no-violència entre ells.
- (6) Esperava un impossible de la naturalesa humana.
- (7) Si s'acceptés la meua posició, mai no s'obtidria Swaraj, perquè l'Índia no pot ésser mai no-violenta.

Hi ha moltes crítiques però he escollit les parts més importants.

1. Si el meu article revelava histèria, els símptomes encara hi són, ja que malgrat les crítiques, que he estudiat amb la deguda atenció, no veig res per canviar la posició que vaig prendre. Els crítics haurien de recordar que la meua proposta era específica i limitada. No es podia obtenir Swaraj amb mitjans no-violents a no ser que la nostra no-violència fos la dels valents i per tant, capaç de tractar amb eficàcia la violència. No vaig dir que no es pogués obtenir d'altres maneres. Però que en aquest cas, no estàvem preparats per distribuir els béns, ja que no ho estàvem per comparar la nostra força amb els anglesos.

2. Totes les dades necessàries són que hi hagueren avalots, no importa en quina escala, que els membres del Congrés no foren capaços de tractar-los no-violentament, i que s'hagué de demanar l'ajuda de la policia i dels militars. No hi ha cap dubte en aquests tres fets categòrics. En vaig tenir prou per treure'n conclusions. En això no hi havia cap retret als ministres. He admès que no podien haver actuat d'altra manera. De totes maneres, el fet és que la

no-violència del Congrés no fou capaç de fer front a l'emergència.

3. No hi ha res al meu article que autoritzi la inferència que he perdut la meua fe en la no-cooperació i en la resistència civil. Tot el que em cal dir és que és més clara que mai. Totes dues són suficients per establir Swaraj, ben entès que la no-violència practicada sigui la dels valents.

4. Voldria que se'm pogués dur cap a la política dels lliberals. Tinc molts amics íntims entre ells. Però no tenen cap justificació. Jo sí que en tinc una de segura. El meu article fou escrit per exposar que durant els avalots no era el motiu el que fallà, sinó que la falla era de l'organització que l'havia acceptat; és a dir la no-violència activa i constructiva.

5. L'únic que puc fer és referir als crítics les moltes resolucions del Congrés que no limiten l'ús de la no-violència només cap als anglesos. Realment, jo recordo haver tingut moltes discussions a les reunions del Comitè de Treball en les quals es donà èmfasi a la necessitat de la no-violència entre nosaltres.

6. Bé, la natura humana fins ara ha respost noblement a la crida de la no-violència. Però ara es tracta de la natura del Congrés. Els membres del Congrés han hagut de signar una promesa que els compromet a la no-violència. La meua pregunta era i és, tenen no-violència dintre d'ells? Si en tenen, és la dels valents? La meua tesi és que, si és de la dels valents hauria d'ésser suficient per fer front als avalots i per distribuir els béns.

7. L'he respost en les anteriors.

Però crec que la nostra no-violència no és de la qualitat que cal. Els membres del Congrés no s'haurien de prendre els meus advertiments amb lleugeresa. Després de tot se suposa que jo sóc l'expert del Congrés, encara que ineficax, de no-violència. Tinc confiança en les meves lectures i en els meus remeis. Cito la violència d'Ahmedabad i de Viramgam, la violència de Bombai durant la visita del príncep, i Chauri Chaura la vigília de Bardoli. Els resultats han justificat amplament els remeis aplicats a petició meua, tot i que en aquells moments els crítics no necessitessin qui expressés la seva forta oposició a les suspensions. No tinc cap dubte en el meu diagnòstic actual sobre les solucions. Aquestes no sobrepassen les nostres capacitats, si tenim una convicció viva en la no-violència i en la seva natura. Heus aquí alguns dels remeis.

1. Hem de trobar una solució a la tensió hindú-musulmana. Uso aquesta expressió deliberadament en comptes de "comunal", ja que si ho trobem així, la resta sorgirà com a cosa natural.

2. Hi ha d'haver una neteja dels arxius del Congrés per lliurar-los dels falsos votants. Per les informacions que rebo, els nostres registres contenen massa noms falsos com per ésser considerats exactes.

3. Els membres del Congrés no han de témer de trobar-se en minoria.

4. Sense demora, cada Comitè Provincial del Congrés hauria d'establir un propi cos de voluntaris compromesos en la no-violència de pensament, paraula i obra. I hi hauria d'haver un manual d'instruccions, d'entrenament, etc. preparat per a ús universal.

No hi ha res d'heroic o d'impracticable en aquests suggeriments. Però són impracticables si els dirigents no tenen una fe viva en la no-violència. Si no la tenen, com més aviat no-violència s'elimini del vocabulari del Congrés, millor per al Congrés i per a la nació. L'alternativa no és certament una violència pura. El Congrés és l'única organització política del món que ha adoptat, que jo sàpiga, una no-violència pura per aconseguir Swaraj. Aquesta és la seva única sanció. M'atreveria a dir que, si no té la qualitat que hauria de tenir, això farà molt de mal a la nació. Al judici final serem jutjats com a covards i no com a homes i dones valents. I no hi ha desgràcia més gran per als cercadors de la llibertat que la covardia. Certament no és cap motiu de vergonya que ens fem enrera. Si creiem que no serem capaços de fer fora el poder britànic sense una lluita violenta, el Congrés ho hauria de dir a la nació i preparar-s'hi. Hem de fer el que es fa a tot arreu del món: estar-nos- en quan puguem i pegar quan calgui". Si aquest és el nostre credo o la nostra política, hem perdut disset anys preciosos. Però mai no és massa tard per aprendre i per rectificar. Disset anys no són res en la vida d'una nació. Serà pitjor per als membres del Congrés, si després de rebre l'avís no fan l'opció.

Harijan, 9-4-1938

55. EL PODER MILITAR CONTRA EL MORAL

Sovint s'oblida que el Congrés només té una autoritat moral que el sostingui. El poder establert té la militar, tot i que sovint l'aigualeix amb la moral. Aquesta diferència vital s'ha fet evident des de la presa de possessió del Congrés a set províncies. Això és una passa, bé cap a un prestigi més gran, bé cap a la seva pèrdua total. Si no hi ha d'haver una pèrdua total, els ministres i els le-

gisladors han de vigilar llur pròpia conducta privada i pública. Han d'estar, com la dona de Cèsar, per damunt de tota sospita. No han d'obtenir guanys privats ni per a ells ni per a llurs parents o amics. Si llurs parents o amics obtenen algun càrrec, ha d'ésser només perquè són els millors entre els convidats, i perquè llur valor és sempre més gran que el que tenien amb el govern. Els ministres i els legisladors del partit del Congrés han d'ésser valents en la realització de llur tasca. Sempre han d'estar disposats a arriscar la pèrdua de llurs escons o càrrecs. Els càrrecs i els escons a les legislatures no tenen cap mèrit a no ésser l'habilitat per augmentar el prestigi i el poder del Congrés. I com que aquests depenen totalment de la possessió de la moral, tant pública com privada, qualsevol lapsus moral significa un desastre per al Congrés. Aquesta és la implicació necessària de la no-violència. Si la no-violència del Congrés es limita només a l'abstenció de causar mals físics als oficials britànics i a llurs súbdits, aquesta no-violència no ens pot conduir mai a la independència. Serà condemnada al judici final. La trobarem inútil, i potser fins i tot perjudicial, molt abans que arribi el judici final.

Hi ha una força considerable en l'argument d'aquells qui han concebut la no-violència del Congrés amb aquesta visió estreta quan diuen que és una sageta trencada.

Si d'altra banda, la no-violència amb totes les seves implicacions és la política del Congrés, deixem que cada membre s'autoexamine i es refaci amb conseqüència. No li fem esperar les instruccions del Comitè de Treball. Al cap i a la fi el Comitè de Treball només pot actuar en la mesura que interpreta la ment pública. I la no-violència no és una qualitat que es pugui desenrotllar o expressar amb ordres. És un creixement individual que depèn d'un intens esforç individual.

He rebut diverses cartes, els autors de les quals s'ofereixen per ésser allistats com a voluntaris disposats a immolar-se ells mateixos en temps d'avalots i coses semblants. A tots ells els voldria suggerir que s'allistin com a col·laboradors als districtes locals i que comencin a entrenar-se d'acord amb els meus suggeriments. Que no es limitin només a preparar-se per a les emergències, sinó per a la vida quotidiana en totes les seves facetes, personal, domèstica, social, econòmica, política, religiosa. Només així es trobaran més que preparats per fer front a les emergències en llurs pròpies localitats. No han d'aspirar, més que indirectament, a què ocorrin centenars o milers de coses importants en llurs marcs d'activitat. Aquest poder arribarà si es comença bé.

Harijan, 23-4-1938

56. MÉS PREGUNTES

Ara és difícil que Gandhiji participi en discussions sobre qüestions acadèmiques, encara que només sigui perquè té poc temps per dedicar-hi. Però a Peshawar, on mostrà tantes noves facetes tot i que no tenia la salut de fa un temps, respongué preguntes de caràcter més o menys acadèmic. Aquestes les formulà un professor: "Com és, demanà, que molts dels pacifistes anglesos parlen de defensa i elaboren plans de defensa?". I, "No és possible portar el pacifisme massa lluny?. Suposem que Abissínia no hagués oposat resistència i haugés dit a Itàlia, "Allà tu", els italians s'haurien avergonyit i haurien desistit de llur objectiu? Lansbury digué que sí".

"Respondré primer la qüestió d'Abissínia", digué Gandhiji. "La puc respondre només en termes de no-violència activa, resistent. Actualment la no-violència és la força més activa del món, i aquesta és sempre la meva convicció. Però si els abissinis haguesin pres l'actitud de la no-violència del fort, és a dir la que desfà a trossos però mai no doblega, Mussolini no hauria tingut cap interès a Abissínia. Si ells simplement haguessin dit: "Ens pots fer pols o cendra, però no trobaràs ni un sol abissini disposat a col·laborar amb tu", què hauria pogut fer Mussolini? Ell no volia un desert. Mussolini necessitava submissió i no repte, i si s'hagués trobat amb el repte tranquil, digne i no-violent que he descrit, s'hauria vist obligat a retirar-se. Naturalment, tothom pot dir que la naturalesa no pot arribar en aquesta alçada. Però si hem fet progressos impensables en les ciències físiques, perquè n'hem de fer menys en la ciència de l'esperit?"

"Ara sobre els pacifistes anglesos. Sé que entre ells hi ha alguns grans homes sincers, però estan pensant en termes de pacifisme com a cosa distinta de la pura no-violència. Sóc essencialment un home no-violent, i crec en la guerra sense cap rastre de violència. Un home essencialment no-violent no ha de pensar en les conseqüències. Els pacifistes anglesos dels quals parlu calculen i quan parlen de pacifisme ho fan amb la reserva mental que quan el pacifisme talli es podran emprar les armes. Amb ells la darrera sanció no és la no-violència sinó les armes, com ho fou en el cas de Woodrow Wilson's Fourteen Points. No, ha d'aparèixer algú a Anglaterra amb la fe viva per dir que passi el que passi Anglaterra no usarà les armes. És una nació completament armada i si, tenint el poder, refusa deliberadament d'emprar les armes, serà el primer

exemple de cristianisme en pràctica activa a gran escala. Serà un autèntic miracle''.

Harijan, 14-5-1938

M.D.

57. QUALITATS D'UNA BRIGADA PACÍFICA

Fa un temps vaig suggerir la formació d'una brigada pacífica els membres de la qual haurien d'arriscar llurs vides en tractar amb tumults, especialment comunals. La idea era que aquesta brigada substituís la policia i fins i tot els militars. Això sona a ambició. Pot ésser impossible d'aconseguir. No obstant això, si el Congrés ha de reeixir en la seva lluita no-violenta, haurà de desenvolupar el poder de tractar pacíficament amb aquestes situacions. Els avalots comunals són dirigits per homes de pensament polític. Molts dels qui hi prenen part són sota llur influència. Segurament no és fora de les possibilitats dels homes del Congrés de planejar un o diversos mètodes per evitar situacions comunals odioses amb mitjans no-violents. Dic això a part de si hi ha o no hi ha un pacte comunal. No pot ésser que cap partit no vulgui forçar un pacte amb mitjans violents. Encara que un pacte així fos possible, no tindria cap valor el paper sobre el qual estigués escrit, ja que darrera un pacte així no hi hauria una comprensió comuna. I encara més, suposant que s'aconseguís un pacte així, seria massa esperar que no hi tornés a haver avalots comunals.

Mirem doncs quines qualitats hauria de posseir un membre d'aquesta brigada pacífica.

1. Ell o ella ha de tenir una fe viva en la no-violència. Això és impossible sense una fe viva en Déu. Una persona no-violenta no més pot actuar amb el poder i la gràcia de Déu. Sense aquesta no tindrà el coratge de morir sense ira, sense por i sense rancúnia. Aquest coratge ve de la creença que Déu és al cor de tots, i que no hi ha d'haver por en presència de Déu. El coneixement de l'omnipresència de Déu també implica respecte per les vides fins i tot d'aquells qui es poden considerar oponents o goondas. Aquesta intervenció és un procés d'apaivagar la fúria de l'home quan la seva part animal vol dominar-lo.

2. Aquest missatger de pau ha de considerar iguals totes les principals religions de la terra. És a dir, si és hindú respectarà les altres creences que es professen a l'Índia. Per això ha de tenir un coneixement dels principis generals de les diferents religions que es

practiquen al país.

3. Parlant en general, aquesta tasca de pau només pot ésser realitzada per persones del lloc en llurs pròpies localitats.

4. El treball es pot realitzar individualment o en grup. No cal que ningú esperi els companys. De totes maneres un pot cercar companys a la pròpia localitat i formar una brigada local.

5. Aquest missatger de pau ha de cultivar, a través del servei personal, contactes amb les persones de la seva localitat o de les seves properes, de tal manera que quan s'hagi de tractar amb situacions difícils, no aparegui als membres d'una assemblea esvalotada com un subjecte totalment estrany i sigui mirat com sospitos o com visitant desagradable.

6. No cal dir que un portador de la pau ha de tenir un caràcter irreprotxable i se l'ha de conèixer per la seva imparcialitat estricta.

7. Generalment hi ha avisos previs quan vénen les tempestes. Si es veuen, la brigada pacífica no ha d'esperar fins que esclati la conflagració, sinó que ha d'intentar dominar la situació per endavant.

8. Mentrestant, si el moviment s'escampa, estaria bé que hi haguessin alguns treballadors amb dedicació plena, sense que sigui absolutament necessari. La idea és de tenir tants d'homes i dones bons i sincers com sigui possible. Això només serà possible si sorgeixen voluntaris d'entre els qui estan compromesos en diversos tipus de vida però que tenen prou temps com per cultivar relacions amistoses amb les persones que viuen en llur cercle, i que a més a més posseïxen les qualitats requerides per a ésser un membre de la brigada pacífica.

9. Els membres d'aquesta brigada haurien de dur un vestit distintiu perquè se'ls pogués reconèixer sense cap dificultat.

Això no són més que suggeriments generals. Cada centre pot elaborar la seva pròpia constitució sobre les bases que s'apunten aquí.

A fi que no sorgeixin falses esperances, he de prevenir els treballadors que no esperin que jo prengui part activa en la formació de les brigades pacífiques. No tinc la salut, l'energia ni el temps per fer-ho. Ja m'és prou difícil d'afrontar les tasques que no puc eludir. Només puc guiar i fer suggeriments a través de cartes o d'aquestes columnes. Per tant deixem que aquells a qui agrada la idea i se'n sentin capaços que prenguin ells mateixos la iniciativa. Sé que aquesta brigada té unes grans possibilitats, i que la idea que hi ha al darrera té facultats d'ésser duta a la pràctica.

Harijan, 18-6-1938

58. LA QÜESTIÓ DE TOTES LES QÜESTIONS

El Dr. Kalidas Nag, que sovint és convidat a l'estranger en missions culturals i que és a punt d'embarcar-se cap a Austràlia, pasà un dia aquí, de camí cap a Calcuta. "Per tot arreu on he estat", digué, "fins i tot en aquesta regió mal anomenada del "Pacific", la no-violència és la qüestió de totes les qüestions. Però és només una qüestió o una matèria de dubte que l'arma de la violència amb la qual s'han defensat fins ara, potser no sigui llur salvació. Però d'altra banda també es demanen si el budisme no ha estat responsable de la castració tan estesa. I sigui quina sigui la potència de la no-violència, no és impossible com a arma de defensa?"

"Voleu que us contesti aquestes preguntes" demana Gandhiji, "o és que ja els heu donat les respostes?"

"Les he estades responnent des de la meua pròpia forma històrica, però voldria que les responguéssiu vós ja que les vostres seran les autèntiques respostes. He estat intentant demostrar-los que tot i que hi ha hagut guerres i creuades i altres coses semblants, externament, hi ha hagut a través de la història una demostrable tendència oculta de no-violència. Però quan hi torni els puc donar la vostra resposta".

"Bé" digué Gandhiji, després d'una petita pausa, "la resposta està essent donada per l'Índia en la seva pràctica actual. No serveix de res citar l'exemple de la Xina i del Japó. L'Índia és l'únic lloc on pot haver-hi una resposta, si és que hi ha d'ésser. Aquí l'experiència és bastant encoratjadora. Intel·lectualment, és clar, fins i tot moltes persones d'occident han reconegut la futilitat de la violència i s'han començat a demanar si no es podria provar la no-violència. El Dr. Stanley Jones m'ha enviat una còpia del seu recent article -Solució de Gandhi als problemes xinesos - i ha discutit seriosament diverses formes de no-cooperació que es podrien adoptar amb èxit. Fa un temps el Dr. Jones no creia gaire en la no-cooperació, però ara la suggereix molt seriosament com a solució no-violenta, i m'ha pregat que vagi a Europa a predicar la pau. Però en la mesura que la meua missió a l'Índia resta inacabada, la meua visita a Occident en missió de pau seria un esforç inútil. És veritat que la no-violència ha avançat molt a l'Índia, però aquest progrés té molt poc valor per a un estranger o per a un crític".

"El que dieu, Mahatmaji, és ben correcte, o sigui que la resposta s'està donant i que si realment es donés a proporció amb la grandària del nostre país seria molt efectiva, ja que llur acceptació -encara que sigui intel·lectual - de la no-violència i de la no-

cooperació és en un esperit de condescendència".

"És impossible", digué Gandhiji, "que una cosa essencialment de l'ànima es pugui fer conèixer a través de la intel·ligència. És com intentar tenir fe en Déu a través de la intel·ligència. No pot ésser, perquè és essencialment una qüestió del cor. La fe es pot convertir en coneixement amb l'experiència i només pot venir a través del cor i no de la intel·ligència. La intel·ligència, si és alguna cosa, actua com a barrera en les qüestions de fe".

Harijan, 18-6-1938

M.D.

59. MISSATGE A LA XINA

El Prof. Tao no volgué partir sense un missatge de Gandhiji al poble de la Xina. Explicà que un missatge no-violent seria ben rebut ja que els xinesos no eren contraris a la no-violència. Estaven compromesos en una guerra d'autodefensa, però en altres aspectes observaven la no-violència. Per exemple mai no tocaven els no-combatents. No tenien cap enemistat contra la població japonesa. Al maig, 20 avions xinesos sobrevolaren ciutats japoneses i fàcilment podien haver sembrat la mort i la destrucció entre la població del Japó en venjança del bombardeig de molts ports xinesos per part del Japó. Però en comptes de fer ploure bombes feren ploure fulls impresos que explicaven l'error de la guerra. Fou un fenomen únic ja que, com ha dit el Dr. Kung "Ens refrenarem per motius purament humanitaris; els nostres enemics no eren la població japonesa sinó els militars japonesos". En això, digué el Prof. Tao, no feren més que seguir el principi de la no-violència".

"Però", escribí Gandhi en rèplica, "el fre autoinfligit no es manté quan arriba l'autèntica pressió. La temptació serà irresistible. No em sorprendrà. És inevitable. No hi ha amor en la guerra. Hem hagut d'arribar a la conclusió que hi ha d'haver o bé una no-violència completa o bé una violència a les clares. No n'hi ha prou amb aquest missatge?"

El Prof. Tao demanà si algun dia els xinesos podien esperar de tenir Gandhiji entre ells.

"Quasi bé vaig anar al vostre país" escriví Gandhiji" quan els qui m'havien convidat em digueren que no hi anés a causa dels disturbis que hi tingueren lloc. Voldria veure durant la meua vida que la pau regnés a la vostra terra. Res no m'agradaria més que visitar el vostre país algun dia".

M.D.

Harijan, 27-8-1938

60. CONSEQÜÈNCIA LÒGICA

Hem d'estar contents perquè el perill de la guerra s'hagi allunyat per ara? És probablement massa alt el preu pagat? És que potser l'honor ha estat venut? És un triomf de la violència organitzada? Herr Hitler ha descobert una nova tècnica d'organitzar la violència que el fa capaç d'aconseguir el seu objectiu sense vessar sang? Confesso que no conec els polítics europeus. Però em sembla que les petites nacionalitats no poden existir a Europa amb el cap alt. Han d'ésser absorbides per llurs veïns més grans. Han d'esdevenir vassalls.

Europa ha venut la seva ànima per una existència terrenal de set dies. La pau que Europa guanyà a Munich és un triomf de la violència; aquest és també el seu fracàs. Si Anglaterra i França estessin segures de la victòria haurien complert llur deure de salvar Txecoslovàquia o de morir amb ella. Però s'acovardiren davant la violència combinada d'Alemanya i d'Itàlia. Però, què han guanyat Alemanya i Itàlia? Han aportat res a la riquesa moral de la humanitat?

En escriure aquestes ratlles la meua simpatia no és de part de les grans potències. Llur alçària m'atordeix. Txecoslovàquia té una lliçó per a mi i per a nosaltres a l'Índia. Els txecs no podien haver fet altra cosa quan es trobaren abandonats de llurs dos poderosos aliats. I encara jo tinc la gosadia de dir que, si haguessin conegut l'ús de la no-violència com a arma per a la defensa de l'honor nacional, haurien posat cara a cara tota la meitat d'Alemanya amb la meitat d'Itàlia que hi entra a dins. Haurien estalviat a Anglaterra i França la humiliació de sol·licitar una pau que no fou pau; i per salvar llur honor haurien mort un home sense vessar la sang del lladre. No puc creure que aquest heroisme, o si voleu dir-ne restricció, estigui més enllà de la naturelesa humana. La natura humana només es trobarà ella mateixa quan s'adoni del tot que per ésser humà s'ha de deixar d'ésser animal o brutal. Tot i que tenim forma humana, sense l'adquisició de la virtut de la no-violència encara tenim les qualitats del nostre famós avantpassat remot: l'orangutà.

El que escric no és cap beneïtura. Que sàpiguen els txecs que el Comitè de Treball es moria de pena quan es decidia llur futur. El dolor era en certa manera com si fos nostre. Però per això era més real. Ja que tot i que numèricament som una nació gran, en termes europeus, és a dir en termes de violència científica organitzada, som més petits que Txecoslovàquia. No és només que la nostra llibertat estigui amenaçada, sinó que estem lluitant per recuperar-la.

Els txecs estan completament armats; nosaltres estem del tot desarmats. I per tant el Comitè s'assequé a deliberar que el seu deure estava al costat dels txecs, i què hauria de fer el Congrés si el núvol de la guerra ens envaïa també a nosaltres. ¿Havíem de pactar amb Anglaterra per la nostra llibertat i fer veure que protegiem Txecoslovàquia o havíem d'actuar d'acord amb el credo de la no-violència i, a l'hora de la prova per a la humanitat abatuda, dir que, d'acord amb la nostra fe, no ens podíem associar amb la guerra encara que fos aparentment per a la defensa de Txecoslovàquia, l'autèntica existència de la qual es veia amenaçada no perquè ella hagués comès cap falta sinó per l'únic motiu d'ésser massa petita per autodefensar-se sense ajuda? El Comitè de Treball arribà quasi a la conclusió que s'hauria d'estar de l'oportunitat d'establir un pacte amb Anglaterra, però que podia contribuir a la pau mundial, a la defensa de Txecoslovàquia i a la llibertat de l'Índia, declarant al món amb la seva acció que el camí cap a la pau amb honor és incompatible amb la matança mútua dels innocents, sinó que es basa únicament i veritablement en la pràctica fins a la mort de la no-violència organitzada.

Aquesta era l'única cosa lògica i natural que podia haver fet el Comitè de Treball si havia d'ésser fidel al seu credo. Si l'Índia pogués obtenir la seva llibertat a través de la no-violència, així com creuen els membres del Congrés, també podria defensar la seva llibertat amb els mateixos mitjans i per tant a fortiori també podria fer-ho una nació més petita com Txecoslovàquia.

No sé què hauria fet en realitat el Comitè de Treball si hagués vingut la guerra. Però la guerra no ha fet més que posposar-se. Durant la treva presento als txecs el camí de la no-violència. No saben encara què els està reservat. No poden perdre res per provar el camí de la no-violència. El destí de la república espanyola està oscil·lant a la balança. Igualment el de la Xina. Si a la fi perden, no serà perquè llur causa no sigui justa sinó perquè són menys experts en l'art de la destrucció o perquè tenen menys forces. Què hi guanyaria la república espanyola si tingués els recursos de Franco, o la Xina si tingués l'experiència del Japó en la guerra, o els txecs si tinguessin l'habilitat de Herr Hitler? Suggerixo que si bé és valent matar un home lluitant contra una força superior, encara és més valent refusar la lluita i refusar també de rendir-se a l'usurpador. Si la mort és molt probable tant en l'un cas com en l'altre, no és més noble morir amb el pit nu cap a l'enemic sense tenir a dins cap malícia contra d'ell?

Harijan, 8-10-1938

61. SI JO FOS TXEC

Si vaig anomenar l'acord amb Herr Hitler "pau sense honor" no fou per retreure res als estadistes anglesos o francesos. No tinc cap dubte que el Sr. Chamberlain no podia oferir cap solució millor. Coneixia les limitacions de la seva nació. Hauria volgut evitar la guerra si hagués estat possible. Sense anar a la guerra, posà tota la seva força a favor dels txecs. Què això no pogués salvar l'honor no fou culpa seva. Hauria d'ésser així cada vegada que hi ha una lluita amb Herr Hitler o amb el senyor Mussolini.

No pot ésser d'altra manera. La democràcia té por de vessar sang, la filosofia dels dos dictadors diu que és covardia apartar-se de la matança. Consumeixen els recursos de l'art poètic per glorificar l'assassinat organitzat. No hi ha verbositat en llurs paraules o fets. Sempre estan preparats per a la guerra. No hi ha ningú a Alemanya ni a Itàlia que es pugui creuar en llur camí. Llur paraula és llei.

És distint amb el Sr. Chamberlain o el Sr. Daladier. Ells disposen de Parlaments i Cambres. Tenen partits amb els quals poden consultar. No es poden mantenir perpètuament en peu de guerra si llur llenguatge sobre això té un caire democràtic.

La ciència de la guerra mena a una dictadura pura i simple. La ciència de la no-violència només pot menar a una pura democràcia. Anglaterra, França i Amèrica han d'escollir. Aquest és el repete dels dos dictadors.

Rússia just ara és fora de la qüestió. Té un dictador que somnia en la pau i pensa que hi arribarà a través d'un mar de sang. Ningú no pot dir què significa per al món la dictadura russa.

Era necessari fer aquesta introducció per dir el que vull dir als txecs i a totes aquelles nacionalitats anomenades "petites" o "febles". Vull parlar als txecs perquè el seu problema m'ha conduït a un punt d'angoixa física i mental i crec que seria covardia per part meua no compartir amb ells els pensaments que sorgeixen dintre meu. És clar que les nacions petites han d'estar preparades o bé a estar sota la protecció dels dictadors o bé a ésser una amenaça constant a la pau d'Europa. Malgrat tota la bona voluntat del món, Anglaterra i França no les poden salvar. Llur intervenció només significaria vessament de sang i destrucció com mai no s'ha vist fins ara. Per tant, si jo fos txec alliberaria aquestes dues nacions de l'obligació de defensar el meu país. I no obstant això jo he de viure. No vull ésser un súbdit de cap nació o cos. He de tenir absoluta independència o morir. Intentar de vèncer en

un conflicte armat seria pura jactància. És diferent si, desafiant el poder d'un que em vol privar de la meua independència, refuso d'obeir la seva voluntat i moro desarmat en l'intent. Fent-ho així, encara que perdi el cos, salvo l'ànima, és a dir el meu honor.

Aquesta pau ignominiosa seria la meua oportunitat. He de viure sota la humiliació i guanyar una independència real.

Però diu un conformista: "Hitler no coneix la misericòrdia. El vostre esforç espiritual no serviria de res davant seu".

La meua resposta és: "Pot ésser que tingui raó. No hi ha a la història cap nació que hagi adoptat la resistència no-violenta. Si Hitler no és afectat pel meu sofriment, no importa. El meu honor és l'única cosa digna de protegir. Aquest és independent de la pietat de Hitler. Però com a creient en la no-violència no puc limitar les seves possibilitats. Fins ara ell i els altres com ell estan aventsats que els homes es rendeixen davant la força. Homes desarmats, dones i infants que ofereixen una resistència no-violenta sense cap odi dintre seu seria una nova experiència per a ells. Qui gosaria dir que llur natura no respondria a forces més altes i més subtils? Ells tenen la mateixa ànima que jo tinc".

Però diu un altre conformista, "El que vós dieu és correcte per a vós. Però com espereu que la vostra gent respongui en aquesta nova crida? Estan aventsats a la lluita. En valentia personal no són inferior a ningú en el món. Que ara els demaneu de rebutjar llurs armes i d'ésser entrenats en la resistència no-violenta em sembla un intent inútil".

"Potser teniu raó. Però tinc una crida a la qual he de respondre. He de lliurar el meu missatge al meu poble. Aquesta humiliació ha penetrat massa profundament en mi com per quedar-me sense sortida. Si més no, he d'actuar d'acord amb la llum que ha apuntat sobre meu".

Així és com crec que hauria d'actuar si jo fos txec. Quan al començament em vaig abocar a Satyagraha, estava tot sol. Érem tretze mil homes, dones i infants contra tota una nació capaç d'acabar amb la nostra existència. Jo no sabia com podrien escoltar-me. Tot va succeir en un moment. Cap dels 13.000 no lluità. Molts retrocediren. Però l'honor de la nació estava salvat. Una nova història fou escrita pel Satyagraha d'Àfrica del Sud.

Un exemple més escaient és potser el de Khansahels Abdul Gaffar Khan, el servent de Déu així com s'autoanomena, orgull dels afgans així com als pathans els agrada anomenar-lo. Seu davant meu mentre jo escric aquestes ratlles. Ha fet que molts milers dels seus deixessin les armes. Pensa que s'ha impregnat de la lliçó de la

no-violència. No està segur del seu poble. Reprodueixo més avall la promesa que fan els seus soldats de la pau. He vingut fins a la província fronterera, o més ben dit ell m'hi ha dut, perquè vegi amb els meus propis ulls què estan fent els seus homes. Puc dir ara mateix, per endavant, que aquests homes saben molt poc sobre no-violència. Tot el tresor que tenen sobre la terra és la confiança en llur líder. No cito en absolut aquests soldats de la pau com un exemple perfecte. Els anomeno com a intent honest fet per un soldat de convertir soldats companys als camins de la pau. Puc assegurar que és un intent honest i que si a la fi reïx o fracassa tindrà les seves lliçons per a Satyagraha del futur. El meu propòsit es compliria si pogués arribar als cors d'aquests homes i fer-los veure que, si la no-violència no els fa sentir més valents que la possessió de les armes i l'habilitat d'emprar-les, han de renunciar a llur no-violència, que és un altre nom per a la covardia, i recuperar llurs armes, ja que només llur pròpia voluntat els pot privar de fer-se enrera.

Presento el Dr. Benes amb una arma no del dèbil sinó del valent. No hi ha valentia més gran que un refús absolut a doblegar el coll davant un poder terrenal, sigui quina sigui la seva grandària d'esperit i amb una fe completa que només l'esperit viu i res més.

Peshawar, 6-10-1938

La promesa de Khudai Khidmatgar.

Heus aquí una traducció lliure de la promesa que fa cada Khudai Khidmatgar abans d'allistar-se:

En presència de Déu afirmo solemnement que:

1. Amb aquest acte m'ofereixo honestament i sincerament per a l'allistament com a Khudai Khidmatgar.

2. Estaré sempre preparat per sacrificar la comoditat personal, la propietat i fins i tot la vida mateixa per servir la nació i per aconseguir la llibertat del meu país.

3. No participaré en avalots ni promouré baralles ni sostindré enemistats cap a ningú. Sempre protegiré l'oprimit contra la tirania de l'opressor.

4. No seré membre de cap altra organització, i no cercaré seguretat ni presentaré excuses durant la lluita no-violenta.

5. Sempre obeiré totes les ordres legítimes dels meus oficials superiors.

6. Sempre viure d'acord amb el principi de no-violència.

7. Serviré igualment tota la humanitat. Els principals objectius de la meua vida seran aconseguir la independència completa i la llibertat religiosa.

8. Sempre observaré la veritat i la puresa en tots els meus actes.

9. No esperaré cap gratificació pels meus serveis.

10. Tots els meus serveis estaran dedicats a Déu, no seran mai per pujar de categoria o per demostració.

Harijan, 15-10-1938

62. MISSIÓ ESPECIAL DE LA DONA

A l'Editor de Harijan.

Senyor:

He llegit amb gran goig els vostres articles sobre la recent crisi europea. Era ben natural que ara us dirigíssiu a Europa. Com podíeu estar-vos-en quan la humanitat es trobava molt a la vora de la destrucció?

El món vol escoltar? Aquesta és la qüestió.

No hi ha cap dubte -a jutjar per les cartes d'amics anglesos- que allà la gent travessà una absoluta agonia durant aquella horrible setmana. Estic segura que això afecta tot el món. El simple fet de pensar en la guerra -la guerra moderna- amb la seva ingenuïtat diabòlica i les consegüents carnisseria i bestialitat despiadades, certament fan que la gent pensi com mai no ho havia fet abans. "L'alè i la gratitud cap a Déu que sortí de tots els cors quan correngué la notícia que no hi hauria guerra, és una cosa que mai no podré oblidar mentre visqui", escriu un amic anglès. ¿No és només la por d'un sofriment indescriptible, el temor de perdre els nostres éssers més pròxims i més estimats, de veure humiliat el propi país, el que causa que detestem la guerra? ¿Estem contents que no hi hagi guerra encara que sigui a costa de la humiliació d'un altre país? ¿Ens hauríem sentit d'una altra manera si aquest sacrifici d'honor se'ns hagués demanat a nosaltres? ¿Odiem la guerra perquè veiem que no és la manera correcta d'arreglar disputes o és aquest odi una part de la nostra por?. Aquestes són preguntes que s'han de respondre bé si és que realment la guerra ha de desaparèixer de la terra.

A més a més de la crisi, què veiem? Una carrera més esforçada que mai per als armaments, una organització més àmplia i intensiva que mai de tots els recursos disponibles per a la guerra -homes, dones, diners, habilitat i talent- ¡Enlloc cap declaració manifesta que "no hi haurà guerra"! No és això un reconeixement que la guerra -tot i que avui no hi sigui- és encara sobre els nostres caps com la proverbial espasa de Damocles?.

Per mi, com a dona, és trist de veure que el meu sexe no ha contribuït a la pau mundial així com ho hauria d'haver fet per instint i prerrogativa. Em sap greu de llegir i de sentir que s'organitzen cossos auxiliars de dones, que hi ha dones reclutades que prenen voluntàriament la seva part

igual en les actuals batalles així com a la reraguarda. I així i tot, quan arriba la guerra són els cors de les dones els que es recargolen en l'agonia, són llurs ànimes les que són ferides sense remei. Tot és tan inexplicable. Per què és que en cap època no hem tingut la millor part? Per què, sense queixar-nos, ens hem hagut d'agenollar davant l'espantosa i cruel força bruta? És una trista opinió sobre el nostre desenvolupament individual. No hem entès la nostra elevada missió. Estic gairebé segura que si les dones poguéssin tenir encara que només fos una gran comprensió del poder i la glòria de la no-violència, tot el món aniria millor.

Per què vós no ens podeu animar i organitzar les dones de l'Índia? Per què no us concentreu a tenir-nos com si fóssim la vostra "espasa"? Quantes vegades he desitjat que féssiu un viatge per tota l'Índia amb aquest objectiu? Crec que tindreu una resposta meravellosa, ja que el cor de les dones índies es manté ferm, i potser no hi ha altres dones al món amb millors tradicions de sacrifici i d'autosupressió darrera seu com nosaltres. Potser si volguéssiu fer alguna cosa amb nosaltres, podríem, humilment, ésser capaces de mostrar el camí de la pau a un món afligit i adolorit. Qui sap?

UNA DONA

22-10-1938

Publico aquesta carta amb uns certs dubtes. La fe de la corresponsal en la meva habilitat per arribar al cor de la dona, m'afalaga. Però sóc prou humil com per a reconèixer les meves limitacions. Em sembla que se m'ha acabat això de viatjar. Continuaré tot el que pugui fer per escrit. Però està creixent la meva fe en l'eficàcia de la pregària silenciosa. És un art en si mateix -potser l'art més sublim que demana la màxima diligència. Crec que és la missió de la dona manifestar Ahimsa al màxim i de la millor manera. Però per què ha d'ésser un home el qui mogui el cor de la dona? Si la crida s'adreça exclusivament a mi no com a home sinó com al (suposat) millor exponent d'Ahimsa per ésser practicada a gran escala, no tinc cap pressa d'intentar predicar la doctrina a les dones de l'Índia. Puc assegurar a la meva corresponsal que no hi ha en mi cap manca de voluntat que em dissuadeixi de respondre a la seva crida. La meva sensació és que si els homes del Congrés poden mantenir llur fe en Ahimsa i seguir fidelment i totalment el programa no-violent, les dones es convertiran automàticament. I pot ésser que entre elles en surti una que sigui capaç d'anar molt més lluny del que jo pugui mai esperar de fer. Ja que és més fàcil per a la dona que per a l'home de fer exploracions i d'empendre les accions més agoseres a Ahimsa. La dona és superior a l'ho-

me en el coratge d'autosacrifici, així com crec que l'home ho és a la dona en el coratge de la bèstia.

Bannu, 25-10-1938

Harijan, 5-11-1938

63. PER QUÈ NO GRANS POTÈNCIES?

En les crítiques als meus recents escrits sobre la qüestió de Txecoslovàquia, he observat una cosa que demana resposta.

Alguns crítics diuen que, si el remei no-violent que he suggerit per als txecs és només per a les nacions comparativament dèbils perquè són petites com aquesta i no ho és per a les gran potències com Anglaterra, França o Amèrica, no pot tenir molt de valor si és que en té cap.

Si els crítics rellegeixen el meu article veuran que no he suggerit això a aquestes grans potències a causa de llur grandesa o, dit en altres paraules, a causa de la meva timidesa. Però hi havia una raó més potent perquè m'hi adreçés. No es trobaven en cap problema i per tant no tenien necessitat de cap remei. Per usar una expressió mèdica, no estaven malaltes com ho estava Txecoslovàquia. Llur existència no estava amenaçada com ho estava la de Txecoslovàquia. Per tant, qualsevol crida per part meva a les grans potències hauria estat com un sermó buit i inútil.

També he vist per experiència que la gent no es torna virtuosa per necessitat. No hi ha cap mal en què un home es torni bo per pressió de les circumstàncies. Sens dubte seria millor que es tornés bo per ell mateix.

Els txecs podrien escollir entre rendir-se pacíficament al poder alemany o bé lluitar sense ajuda i arriscar-se a una destrucció gairebé segura. Fou en aquest moment que es feu necessari per a una persona com jo de presentar una alternativa que havia estat efectiva en unes circumstàncies similars. Segons la meva opinió, la meva crida als txecs fou tan apropiada com hauria estat d'inapropiada en cas de les gran potències.

De totes maneres els meus crítics haurien fet bé de demar-se perquè jo havia sortit de l'òrbita que jo mateix m'havia prescrit per parlar a una nació occidental, quan no podia demostrar l'èxit al cent per cent de la no-violència en terra índia -i més ara que he començat a tenir seriosos dubtes sobre si els membres del Congrés

viuen realment d'acord amb llur credo o política de no-violència. Veritablement conec la limitació i l'estat actual d'incertesa sobre la posició del Congrés. Però la meua pròpia fe en la solució no-violenta era tan clara com sempre quan vaig escriure aquell article. I em semblava que a l'hora suprema de llur prova seria covard per part meua no suggerir als txecs que acceptessin l'alternativa no-violenta. El que sembla impossible d'acceptar per deu milions de persones, indisciplinades i no avesades, almenys fins fa poc, al sofriment col·lectiu, potser seria possible per a una nació petita, disciplinada, i avesada al sofriment col·lectiu. No tinc cap dret a creure que només l'Índia i no cap altra nació sigui capaç de l'acció no-violenta. He de confessar que he cregut i encara crec que l'Índia era la nació més preparada per realitzar l'acció no-violenta per reobtenir la seva llibertat. Malgrat els signes que demostren el contrari, tinc l'esperança que tota la massa de la població, que són més que els membres del Congrés, respondrà només a l'acció no-violenta. Constitueixen la nació més preparada de la terra per a una acció així. Però quan es presentà davant meu un cas per a l'aplicació immediata del remei, no em vaig poder estar de suggerir als txecs que l'acceptessin.

De totes maneres, les grans potències poden adoptar-lo algun dia i així cobrir-se de glòria i guanyar l'eterna gratitud de la posteritat. Si elles, o algunes d'elles, es poden desprendre de la por d'ésser destruïdes si es desarmen, automàticament ajudaran les altres a retrobar llur seny. Però llavors aquestes grans potències hauran de renunciar a les ambicions imperialistes i a l'explotació de les anomenades nacions incivilitzades o semicivilitzades de la terra i hauran de revisar llur forma de vida. Això significa una revolució total. És difícil d'esperar que les grans nacions es moguin espontàniament en la direcció oposada a la que han seguit fins ara que és segons llur escala de valors de victòria en victòria. Però en altres temps ocorregueren miracles i potser també n'hi haurà en aquesta època tan prossaica. Qui pot gosar limitar el poder de Déu i desfer el mal? Una cosa és certa. Si continua la folla carrera d'armaments, és segur que acabarà en una mortaldat com mai no n'hi ha hagut cap a la història. Si hi ha un vencedor, la victòria serà una mort en vida per a la nació que en surti victoriosa. No hi ha escapada del destí amenaçador a no ésser una acceptació agosarada i incondicional del mètode no-violent amb totes les seves implicacions glorioses. La democràcia i la violència no poden anar juntes. Els estats que avui es diuen democràtics, o bé han de tornar-se clarament totalitaris o bé, si volen ésser autènticament democràtics,

han d'esdevenir coratjosament no-violents. És una blasfèmia dir que la no-violència només pot ésser practicada pels individus i no per les nacions, que són formades per individus.

Peshawar, 5-11-1938
Harijan, 12-11-1938

64. ELS JUEUS

He rebut algunes cartes en les quals se'm demana que exposi els meus punts de vista sobre la qüestió àrab-jueva a Palestina i sobre la persecució dels jueus a Alemanya. Amb molts de dubtes m'arriscaré a oferir les meves opinions sobre aquest tema tan difícil

Les meves simpaties són totes amb els jueus. Els he conegut íntimament a Àfrica del Sud. Alguns d'ells esdevingueren companys per tota la vida. Per aquests amics vaig aprendre molt sobre llur persecució a través dels temps. Han estat els intocables del cristianisme. Hi ha un paral·lel entre llur tractament per part dels cristians i el tractament dels intocables per part dels hindús. En ambdós casos s'ha al·legat una raó religiosa per justificar el tracte inhumà que se'ls ha donat. De totes maneres, a part d'amistat hi ha una raó universal més general per la meua simpatia cap als jueus.

Però la meua simpatia no em fa cec als requeriments de la justícia. La súplica d'una pàtria nacional per als jueus no m'arriba molt. La justificació d'això es troba a la Bíblia i a la tenacitat amb la qual els jueus han anhelat el retorn a Palestina. Per què no podrien fer, com altres pobles de la terra, que llur país fos aquell en el qual han nascut i en el qual treballen?

Palestina pertany als àrabs de la mateixa manera que Anglaterra als anglesos o França als francesos. El que està passant avui a Palestina no es pot justificar per cap codi moral de conducta. Els manaments només estan justificats per la darrera guerra. Segurament seria un crim contra la humanitat reduir els àrabs altius de manera que Palestina pogués ésser retornada als jueus en part o totalment com llur pàtria nacional.

El més noble seria insistir en un tracte just dels jueus on sigui que hagin nascut i que s'hagin criat. Els jueus nascuts a França són francesos. Si els jueus no tenen altra pàtria que Palestina, els seduirà la idea d'ésser forçats a abandonar les altres parts del món

en les quals estan establerts? O bé voldran una segona pàtria en la qual puguin romandre a voluntat? Aquesta súplica per a una pàtria nacional té una justificació acceptable amb l'expulsió alemanya dels jueus.

Però sembla que la persecució dels jueus no té cap paral·lel a la història. Els tirans d'abans no enfolliren mai tant com sembla que ha enfollit Hitler. I ho està fent amb zel religiós. Ja que està proposant una nova religió de nacionalisme exclusiu i militant en el nom del qual qualsevol acte inhumà esdevé un acte d'humanitat que mereix ésser recompensat en el present i en el futur. El crim d'un jove intrèpid però clarament boig està caient sobre tota la raça jueva amb una crueltat increïble. Si mai hi hagués d'haver una guerra justa en nom de la humanitat i per a ella, una guerra contra Alemanya per evitar la persecució desconsiderada de tota una raça, estaria totalment justificada. Però no crec en cap guerra. Una discussió sobre els pros i contres d'una guerra així és fora del meu horitzó o de la meva incumbència.

Però si bé no hi ha d'haver una guerra contra Alemanya, ni que sigui per aquest crim que s'està cometent contra els jueus, certament tampoc no hi ha d'haver cap aliança amb Alemanya. ¿Com pot haver-hi una aliança entre una nació que es manifesta a favor de la justícia i de la democràcia i una altra que és l'enemic declarat de totes dues? O és que Anglaterra s'està abocant del tot cap a una dictadura armada?

Alemanya està demostrant al món amb quanta eficàcia pot actuar la violència quan no està travada per cap hipocresia o debilitat disfressada d'humanitarisme. També està demostrant com és d'espantosa, terrible i horrorosa.

Poden els jueus resistir aquesta persecució organitzada i desvergonyida? Hi ha alguna manera de mantenir llur autorespecte i no sentir-se desemparats, despreciats i abandonats? Jo crec que sí. Cap persona que tingui fe en un Déu vivent no s'ha de sentir desemparada ni abandonada. Jehovah dels jueus és un Déu més personal que el Déu dels cristians, dels musulmans o dels hindús, tot i que en realitat, en essència, Ell és comú a tots i és un sense igual i més enllà de qualsevol descripció. Però com que els jueus atribueixen personalitat a Déu i creuen que Ell governa totes llurs accions, no haurien de sentir-se desemparats. Si jo fos jueu i hagués nascut a Alemanya i m'hi guanyés la vida, reivindicaria Alemanya com a casa meua com ho faria el més gentil alemany, i li exigiria que em disparés o que em tanqués al calabós; refusaria d'ésser expulsat o d'ésser sotmés a un tracte discriminatiu. I per fer això

no esperaria que els companys jueus se m'adherissin en resistència civil, però tindria la confiança que a la fi els altres seguirien el meu exemple. Si un jueu o tots acceptessin la regla que aquí s'ofereix, ell o ells no estarien pitjor que ara. I aquest sofriment voluntari els duria una força interior i una joia que no els pot donar ni una gran quantitat d'adhesions de simpatia vingudes de fora d'Alemanya. Realment, encara que Anglaterra, França i Amèrica declaressin l'hostilitat a Alemanya, ells no tindrien cap força interior, cap joia interior. L'astuta violència de Hitler pot resultar en una matança general dels jueus com la seva primera resposta a la declaració d'aquestes hostilitats. Però si la mentalitat jueva es pogués preparar al sofriment voluntari, fins i tot la matança que he imaginat es podria convertir en un dia d'acció de gràcies i de joia perquè Jehovah havia produït l'alliberació de la raça encara que fos a mans del tirà. Al qui té temor de Déu, la mort no l'espanta. És un somni feliç que hauria d'ésser seguit per un despertar que fos vivificador després de tan llarga dormida.

He d'assenyalar que és més fàcil per als jueus que per als txecs de seguir els mateixos consells. Tenen un paral·lel exacte en la campanya índia de Satyagraha a Àfrica del Sud. Els indis hi ocupaven precisament el mateix lloc que ocupen els jueus a Alemanya. La persecució també tenia un caire religiós. El president Kruger acostumava de dir que els blancs cristians eren els escollits de Déu i que els indis eren éssers inferiors creats per servir els blancs. Una clàusula fonamental a la constitució de Transvaal era que no hi havia d'haver igualtat entre els blancs i les races de color incloses les asiàtiques. Allà també els indis foren consignats a ghettos en llocs definits. Les altres privacions foren quasi del mateix tipus que les dels jueus a Alemanya. Els indis, que només eren un grup, recorregueren a Satyagraha sense cap suport del món exterior ni del govern indi. Realment els oficials britànics tractaren de dissuadir els Satyagrahis de les mesures que havien pres. L'opinió mundial i el govern indi els ajudaren després de vuit anys de lluita. I això també fou pel camí de la pressió diplomàtica, no per una amenaça de guerra.

Però els jueus d'Alemanya poden oferir-se a Satyagraha sota auspicis infinitament millors que els indis d'Àfrica del Sud. Els jueus són una comunitat homogènia i compacta a Alemanya. Estan molt més ben dotats que els indis d'Àfrica del Sud, i han organitzat una opinió mundial al seu darrera. Estic convençut que, si entre ells pot sorgir algú amb coratge i visió per dirigir-los en l'acció no-violenta, l'hivern de llur desesperança es pot convertir en

un obrir i tancar d'ulls en l'estiu de l'esperança. I això que avui ha esdevingut una degradant carnisseria humana es pot convertir en una situació tranquil·la i resolta oferta per homes i dones desarmats que posseeixen la força del sofriment que els ha atorgat Jehovah. Llavors serà una resistència veritablement religiosa oferta contra la fúria impia de l'home deshumanitzat. Els jueus alemanys obtindran una victòria duradora sobre els alemanys gentils en el sentit que els hauran fet apreciar la dignitat humana. Hauran fet un servei a llurs compatriotes i hauran demostrat que ells són realment alemanys i no aquells qui avui, inconscientment, estan omplint de fang el nom germànic.

I ara unes paraules als jueus de Palestina. No tinc cap dubte que s'estan equivocant de camí. La Palestina de la concepció Bíblica no és cap regió geogràfica. És en llurs cors. Però si ells han de considerar la Palestina geogràfica com llur pàtria nacional, és un error que hi entrin sota l'ombra de les armes britàniques.

No es pot realitzar un acte religiós amb ajuda de baionetes ni de bombes. Només es poden establir a Palestina per la bona voluntat dels àrabs. Haurien d'intentar convertir el cor dels àrabs. El mateix Déu governa el cor dels àrabs i el dels jueus. Poden oferir Satyagraha enfront dels àrabs i oferir-se ells mateixos perquè els matin o els tirin a la mar Morta sense aixecar ni el dit petit en contra seu. L'opinió mundial es posarà a llur favor en llur aspiració religiosa. Hi ha centenars de maneres de dissuadir els àrabs només que descartin l'ajuda de les baionetes britàniques. Així en canvi col·laboren amb els anglesos a saquejar una nació que no els ha fet cap mal.

No estic defensant els excessos dels àrabs. Desitjaria que haguessin escollit el camí de la no-violència per fer front al que ells consideraren correctament com una usurpació injustificable del llur país. Però d'acord amb els canons acceptats del bé i del mal, no es pot dir res contra la resistència àrab a les forces opressives.

Que els jueus que diuen ésser una raça escollida, ho demostrin optant pel camí de la no-violència per reivindicar llur posició en la terra. Tots els països, fins i tot Palestina, són llur pàtria, no per agressió sinó per un servei amorós. Un amic jueu m'ha enviat un llibre que es diu "La Contribució Jueva a la Civilització" de Cecil Roth. Enumera tot el que han fet els jueus per enriquir la literatura mundial, l'art, la música, el teatre, la ciència, la medicina, l'agricultura, etc. Per tant els jueus poden refusar d'ésser tractats com a rebiu d'occident que ha d'ésser menyspreat i protegit. Poden reclamar l'atenció i el respecte mundials essent homes, la crea-

ció escollida de Déu, i no essent homes al nivell de les bèsties, abandonats de Déu. A llurs moltes contribucions poden oferir-ne una encara més gran, la de la no-violència.

Harijan, 26-11-1938

65. COM COMBATRE EL BANDIDATGE NACIONAL

L'endemà el Dr. Mott començà amb aquestes paraules preliminars: "Expressàreu a la vostra manera del tot original les vostres opinions sobre les preguntes que us vaig fer. No us puc dir com les valoro. Em va impressionar que diguéssiu que hi ha un progrés en el pensament però no en l'acció. Està molt bé que tants líders hagin començat a pensar en aquestes qüestions vitals de manera avançada. També us podria demostrar que hi ha certes coses que realment progressen. Però avui voldria dirigir la vostra atenció cap a un altre assumpte. Què cal fer amb les nacions "gànster", si podem emprar aquesta expressió que s'usa amb tanta freqüència? Hi hagué a Amèrica bandidatge individual. L'eficaç policia prengué mesures tant locals com nacionals. No podríem fer una cosa similar amb el bandidatge entre nacions com per exemple a la Manxúria, amb l'ús nefast de l'opi verinós, a Abissínia, a Espanya, amb la sobtada invasió d'Àustria i en el cas de Txecoslovàquia? En aquest respecte, deixeu-me dir que em va impressionar profundament el que escrivireu sobre la crisi txecoslovaca i sobre la qüestió jueva. Podem fer alguna cosa com a policia internacional?"

Gandhiji: Això no és cosa meva.

Dr. Mott: No ho trobo.

Gandhiji: He de tractar amb qüestions idèntiques referents a les situacions de l'Índia. Hem hagut de sufocar avalots comunitaris i laborals. Els ministres han emprat en alguns casos la força militar i la policia en la majoria. Ara tot i que estic d'acord que els ministres no podien fer altra cosa, també dic que els ministres del Congrés s'han demostrat insolvents en llur tasca, vull dir amb llur arma declarada de no-violència. Tot i amb això voldria dir referent a la pregunta que m'heu formulat, o sigui que si la gent més preparada del món no s'ha d'impregnar de l'esperit de la no-violència haurien d'enfrontar-se al bandidatge a la manera ortodoxa. Però això només demostraria que no hem superat la llei de

la jungla, que no hem après a valorar l'herència que Déu ens ha donat, que malgrat l'ensenyament del cristianisme, que té 1.900 anys, i el de l'hinduisme i del budisme, que són més antics, i fins i tot el de l'Islam (si l'he interpretat bé), no hem progressat molt com a éssers humans. Però així com comprendria que empressin la força aquells qui no tenen dintre seu l'esperit de la no-violència, m'agradaria que aquells qui coneixen la no-violència posessin totes llurs energies a demostrar que fins i tot el bandidatge es pot afrontar amb la no-violència. Ja que la força, encara que s'usi amb justificació, només ens pot conduir al mateix empantanec que la força d'Hitler i Mussolini. Hi haurà només una diferència de grau. Vós i jo que creiem en la no-violència l'hem d'usar als moments crítics. No ens hem de cansar de tocar els cors fins i tot dels bandits, encara que ara per ara sembli que ens estiguem pegant cops de cap a la paret.

M.D.

Harijan, 10-12-1938

66. RESPOSTA A CRÍTICS ALEMANYS

No m'ha sorprès l'exhibició de ràbia procedent d'Alemanya arran del meu article sobre com Alemanya tracta els jueus. Jo mateix he admès la meua ignorància sobre política europea, però per aconsellar als jueus sobre l'abolició de llurs nombrosos mals, no necessito tenir un coneixement molt acurat de política europea. Les nombroses atrocitats no tenen discussió. Quan s'hagi apaivagat la ira sobre el meu article i hagi tornat la calma relativa, el més furiós alemany trobarà que darrera les meves paraules hi havia amistat cap a Alemanya, en cap moment mala voluntat.

No he dit moltes de vegades que la no-violència activa és un amor pur, d'igual a igual? I si els jueus en comptes d'ésser indefensos i no-violents per necessitat, adoptessin la no-violència activa, és a dir d'igual a igual, deliberadament cap als alemanys gentils, no podrien fer-los cap mal; i estic tan segur com d'estar escrivint, que el més dur dels cors alemanys s'ablaniria. Tan grans com han estat les contribucions jueves al progrés mundial, aquest acte suprem serà llur contribució més gran i la guerra serà una cosa del passat.

Excedeix la meua comprensió el perquè alguns alemanys s'han enfadat a causa del meu darrer i innocent article. Naturalment,

crítics alemanys, i d'altres, el poden haver ridiculitzat dient que era un esforç il·lusori condemnat al fracàs. Per això jo comprenc aquesta ira tot i que immerescuda cap al meu article. El meu article ha estat eficaç? L'autor ha notat que la meua solució no era al cap i a la fi tan ridícula com semblava sinó que era eminentment pràctica només que es realitzés la meravella del sofriment sense represàlies?

Dir que el meu article no ha fet cap servei ni a mi mateix, ni al meu moviment, ni a les relacions indo-germàniques, segurament no té cap importància i potser a més a més és indigna, ja que significa una amenaça, i m'hauria de considerar un covard si per por de perjudicar el meu país, o a mi mateix, o les relacions indo-germàniques, dubtés d'expressar el que sento als racons més amagats del meu cor perquè les meves opinions siguin sòlides al cent per cent.

L'autor berlinès ha enunciat amb seguretat una nova doctrina que diu que la gent de fora d'Alemanya no en pot criticar res encara que sigui per motius d'amistat. Per part meua sens dubte que rebria bé les crítiques interessants que els alemanys o altres estrangers fessin sobre els indis. No he de parlar en nom dels anglesos. Però si els conec prou bé, ells també rebrien bé les crítiques estrangeres sempre i quan estiguessin ben informades i lliures de malícia. En aquests temps en què s'han eliminat les distàncies, cap nació no pot imitar del tot la mítica granota. A vegades va bé veure'ns nosaltres mateixos com ens veuen els altres. Si els crítics alemanys llegeixen aquesta resposta, espero que no només rectificaran llur opinió sobre el meu article sinó que a més a més s'adonaran del valor de les crítiques estrangeres.

Sevagram, 8-11-1938
Harijan, 17-12-1938

67. RESPOSTA A ALGUNES PREGUNTES

Uns amics m'han enviat dos retalls de diari an els quals es critica la meua crida als jueus. Els dos crítics suggereixen que en presentar la no-violència als jueus com a solució al mal que se'ls ha infligit no he aportat res de nou, i que han estat practicant la no-violència durant els darrers dos-cents anys. Per aquestes crítiques es veu clarament que no em vaig fer entendre bé. Els jueus, que jo sàpiga, no han practicat mai la no-violència com a article de fe ni com a política deliberada. Realment, és un estigma contra seu que

llurs avantpassats crucifiquessin Jesús. No es diu que creuen en allò de ull per ull i dent per dent? No tenen en llurs cors violència cap a llurs opressors? No volen els anomenats poders democràtics per castigar Alemanya per la persecució i per alliberar-se de l'opressió? Si és així, no hi ha no-violència dins llurs cors. Llur no-violència, si se'n pot dir així, és la del dèbil i indefens.

El que jo he defensat és la renúncia a la violència del cor i el consegüent exercici actiu de la força generada per aquesta gran renúncia. Un dels crítics diu que per realitzar la no-violència cal una opinió pública favorable. Evidentment està pensant en la resistència passiva concebuda com a arma del dèbil. Jo he fet una distinció entre resistència passiva del feble i resistència activa no-violenta del fort. Aquest darrer pot actuar i ho fa malgrat l'oposició més ferotge. Però acaba per fer-se seva la més gran simpatia pública. El sofriment del no-violent ablaneix els cors més durs. Goso dir que, si els jueus tinguessin al seu favor la força espiritual que prové només de la no-violència, Herr Hitler s'inclinaria davant el valor que encara no ha experimentat mai en el seu tracte amb els homes i el qual quan es mostra, ell ho reconeixerà, és infinitament superior al de les seves millors tropes. La demostració d'un coratge així només és possible per a aquells qui tenen una fe viva en el Déu de la Veritat i de la No-violència, és a dir de l'Amor.

Naturalment els crítics poden argüir que la no-violència que jo descriu no és possible per a les masses humanes, que és possible només per a molt poques persones altament desenvolupades. Ja he refutat aquesta opinió i he suggerit que amb un entrenament adequat i amb una tàctica adequada la no-violència pot ésser practicada per les masses humanes.

De totes maneres veig que s'estan interpretant malament els meus comentaris per voler dir que jo aconsello la no-violència per part dels jueus perseguits i en conseqüència suposo o aconsellaria la no-interferència per part dels poders democràtics en suport dels jueus. A penes cal que respongui aquesta temença. Segurament no hi ha cap perill que les grans potències s'estiguin d'actuar per qualsevol cosa que jo digui. Faran, estan obligades a fer, tot el que puguin per alliberar els jueus de la persecució inhumana. La meua crida és important davant el fet que les grans potències se sentin incapaces d'ajudar els jueus d'una manera efectiva. Per això he ofert el remei que sé que no falla quan s'usa correctament.

De totes maneres, la crítica més important que he rebut és aquesta:

Com puc esperar que els jueus acceptin els meus consells si jo sé que a l'Índia, a on jo treballo, a on jo mateix m'anomeno General, no s'han acceptat del tot? La meua resposta és, "Benaaurats els qui no esperen res". Jo pertanyo a la categoria dels benaurats, almenys en aquest cas. Si posseeixo el remei i estic segur de la seva eficàcia, crec que no estaria bé si no hi fes parar atenció quan veig casos als quals es podria aplicar amb eficàcia.

Fins ara he refusat de tractar amb polítics europeus. La meua actitud general encara és la mateixa. Vaig presentar la meua solució quasi amb un to contingut en el cas d'Abissínia. Els casos dels txecs i dels jueus són més viscuts per mi que el cas dels abissinis i no m'he pogut estar d'escriure. Potser el Dr. Mott tenia raó quan em digué l'altre dia que he d'escriure més i més articles com el dels txecs i el dels jueus, encara que només sigui perquè m'ajuden en la lluita a l'Índia. Digué que l'occident no ha estat mai tan preparat com ara per a escoltar el missatge de la no-violència.

Sevagram, 9-12-1938
Harijan, 17-12-1938

68. NO-VIOLÈNCIA I CRISI MUNDIAL

Convidats distingits

La Conferència Missionera Internacional que s'inaugurà fa poc a Tambaram, a prop de Madras, ha portat entre nosaltres molts de convidats distingits. Alguns d'ells acudiren a la cita amb Gandhiji al poble de Sevagram, on està descansant, per tenir un intercanvi d'opinions amb ell la vigília de la conferència. Entre ells hi havia el reverend William Paton, Secretari del Consell Missioner Internacional, el reverend Leslie B. Moss, Secretari de la Conferència de Societats Missioneres d'Amèrica del Nord i líder influent de l'Església i el Dr. E. Smith de la Societat Bíblica Britànica i Estrangera de Londres, el qual a més del seu treball de missioner és una autoritat en antropologia, i el Dr. John Mott, descrit pel reverend J. Z. Hodge com a "el Romà més noble de tots", la xerrada del qual amb Gandhiji ja ha estat ressenyada en aquestes columnes per M. D.

Llur preocupació

El que els preocupava era: "Com es pot salvar la humanitat de la imminent crisi internacional que amenaça de submergir-la en

una orgia d'odi i de violència? Potser mai la "civilització" ha estat exposada com avui a un repte tan clar de força bruta o avesada a tractar, així com digué el Dr. Mott, amb aquesta "humiliació d'impotència". No és que la humanitat no hagi conegut mai el fenomen del ressorgiment del barbarisme. El tornado de violència que arrasà la terra arran de Tamerlà o Àtila i els seus huns no era igual que el que avui amenaça el món. Però llavors les nacions occidentals encara no havien conegut "l'arma de l'esperit" que fou descoberta més tard per combatre l'amenaça. La tragèdia d'avui és que, tot i que aquestes nacions reberen el missatge de Jesús fa 2.000 anys mai no el realitzaren a escala universal i per això avui es troben impotents davant el destí imminent. Per tant, alguns dirigents d'entre ells senten la urgència de cercar una reinterpretació d'aquests ensenyaments a la llum dels problemes actuals i de com aplicar-los en aquests problemes amb eficàcia.

Per pur contrast el moviment indi de no-violència ha adquirit així una importància mundial. Els visitants de Gandhiji desitjaven conèixer i comprendre les fonts interiors de la seva no-violència i li formularen preguntes relatives a la natura i el significat de la seva fe, a la pregària, el dejuni i el silenci i a la no-violència tal com ell l'entén aplicada als problemes d'anarquia internacional i de "bandidatge entre nacions" I finalment li demanaren consell sobre com l'esforç missioner que ells representen podria coordinar-se amb el moviment indi no-violent per aconseguir l'objectiu comú.

Deixant a part la darrera pregunta, que fou resposta exhaustivament en la xerrada, ja abans ressenyada, amb el Dr. Mott, intentaré resumir aquí les respostes de Gandhiji a les diverses qüestions que discutí amb els visitants, i afegiré les seves remarques allà on calgui per aclarir la seva opinió, amb les seves expressions.

El nucli de la qüestió

Anant a l'autèntic problema de fons, un dels consultants demanà a Gandhiji si el mòbil de la seva vida "la cosa que us fa fer allò que feu" era religiós, social o polític.

"Purament religiós" contestà Gandhiji. "Això mateix em demanà fa poc el Sr. Montagu quan vaig acompanyar una comissió purament política. "Com així", exclamà, "un reformador social com vós es troba entre aquesta gent"? La meua resposta fou que allò no era més que una extensió de la meua activitat social. No podria dur una vida religiosa si no m'identificava amb tota la humanitat, i això no m'és possible si no participo en la política. Tota

la gamma de les activitats humanes d'avui constitueix un tot indivisible. No podeu dividir la vida social, econòmica, política i purament religiosa en compartiments aïllats. No conec cap religió separada de les activitats humanes. Procura una base moral a totes les altres activitats, que si no fos així la necessitarien i la vida quedaria reduïda a un embull de "renous i ràbies sense significat".

Després se li demanà: "A la vista de la influència que teniu sobre la gent, podem demanar-vos si el que us mou és l'amor a la causa o l'amor als altres?"

"L'amor als altres", fou la resposta decidida de Gandhiji. La causa sense la gent és una cosa morta. L'amor als altres féu sortir molt aviat en la meua vida el problema de la intocabilitat. La meua mare digué: "No has de tocar aquest noi, és un intocable". "Per què no?" em vaig demanar, i aquell dia començà la meua revolta".

No exclusió de la política

"Suposeu que com a cristians seguirem el vostre exemple. La nostra causa religiosa ens permet barrejar-nos en política?"

Gandhiji respongué: "Els qui vénen en aquest país procedents de diferents parts del món no poden dir "no tenim res a veure amb els polítics del país". No serien conseqüents amb llur fe si pactessin amb el govern a canvi de llur companyerisme amb la gent. Suposem que el govern perjudiqui la gent del país i es digui als missioners que no han de moure ni un dit per evitar-ho; certament, el mínim que poden fer és abandonar el país expressant llur disgust per la perpetració del mal. Si un missioner es lliura sense conveniències, es trobarà implicat potser en l'esfera econòmica, demà en la social, potser una altra vegada en el camp polític. Llavors no podeu dir: "Jo em limito a aquesta o aquella feina i cap d'altra". Quan vaig anar a Àfrica del Sud no sabia res sobre aquell país. Em dedicava només als meus clients. Però al cap de set anys de la meua arribada, vaig tractar amb una situació massa terrible per ésser explicada amb paraules".

La No-violència, la Llei suprema

Després demanaren a Gandhiji quina relació té la seva no-violència amb l'actitud pacifista "que nosaltres occidentals estem intentant adoptar sense gaire èxit". Semblava estrany de veure

com ministres de la religió demanaven a Gandhiji, un seglar, que els expliqués com i de quina manera la força moral podria incidir en el món materialista.

“Segons el meu parer”, contestà Gandhiji, “la no-violència no és de cap manera passivitat. La no-violència tal i com jo l’entenc, és la força més activa del món. Per tant, allà on hi ha materialisme o el que sigui, la no-violència no subministra un antídoto eficaç, no és la força activa a la qual em refereixo. O, per dir-ho al revés, si em plantegeu problemes que jo no puc resoldre, és que la meua no-violència encara és defectuosa. La no-violència és la llei suprema. Durant el meu mig segle d’experiència, encara no he travessat una situació en la qual em trobés indefens, que no tingués solució en termes de no-violència”.

Els jueus i la no-violència

“Mireu el problema dels jueus sobre el qual he escrit. Cap jueu no hauria de sentir-se indefens si prengué el camí de la no-violència. Un amic m’ha enviat una carta protestant per un article en el qual jo deia que els jueus havien estat violents. És veritat que els jueus no han estat violents activament amb ells mateixos. Però imploraren per als alemanys la maldició de tot el món, i volgueren que Amèrica i Anglaterra lluitessin contra Alemanya per defensar-los. Si pego el meu adversari, això naturalment és violència, però per ésser autènticament no-violent, l’he d’estimar i he de pregar per ell fins i tot quan em pega. Els jueus no han estat activament no-violents, si no malgrat les malifetes dels dictadors haurien dit “Sofrirem a llurs mans; no en sabem més. Però no sofrim de la manera que ells volen que sofrim” Només que un jueu hagués actuat així, hauria salvat el seu propi honor i hauria donat un exemple, que si s’hagués escampat hauria estat seguit per tots els jueus i hauria deixat un ric llegat a la humanitat.

La prova de la Xina

“Em demanareu què passa a la Xina. Els xinesos no tenen designis sobre els altres països. No tenen desig de territoris. Potser és veritat que la Xina no està preparada per a una agressió així; potser aquest pacifisme aparent no és més que indolència. En qualsevol cas, la no-violència de la Xina no és activa. Que hagin posat una brava defensa contra el Japó és prova suficient que la Xina no fou mai no-violenta deliberadament. Que estigui a la defensiva no

és respota en termes de no-violència. Per tant, a l’hora de demostrar la seva no-violència activa va fallar la prova. No critico la Xina, desitjo el seu èxit. D’acord amb les normes acceptades la seva conducta és del tot correcta. Però si examinem la seva actitud en termes de no-violència, he de dir que és impropï d’una nació de 400 milions d’habitants, que és tant culta com el Japó, aturar l’agressió japonesa recorrent als mateixos mètodes que el Japó. Si els xinesos tinguessin la no-violència que jo concebeixo, els japonesos no emprarien llurs darreres màquines de destrucció. Els xinesos dirien al Japó “Porteu totes les vostres màquines, us oferim la meitat de la nostra població. Però els dos-cents milions restants no s’agenollaran davant vostre”. Si la Xina fes això el Japó esdevindria el seu esclau”. I en suport del seu argument es referí als famosos versos de Shelly de “La màscara de l’anarquia”, “Vosaltres sou molts i ells pocs”:

Estigueu quietes i serens
com un bosc compacte i mut,
mans plegades i ulls tranquils
són les armes que heu de dur.

I si vénen els tirans
deixeu que us matin i us ultratgin
que us trepitgin i us destrossin
deixeu-los fer el que voldran.

Mans plegades i ulls tranquils
i de por just una mica,
contempleu-los mentre maten
fins que ja no tinguin ira.

Avergonyits tornaran
allà d’on varen venir;
la vostra sang parlarà
en llurs cares d’assassins.

Alceu-vos com uns lleons
que acaben de despertar.
Desfeu-vos de les cadenes
com si fossin la rosada
que us ha caigut al damunt.
Vosaltres sou molts i ells pocs.

Guerra mecanitzada i no-violència

“S’ha objectat”, digué Gandhiji, “que la no-violència està bé en el cas dels jueus perquè tenen contacte personal amb llurs perseguidors, però que a la Xina el Japó ataca amb armes de llarga distància i amb aeroplans. La persona que fa ploure la mort des de dalt no té mai cap perill, ni tan sols sap quants en mata ni quins. Com la no-violència pot combatre la guerra aèria, si no hi ha contactes personals? La resposta és que darrera la bomba mortífera hi ha una mà que l’amolla, i darrera aquesta mà hi ha l’ànima humana que la posa en moviment. I darrera la política de terrorisme hi ha la creença que si s’aplica el terrorisme amb prou força produirà el resultat esperat, és a dir, sotmetre l’adversari a la voluntat del tirà. Però suposant que una població decideixi no realitzar mai la voluntat del tirà, ni venjar-se amb els mateixos mètodes que ell, el tirà trobarà que no val la pena de continuar amb el seu terrorisme. Si al tirà se li dóna prou de menjar arribarà un moment que estarà més que fart. Si totes les rates del món es trobessin i decidissin que no tindrien mai més por del gat sinó que correrien cap a la seva boca, les rates viurien. Vaig veure un gat que jugava amb una rata. No la matà del tot sinó que la sostenia a la boca, la deixava anar i altra vegada s’hi tirava damunt així que feia un intent d’escapar-se. A la fi la rata morí completament espantada. Vaig aprendre la lliçó de la no-violència de la meva dona, quan jo intentava sotmetre-la a la meva voluntat. D’una banda la seva oposició resolta a la meva voluntat, i de l’altra la seva submissió a sofrir la meva estupidesa, em feren avergonyir de mi mateix i curar-me de la beneiteria que em feia creure que jo havia nascut per manar-la, i a la fi ella esdevingué el meu mestre de no-violència. El que vaig fer a Àfrica del Sud no fou més que una ampliació de la llei de Satyagraha que ella practicà sense voler en la seva pròpia persona”.

Què passa amb les dictadures?

Un dels visitants objectà: “Vós no coneixeu Hitler ni Mussolini. Són incapaços de qualsevol tipus de responsabilitat moral. No tenen consciència i no fan cap cas de l’opinió mundial. Si per exemple els txecs seguissin els vostres consells i els fessin front amb no-violència, no caurien a mans d’aquests dictadors? Ja que les dictadures són immorals per definició, seria vàlida en aquest cas la llei de la conversió moral?”

“El vostre argument”, contestà Gandhiji, “pressuposa que Mussolini i Hitler no tenen redempció possible. Però la fe en la no-violència es basa en la suposició que la natura humana és una en essència i que per tant respon infal·liblement a les demostracions d’amor. Cal recordar que fins ara sempre han trobat la reacció que esperaven a la violència que han emprat. No han tingut mai l’experiència de trobar-se amb una resistència no-violenta organitzada a gran escala. No només és molt probable sinó que és ben segur que reconeixerien la superioritat de la resistència no-violenta sobre qualsevol manifestació violenta que fossin capaços de realitzar. A més a més l’èxit de la tècnica no-violenta que he presentat als txecs no depèn de la bona voluntat dels dictadors, ja que un resistent no-violent depèn de l’ajuda infal·lible de Déu que li dóna suport en dificultats que d’altra manera foren infranquejables. La seva fe el fa invencible”.

El visitant replicà que assenyadament aquests dictadors s’estan d’emprar la força i en canvi es limiten a prendre possessió del que volen. En aquestes circumstàncies què poden fer els resistents no-violents?

“Suposeu”, contestà Gandhiji, “que vénen i ocupen mines, fàbriques i totes les fonts de recursos naturals del país que pertanyen als txecs, llavors poden ocórrer els següents resultats: (1) Els txecs podrien ésser anihilats per desobediència a les ordres. Això seria una victòria gloriosa per als txecs i l’inici de la caiguda d’Alemanya. (2) Podria ésser que els txecs es desmoralitzessin en presència de la força dominant. Això és un resultat freqüent en totes les lluites. Però si té lloc la desmoralització no és a causa de la no-violència sinó de la seva absència o de la seva inoportunitat. (3) La tercera cosa que podria succeir seria que Alemanya volgués usar les seves noves possessions per col·locar-hi el seu excés de població. Això tampoc no es podria evitar oferint resistència violenta ja que hem admès que està fora de lloc. La resistència no-violenta és el millor mètode en totes les circumstàncies imaginables”.

“Fet i fet no crec que Hitler i Mussolini siguin tan indiferents a l’opinió pública. El que passa és que ara aquests dictadors troben satisfacció a desafiar l’opinió pública perquè cap de les anomenades gran potències pot anar cap a ells amb les mans netes i estan rencorosos per les injustícies que les grans potències feren a la seva gent en el passat. Just l’altre dia un estimat amic anglès em reconeixia que l’Alemanya nazi era culpa d’Anglaterra i que fou el tractat de Versalles que féu possible Hitler”

Visitant: “Què puc fer jo com a cristià per contribuir a la pau

internacional? Com es pot acabar amb l'anarquia internacional i realitzar la no-violència per establir la pau? A part de les nacions que hem tractat, com poden les altres desarmar-se elles mateixes?"

Gandhiji: "Vosaltres, com a cristians, podeu contribuir efectivament a l'acció no-violenta encara que ho hàgiu de sacrificar tot. La pau no arribarà fins que les grans potències coratjosament es decideixin a desarmar-se. Em sembla que els esdeveniments recents imposaran aquesta creença a les grans potències. Tinc una fe cega, una fe que avui és més clara que mai, després de mig segle d'experiència de pràctica ininterrompuda de no-violència, que la humanitat només es pot salvar a través de la no-violència, que és l'ensenyament central de la Bíblia tal com jo l'he entesa".

Pyaretal

Sevagram, 12-12-1938
Harijan, 24-12-1938

69. UN VISITANT JAPONÈS

Rara vegada tenim visitants d'aquests estats totalitaris. El capità Strunk (que després fou mort en un duel) fou el darrer nazi que visità Sevagram fa dos anys. Encara no hem tingut cap feixista actiu ni cap representant del japó militarista. El Sr. Takaoka, membre del Parlament japonès, que ens visità l'altre dia, no semblava que vingués com a tal. Semblava que temés que mentre durés la guerra xino-japonesa, la visita d'un japonès probablement no seria ben rebuda, però "al cap i a la fi la guerra no havia de durar sempre i el nostre deure és cercar com es podria establir l'amistat entre el Japó, l'Índia i la Xina". No semblava partidari de cap manera de defensar la guerra d'agressió i senzillament es limitava a la qüestió de la unitat entre el Japó i la Índia. Com podria ésser possible?

En resposta Gandhiji digué: "Pot ésser possible si el Japó deixa de mirar l'Índia amb ulls cobejosos. Sens dubte no llançareu el vostre exèrcit cap a l'Índia, però feu servir la vostra habilitat sense parió, i la vostra traça, per amagar la veritat, i el vostre coneixement de la debilitat dels indis, per omplir l'Índia dels vostres articles que sovint són dolents. Heu copiat els mètodes d'explotació dels governants de l'Índia i potser encara els heu superat. Ara, des del punt de vista japonès, no podeu perdre els milions de rúpies que obteniu de l'Índia. I si no els podeu obtenir voluntàriament,

ho haureu de fer per la força de les armes. Però aquest no és el camí d'ajuntar l'Índia i el Japó. El que les pot unir és un lligam moral basat en l'amistat mútua.

"Però avui no hi ha les bases per a aquesta amistat. Per exemple, el vostre art. M'agrada. Vaig llegir fa uns quants anys una narració fascinant sobre la vida del Japó, d'Edwin Arnold. Aquella imatge m'ha quedat gravada. Jo vull aprendre totes les vostres coses bones però malauradament ningú no ve aquí a donar-nos les coses bones del Japó. Només penseu a omplir-nos dels vostres articles. Com puc emprar ni una iarda de roba japonesa, per més bona i artística que sigui? Per a nosaltres és com un verí perquè significa la misèria de la pobre gent de l'Índia. Heu deixat l'Occident ben enrera pel que fa a diplomàcia, habilitat, manufactures barates, armes de guerra, explotació. Com hi pot haver doncs amistat entre nosaltres si vosaltres no veieu cap mal en l'explotació?"

El Sr. Takaoka demanà si Gandhiji podia donar un missatge al nou partit del Japó que demana Àsia per als asiàtics.

"No estic d'acord amb la doctrina d'Àsia per als asiàtics si això vol dir una combinació antieuropea", digué Gandhiji. "Com podem tenir Àsia per als asiàtics si no és que volem que Àsia quedi com una granota dins un pou? Però Àsia no pot quedar com una granota dins un pou. Té un missatge per a tot el món, només cal que visqui d'acord amb aquest missatge. La petjada de la influència de Buda s'estén per tot Àsia, la qual inclou l'Índia, la Xina, el Japó, Birmània, Ceilan i els estats de Malaia. Vaig dir als birmans i als cingalesos que eren budistes de nom i en canvi l'Índia és budista de fets. Hauria de dir el mateix a la Xina i al Japó. Però perquè Àsia sigui no només per a ella sinó per a tot el món, ha de rellegir el missatge de Buda i lliurar-lo al món. Avui se'l nega a tot el món. A Birmània tots els monjos budistes són temuts pels musulmans. Però per què un veritable budista ha d'ésser temut per ningú?"

"Podeu veure que no tinc cap missatge per donar-vos a no ésser aquest, que sigueu lleials a la vostra antiga herència. El missatge és de fa 2.500 anys però encara no s'ha viscut autènticament. Però què són 2.500 anys? No són més que una busca en el cicle dels temps. La flor de la no-violència, que sembla que es vagi assecant, ha d'arribar a florir del tot".

M. D.

Sevagram, 12-12-1938
Harijan, 24-12-1938

70. LA NO-VIOLÈNCIA, ÉS INEFECTIVA?

Referent a la meua resposta a la crítica que els jueus havien estat no-violents durant 2.000 anys, diu The Statesman en una editorial:

“Tothom ha sentit parlar del pastor Niemoeller i dels sofriments de l'església luterana; aquí molts de pastors i cristians han suportat valentament violències i amenaces davant els tribunals de la nació; sense represàlies donaren noble testimoni de la veritat. I quin canvi hi ha hagut al cor d'Alemanya? Avui i des de fa cinc anys hi ha tancats a la presó i als camps de concentració membres de la Lliga d'Investigadors de la Bíblia que rebutjaren el militarisme nazi com a oposat a l'evangeli de pau de Crist. I quants d'alemanys en saben res, o si és així, fan alguna cosa per a ells?

“La no-violència, tant la del fort com la del feble, sembla ésser, excepte en condicions molt especials, un evangeli més bé personal que no social. La salvació de l'home l'ha d'aconseguir ell mateix, els polítics estan interessats en causes, credos i minories. El Sr. Gandhi suggereix que Herr Hitler s'inclinaria davant un coratge “infinitament superior al de les seves millors tropes”. Si fos així hauriem de suposar que Hitler hauria pagat tribut a un home com Herr Von Ossietzky. Per als nazis sembla que el coratge només sigui una virtut quan prové de llurs propis partidaris; si no és així, es converteix en “la provocació impúdica de la canalla judeo-marxista”. El Sr. Gandhi ha ofert la seva solució de cara a la incapacitat de les grans potències per tractar amb aquesta qüestió, incapacitat que tots lamentem i que voldriem veure solventada. La seva simpatia pot fer molt per al consol dels jueus, però probablement no podrà fer tant per treure'ls de la presó. Crist és l'exemple suprem de la no-violència i els ultratges acumulats sobre Ell i la seva mort torturada demostraren d'una vegada per sempre que en un sentit mundà i temporal aquesta es pot esvair sense esperança”.

No crec que els sofriments del pastor Niemoeller i dels altres hagin estat inútils. Han mantingut intacte llur autorespecte. Han demostrat que llur fe era la mateixa davant qualsevol sofriment. Que no hagin estat prou com per ablanir el cor de Herr Hitler, l'únic que demostra és que aquest està fet d'un material més dur que una pedra. Però fins i tot el metall més fort es fon si hi ha prou calor de no-violència. I la capacitat de la no-violència per generar calor no té límit.

Cada acció és el resultat d'una multitud de forces fins i tot de naturaleses contràries. L'energia no es perd. Així ho hem après als llibres de mecànica. Passa el mateix amb les accions humanes. La

diferència és que en un cas coneixem en general les forces que actuen i per tant podem predir matemàticament el resultat. En canvi les accions humanes són el resultat d'una sèrie de forces la majoria de les quals no coneixem. Però la nostra ignorància no ha d'ésser l'excusa per a no creure en el poder d'aquestes forces. Més bé ha d'ésser el motiu de la nostra gran fe. Com que la no-violència és la força més poderosa del món i també la més evasiva, demana la pràctica de fe més gran. Tal com creiem en Déu per la fe, també hem de creure en la no-violència per la fe.

Herr Hitler no és més que un home amb la mateixa mitjana de vida que els altres. Hauria tingut menys poder si no hagués tingut el suport de la seva nació. Encara espero que reaccioni al sofriment humà tot i que sigui causat per ell mateix. No puc creure que Alemanya com a nació no tingui cor o que en tingui menys que les altres nacions de la terra. Un dia o altre es rebel·laran contra llur propi heroi adorat a no ésser que aquest es despertí a temps. I quan ocorri una d'aquestes dues coses, reconeixem que els sofriments del pastor i dels seus companys hi tenen alguna cosa a veure.

Un conflicte armat por ésser desastrós per als exèrcits alemanys, no pot canviar el cor alemany així com ho féu la darrera derrota. Produí un Hitler disposat a venjar-se dels victoriosos. I quina venjança! Per això la meua resposta ha d'ésser la que donà Stephenson als seus col·laboradors que es desanimaren en omplir el clot profund que féu possible el primer ferrocarril. Demanà als seus treballadors de poca fe que tinguessin més fe i que seguissin omplint el clot. No era insondable i s'havia d'omplir. Igualment jo no em desanimo perquè el cor de Herr Hitler o d'Alemanya encara no s'hagi ablanit. Al contrari, demano més i més sofriment fins que l'ablaniment es faci visible a simple vista. I així com el pastor es cobrí de glòria, un jueu tot sol que es mantingui dempeus i refusi doblegar-se a les ordres de Hitler es cobrirà de glòria i obrirà el camí de l'alliberació dels seus companys jueus.

Creç que la no-violència no és només una virtut personal. També és una virtut social que s'ha de cultivar com les altres. Certament la societat està molt limitada a expressar la no-violència en els assumptes comuns. El que jo demano és que s'ampliï a més gran escala, nacional i internacional.

M'ha vingut de nou l'opinió expressada per The Statesman que l'exemple de Crist demostrà d'una vegada per totes que en un sentit mundà i temporal la no-violència es pot esvair sense esperança. Tot i que jo no sóc cristià en el sentit sectari, l'exemple del sofriment

ment de Jesús és un factor en la composició de la meua fe immortal en la no-violència que governa totes les meves accions mundanes i temporals. Sé que hi ha centenars de cristians que ho creuen així. Jesús visqué i morí inútilment si no ens ensenyà a governar la nostra vida per la llei eterna de l'amor.

Camí de Bardoli, 2-1-1939
Harijan, 7-1-1939

71. LA XINA I EL JAPÓ

Aquesta discussió no entusiasma Gandhiji. Anà directe a la pregunta que volia escoltar de primera mà, del Dr. Kagawa: "Què opina el poble japonès de la guerra?".

"Al Japó sóc quasi un heretge", digué el Dr. Kagawa. "Més que expressar les meves opinions, preferiria que vós em diguéssiu què faríeu en el meu lloc".

"Seria agosarat per part meua expressar les meves opinions".

"No, m'agradaria molt saber què faríeu".

"Exposaria les meves heretgies i seria mort. Posaria les cooperatives i tot el vostre treball en un plat de la balança i l'honor de la vostra nació a l'altre i si trobéssiu que l'honor s'estava venent us demanaria que declaréssiu les vostres opinions contra el Japó i així el faríeu viure a través de la vostra mort. Però per a això cal una convicció profunda. Jo no sé si seria capaç de fer tot això que us he dit si estigués al vostre lloc, però us he de dir què en penso ja que m'ho heu demanat".

"La convicció hi és, però els amics m'han demanat que desisteixi".

"Bé, no escolteu els amics quan l'Amic de dintre us diu "Fes-ho". Els amics, tot i que siguin bons, a vegades us poden enganyar. No ho poden entendre d'altra manera. Us demanaran que visqueu i que feu la vostra feina. A mi em digueren el mateix quan vaig prendre la decisió d'anar a la presó. Però no vaig escoltar els amics i el resultat fou que vaig trobar la llum de la llibertat dins de les quatre parets sòlides de la presó. Em trobava dins una cel·la fosca però sentia que des de dintre d'aquelles parets ho podia veure tot i en canvi des de fora res".

Semblava que el Dr. Kagawa volgués acabar amb aquesta conversa. En realitat no hi havia cap motiu. La convicció hi era però només podia fructificar al seu moment adequat. Per tant tornà a

desviar la conversa cap al seu tema de la cooperació: "Teniu a l'Índia algunes cooperatives de regadiu?".

"Crec que no", contestà Gandhiji. "Naturalment vosaltres teniu totes aquestes coses. Heu fet coses meravelloses i nosaltres tenim molt a aprendre de vosaltres. Però com podem comprendre aquesta absorció viva de la Xina que s'està drogant amb verins i amb altres coses terribles que vaig llegir en un llibre titulat "Què significa la guerra?" que m'ha enviat Pandit Jawaharlal. Com heu pogut cometre totes aquestes atrocitats? I encara el vostre gran poeta l'anomena guerra d'humanitat i una benedicció per a la Xina!"

M.D.

Harijan, 21-1-1939

72. UN MÓN EN AGONIA

El problema xinès

El darrer dia de l'any passat i el dia de cap d'any arribà a Sevagram una assemblea única de representants de diverses nacions que havien assistit a la Conferència de Tambaram. "Aquest món en miniatura", tal com el describí Gandhiji, reuní delegats dels tres continents. Hi havia el reverend S.S. Tema de la missió D.R. de Johannesburg, el reverend Thompson D. Sankange de la missió de Kwende, Rhodèsia del sud, i la Sra. Mina Soga, la primera dona negra que visita l'Índia en qualitat de representant. També hi havia un delegat japonès, M.S. Murao de Tokyo. De la Xina hi havia el reverend Timothy Ting fang Lew, membre del Legislative Yuan del govern nacional de la Xina, Y.T. Wu, editor en cap de l'Associació de Premsa de la Nacional Y.M.C.A. de Shangahai i abans president de la Societat de Reconciliació de la Xina. I, per acabar, hi havia P.C. Hsu, filòsof i autor de diverses obres sobre Confucí, reconstrucció rural, etc. Fou professor de la Universitat de Shangai i actualment està ajudant a establir una xarxa d'ashrams a la Xina en els quals els escolars tenen l'ideal de "Treball inseparable de la tranquil·litat" i realitzen ells mateixos totes les feines extremes anomenades domèstiques com rentar, escombrar, etc.

La majoria d'ells, com a cristians devots, tenen una forta tendència cap al pacifisme, i els representants de les races xinesa i

negra que han sentit la bota de ferro de l'opressió del militarisme japonès i del militarisme de les races blanques respectivament, es mostraren profundament interessats en el mètode de la no-violència com a arma per fer front a l'agressió militarista. El delegat xinès acabava de sortir de l'escenari de la guerra i havia viscut els horrors de la guerra moderna amb tota la seva cruessa. Es trobaven entre l'espasa i la paret.

Entre llur horror a una guerra patriòtica i llur just ressentiment contra la injustificable invasió de llurs llibertats, abocaren llur angoixa espiritual davant Gandhiji i aquest els respongué, com a apòstol de la no-violència, per demostrar-los el camí per fer efectiva la no-violència.

El dilema del reverend Lew

El reverend Lew que el primer dia veié Gandhiji en privat, en transmetre el seu agraïment per la Missió Mèdica Índia per ajudar a la Xina, remarcà:

“Ho apreciem com a expressió de la simpatia i bona voluntat de l'Índia cap a la Xina. La lluita de la Xina no és només per a ella sinó per a tot Àsia. També és per el Japó. Els japonesos pensen que són invencibles perquè ens derrotaren al 1885, però nosaltres sabem que fins ara la població està pagant molt cara aquesta guerra d'agressió, en forma d'elevats impostos, etc.

Destrucció cultural?

“No ens espanta la destrucció material, tot i que és lamentable, sinó la destrucció cultural. La primera bomba a Shangai tocà en una llibreria. S'ha destruït col·legis. S'ha assassinat professors. S'ha desorganitzat la nova educació i se l'ha forçada a emigrar cap a l'interior.

“Encara és pitjor la injúria moral que ens han infligit” prosseguí. I féu una descripció esgarrifosa de com s'està fent un intent sistemàtic per imposar el mal de la droga a la Xina, on durant els darrers vint anys han estat intentant lluitar violentament. “Quan ocuparen Pequín hi obriren 50 nous burdells i els ompliren de coreanes. L'exèrcit d'ocupació raptà dones a tot arreu, només a Pequín entre 8.000 y 20.000 segons fonts diverses. A Shanghai pujaren a 250 mil dòlars en un mes els impostos de cases de joc i establiments de drogues que s'havien obert sota l'autoritat japonesa. S'està minant la moral de tota la nació. No hi ha res a fer

quan s'està esclavitzat per l'hàbit de la droga a escala nacional. Suposant que guanyem la guerra d'aquí 10 o 15 anys, podrem refer els danys materials, però com refarem la nostra generació jove?

“Necessitem el vostre missatge. Hem traduït al xinès la vostra autobiografia. Us mirem com a guia espiritual.”

La cultura és a prova de bomba

Gandhiji respongué: “Una vegada un amic xinès de Sahntiniketan em demanà que donés un missatge al poble xinès. Vaig excusar-me i li vaig explicar el perquè. Si només deia que simpatitzava amb els xinesos en llur batalla, no tenia molt de valor com a missatge meu. M'hauria agradat ésser capaç de dir categòricament als xinesos que llur salvació només és possible per mitjà de la tècnica no-violenta. Però una persona com jo que és fora de la lluita no pot dir a un poble que està combatent entre la vida i la mort: “no així, sinó aixà”. No estarien preparats per adoptar el nou mètode i estarien pendants del vell. La meua intervenció no faria més que descoratjar-los i confondre llurs ments.

“Però així com no tinc cap “missatge” per enviar al poble de la Xina que està lluitant, no tinc cap inconvenient a exposar-vos la meua opinió. Us anava a demanar què voleu dir amb això d'estar-vos arruinant culturalment. No crec que la cultura xinesa resideixi entre els maons i el formigó o en grans llibres que les arnes es poden menjar. La cultura d'una nació és als cors i a les ànimes de la gent. La cultura xinesa només és xinesa en la mesura que hagi esdevingut part de la vida xinesa. Per tant, que digueu que la vostra cultura i la vostra moral es troben en perill de destrucció fa pensar que la reforma al vostre país fou només superficial. El joc no desaparegué del cor de la gent. Estava oprimint, no pel to donat per la societat, sinó pel càstig de la llei. El cor continuava jugant. El Japó és culpable i se li ha de retreure el que ha fet o el que està fent. Però ara el Japó és com el llop que ataca l'ovella. Culpar el llop no ajudaria gaire l'ovella. Aquesta ha d'aprendre a no caure a les urpes del llop.

“Només que uns quants de vosaltres adoptéssiu la no-violència, us alçaríeu com a monuments vivents de la cultura i de la moral xineses. Llavors, encara que la Xina fos anihilada en el camp de batalla, a la fi s'acabaria bé, perquè al mateix temps estaria rebent un missatge que conté una promesa d'esperança i d'alliberament. El Japó no pot fer empassar drogues a colls que no ho volen apun-

tant amb la baioneta. L'únic que pot fer és posar temptacions. No podeu ensenyar la gent a fer front a aquestes temptacions tornant violència a la violència dels japonesos. Tant si la força pot triomfar com si no, el que no pot fer és protegir la moral xinesa ni salvar la cultura xinesa.

“Si creieu que tot això és veritat, vós sereu un missatge vivent per a la Xina. Direu als xinesos “És igual la destrucció material que ens ocasioni el Japó, no pot influir la destrucció cultural de Xina. Els nostres han d'estar prou educats i previnguts per resistir totes les temptacions que el Japó es pugui inventar. Els monuments i les ciutats poden ésser arrasats. No són més que una manifestació passatgera que algun dia el temps reclamarà com a seu. Si són destruïts pels japonesos, no serà més que una mossegada treta de la boca dels temps. Els japonesos no poden corrompre l'ànima. Si l'ànima de la Xina és injuriada, no serà per part del Japó”.

Boicot al Japó

L'amic xinès opinava que només el col·lapse econòmic del Japó podria salvar la Xina. Volien saber quines probabilitats hi havia que l'Índia boicotegés els articles japonesos.

“Tant de bo”, contestà Gandhiji, “que poguéssis dir que hi ha una gran esperança. Les nostres simpaties són amb vosaltres però no estem commoguts profundament, sinó hauríem boicotejat tots els productes japonesos i especialment els teixits. El Japó no només us està conquerint a vosaltres sinó que està intentant conquerir-nos a nosaltres amb els seus articles manufacturats, barats i dolents. Que enviéssim una missió mèdica va estar bé com un gest d'amistat i de bona voluntat, que n'hi ha molta. Però no em produeix gaire satisfacció perquè sé que podríem fer molt més. També som una nació gran com vosaltres. Si diguéssim als japonesos: “No importarem ni una sola iarda de la vostra indiana ni us exportarem gens de cotó”, el Japó s'ho pensaria dues vegades abans de continuar amb la seva agressió”.

Técnica no-violenta

Aquesta xerrada fou seguida d'una discussió posterior amb tot el grup. Els delegats xinesos plantejaren preguntes perspicaces. Hi havia un desig d'estudiar detalladament la no-violència per dintre i per fora. Un d'ells demanà: “No caldria que els individus practiquessin primer la no-violència en llur vida privada, en llurs rela-

cions amb els altres individus?” I per posar un exemple describí com fins i tot després d'estar convençut que la no-violència era la llei de la vida, durant anys refusà de predicar als altres al seu ús en problemes exteriors. “Vaig dir que primer havia d'intentar de viure-la jo mateix i perfeccionar-me en la seva pràctica. Vaig començar per proposar-me de no replicar ni refutar cap crítica dirigida contra meu. Set anys després vaig fer una ressenya de la meua experiència als meus alumnes. No puc dir que a la pràctica el mètode hagi funcionat. Per tant em dic a mi mateix: “Paciència, he d'intentar-ho una altra vegada”.

“Seria fals pensar d'altra manera” contestà Gandhiji. “És un error molt gran no practicar la no-violència en les relacions personals i esperar usar-la en assumptes més grans. La no-violència, igual com la caritat, ha de començar a casa. Però si bé cal que els individus s'entrenin en la no-violència encara és més importat que s'hi entrenin les nacions. No es pot ésser no-violent en el propi cercle i violent a fora. O encara més, no s'és de veritat no-violent ni en el propi cercle; sovint la no-violència és només aparent. La vostra no-violència es posa a prova només quan us trobeu amb alguna resistència, com per exemple quan apareix un lladre o un assassí. Podeu intentar de fer front al lladre amb les seves pròpies armes o bé desarmar-lo amb amor. Vivint entre gent honesta, la vostra conducta no es pot descriure com a no violenta. La tolerància mútua no és no-violència. Així que teniu la convicció que la no-violència és la llei de la vida, l'heu de practicar cap a aquells qui actuen violentament amb vosaltres; i la llei s'ha d'aplicar tant a les nacions com als individus. No hi ha dubte que l'entrenament és necessari. Els inicis sempre són petits, però si hi ha convicció, la resta s'esdevindrà”.

Una altra pregunta fou. “En la pràctica de la no-violència no hi ha perill de desenvolupar una “obsessió de martiri” o un orgull mesquí?”

Gandhiji: “Si hom té aquest orgull i egoisme, no hi ha no-violència. Aquesta és impossible sense humilitat. La meua pròpia experiència és que sempre que he actuat de manera no-violenta, hi he estat conduït i mantingut per la veu superior d'un poder invisible. Amb la meua voluntat hauria fracassat miserablement. La primera vegada que vaig anar a la presó, em vaig acovardir per la perspectiva. Havia sentit coses terribles sobre la vida a la presó, però tenia fe en l'ajuda de Déu. La nostra experiència fou que els qui arribaven a la presó amb esperit de pregària en sortien victoriosos i els qui hi arribaven amb llurs pròpies forces fracassaven.

L'autocompassió no té cap sentit quan és Déu qui et dona la força. Et plans de tu mateix quan fas una cosa per la qual esperes agraïment dels altres. Però aquí no és qüestió d'agraïment”.

Lluitar o no lluitar

Un altre amic plantejà així el seu dilema: “Sóc un ferm creient en la no-violència. Fa vuit anys vaig llegir els vostres Experiments amb la Veritat i immediatament em vaig convertir al tipus de vida que allà proposàveu. Poc després vaig traduir el llibre al xinès i llavors va venir la invasió japonesa. La meua fe en la no-violència s'afrontà a una dura prova i jo em vaig trobar atrapat en un dilema. D'una banda sentia que no podia predicar la no-violència al meu poble, que tot i que no havia estat mai militarista, ara creia que la resistència amb força era l'única sortida. Era la millor possibilitat que coneixien, i jo estic d'acord amb vós quan dieu: “Més m'estimaria emprar mil vegades la força que no que el meu poble perdés la seva fortalesa”. Però d'altra banda quan intento prendre una actitud compassiva i intento de fer alguna cosa útil en una tal situació, em trobo que estic donant suport material i moral directament i indirectament a una cosa que va en contra dels meus ideals. Sembla que no hi ha cap camí fora d'aquest dilema ja que jo no puc viure en el buit i qualsevol cosa que faci pertanyi a un d'aquests camins. Mentre que puc creure totalment en la no-violència en les relacions personals tot i que a vegades n'estigui molt lluny, no em sento igual quan em trobo de cara a una situació nacional en la qual la gran majoria de la gent no ha sentit mai parlar del camí de la no-violència”.

L'equivalent no-violent

“La vostra és una situació difícil”, respongué Gandhiji: “M'he trobat més d'una vegada amb dificultats com aquesta. Vaig prendre part al costat d'Anglaterra a la guerra dels boers amb la formació d'un cos sanitari. Vaig fer el mateix durant la que s'ha anomenat revolta zulu. La tercera vegada fou durant la guerra mundial. Llavors creia en la no-violència i la meua causa era totalment no-violenta. Aquesta conducta aparentment inconsistent m'enfortí. El meu exemple no pot servir de precedent perquè el segueixen els altres. Mirant enrera, sobre la meua conducta en aquelles tres ocasions, no tinc remordiments perquè la força de la meua no-violència no va disminuir a causa d'aquelles experièn-

cies. En realitat el treball que vaig haver de fer era purament humanitari, sobretot a la revolta zulu. Jo i els meus companys teníem el privilegi de cuidar els zulus ferits. Si no hagués estat pels nostres serveis alguns d'ells haurien mort. No cito aquesta experiència per justificar la meua participació, per més indirecta que fos. La cito per palesar que vaig sortir-ne amb una no-violència més gran i amb un amor més ric a la noble raça zulu. Vaig tenir una visió més clara de què significa una guerra feta pels blancs contra les races de color.

“La lliçó que heu d'aprendre de tot això és que, en la vostra situació de minoria desesperançada, no podeu demanar al vostre poble que abandoni les armes a no ésser que llurs cors hagin canviat i que deixant les armes se sentin més coratjosos i valents. Però així com no podeu intentar apartar la gent de la guerra, sí que podeu en la vostra pròpia persona viure la no-violència del tot i refusar qualsevol participació en la guerra. Creareu amor als japonesos dins vostres cors. Comprovareu si realment els podeu estimar, si no teniu cap rancúnia cap a ells pel mal que estan fent. No n'hi ha prou amb estimar-los per llurs virtuts. Se'ls ha d'estimar també malgrat llurs delictes. Si teniu aquest amor als japonesos dins vostres cors, desmostrareu amb la vostra conducta aquesta forma superior de coratge que és la marca de l'autèntica no-violència i que els vostres companys xinesos ben segur que notaran i reconeixeran com a tal. No desitjareu que l'exèrcit japonès triomfi perquè “estimeu” els japonesos. De la mateixa manera no heu de desitjar el triomf de l'exèrcit xinès. Quan ambdues parts estan emprant armes de no violència, és molt difícil de jutjar quina banda “mereix” el triomf. Per tant només heu de demanar que guanyi la justícia. Mantenint-vos lluny de la violència, no evitareu el perill. Heu de servir igualment els amics i els enemics sense preocupar-vos de la vostra vida. Us hi abocareu si hi ha una epidèmia o un foc per combatre i sobresortireu pel vostre coratge incomparable i pel vostre heroisme no-violent. Però no demanareu els càstigs de l'infern per als japonesos. Si per ventura alguns soldats o aviadors caiguessin a mans dels xinesos i estiguessin en perill d'ésser executats per una munió de xinesos furiosos o maltractats d'altra manera, hauríeu de pregar per ells a la vostra gent i, si fos necessari, fins i tot protegir-los amb la vostra pròpia vida. Ja coneixeu la història d'Emily Habhouse. Tot i que era una dona anglesa, anà amb valentia als camps de concentració boers. Exhortà els boers a no descoratjar-se i es diu que si no hagués enfortit els cors de les dones boers així com ho féu, la guerra hauria

pres un altre caire. Estava plena de ràbia contra la seva pròpia gent per a la qual no tenia una sola paraula amable. No hauríeu d'imitar la seva ira desmesurada que corrompia una mica la seva no-violència, però copieu el seu amor a "l'enemic" que li feia denunciar els errors dels seus propis compatriotes. El vostre exemple influirà sobre els xinesos i potser també avergonyirà alguns japonesos que es poden convertir en portadors del vostre missatge.

"Potser direu que és un procés molt lent. Sí, possiblement, essent que les circumstàncies per iniciar-lo són adverses. Però prendrà impuls i velocitat incalculables així que comenceu. Sóc un optimista incorregible. El meu optimisme es basa en la meua creença en les infinites possibilitats de l'individu per desenrotllar la no-violència. Com més la desenvolueu en la vostra pròpia persona, més s'escamparà fins que sobrepassarà els vostres voltants i de mica en mica inundarà el món".

"Jo, creient en la no-violència, sovint trobo que em moc per motius diversos. Així, un general de guerra també té motius diversos. No és possible de lluitar amb amor a l'enemic al cor? No ferim també amb amor?"

Gandhiji: "Sovint tenim motivacions diverses. Però això no seria no-violència. En la violència pot haver-hi graus, però en la no-violència no. L'esforç constant del devot no-violent és purificar-se de l'odi a l'anomenat enemic. Matar amb amor tal com suggeriu és una cosa que no existeix".

La no-violència pot ésser organitzada?

El sr. P.C. Hsu fou el darrer a exposar el seu problema a Gandhiji. Des del 1930 havia estat escrivint demanant per veure Gandhiji. S'havia graduat el mateix any en què el Japó presentà les seves vinti-i-una demandes a la Xina. En aquell temps era un nacionalista aferrissat. Després de tres anys de contacte amb el Moviment de l'Esperit de Reconciliació entre els estudiants, canvià els seus punts de vista i començà a fer una distinció entre la gent japonesa i l'aparell militar japonès. Es tornà partidari d'una unió internacional d'elements lliberals. "Puc dir honestament", digué a Gandhiji, "que no tinc cap sentiment d'odi envers el poble japonès, però crec que el seu sistema militar és un mal. Abans pensava que per acabar amb ell només calia l'educació en la veritat. Vaig esperar que fos com fos es formaria a Tambaram una

unió internacional entre els dos països en base a una bona voluntat i pau mútues. Però em vaig desil·lusionar. Vaig veure que d'immediat es podien aconseguir molt poques coses". També havia intentat d'establir grups pacífics com a mitjà de fomentar el pacifisme, però enfront d'una crisi esdevenien impotents i podien oferir una resistència efectiva molt minsa. "La nostra dificultat és aquesta", digué per acabar, "que som creients sincers en la no-violència però que no trobem la manera de fer-la colectiva".

"Això té alguna dificultat?" exclamà Gandhiji. "Una persona que s'adona d'un determinat mal de la seva època i troba que aquest l'aclapara, aprofundeix al seu cor cercant inspiració, i quan la troba la presenta als altres. Les reunions i organitzacions estan bé. Ajuden una mica però molt poquet. Són com una bastida que aixeca un arquitecte, un recurs temporer i provisional. El que realment importa és una fe invencible que no es pot apagar.

"La fe es pot desenvolupar. Però la manera com es desenrotlla i com actua és diferent que en el cas de la violència. No podeu desenvolupar violència amb la pregària. En canvi la fe només es pot desenvolupar amb la pregària.

"La no-violència només reïx quan tenim una fe viva en Déu. Buda, Jesús, Mahoma, tots ells foren soldats de la pau a la seva manera. Hem d'enriquir el llegat que ens han deixat aquests mestres universals. Déu té la seva meravellosa manera de realitzar els seus plans i d'escollir els seus instruments. El Profeta i Abu Bakr atrapats en una caverna foren salvats de llurs perseguidors per una aranya que havia teixit la seva tela a la boca de la caverna. Hauríeu de saber que tots els mestres universals començaren a zero!!"

L'interlocutor de Gandhiji semblava satisfet, però tenia un altre dubte. "Tenim individus aïllats que tenen l'esperit de Jesús", digué a Gandhiji, "però com que no estan units i organitzats són només com un crit en el desert. La pregunta que em ve a la ment és: L'amor pot ésser organitzat? I si és així, com?"

Gandhiji: "Organització en el sentit ortodox potser no és possible. Però no hi ha cap obstacle per a l'acció no-violenta unida. Estic intentant demostrar que això és possible amb una sèrie d'experiments. Té la seva pròpia tècnica.

Si la Xina guanya

"Si la Xina guanya la guerra", demanà finalment l'amic, "estaria millor o pitjor amb la seva victòria?"

“Si la Xina guanya” contestà Gandhiji, “i copia els mètodes japonesos, haurà vençut el Japó totalment en el seu propi joc. Però la victòria de la Xina no significaria una nova esperança per al món, ja que la Xina seria llavors una còpia del Japó. Però tant si la Xina guanya com perd, la vostra línia d’acció és clara. Si la Xina perd en el camp de batalla la vostra no-violència quedarà imperterrita i haurà acomplert la seva tasca. Si la Xina guanya, anireu a la presó per haver intentat d’evitar que copiés els mètodes japonesos.”

Pyarelal

Bardoli, 15-1-1939
Harijan, 28-1-1939

73. UN MÓN EN AGONIA

Un programa per a Àfrica

El futur programa d’acció per a l’emancipació de la raça negra a la Unió Sudafricana fou el tema d’una discussió que mantingueren a Wardhà el reverend S.S. Tema de la Missió D.R. de Johannesburg i Gandhiji. El reverend Tema és negre i membre del Congrés Africà. Realitza una tasca social entre els seus. A Àfrica del Sud hi ha deu milions de negres amb dos milions de blancs i 75.000 indis. Així com altres races de color oprimides del món, la població negra d’Àfrica del Sud està desenvolupant una consciència de raça que ha estat intensificada per la violació que Itàlia ha fet d’Abissínia. L’impacte de la civilització blanca ha fet poc bé als negres. Els missioners cristians hi anaren amb la Bíblia. Però mentre que el Sermó de la Muntanya quedà com a lletra morta pel que fa a la conducta dels blancs cap a ells, l’hàbit de la beguda i les malalties que se’n seguiren s’extingueren entre els nadius com un foc per la sabana i causaren estralls. També s’han adonat després d’una amarga experiència de la total futilitat de la resistència armada. L’augment de la consciència entre ells els ha conduït només a aprofundir en llur desesperança. “Sembla que estiguem lluitant contra un paret de pedra. Estem oprimits per un poder cruel i inexorable. No hi ha res que ens pugui ajudar. Sembla que estiguem condemnats.” Aquest era el plany que una vegada féu a Gandhiji un amic negre que el trobà a Sabarmati fa deu anys. Des de llavors

l’èxit del programa no-violent del Congrés ha dut a alguns dels seus líders un nou besllum d’esperança, i el reverend Tema desitjava de conèixer el secret d’aquest èxit. “Com pot fer el meu poble que el seu Congrés tingui tant d’èxit com el Congrés Nacional Indi?” demanà a Gandhiji.

“El Congrés”, respongué Gandhiji “tingué èxit per la senzillera raó que fou iniciat per la gent més abnegada i més culta que es podia trobar en aquells moments. S’erigiren en representants del poble i posaren llur imaginació a la causa del servei i de l’auto-sacrifici. Eren del poble i per al poble”. Després de descriure amb bastant de detall els serveis i l’evolució del Congrés com a organització democràtica, Gandhiji prosseguí: “No teniu, que jo sàpiga, una colla d’africans que volguessin treballar i viure pobrament. Entre els cultes no hi cap abnegació. A més a més, mentre que la majoria dels vostres líders són cristians, la gran massa de bantus i zulus no ho són. Heu adoptat els vestits i costums europeus i per tant heu esdevingut forasters entre la vostra pròpia gent. Políticament això és un desavantatge ja que us fa més difícil assolir el cor de les masses. No us heu d’espantar d’èsser “bantuïtzats”, ni sentir-vos avergonyits de dur una atzagaia ni d’anar coberts només amb un tapall. Un zulu o un bantu és un home ben plantat que no necessita avergonyir-se de mostrar el seu cos. No li cal vestir-se com vosaltres. Hauríeu d’esdevenir africans un cop més”.

Un front unit no-blanc?

D’un temps ençà s’ha parlat de formar a Àfrica del Sud un front unit no-blanc indo-africà. “Què en penseu?” demanà el reverend Tema. “Seria un error”, respongué Gandhiji. “No posaríeu en comú la força sinó la debilitat. Us ajudareu més els uns als altres si camineu cadascú amb les seves pròpies cames. Els dos casos són diferents. Els indis són una minoria microscòpica. Mai no poden ésser una “amença” per a la població blanca. Vosaltres en canvi sou els fills de la terra que esteu essent desposseïts de la vostra herència. Cal que us hi oposeu. La vostra decisió és més important i no s’ha de barrejar amb la dels indis. Això no exclou que s’estableixin relacions amistoses entre les dues races. Els indis poden cooperar amb vosaltres de moltes maneres. Us poden ajudar actuant sempre a favor vostre. No s’han d’oposar mai a les vostres aspiracions legítimes ni menysprear-vos com a “salvatges” mentre ells s’enalteixen com a poble “culte” per assegu-

rar llurs concessions a costa vostra.”

Reverend Tema: “Quin tipus de relacions fomentariéu entre aquestes dues races?”

Gandhiji: “Les més estretes possibles. Però mentre que he abolit qualsevol discriminació entre un africà i un indi això no significa que no reconegui les diferències entre ells. Les diverses races de la humanitat són com les diverses branques d’un arbre. Quan reconeixem el tronc comú del qual sorgeixen totes, ens adonem de la unitat bàsica de la família humana i no tenen sentit els odís ni la competició malsana.”

Reverend Tema: “Com a mitjà per a la nostra alliberació, què hauríem d’adoptar, la violència o la no-violència?”

Gandhiji: “Sense dubte la no-violència en qualsevol circumstància. Però hi heu de tenir una fe viva. Fins i tot quan us envolta una foscor impenetrable, no heu d’abandonar l’esperança. Una persona que creu en la no-violència creu en un Déu vivent. No pot acceptar la derrota. Per això el meu consell és sempre la no-violència, però la del valent i no la del covard”.

“El vostre exemple”, continuà el reverend Tema, “ens ha influenciat tant que estem pensant si no seria possible que un o dos dels nostres joves que veiem com a futurs líders vinguessin a ésser entrenats per vós”.

“És una idea molt bona i assenyada”, respongué Gandhiji.

Reverend Tema: “Creieu que el Cristianisme pot salvar l’Àfrica?”

Gandhiji: “El Cristianisme tal com avui es coneix i es practica no pot dur la salvació al vostre poble. Crec que els qui avui es diuen cristians no coneixen èt vertader missatge de Jesús. Vaig presenciar alguns dels horrors comesos sobre els zulus durant la rebel·lió zulu. Tota la raça va haver de sofrir perquè un sol home, el seu cap Bambatta, havia refusat de pagar els seus impostos. Jo m’encarregava d’un cos sanitari. No oblidaré mai les esquenes fuetejades dels zulus que havien rebut assots i que ens els duïen perquè els cuidéssim ja que no hi havia cap infermer blanc que els poguéssim cuidar. Aquests que cometien totes aquestes crueltats s’anomenaven cristians. Eren “educats”, més ben vestits que els zulus però no els eren superiors moralment.”

El Reverend Tema tenia una pregunta més a fer. “Quan sorgeix un líder d’entre nosaltres, cau al cap d’un temps. O bé es torna ambició de diners o bé es lliura a l’hàbit de beure o a qualsevol altre vici i el perdem. Com hi podem posar remei?”

“Aquest problema no és exclusivament vostre”, respongué

Gandhiji. “Els vostres líders han estat inefectius perquè no han sorgit del poble. Si pertanyeu al poble, viviu com ell i penseu com ell, aquest us farà costat. Si jo fos de vosaltres, no demanaria ni a un sol africà que canviés els seus vestits ni que es fes estrany ja que això no fa créixer ni una polzada la seva alçada moral”.

El somni de Gandhiji

El reverend Tema volia saber si Gandhiji tenia algun missatge per a la comunitat índia d’Àfrica del Sud que ell pogués transmetre. Però en aquell moment Gandhiji no en tenia cap. Uns quants dies més tard es presentà una altra oportunitat quan l’anà a visitar a Bardoli un grup de nois indis nascuts a Àfrica del Sud. Havien vingut a prosseguir llurs estudis de medicina a l’Índia i li demanaven ajuda per a ésser admesos en algun o alguns col·legis mèdics del país. Gandhiji havia conegut els pares i tutors d’alguns d’ells a Àfrica del Sud com a clients. Aquests joves també discutiren amb ell la qüestió de la formació d’un front unit no-blanc a Àfrica del Sud.

“Què hauríem de fer nosaltres, nascuts a Àfrica del Sud per preservar la nostra cultura índia al nostre país d’adopció?” demanaren després a Gandhiji. “Quines altres llengües ens aconselleu d’aprendre a més de l’anglès?”

Gandhiji els va retreure que donessin preferència a l’anglès. Els aconsellà més bé que aprenguessin hindustànic, el qual conté totes les arrels del sànscrit així com paraules d’origen persa o àrab que usa l’home del carrer. Els hindús no gosaren menysprear l’estudi del sànscrit, ni la llengua àrab o musulmana, no només perquè el seu coneixement era necessari per donar-los accés a llurs escriptures en versió original sinó també perquè aquestes dues llengües contenen l’obra poètica més gran que mai ha produït el món. “Però per damunt de tot,” concluí, “hauríeu de mantenir gelosament la senzillesa especial i l’espiritualitat que distingeix la cultura índia”.

Llur següent pregunta fou si havien de continuar la lluita per llurs drets a Àfrica del Sud a través de Satyagraha o per mitjà de l’agitació constitucional.

“Si la comunitat índia d’Àfrica del Sud estigués preparada, els diria que Satyagraha i així reeixirien. Espero que algun dia, d’entre els joves indis nascuts a Àfrica del Sud sorgirà una persona que s’alçarà pels drets dels seus compatriotes que viuen allà i farà de la reivindicació de llurs drets la seva missió en la vida. Serà

tan pur, tan culte, tan sincer i tan digne que desarmarà tota l'oposició. Llavors els blancs diran: "si tots els indis fossin com ell, no tindriem cap dubte de donar-los una condició igual a la nostra". Però ell els respondria "No n'hi ha prou amb què hi hagi un representant de la cultura índia al qual estigueu disposats a reconèixer com a igual. Tal com jo, n'hi podria haver molts d'altres, si en comptes d'insultar-los i de posar-los sota tota casta de prohibicions, els donéssiu una possibilitat d'èxit en qüestió educativa així com altres facilitats que avui els són negades". Una persona així, quan aparegui no necessitarà que jo el dirigeixi. Es farà valer per ella mateixa".

Pyaralal

Bardoli, 6-2-1939
Harijan, 18-2-1939

74. MOVIMENT DE NO-VIOLÈNCIA

"He llegit amb molt d'interès els darrers números de Harijan i les vostres observacions sobre la crisi europea i la província de N.W.F. Però hi ha un aspecte del problema de la no-violència que m'agradaria haver comentat amb vos a Sevagram, si hi hagués hagut temps, al qual feu referència poques vegades o mai. Dieu que la no-cooperació no-violenta, tal com vos l'heu desenrotllada, és la resposta a la violència que ara amenaça tot el món amb la ruïna. No hi ha cap dubte de l'efecte immens que aquest esperit i aquesta acció podrien produir. Però l'esperit no-violent d'amor desinteressat cap a tots, tant amics com enemics, no s'hauria d'expressar, si és que triomfa, en una forma de govern democràtic i constitucional? La societat no pot existir sense una llei i un govern. La pau internacional no pot existir a no ésser que les nacions acceptin un sistema de govern constitucional que els doni una unitat i una llei i acabi amb l'anarquia entre elles. Sens dubte algun dia la llei de Déu estarà tan "gravada als cors i a les ments" dels homes que cadascun d'ells en serà individualment l'expressió i no caldran les lleis ni els governs humans. Però això és el final. El començament del progrés cap en aquest objectiu diví primerament ha de prendre la forma de bona voluntat entre totes les races, religions i nacions que s'uneixin sota una sola constitució, a través de la qual s'estableixi la unitat i la relació de les unes amb les altres, es promulguin després d'una discussió pública i amb alguna forma de decisió majoritària les lleis sota les quals han de viure i es facin complir allà on no s'obeixin voluntàriament no per mitjà de la guerra sinó per la força de la policia allà on no bastin la persuasió i l'exemple. Com que són nacions independents, l'acció d'un esperit no-violent constructiu ha de conduir a al-

guna forma de federació. Si no és així no pot reeixir. L'aparició d'un sistema federal serà la prova de la seva existència. L'única solució real del problema europeu és la federació dels seus 25 països i nacions sota una única constitució democràtica que crearà un govern capaç de vigilar i legislar els problemes d'Europa no com a conjunt de nacions rivals o conflictives sinó com a un tot amb parts autònomes. De la mateixa manera, l'única solució del problema indi és que una constitució democràtica substitueixi el poder britànic. La solució per a Europa i l'Índia val a llarg termini per a tot el món i és l'únic mètode d'acabar amb la guerra.

La no-cooperació no-violenta pot ésser el millor mètode i potser l'únic d'efectuar el canvi de la ment i del cor que faria possible l'acceptació per part de les nacions d'una constitució democràtica federal. Però no pot reeixir sense l'aconsegüiment d'una federació democràtica. Sempre m'encurioseix, i de veritat em sorprèn, que penseu que la no-cooperació no-violenta és suficient en ella mateixa i que no proclameu que un sistema democràtic de govern que unifiqui els homes, les races, les religions i les nacions, és l'objectiu cap al qual hem d'anar tot i que aconseguir-lo només és possible a través d'un canvi espiritual del cor i no s'hi pot arribar per la força, ni per la violència, ni pel frau.

No escric això com un argument indirecte a favor de la constitució índia, tot i que òbviamment també té relació amb aquest problema. L'Acta de Govern de l'Índia és clarament una aplicació molt imperfecta del principi de federació democràtica i per força ha d'evolucionar ràpidament si és que ha de funcionar. El meu argument principal és que en les condicions actuals representa l'únic compromís constitucional que pot ésser útil i que uneix províncies, estats, musulmans i hindús i que té més possibilitats d'evolució del que generalment es creu. Si el vostre evangeli espiritual informés el poble, és desenrotllaria ràpidament i fàcil. No em proposo que exposeu la vostra opinió sobre el problema constitucional sinó que respongueu la llarga pregunta que us he exposat a la primera part de la carta".

Aquesta carta, signada per Lord Lothian, fou rebuda a primers de gener, però assumptes urgents m'impediren de respondre més aviat aquesta important pregunta.

He evitat a posta de tractar de la naturalesa del govern en una societat basada deliberadament en la no-violència. Qualsevol societat es manté unida per la no-violència així com la terra es manté en la seva posició per gravitació. Però quan es descobrí la lei de la gravitació, el descobriment produí resultats dels quals els nostres avantpassats no en tenien coneixement. Així també quan la societat es construeix deliberadament d'acord amb la llei de no-violència, la seva estructura serà diferent en detalls materials de com és avui. Però jo no puc predir com serà un govern basat totalment en la no-violència.

El que avui hi ha és un menyspreu de la llei de no-violència i una entronització de la no-violència com si fos una llei eterna. Per això les democràcies que veiem en funcionament a Anglaterra, Amèrica i França ho són només de nom, ja que són basades en la violència com l'Alemanya nazi, la Itàlia feixista o la Rússia soviètica. L'única diferència és que la violència d'aquests tres darrers està molt més ben organitzada que la de les tres potències democràtiques. No obstant això veiem avui una carrera boja per superar-se l'una a l'altra en qüestió d'armaments. I si, quan hi hagi un conflicte, que hi serà, les democràcies guanyen, serà només perquè tindran el suport de la població que s'imagina que té una veu al govern, mentre que en els altres tres casos la població es rebel·larà contra els seus dictadors.

Com que crec que sense el reconeixement de la no-violència a gran escala no existeix un govern constitucional o democràtic, poso tota la meua energia a propagar la no-violència com a llei de la nostra vida individual, social, política, nacional i internacional. Suposo que he vist la llum, tot i que emboirada. Escric amb precaució, ja que no pretenc conèixer la totalitat de la llei. Si bé conec els èxits dels meus experiments, també en conec les falles. Però els èxits són prou com per omplir-me d'una esperança perdurable.

Sovint he dit que si ens preocupem dels mitjans, l'objectiu arribarà tot sol. La no-violència és el mitjà, l'objectiu per a cada nació és la independència completa. Només hi haurà una lliga internacional quan totes les nacions grans o petites que la formin siguin independents. La natura d'aquesta independència correspondrà al grau de no-violència assolit per les nacions respectives. Una cosa és certa. En una societat basada en la no-violència, la nació més petita se sentirà tan gran com la més gran. S'esborrarà del tot la idea de superioritat i inferioritat.

De tot això es desprèn que l'Acta del Govern de l'Índia no és més que provisional i que ha de donar pas a una acta forjada per la pròpia nació. Pel que fa a l'autonomia provincial s'ha vist que és possible palpar-la una mica. La meua pròpia experiència del seu funcionament no és de cap manera feliç. Les autoritats del Congrés no tenen amb la gent la no-violència que jo esperava que tindrien.

Però jo no puc concebir l'estructura federal perquè suposa una associació entre parts desiguals, per més lliure que sigui. S'està demostrant com són de desiguals els estats amb una perversitat per a la qual jo no estava preparat. Per això crec que l'estructura federal, tal com la concebeix l'Acta del Govern de l'Índia, és del tot impossible. La conclusió inevitable és que per a una persona com

jo, unida a la no-violència, el govern constitucional o democràtic és un somni llunyà mentre no es reconegui la no-violència com a força viva, com a fe inviolable i no com una simple política. Parlo de no-violència universal, tot i que el meu experiment es limita a l'Índia. Si triomfa, el món l'acceptarà sense esforç. De totes maneres hi ha un gran PERÒ. L'espera no em preocupa. La meua fe és més clara enmig d'una foscor impenetrable.

Sevagram, 6-2-1939
Harijan, 11-2-1939

75. CAP DISCULPA

Tinc dues cartes d'amics jueus que protesten per una observació meua en un diàleg aparegut a Harijan sobre la qüestió jueva. Heus aquí una de les cartes:

"M'ha cridat l'atenció un paràgraf aparegut a Harijan el 24 de desembre de 1938 segons el qual vós diguéreu que "els jueus imploraren per als alemanys la maldició de tot el món i volgueren que Amèrica i Anglaterra lluitessin contra Alemanya per defensar-los". Suposo que deu estar mal transcrit ja que no hi ha res que pugui justificar aquesta afirmació. Però com que el paràgraf m'ha disgustat molt m'agradaria que m'ho confirméssiu".

Em sap greu de no poder-vos donar la confirmació que em demaneu, ja que jo vaig fer aquesta afirmació que m'atribueix Shri Pyarelal. No m'arriba quasi cap diari occidental que no descrigui l'agonia dels jueus que demanen dels poders democràtics un just càstig per a les atrocitats alemanyes. No veig cap mal en aquesta actitud. Els jueus no són àngels. El que vaig dir és que no eren no-violents en el sentit que jo dono a aquest terme. Llur no-violència no ha tingut ni té amor. És passiva. No oposen resistència perquè saben que no tenen cap possibilitat d'èxit. Si jo fos d'ells, a no ésser que hi hagués dintre meu una no-violència activa, hauria demanat totes les malediccions del cel per als meus perseguidors. Els meus corresponents diuen que els jueus alemanys no voldrien que les gran potències com Anglaterra, Amèrica i França evitessin les atrocitats en la guerra contra Alemanya si calgués. Tinc un amic jueu que viu amb mi. Creu intel·lectualment en la no-violència. Però diu que no pot pregar per Hitler. Està tan ple d'ira contra les

atrocitats alemanyes que quan en parla no es pot contenir. No m'hi barallo per la seva ira. Voldria ésser no-violent però els sofriments dels companys jueus són més del que ell pot suportar. Igual com ell hi ha milers de jueus que ni de pensament "estimen l'ene-mic". Per a tots ells "la venjança és dolça, perdonar és diví".

Sevagram, 5-2-1939
Harijan, 18-2-1939

76. QUÈ CAL FER?

Vet aquí una carta important d'una persona que desitja restar anònima:

"Una consciència torbada cerca l'opinió raonable d'altres que l'ajudin a resoldre aquesta pregunta urgent: Complir la promesa de la Unió Compromesa per a la Pau (la darrera organització de Dick Sheppard que s'oposa a la guerra refusant de recórrer a la violència sota qualsevol circumstància que sigui) és un camí d'acció correcte i possible en les condicions actuals del nostre món?

Al costat del "Sí" hi ha els següents arguments:

1. Els mestres espirituals més grans del món han ensenyat i exemplificat amb llurs pròpies vides que una cosa dolenta només pot ésser destruïda amb mitjans bons i mai amb mitjans dolents i que qualsevol tipus de violència (especialment la de la guerra encara que sigui en l'anomenada defensa pròpia) és sens dubte un mitjà dolent sigui quin sigui el motiu. Per tant, la violència és sempre un error.

2. Les causes reals de la violència i de la misèria actuals no es poden suprimir amb la guerra. Això es demostrarà completament a la darrera "guerra per a acabar amb la guerra" i sempre serà així. Per tant, la violència no és pràctica.

3. Els qui troben que han de lluitar per defensar la llibertat i la democràcia (fins i tot aquells qui no lluitarien per una causa menor) estan enganyats. La guerra en les condicions modernes, tot i que acabi en victòria, significa la destrucció de les llibertats que ens queden de manera més segura que no amb la conquesta per part d'un govern invasor; ja que no es pot dur a terme amb èxit cap guerra moderna sense regimentar del tot pobles sencers. És millor morir conscientment resistint l'opressió amb no-violència que viure empenyorat en una societat regimentada que ha de referse d'una altra guerra, sigui qui sigui que l'hagi guanyada.

Al costat del "No" hi ha els següents arguments:

1. La resistència no-violenta només pot ésser efectiva enfront de gent capaç d'ésser commoguda per consideracions morals i humanitàries. El feixisme no tan sols no és mogut per aquest tipus de consideracions sinó

que a més a més se'n riu com a signes de feblesa. No té escrúpols per destruir qualsevol resistència ni per emprar qualsevol grau de brutalitat en fer-ho. Per tant, la resistència no-violenta no té cap possibilitat contra el feixisme. La resistència no-violenta no és pràctica en les actuals condicions.

2. Refusar de cooperar en la resistència violenta (o sigui ésser un objector de consciència en cas de guerra o de reclutament) en defensa de la llibertat democràtica és com ajudar els qui estan destruint aquesta llibertat. L'agressió feixista ha estat encoratjada sens dubte pel fet de conèixer que les democràcies contenen molta de gent que no està disposada a lluitar en llur defensa i que fins i tot s'oposarien a llurs governs (i així els dificultarien) si esclatés la guerra o si s'exigís el reclutament. Essent així, l'objector conscient als mitjans violents de defensa, no només esdevé ineficax per a promoure la pau, sinó que realment ajuda aquells qui l'estan destruint.

3. La guerra pot destruir la llibertat, però si les democràcies sobreviuen, si més no hi ha alguna possibilitat de reobtenir-ne una part; mentre que si deixem que els feixistes governin el món, no quedarà cap possibilitat. Els objectors de consciència estan debilitant les forces democràtiques i estan ajudant els oposicionistes i així van contra llur propi objectiu.

És clar que la solució d'aquesta pregunta és terriblement urgent, diguem, per a un jove en qualsevol país d'avui en el qual hi hagi reclutament, o fins i tot a la Gran Bretanya, amenaçada com es troba. Però no és també igual d'urgent per als dels altres països, com per exemple, Àfrica del Sud, Egipte o Austràlia que potser s'hauran d'enfrontar a la possibilitat d'una invasió, o als de l'Índia, la qual en cas d'una "Completa Independència" es pot trobar amb la possibilitat d'ésser envaïda pel Japó o per una invasió pan-islàmica?

De cara a aquestes possibilitats (o millor dit, probabilitats) cada consciència viva (tant si és en un cos jove com en un de vell) no hauria de saber exactament quin és el camí d'acció correcte i pràctic? D'alguna manera i algun dia (si no cada dia) aquest és el problema amb el qual cadascú de nosaltres s'ha d'encarar. Els vostres lectors poden ajudar a clarificar les solucions? Els qui no estan segurs de la resposta quan els arribi l'hora poden veure-ho més clar. Els qui estan segurs de llur pròpia resposta poden ajudar els altres a estar-ne també"

No cal dir res sobre els arguments a favor de la resistència del Compromís per a la Pau. Els arguments en contra de la resistència mereixen una revisió acurada. El primer argument, si és vàlid, talla l'autèntica arrel del moviment antigüerra, el qual es basa en el suposat que és possible de convertir els feixistes i els nazis. Pertanyen a la mateixa espècie que els anomenats demòcrates, o millor encara, que els mateixos objectors. En llurs cercles familiars demostren la mateixa tendresa, afecte, consideració i generositat que els objectors demostren probablement fins i tot fora

d'aquests cercles. La diferència només és de grau. En realitat els feixistes i els nazis són una edició revisada de les anomenades democràcies, si no és que són una resposta als errors d'aquestes. Kirby Page al seu fullet sobre el preu de la darrera guerra ha exposat com totes dues parts foren cupables d'enganys, d'exageracions i d'inhumanitats. El Tractat de Versalles fou un tractat de revenja contra Alemanya per part dels victoriosos. Les anomenades democràcies fins ara han malversat terres d'altres pobles i han fet ús d'una cruel repressió. Què té d'estrany que els Srs. Hitler i Cia. hagin convertit en ciència de violència no gens científica que llurs predecessors havien desenvolupat per explotar les anomenades races inferiors de la terra de cara a llur profit material? Per tant, és una qüestió de regla de tres trobar quina és la quantitat exacta de no-violència que cal per ablanir els durs cors dels feixistes i dels nazis, si donem per suposat que les anomenades democràcies s'ablaneixen amb una certa quantitat de no-violència. Per tant hem d'eliminar el primer argument, que podria ésser fatal si es pogués demostrar que té algun contingut.

Els altres dos arguments són pràctics. Els pacifistes no poden fer res per debilitar llurs propis governs com per provocar la derrota. Però per por que això succeeixi no han d'oblidar l'única oportunitat real que tenen de demostrar llur fe immortal en la futilitat de qualsevol guerra. Si llurs propis governs es tornen folls i converteixen en màrtirs els objectors, ells (els governs) sofriran les conseqüències de la inquietud que ells mateixos hauran creat. Les democràcies han de respectar la llibertat de la consciència no-violenta individual, siguin quins siguin els inconvenients. Així donaran esperances al món, ja que això vol dir que situen la consciència i la veritat abans que els anomenats interessos del país. El respecte a la pròpia consciència, si és autèntic, mai no ha perjudicat cap causa o interès legítim. D'aquí ve que un pacifista ha d'oposar resistència quan sent fortament que, tant si les anomenades democràcies viuen o moren, el joc de la guerra mai no posarà fi a la guerra, i que aquesta només acabarà quan al moment crucial un cos de pacifistes hagin donat testimoni a ultrança de llur fe viva amb el sofriment, i hagin mort si cal. Sé que per a mi el punt a considerar no és com evitar aquest càstig extrem sinó com hem d'actuar per aconseguir el nostre objectiu. A on el factor de la fe, molt inquiet però potent, forma part de la pròpia conducta, no hi ha càlculs humans que valguin. Un veritable pacifista és un veritable Satyagrahi. Aquest actua per fe i no el preocupa el resultat perquè sap que està assegurat quan l'acció és vertadera.

Al cap i a la fi, què hi guanyarem si vencen les anomenades democràcies? Certament la guerra no s'acabarà. Les democràcies hauran adoptat totes les tàctiques dels feixistes i dels nazis fins i tot el reclutament i tots els altres mètodes poderosos per a obligar i exigir l'obediència. Tot el que es pot guanyar al final de la victòria és la possibilitat d'una protecció relativa de la llibertat individual. Però aquesta protecció no depèn de l'ajuda exterior. Ve de la decisió interior de protegir-la contra tot el món. En altres paraules, l'autèntic democràta és aquell qui amb mitjans purament no-violents defensa la seva llibertat i per tant la del seu país i en darrer terme la de tota la humanitat. A la prova que s'acosta els pacifistes han de demostrar llur fe refusant absolutament de fer res amb la guerra ni en defensa ni en ofensa. Però només tenen el deure de resistir els qui creuen en la no-violència com a fe i no aquells qui després de calcular i examinar els mèrits de cada banda decidiran si aproven o desaproven una guerra particular. De tot això es desprèn que aquesta resistència l'ha de decidir cada persona per ella mateixa i sota la guia d'una veu interior si és que reconeix la seva existència.

Rajkot, 9-4-1939
Harijan, 15-4-1939

77. LA QÜESTIÓ JUEVA

El director-editor del Jewish Frontier, publicat a la ciutat de Nova York, Setena Avinguda 275, fou tan amable d'enviar-me una còpia del número de març de la revista demanant-me que m'ocupés de la seva crítica al meu article sobre els jueus d'Alemanya i Palestina. La crítica està molt ben escrita. M'agradaria de tenir prou espai per reproduir-la tota. De totes maneres el lector trobarà publicades les raons principals en aquesta edició de Harijan*.

Permeteu-me que digui que no vaig escriure l'article com una crítica sinó per atendre les sol·licituds d'amics i corresponsals jueus. Un cop decidit a escriure'l no ho podia fer de cap altra manera.

Però quan el vaig escriure no esperava que els jueus es conver-

* Apèndix 5 d'aquest llibre.

tissin de cop i volta a les meves opinions. Hauria estat prou satisfet només que un sol jueu se'n convencés i s'hi convertís.

Tampoc no vaig escriure l'article només per al moment present. Em faig la il·lusió de creure que alguns dels meus escrits em sobreviuran i que serviran a les causes per a les quals han estat escrits. No tinc cap disgust de saber que fins ara els meus escrits no hagin convençut ni un sol jueu.

Després d'haver llegit la crítica més d'una vegada, he de dir que no veig cap raó per canviar l'opinió que expressava al meu article. És molt probable que, així com diu l'autor "si sorgís un Gandhi jueu a Alemanya podria funcionar durant uns cinc minuts i després seria ràpidament conduït a la guillotina". Però això no desaprovarà el meu cas ni debilitarà la meva fe en l'eficàcia d'Ahimsa. Puc concebre la necessitat d'immolar centenars de persones, i fins i tot de milers, per calmar la fam de dictadors que no tenen fe en Ahimsa. En realitat la regla és que Ahimsa és la més eficaç enfront de la Himsa més gran. La seva qualitat només es posa a prova en aquests casos. No cal que els qui sofreixen vegin els resultats durant la seva vida. Han de tenir fe que, si sobreviu llur culte, el resultat és ben segur. El mètode de la violència no dona més garanties que el de la no-violència. En dona moltes menys, ja que li falta la fe del devot d'Ahimsa.

L'autor afirma que jo m'acostava al problema jueu "sense la serietat fonamental i la recerca apassionada de la veritat que són tan característiques del seu tracte habitual dels problemes". Tot el que puc dir és que no em mancava, que jo sàpiga, ni serietat ni passió per la veritat quan vaig escriure l'article. La segona crítica de l'autor és més seriosa. Creu que el meu interès per la unitat hindú-musulmana em feu prendre partit pels àrabs, i més essent que aquesta banda ha estat naturalment posada de relleu a l'Índia. He dit sovint que no trairia la veritat ni per l'alliberament de l'Índia. Encara menys doncs per aconseguir l'amistat dels musulmans. L'autor pensa que estic equivocant en la qüestió jueva així com ho estava en la qüestió del Califat. Fins i tot ara que ha passat tant de temps no em sap cap greu d'haver defensat la qüestió del Califat. Sé que la meva persistència no prova que la meva actitud sigui correcta. Només els interessats cal que coneguïn la meva opinió actual sobre la meva actuació del 1919-20.

Em sap greu de saber que aquest article meu no causarà cap satisfacció ni a l'editor de Jewish Frontier ni als meus nombrosos amics jueus. De totes maneres, desitjo amb tot el meu cor que sigui com sigui s'acabi la persecució dels jueus a Alemanya i que la

qüestió de Palestina és resolgui satisfactòriament per a tots els implicats.

Rajkot, 22-5-1939
Harijan, 27-5-1939

78. RECTIFICACIÓ

Al Harijan del 24 de desembre hi ha una llarga ressenya sobre la meva xerrada amb amics missioners de Tambaram sobre no-violència i crisi mundial*. Quan durant la xerrada vaig posar l'exemple dels jueus, allà diu que jo vaig dir: "És veritat que els jueus no han estat violents activament amb ells mateixos. Però imploraren per als alemanys la maldició de tot el món i volgueren que Amèrica i Anglaterra lluitessin contra Alemanya per defensar-los".

En llegir aquesta darrera frase un apreciat amic m'escriu una carta apassionada i em demanava en què em basava per fer aquesta afirmació. Deia que vaig ésser massa agosarat. No em vaig adonar de la importància del retret. De totes maneres volia mostrar les raons de la meva afirmació. Vaig demanar a Pyarelal i després a Mahadev que m'ajudessin. No sempre és fàcil de trobar les raons de les impressions que surten quan es parla o quan s'escriu. Mentrestant vaig rebre una carta de Lord Samuel que donava suport a la crítica de l'amic que he mencionat. Després vaig rebre una carta de Sir Philip Hartog:

"Puc aprofitar l'oportunitat de dir que estic d'acord amb el que els meus amics Mr. Polak i Lord Samuel em diuen que us han escrit sobre l'actitud dels jueus alemanys refugiats, dels quals jo mateix n'he vist a centenars des del 1933? Mai no he sentit que cap d'ells expressés ni públicament ni privada el desig d'una guerra de venjança contra Alemanya. En realitat aquesta guerra duria més misèria als centenars de jueus que encara hi ha a Alemanya, així com innombrables sofriments a milions d'altres homes i dones innocents".

Em vaig posar a cercar més activament. Els qui m'ajudaven no sabien per què decidir-se. El director de Harijan escriu a l'editor de The Jewish Tribune, Bombay, el qual li envià la següent resposta:

* veien el capítol 68 (pàg. 177) d'aquest llibre.

“No és la primera vegada que em trobo amb què s’atribueix als jueus que incitin altres països com Anglaterra i Amèrica a fer la guerra contra Alemanya com una venjança de la seva persecució als jueus. Els jueus mai no han incitat les democràcies a fer la guerra contra Alemanya com una venjança de la seva persecució als jueus. Això és una mentida perversa que s’ha de denunciar com a falsa. Si hi ha una guerra, els jueus sofriran més que la resta de la població. Això ho podem extreure de les pàgines de la història. El jueu és un gran amant i defensor de la pau. Espero que refutareu aquesta al·legació que s’ha fet contra d’ells.”

Enfront de les precedents oposicions greus reforçades ara per l’editor de The Jewish Tribune i del fet que jo no em puc fer fort en una cosa que jo no he vist, he de rectificar sense reserva. Només espero que la meua observació no hagi perjudicat ni un sol jueu. Sé que m’he guanyat la ira de molts amics alemanys pel que vaig dir amb tota la bona fe.

Rajkot, 22-5-1939
Harijan, 27-5-1939

79. EL GRUP D’OXFORD I EL REARMAMENT MORAL

El moviment del grup d’Oxford

Durant aquests darrers anys ens ha estat enviada molta literatura procedent del moviment del grup d’Oxford i de la seva tasca, i ens hem trobat amb molts de membres d’aquest grup. Vaig tenir el privilegi d’ésser convidat a unes quantes de les que ells anomenen “convidades d’uns quants dies”, a Anglaterra, i vaig tenir la sort de trobar alguns dels seus membres a Abbottabad.

Els hem trobat encoratjadorament sincers, i l’amic que trobà Gandhiji a Abbottabad féu unes quantes confessions que ho confirmen. En alguns dels principis bàsics ens trobarem completament d’acord.

Rearmament moral

Semblaria que la dificultat és més gran quan pensem en el programa de rearmament moral amb el qual s’ha identificat el moviment d’Oxford. El Dr. Frank Buchman, fundador del moviment, inicià aquest moviment de Rearmament Moral, i el President Roosevelt, davant de milers de persones reunides a Amèrica a la

Casa de la Constitució, defensà el rearmament moral com un mitjà de mantenir la pau mundial. “Un programa de rearmament moral per al món ha de disminuir els perills del conflicte armat. Aquest rearmament moral ha de rebre suport a escala mundial”, digué. I ens han dit que vint-i-tres membres de la Cambra dels Lords donaren suport a aquesta crida tot dient que “Homes i nacions han d’estar equipats espiritualment amb fe i amb amor”.

Què cal fer ara amb aquest moviment? Gandhiji fou convidat a signar una resposta al missatge del President Roosevelt. Heus aquí dos paràgrafs d’aquest missatge:

“MRA significa en primer lloc un canvi del cor. Significa admetre la nostra responsabilitat del passat, una acceptació sincera per part de les nacions i dels individus de les normes d’honestedat, puresa, generositat i amor, i escoltar cada dia i obeir cada dia la direcció de Déu.

En aquesta hora funesta, ens comprometem a posar tot el nostre esforç - el servei del cor, de la ment i de la voluntat- per al Rearmament Moral i Espiritual de la nostra nació, per construir el món del demà, un món de nous homes i de noves nacions, on qualsevol font d’intel·ligència humana sigui alliberada sota la direcció de Déu per enriquir l’heretatge de tota la humanitat”.

Amb tot el respecte cap a aquells qui havien signat aquesta “Resposta” a l’Índia, Gandhiji digué que no podia signar-la amb plena consciència. No podia donar suport a una mentida. Com l’Índia pot acceptar una responsabilitat del passat? “Tot això”, digué Gandhiji “no m’afecta. Tot el paràgraf es refereix a les nacions explotadores, mentre que l’Índia és una nació explotada. El segon paràgraf també fa referència a les nacions occidentals però no a nosaltres. Tota la crida és igual de falsa. Puc concebre un rearmament moral però seria en una situació molt diferent. Puc pensar en unitat comunitària a través del rearmament moral. Com a membre d’una nació explotada puc tenir un programa de rearmament distint i puc convidar-hi la Xina, però com puc convidar-hi l’Occident o Japó? I així com per mi seria fals per a l’Occident, igualment seria fals per l’Occident convidar-hi l’Índia. Que primer abandonin llur política d’explotació i llurs interessos immorals”.

Gandhiji ha estat convidat a un camp de Rearmament Moral a Kashmir, i la invitació està signada per un I.C.S., un brigadier, i un jutge. Em demano si han pensat en el que digué Gandhiji. Com pot treballar per la pau un que no s’hagi separat de l’Imperi i de tot el que aquest significa? Tal com ha dit el Sr. Charles Roden

Buxton: "L'imperi Britànic, en la seva exclusiva forma actual, amb el seu sistema de preferència imperial, -i amb totes les enveges, sospites i crítiques que ocasiona a tot el món- és un dels obstacles més grans per a la pau mundial".

Sevagram, 7-8-1939
Harijan, 12-8-1939

80. LA RESOLUCIÓ DE LA GUERRA

En la resolució de la guerra he tingut un fracàs decisiu. Vaig ésser convidat a planejar una resolució, i també ho fou Pandit Jawaharlal Nehru. Jo estava orgullós del meu projecte però el meu orgull anà més enllà de la destrucció. Vaig veure que no podia dur endavant la meva proposta si no la defensava i hi feia pressió. Però no ho desitjava. Llavors escoltàrem la de Jawaharlal. I de seguida vaig admetre que representava més autènticament que la meva la opinió del país i fins i tot la del Comitè de Treball en conjunt. La meva es basa en una completa no-violència. Si el Congrés creia de tot cor en la no-violència en la seva totalitat fins i tot com una política, aquell era el moment de la prova. Però els membres del Congrés, amb algunes excepcions individuals, no creuen en aquesta no-violència. Els qui hi creuen, la consideren correcta només com a lluita contra el govern per prendre-li el poder, però el Congrés no té un missatge no-violent per al món. M'agradaria que el Congrés tingués aquest missatge. La conclusió per a ambdues resolucions no calia que fos radicalment diferent. Però com que el motiu era diferent, la mateixa conclusió tindria un significat distint en un marc distint. Davant la violència que va creixent a l'Índia mateix i davant el fet que les autoritats del Congrés s'han vist obligades a retirar-se de l'assistència militar i política, una declaració al món de la no-violència hauria semblat una befa. No hauria tingut cap pes ni a l'Índia ni al món. No obstant això, per ésser sincer amb mi mateix, no podia presentar una altra proposta que aquella.

El destí de la meva resolució, del qual jo formava part, demostrà que la meva retirada de la connexió oficial amb el Congrés fou assenyada. Jo no assisteixo a les reunions del Comitè de Treball per identificar-me amb les seves decisions ni tan sols amb la seva política general. Hi vaig per complir la meva missió de no-violència. Si necessiten la meva presència hi vaig per donar èmfasi a la no-violència en els seus actes i a través d'aquesta als dels

membres del Congrés. Persequim el mateix objectiu. Tots ells seguirien el mateix camí que jo si poguessin, però han d'ésser fidels a ells mateixos i al país que representen actualment, així com jo he d'ésser sincer amb mi mateix. Sé que el progrés de la no-violència és aparentment un progrés terriblement lent. Però l'experiència m'ha ensenyat que és el camí més segur cap a l'objectiu comú. No hi ha salvació ni per a l'Índia ni per al món per mitjà de la disputa armada. La violència, ni que sigui a favor de la justícia, és quasi fora de lloc. Amb aquesta creença, estic content de llaurar un solc solitari si és que el meu fat és que no tingui cap copartícep en l'autèntica fe en la no-violència.

Sevagram, 23-8-1939
Harijan, 26-8-1939

81. LA CRISI IMMINENT

Una monja de Londres telegrafia el 24 d'aquest mes: "Per favor, actueu. El món necessita un camí". Un altre telegrama d'una altra monja de Londres rebut avui diu: "És urgent que considereu l'expressió immediata de la vostra fe immutable en la raó i no en la força als governants i a tots els pobles".

He estat dubtant de dir alguna cosa sobre la crisi mundial imminent que afecta el benestar no d'unes quantes nacions sinó de tota la humanitat. He sentit que les meves paraules poden no tenir cap efecte sobre aquells dels quals depèn la decisió de si hi ha d'haver guerra o pau. Sé que molts occidentals creuen que les meves paraules tindran un pes. M'agradaria creure-ho així. Però com que no ho puc fer he escrit pregant Déu, en secret, que ens lliuri de la calamitat de la guerra. Però no tinc cap dubte a redeclarar la meva fe en la raó, que és un altre mot per dir no-violència, més que no pas en l'arbitrariament d'una guerra per resoldre disputes o per rectificar errors. No puc emfatitzar amb més força la meva creença que dient que jo personalment no compraria la llibertat del meu país amb violència si això fos possible. La meva fe en la sàvia dita que el que es guanya amb l'espasa també es perd amb l'espasa, és immutable. Com m'agradaria que Herr Hitler respongués a la crida del President dels Estats Units i permetés que aquesta guerra fos investigada per àrbitres escollits tant per ell com pels seus oponents!

Sevagram, 28-8-1939
Harijan, 2-9-1939

82. LA VISITA A SIMLA

A Delhi, quan pujava al tren cap a Kalka, una gran multitud respongué cantan amb perfecte bon humor a la cantúria de "Mahatma Gandhi ki jai", amb "No volem cap acord". Jo feia el meu silenci setmanal, per tant només vaig somriure. I els qui eren de peu a l'andana respongueren al somriure amb llur somriure, mentre m'advertien que no fes cap acord amb el Virrei. També vaig rebre una carta del Comitè del Congrés que em feia una advertència similar. Cap d'aquests consellers em coneixia. Jo no necessitava l'advertència per conèixer les meves limitacions. A part de la manifestació de Delhi i de l'advertència del Comitè del Congrés, és el meu deure dir al públic què succeí a l'entrevista amb H. E. el Virrei.

Jo sabia que no tenia cap autoritat per parlar en nom de ningú més que de mi mateix. Jo no tenia instruccions de cap mena del Comitè de Treball sobre la qüestió. Havia rebut una invitació telegràfica i vaig agafar el primer tren que vaig poder. I encara més, amb la meva inflexible i veritable no-violència sabia que no podia representar l'esperit nacional i hauria fet un paper llastimós si ho hagués intentat. Així ho vaig dir a Sa Excel·lència. Per tant ja no es podia plantejar cap acord ni negociació amb mi. I vaig veure que tampoc no m'havia cridat per negociar. He tornat de la casa del Virrei amb les mans buides i sense cap acord ni públic ni secret. Si n'hi ha d'haver un ha de ser entre el Congrés i el Govern.

Per tant, havent posat molt clara la meva posició enfront del Congrés, vaig dir a Sa Excel·lència que les meves simpaties eren amb Anglaterra i França des del punt de vista purament humanitari. Li vaig dir que no podria contemplar sense ésser commogut profundament la destrucció de Londres que fins ara s'havia vist com a inexpugnable. I quan m'imaginava davant seu les Cases del Parlament i l'Abadia de Westminster i llur possible destrucció, em vaig abatre. He quedat desconsolat. Al fons del meu cor estic en lluita perpètua amb Déu perquè permet que passin aquestes coses. La meva no-violència sembla gairebé impotent. Però al final de la batalla quotidiana ve la resposta que ni Déu ni la no-violència són impotents. La impotència és en l'home. He de continuar sense perdre la fe encara que defalleixi en l'intent.

I així, com a pensament en anticipació de l'agonia que m'esperava, vaig enviar el 23 de juny des d'Abbottabad, la següent carta a Herr Hitler:

"Alguns amics m'han estat demanant que us escrigui per la salvació de la humanitat. No ho he fet fins ara perquè tenia la sensació que una carta meua seria una impertinència. Alguna cosa em diu que no he de fer càlculs, i que he de fer la meua crida ja que sempre servirà d'alguna cosa.

És ben clar que sou avui l'única persona del món que pot evitar una guerra que reduiria la humanitat a l'estat salvatge. Pagaríeu aquest preu per un objectiu, per més important que sigui per a vós? Escoltareu la crida d'un que ha defugit deliberadament el mètode de la guerra amb un èxit bastant considerable?

Us demano disculpes per endavant si és que he comés un error en escriure-us

Com m'agradaria que ara mateix escoltés la raó i la crida de quasi tota la humanitat assenyada, sense excloure'n el mateix poble alemany! No puc creure que els alemanys contemplin amb serenitat l'evaquació de grans ciutats com Londres per por que la destrucció sigui forjada per la ingenuïtat inhumana de l'home. No poden contemplar amb serenitat una destrucció així d'ells mateixos i de llurs propis monuments. No estic pensant ara mateix en l'alliberament de l'Índia. Però què valdrà més, que Anglaterra i França caiguin o que surtin victorioses sobre una Alemanya arruïnada i humiliada?

Sembla quasi com si Herr Hitler no conegués altre Déu que la força bruta i, tal com diu el Sr. Chamberlain, no parés atenció a res més. És enmig d'aquesta catàstrofe sense paral·lel on els membres del Congrés i tots els altres indis responsables individualment i col·lectivament han de decidir quin paper ha de jugar l'Índia en aquest terrible drama.

Simla, 5-9-1939
Harijan, 9-9-1939

83. EL PERQUÈ DE LES MEVES SIMPATIES

La declaració que vaig fer just després de la meua entrevista amb H. E. el Virrei ha tingut diferents rebudes. Ha estat descrita per un crític com una xerrameca sentimental, i com una proclama d'estadista per un altre. Hi ha variacions entre aquests dos extrems. Suposo que tots els crítics tenen raó des del seu punt de vista, i que tots estan equivocats des del punt de vista absolut, que en aquest cas és el de l'autor. No escriví per a la satisfacció de ningú sinó per a la meua pròpia. Em mantinc en totes les paraules que

hi deia. No té cap valor polític més que el que pugui tenir qualsevol opinió humanitària; la interrelació d'idees no es pot evitar.

Tinc una protesta impulsiva d'un corresponsal. Demana una resposta. No reproduiré tota la carta sinó només algunes parts que jo mateix no entenc. Però no hi ha cap dificultat a aturar el seu impuls. L'argument principal és aquest:

“Si ploreu per la possible destrucció de les Cases del Parlament anglès i de l'Abadia de Westminster, no teniu llàgrimes per la possible destrucció dels monuments d'Alemanya? I per què simpatitzeu amb Anglaterra i França i no amb Alemanya? No és Hitler una resposta a la humiliació d'Alemanya per les forces aliades durant la darrera guerra? Si fóssiu alemany, si tinguéssiu els recursos de Hitler, i fóssiu un creient en la doctrina de la revenja com la resta del món, hauríeu fet el mateix que Hitler. El nazisme pot ésser dolent. No sabem què és en realitat. La literatura que tenim és partidista. Però us suggereixo que no hi ha cap diferència entre Chamberlain i Hitler. Chamberlain en el lloc de Hitler no hauria actuat d'altra manera. Heu comés una injustícia amb Hitler en compararlo amb Chamberlain amb desavantatge cap al primer. L'expedient d'Anglaterra a l'Índia és millor que el de Hitler a una altra part del món en idèntiques circumstàncies? Hitler no és més que un infant en mans dels vells imperialistes Anglaterra i França. M'imagino que la vostra emoció a la casa del Virrei us va fer perdre el seny”.

Potser ningú no ha descrit les malifetes dels anglesos més fortament que jo. Potser ningú no ha oposat resistència a Anglaterra amb més eficàcia que jo. I el meu desig i el meu poder de resistència quedaren intactes. Però hi ha un temps per al discurs i l'acció, així com hi ha un temps per al silenci i la inacció.

Al diccionari de Satyagraha no hi ha enemic. Però com que no desitjo preparar cap nou diccionari per als Satyagrahis, empro els mots antics donant-los un nou significat. Un Satyagrahi estima el seu suposat enemic igual com el seu amic. No té enemics. Com a Satyagrahi, és a dir, devot d'Ahimsa, he de destijar el bé d'Anglaterra. Els meus desitjos cap a Alemanya no tenien cap importància en aquell moment, i encara no en tenen ara. Però vaig dir amb poques paraules en la meva declaració que no desitjaria construir la llibertat del meu país sobre les ruïnes d'una Alemanya espoliada. M'hauria de commoure igualment per una contemplació de la possible destrucció dels monuments alemanys. Herr Hitler no té cap necessitat de la meva simpatia. En fixar els mèrits actuals, els errors passats d'Anglaterra i les bones accions d'Alemanya no tenen res a veure-hi. Correctament o incorrecta, i sense considerar el que hagin fet altres potències en circumstàncies similars, he d'arri-

bar a la conclusió que Herr Hitler és responsable de la guerra. No jutjo el seu dret. És molt probable que el seu poder per incorporar Gdansk a Alemanya sigui indiscutible, si és que els alemanys de Gdansk desitgen renunciar a llur independència. Pot ésser que el seu dret a apropiari-se del corredor de Polònia no sigui més que un dret. El que em sap greu és que no permeti que aquest dret sigui examinat per un tribunal independent. No hi ha res a dir al refús de la crida a la submissió a l'arbitrament que ve dels barris interessats. Fins i tot un lladre podria comprensiblement fer una crida correcta al seu company lladre. Crec que tinc raó en dir que tot el món desitjava que Herr Hitler permetés que la seva demanda fos examinada per un tribunal imparcial. Si reïx en el seu propòsit, el seu èxit no serà la prova de la justícia de la seva pretensió. Serà prova que la llei de la jungla és encara una gran força en els conflictes humans. Serà una prova més que encara que els humans hàgim canviat la forma no hem canviat els costums de la bèstia.

Espero que quedi clar als meus crítics que les meves simpaties cap a Anglaterra i França no són el resultat d'una emoció momentània o, per dir-ho més cruament, d'histèria. Provenen de la font inexhaurible de la no-violència, que el meu pit ha criat durant cinquanta anys. No pretenc que el meu judici sigui infal·lible. Tot el que dic és que les meves simpaties cap a França i Anglaterra són raonades. Convido tots aquells qui accepten les premisses en les quals es basen les meves simpaties a ajuntar-se a mi. La forma que això prengui és una altra qüestió. Tot sol no puc fer més que pregar. I per això vaig dir a Sa Excel·lència que les meves simpaties no tenien un valor concret de cara a la destrucció concreta que afecta els qui estan directament compromesos en la guerra.

Sevagram, 11-9-1939
Harijan, 16-9-1939

84. ALS VALENTS POLONESOS

Gandhiji rebé aquest cable des de Norges (Suïssa) de Paderewski, l'ancià ex-president de la República de Polònia i famós pianista:

“En nom d'una nació que avui està defensant el dret sagrat a mantenir-se lliure contra una cruel i indigna tirania, em dirigeixo a vós com a una de les autoritats morals més grans del món perquè useu la

vostra noble influència en els vostres compatriotes per guanyar llurs simpaties i amistat cap a Polònia. A través de milers d'anys de la seva història, la nació polonesa sempre ha defensat els alts ideals d'humanitat, de fe, de justícia i de pau. En aquesta hora terrible en què innombrables dones i infants innocents són diàriament objecte de matança, una paraula vostra de simpatia i de coratge, gran mestre de la vostra pròpia nació, podria commoure profundament el cor de cadascun dels polonesos”.

Heus aquí la resposta de Gandhiji:

“Naturalment que el meu cor és amb els polonesos en la lluita inigualable en la qual es troben compromesos amb l'objectiu de defensar llur llibertat. Però sóc dolorosament conscient del fet que la meua paraula no va acompanyada de cap poder. Tant de bo que tingués el poder d'aturar aquesta follia destrucció que té lloc a Europa. Jo pertanyo a un país que ha perdut la seva independència i que està lluitant per esdevenir lliure del jou de la potència imperialista més gran de la terra. Ha adoptat el mètode únic de la no-violència per recuperar la seva llibertat perduda i, tot i que el mètode ha demostrat la seva eficàcia fins a un cert punt, sembla que l'objectiu és molt lluny. Per tant, tot el que puc oferir als valents polonesos és la meua pregària sincera perquè s'acabi aviat llur terrible prova i perquè tinguin la força suficient com per suportar el sofriment que fa estremir sols d'imaginar-lo. Llur causa és justa i llur victòria segura, ja que Déu sempre és el protector de la justícia.

Sevagram, 8-9-1939
Harjan, 16-9-1939

85. MANIFEST DEL COMITÈ DE TREBALL

1. El Comitè de Treball ha considerat formalment la greu crisi que s'ha desencadenat a causa de la declaració de guerra a Europa. Els principis que haurien de guiar la nació en cas de guerra han estat repetidament dictats pel Congrés, i fa tan sols un mes que aquest Comitè els reitera i expressa el seu disgust pel menyspreu de l'opinió índia per part del govern britànic a l'Índia. Com a primera passa per allunyar-se d'aquesta política del govern britànic, el Comitè demana als membres del Congrés de l'Assamblea Central Legislativa que s'abstinguessin d'assistir a la següent sessió. Des de llavors el govern britànic ha declarat l'Índia com un país bel·li-

gerant, ha promulgat lleis, ha aprovat la Llei de Reforma del Govern de l'Índia i ha pres altres grans mesures que afecten vitalment la població índia, i que circumscriuen i limiten els poders i les activitats dels governs provincials. Això s'ha fet sense el consentiment del poble indi, ja que els seus desigs manifestats en aquestes matèries han estat ignorats deliberadament pel govern britànic. El Comitè de Treball ha de considerar seriosament tots aquests esdeveniments.

2. El Congrés ha declarat repetidament la seva completa desaprovació de la ideologia i la pràctica del feixisme i del nazisme i de llur glorificació de la guerra i de la violència i de la supressió de l'esperit humà. Ha condemnat l'agressió que aquests han consentit repetidament i llur depredació dels principis ben establerts i dels patrons reconeguts de conducta civilitzada. S'ha vist al feixisme i al nazisme la intensificació del principi d'imperialisme contra el qual el poble indi ha lluitat durant molts d'anys. Per tant el Comitè de Treball ha de condemnar sense cap dubte la darrera agressió contra Polònia del govern nazi de Alemanya i simpatitzar amb aquells qui hi oposen resistència.

3. A més a més el Congrés ha dictat que és el poble indi qui ha de decidir si vol guerra o pau per a l'Índia i que cap autoritat externa no pot imposar-li aquesta decisió, així com tampoc el poble indi no pot permetre que els seus recursos siguin explotats amb fins imperialistes. Els indis s'oposaran necessàriament a qualsevol decisió imposada o a qualsevol intent d'usar els recursos indis per a propòsits que ells no aprovin. Si es desitja cooperació per a una causa digna, no es pot obtenir per obligació ni per imposició, i el Comitè no pot consentir que el poble indi realitzi ordres procedents d'una autoritat externa. La cooperació ha de ser entre parts iguals amb consentiment mutu per a una causa que totes dues parts considerin digna. El poble de l'Índia, durant el seu passat recent, s'ha enfrontat amb grans riscos i ha fet voluntàriament grans sacrificis per assegurar la seva pròpia llibertat i per establir un lliure estat democràtic a l'Índia, i les seves simpaties són completament al costat de la democràcia i de la llibertat. Però l'Índia no pot prendre part en una guerra per la llibertat democràtica quan se li nega l'autèntica llibertat i se li nega la llibertat tan petita que té.

4. El Comitè sap que els governs de la Gran Bretanya i França han declarat que lluiten per la democràcia i la llibertat i per posar fi a l'agressió. Però la història dels darrers anys és plena d'exemples que demostren la constant divergència entre el que es diu, els ideals proclamats, i els motius i els objectius reals. Durant

la guerra de 1914-18, els objectius declarats de la guerra foren la defensa de la democràcia, l'autodeterminació i la llibertat de les nacions petites, i no obstant això, els mateixos governs que proclamaren solemnement aquests objectius prengueren part en tractats secrets que incloïen projectes imperialistes per a conquerir l'Imperi Otomà. Les potències victorioses manifestaven que no volien adquirir cap territori, però n'afegiren molts a llurs dominis colonials. La mateixa guerra europea actual significa el vil fracàs del Tractat de Versalles i dels seus signants que no compliren llur promesa i imposaren una pau imperialista sobre les nacions derrotades. L'únic resultat esperançador d'aquest tractat, la Lliga de Nacions, fou emmordassada i comprimida al principi i més tard morta pels estats que l'havien feta néixer.

5. La història subsegüent ha demostrat una altra vegada com fins i tot una declaració de fe aparentment fervorosa pot ésser seguida d'una deserció indigna. A Manxúria, el govern britànic consentí l'agressió; a Abissínia la tolerà. A Txecoslovàquia i a Espanya la democràcia estava en perill i fou traïda deliberadament, i tot el sistema de seguretat col·lectiva fou sabotejat per les mateixes potències que prèviament havien declarat llur fe segura en ell.

6. Altra vegada s'afirma que la democràcia està en perill i que s'ha de defensar, i el Congrés està totalment d'acord amb aquesta declaració. El Comitè creu que els pobles d'Occident es mouen per aquest ideal i per aquest objectiu i que per ells estan disposats a sacrificar-se. Però moltes vegades els ideals i els sentiments de la gent i els d'aquells qui s'han sacrificat en la lluita han estat ignorats i no han mantingut la fe.

7. Si la guerra és defensar l'status quo, possessions imperialistes, colònies, privilegis i interessos creats, llavors l'Índia no hi té res a fer. Però si l'objectiu és la democràcia i un ordre mundial basat en la democràcia, en aquest cas l'Índia hi està molt interessada. El Comitè està convençut que els interessos de la democràcia índia no són conflictius amb els interessos de la democràcia britànica ni amb els de la democràcia mundial. Però hi ha un conflicte inherent i irremeiable entre la democràcia a l'Índia o a qualsevol lloc i l'imperialisme i el feixisme. Si la Gran Bretanya lluita per mantenir i estendre la democràcia, necessàriament ha d'acabar amb l'imperialisme a les seves pròpies possessions, establir una completa democràcia a l'Índia, i el poble indi ha de tenir el dret d'autodeterminació elaborant la seva pròpia constitució a través d'una Assemblea constituent sense interferències externes, i ha de dirigir la seva pròpia política. Una Índia lliure i democràtica s'as-

sociarà de grat amb altres nacions lliures per a la defensa mútua contra l'agressió i per a la cooperació econòmica. Treballarà per a l'establiment d'un autèntic ordre mundial basat en la llibertat i en la democràcia, utilitzant el saber i els recursos mundials per al progrés i l'avenç de la humanitat.

8. La crisi que ha sobrevingut a Europa no és només d'Europa sinó de la humanitat, i tal com altres crisis o guerres no passarà deixant intacta l'estructura essencial del món natural. És com refer el món per a bé o per a mal, políticament, social i econòmic. Aquesta crisi és la conseqüència inevitable dels conflictes i contradiccions socials i polítics que han crescut de forma alarmant des de la darrera guerra mundial, i no es resoldrà del tot fins que s'eliminin aquests conflictes i contradiccions i s'estableixi un nou equilibri. Aquest equilibri només es pot basar en la fi del domini i l'explotació d'un país per un altre, i en una reorganització de les relacions econòmiques sobre unes bases justes per al bé comú de tots. L'Índia és el nus de la qüestió, ja que ha estat l'exemple prominent de l'imperialisme modern i no pot reeixir cap restabliment del món que ignori aquest problema vital. Amb els seus molts recursos ha de jugar un paper important en qualsevol esquema de reorganització mundial. Però només ho pot fer com a nació lliure, amb les energies soltes per treballar per a aquest gran fi. Avui la llibertat és indivisible i qualsevol intent de mantenir un domini imperialista a qualsevol part del món conduirà inevitablement a un nou desastre.

9. El Comitè de Treball ha observat que molts de governadors d'estats indis han ofert llurs serveis i llurs recursos i han expressat llur desig de donar suport a la causa de la democràcia a Europa. Si s'han de declarar a favor de la democràcia a l'estranger, el Comitè els suggeriria que primer s'haurien de preocupar d'introduir la democràcia a llurs propis estats, als quals avui impera una suprema i clara autocràcia. El govern britànic a l'Índia és més responsable d'aquesta autocràcia que els mateixos governants, tal como malauradament s'ha fet palès durant l'any passat. Aquesta política és l'autèntica negació de la democràcia i del nou ordre mundial per al qual la Gran Bretanya diu que està lluitant a Europa.

10. Així com el Comitè de Treball veu els esdeveniments recents a Europa, Àfrica i Àsia, i més particularment els fets passats i presents a l'Índia, no troba cap esforç per fer avançar la causa de la democràcia o de l'autodeterminació, ni cap evidència que les actuals declaracions de guerra del govern britànic estiguin influenciades per aquests objectius o vagin en camí d'estar-ne. L'autèntic-

ca mesura de democràcia és el final alhora de l'imperialisme i del feixisme i de l'agressió que els ha acompanyat en el passat i en el present. Només sobre aquestes bases es pot construir un nou ordre. En la lluita per aquest nou ordre mundial, el Comitè està anhelós i desitjós d'ajudar de qualsevol manera. Però el Comitè no es pot associar ni oferir cap cooperació a una guerra que està en línia imperialista i que pretén la consolidació de l'imperialisme a l'Índia i a tot arreu.

11. Però en vista de la gravetat del moment i del fet que el pas dels esdeveniments durant els darrers dies ha estat sovint més ràpid que el treball de les ments dels homes, el Comitè desitja no prendre cap decisió final a aquest nivell així com permetre el total aclariment de les possibilitats en joc, dels objectius que es volen aconseguir, i la posició de l'Índia en el present i en el futur. Però la decisió no es pot ajornar ja més, perquè a l'Índia l'estan compromentent cada dia més en una política de la qual no forma part i que ella desaprova.

12. Per tant el Comitè de Treball convida el govern britànic a declarar en termes inequívocs quins són els seus objectius de guerra pel que fa a la democràcia i a l'imperialisme i quin és el nou ordre que desitja, en particular com s'aplicaran aquests objectius a l'Índia i com es faran efectius en el moment actual. Inclouen l'eliminació de l'imperialisme i el tracte de l'Índia com a nació lliure, la política de la qual serà dirigida d'acord amb els desigs de la seva població? Una declaració precisa sobre el futur que comprometés el govern a acabar amb l'Imperialisme i amb el feixisme, seria ben rebuda per la població de tots els països, però és molt més important posar-la immediatament a la pràctica, al màxim possible, ja que només això convencerà la gent que la declaració és digna de respecte. L'autèntica prova de qualsevol declaració és la seva aplicació en el present, ja que és el present el que avui governa l'acció i el que donarà forma al futur.

13. La guerra ha esclatat a Europa i les perspectives són terribles d'imaginar. Però la guerra s'ha anat cobrant el seu considerable tribut de vides humanes durant l'any passat a Abissínia, Espanya i la Xina. Innombrables homes, dones i infants innocents han estat morts pels bombardeigs aeris en ciutats obertes; matances a sang freda, tortures, i la màxima humiliació possible s'han anat succeint ràpidament en tots aquests anys de terror. Aquest terror creix i la violència i l'amenaça de violència enterboleix el món, i a no ser que se les aturi i se'ls posi fi, destruiran la valuosa herència dels temps passats. Cal frenar aquest terror a Europa i a

la Xina, però no s'acabarà fins que s'eliminin les veritables causes del feixisme i de l'imperialisme. Amb aquest fi, el Comitè de treball està disposat a donar la seva cooperació. Però seria una gran tragèdia que aquesta terrible guerra també es duigués a terme amb l'esperit de l'imperialisme i amb l'objectiu de conservar aquesta estructura que és en ella mateixa la causa de la guerra i de la degradació humana.

14. El Comitè de Treball vol manifestar que el poble indi no està en lluita amb el poble alemany ni amb el japonès ni amb cap altre. Però té en canvi una lluita profundament arrelada amb els sistemes que neguen la llibertat i que es basen en la violència i en l'agressió. No esperem la victòria d'un poble sobre un altre ni una pau dictada, sinó una victòria de l'autèntica democràcia per a la gent de totes les nacions i un món lliure del malson de la violència i de l'opressió imperialista.

15. El Comitè demana intensament al poble indi que posi fi a tots els conflictes i controvèrsies interns i que, en aquesta greu hora de perill, estigui preparat i unit com a única nació, serè i resolt a aconseguir la llibertat de l'Índia amb la llibertat més àmplia de la resta del món.

Wardha, 14-9-1939

Comentari de Gandhiji sobre el Manifest

La declaració del Comitè de Treball sobre la crisi mundial necessità quatre dies abans de rebre la seva forma final. Cada membre expressà lliurement la seva opinió sobre l'esquema que havia fet Pandit Jawaharlal Nehru a la invitació del Comitè. Em sabé greu d'ésser l'únic que pensava que qualsevol suport que es donés als britànics s'hauria de donar incondicionalment. Això només es podria fer sobre bases totalment no-violentes. Però el Comitè havia de prendre una tremenda responsabilitat. No podia assumir l'actitud totalment no-violenta. Sentia que la nació no s'havia impregnat de l'esperit no-violent necessari per a la possessió de la força que no s'aprofita de les dificultats de l'oponent. Però en manifestar les raons per a la seva conclusió, el Comitè desitjava expressar la més gran consideració cap als anglesos.

L'autor d'aquesta declaració és un artista. Tot i que no pot ésser superat en la seva implacable oposició a l'imperialisme en

qualsevol de les seves formes o manifestacions, és un amic del poble anglès. En realitat és més anglès que no indi de pensament i de caràcter. Sovint es troba més bé amb anglesos que amb els seus propis compatriotes. I és un humanitari en el sentit que reacciona davant qualsevol injustícia sigui on sigui que es realitzi. Per tant, tot i que és un nacionalista apassionat, el seu nacionalisme està enriquit pel seu excel·lent internacionalisme. En conseqüència la declaració és un manifest adreçat no només als seus propis compatriotes, no només al govern britànic i al poble britànic sinó també a les nacions del món, fins i tot a les que estan explotades com l'Índia. Ha obligat l'Índia, a través del Comitè de Treball, a pensar no només en la seva pròpia llibertat, sinó en la llibertat de totes les nacions explotades del món.

Ahora que el Comitè aprovava la declaració nomenà una junta que ell escollí, amb ell mateix com a president, per tractar de la situació així com anés progressant amb el temps.

Espero que la declaració rebí el suport unànim de totes les parts del Congrés. Els més forts no hi trobaran cap debilitat. I en aquesta hora suprema de la història de la nació el Congrés hauria de creure que no hi haurà tampoc cap debilitat en l'acció, si aquesta es fa necessària. Seria una llàstima que els congressistes s'entretinguessin en petites discussions i en rivalitats de partit. Si alguna cosa gran o notable ha de sortir de l'acció del Comitè, la lleialtat unida i indiscutible de tots els membres del Congrés és absolutament necessària. Espero també que tots els altres partits polítics i totes les comunitats s'adhereixin a la petició del Comitè d'una declaració de la seva política per part del govern britànic així com de l'acció corresponent tant com sigui possible en condicions marcial. El reconeixement de l'Índia, i per tant de tots aquells qui estan sota la corona britànica, com a nacions lliures i independents em sembla que és corollari natural de les declaracions britàniques sobre la democràcia. Si la guerra no significa alguna cosa més, la cooperació de nacions dependents no pot ésser mai honestament voluntària, a no ser que sigui basada en la no-violència.

Tot el que cal és una revolució mental per part dels estadistes britànics. Per dir-ho més clar, tot el que cal és una acció honesta per realitzar la declaració de fe en la democràcia feta la vigília de la guerra i que encara es repeteix des de les plataformes britàniques. Tindrà la Gran Bretanya una Índia indisposta obligada a la guerra, o una Índia que cooperarà de grat amb ella per aconseguir la defensa de l'autèntica democràcia? El suport del Congrés significarà el bé moral més gran a favor d'Anglaterra i de França. El

Congrés lluita no amb mitjans violents sinó amb mitjans no-violents, per imperfectes que siguin, per inacabada que pugui ésser la no-violència.

Sevagram, 15-9-1939
Harijan, 23-9-1939

86. L'AGONIA D'UNA MONJA POLONESA

"Malgrat tot estic intentant arribar a Polònia -m'embarco aquesta nit cap a Bàssora a l'Iraq, i d'allà cap a Turquia i Rumania. La crida interior és irresistible. Pot semblar una follia des del punt de vista humà habitual. Ara no és que hi vagi per la meva mare ni pels meus amics més estimats que són als camps de batalla -a punt de morir en qualsevol moment-, és per Polònia mateix. Crec que els països també tenen ànima. L'ànima de les nacions per mi és una realitat, no una teoria. Si arribo a la terra polonesa, estaré contenta encara que no hi trobi aquells qui estimo. És l'ànima (i el cos) de la nació mateixa que es troba en la seva hora suprema de martiri. Jo crec que Polònia es dessagna i lluita no només pels seus propis drets sino pel Dret, la Justícia, la Veritat, per la llibertat de totes les nacions, fins i tot de l'Índia. Em sento hindú fins al fons del meu cor; ambdues pàtries, l'Índia i Polònia seran a la seva ànima fins al darrer dia de la meua vida. Però no podria viure si no fes tot el que sigui humanament possible per assolir els peus de la Mare que ara s'està dessagnant en agonia de dolor. Pel camí escriuré, però no quan arribi a la zona de guerra; sovint només pensaré en vós i enviaré missatges mentals tan bé com pugui. Bapuji, pregueu amb tot el fervor del vostre gran cor amorós per aquests centenars de persones innocents que sofreixen a Polònia dolor i misèria inconcebibles. Són elles les qui necessiten una gran simpatia, benediccions i pensaments compassius".

Heus aquí la carta que una monja polonesa escriví al port de Bombai. La conec des de fa uns anys. S'ha tornat tant índia com polonesa. Decidí de treballar a Maganwadi al Museu de Magan. Però els rumors de guerra la transtornaren. Té una mare velleta a Polònia a la qual no va poder treure per dificultats de passaport. Quan realment esclatà la guerra es tranquil·litzà respecte a la seva mare, però el seu fort caràcter no l'hauria deixada descansar mentre els seus éssers més pròxims i estimats posaven llurs vides en perill sense ésser culpables de res. Ella és una creient sincera en la no-violència. Però la seva autèntica no-violència la intranquil·litzà. Tota la seva ànima s'ha rebel·lat contra la seva pàtria. Per tant ha anat a trobar la Polònia dels seus somnis que lluita fins a la fi, no només per la seva pròpia llibertat sinó per la

llibertat de totes aquelles nacions que l'han perduda. I entre aquestes hi inclou naturalment el seu segon amor, l'Índia. Potser el seu somni serà veritat. Si Polònia tingués aquesta capacitat de màxima valentia i una igual capacitat d'abnegació, la història oblidaria que s'ha defensat amb violència. La seva violència és considerada quasi no-violència.

Sevagram, 18-9-1939
Harijan, 23-9-1939

87. ÉS L'ÍNDIA UN PAÍS MILITAR?

A l'interessant discurs pronunciat pel Comandant en cap de les Forces de Defensa de l'Índia el 5 d'aquest mes, hi ha aquest pasatge:

“L'Índia és un país militar i jo sóc un soldat. Per tant potser no estarà de més que us doni algunes impressions personals sobre quin serà l'efecte que tindrà la modernització sobre el personal del futur exèrcit de l'Índia. No són just conjectures sinó que es basen en fets. Amb les noves armes científiques i amb els vehicles moderns, vindran inevitablement idees noves i un nou punt de vista. La modernització donarà probablement un nou impetu a la ja alta educació de l'exèrcit indi; i quan quasi tots els soldats llicenciats tornin a casa seva amb un coneixement sobre cotxes i maquinària, això potser tindrà un efecte considerable sobre els antics mètodes d'agricultura i formes de vida. Per tant, la modernització de l'exèrcit pot tenir un gran efecte indirecte sobre la vida de l'Índia. Molts dels qui m'escolten lamentaran que hagi passat el temps del cavall. Ningú no ho sent tant com jo mateix. Però com a soldat que coneix quin és el destí del cavall en les guerres actuals estic molt content que un dels millors i més grans amics de l'home s'alliberi en el futur dels horrors de la guerra”.

Amb tots els respectes, però he de discrepar totalment de l'opinió que l'Índia és un país militar. I dono gràcies a Déu que no ho sigui. Pot ésser que el comandant en cap doni al terme un significat especial que jo no conegui. O és que l'Índia es compon només de les forces de defensa sota les seves ordres? Per mi les forces de defensa tenen molt poca importància en la construcció de la nació. No cal que em recordin que la vida estaria en perill constant si no hi hagués exèrcit. Si no hi ha exèrcit, la vida no és lliure de perill. Hi ha avalots, hi ha assassinats, hi ha assalts, hi ha invasions. Les forces de defensa serveixen de poc en tots aquests perills. Generalment actuen quan ja s'ha fet el mal. Però el valent coman-

dant en cap mira les coses com a soldat. Jo i, amb mi, molts de milions, som insensibles a l'esperit militar. Des dels temps passats, l'Índia ha tingut una casta militar en nombre quasi insignificant. Aquesta casta ha tingut poc a fer amb els altres milions. De totes maneres, ara no és el moment d'examinar la seva contribució a construir l'Índia. Tot el que vull exposar amb el màxim èmfasi en la meva afirmació, és que la descripció de l'Índia com un país militar és errònia. De tots els països del món, l'Índia és el menys militar. Tot i que he fracassat a persuadir el Comitè de Treball, en aquest moment suprem, que declarés la seva fe immortal en la no-violència com a únic remei eficaç per salvar la humanitat de la destrucció, no he perdut l'esperança que les masses refusin de doblegar-se davant el Moloc de la guerra i en canvi confiïn en llur pròpia capacitat de sofriment per salvar l'honor del país. De què li ha servit a Polònia el seu indubtable valor militar contra les forces superiors d'Alemanya i de Rússia? Hauria estat pitjor per a Polònia afrontar desarmada el repte d'aquesta unió de forces amb la resolució de morir sense represàlies? Les forces invasores s'haurien cobrat un tribut més fort d'una Polònia infinitament més valenta? És molt probable que l'essència de llur naturalesa les hauria fetes desistir d'una matança d'innocents a l'engrós.

De totes les organitzacions del món, el Congrés és la més idònia per a demostrar el millor camí, en realitat l'únic camí, cap a la vida autèntica. El seu experiment no-violent haurà estat inútil si, quan l'Índia se'n surti d'aquesta por, no és capaç de demostrar al món el camí d'alliberar-se del bany de sang. La destrucció criminal de la vida i dels béns que ara s'està produint no serà la darrera, si l'Índia no fa el paper que li toca de demostrar que la dignitat humana es defensa millor no desenvolupant la capacitat de tractar amb la destrucció, sinó refusant de tornar-s'hi. No tinc cap dubte que, si és possible d'entrenar milions en el fosc art de la violència que és la llei de la bèstia, també és possible d'entrenar-los en l'art clar de la no-violència que és la llei de l'home regenerat. De qual-sevol manera, si el comandant en cap mira més enllà de les forces de defensa, descobrirà que l'autèntica Índia no és militar sinó amant de la pau.

Tampoc no contemplo sense inquietud el futur dels soldats indis entrenats amb els mètodes moderns, portant a les seves llars l'esperit dels motors. La velocitat no és l'objectiu de la vida. L'home hi veu més i viu més autènticament caminant cap al seu deure.

De camí cap a Simla, 25-9-1939
Harijan, 30-9-1939

88. TRENACLOSQUES

Un conegut membre del Congrés fa aquestes preguntes:

1. Quina és la nostra actitud personal cap a la guerra en conseqüència amb la no-violència?
2. La vostra actitud és la mateixa que durant la darrera guerra, o és distinta?
3. Com amb la vostra no-violència us podeu associar activament amb el Congrés i ajudar-lo si la seva política en la crisi actual es basa en la violència?
4. Quin és el vostre pla concret basat en la no-violència per fer front a aquesta guerra o per evitar-la?"

Aquestes preguntes insinuen un plany molt amistós sobre les meves aparents inconsistències o sobre la meva inescrutabilitat. Totes són antigues queixes, perfectament justificades des del punt de vista del qui les formula, però injustificades des del meu. Per tant els qui es queixen de mi i jo hem d'acceptar que no estem d'acord. Deixeu-me dir just això. Quan escric mai no penso en el que he dit abans. El meu objectiu no és ésser consistent amb les meves declaracions prèvies sobre una qüestió determinada, sinó ésser consistent amb la veritat tal com se'm presenti en un moment donat. El resultat ha estat que he anat progressant de veritat en veritat; he estalviat a la meva memòria un esforç excessiu; i encara més, quan m'he vist obligat a comparar un escrit meu de fa fins i tot cinquanta anys amb el darrer de tots, no he descobert cap inconsistència entre ambdós. Però els amics que hi troben inconsistències faran bé de quedar-se amb el darrer escrit, a no ésser, naturalment que prefereixin l'antic. Però abans d'escollir haurien d'intentar veure si no hi ha una consistència oculta i constant entre les dues inconsistències aparents.

Pel que fa a la meva inescrutabilitat, els amics haurien de creure que no hi ha mai cap intent per part meva d'ocultar el meu pensament quan fa al cas. A vegades ve del meu desig d'ésser breu. I a vegades deu ésser degut a la meva pròpia ignorància del tema sobre el qual se'm demana l'opinió.

Per posar un exemple típic, un amic, amb el qual no hi ha hagut mai cap reserva mental, escriu així amb més angoixa que ràbia:

"En el cas no-improbable que l'Índia fos un escenari de guerra, Gandhiji està preparat per aconsellar als seus compatriotes de descobrir llurs pits davant l'espasa dels enemics? Fa poc temps hauria assegurat que sí, però ara ja no n'estic tan segur"

Només puc assegurar-li que, malgrat els meus escrits recents, pot continuar amb la seva confiança que donaria el mateix consell que ell creu que hauria donat abans, o el que vaig donar als txecs o als abissinis. La meva no-violència és feta de material fort. És més forta que el metall més resistent conegut pels científics. Però, ai!, amb aflicció sóc conscient del fet que encara no ha arribat a la seva solidesa natural. Si hi hagués arribat, Déu m'hauria mostrat el camí de tractar amb els nombrosos casos locals de violència que presencio cada dia impotentment. No dic això amb orgull sinó amb el cert coneixement del poder de la no-violència perfecta. No consentiré que el poder de la no-violència sigui subestimat per ocultar les meves limitacions o la meva debilitat.

Ara unes quantes ratlles per contestar les preguntes anteriors.

1. La meva reacció personal cap a aquesta guerra és d'un horror més gran que mai. Mai no havia estat tan desconsolat com ara. Però l'horror més gran no em faria tornar ara el sergent reclutador voluntari que vaig ésser durant la darrera guerra. I encara més, per estrany que sembli, les meves simpaties són totalment amb els aliats.

Per a bé o per a mal aquesta guerra s'està declarant entre la democràcia que ha produït l'occident i el totalitarisme exemplificat en Herr Hitler. Encara que el paper que està jugant Rússia és llastimós, esperem que la forçada combinació resulti en una fusió feliç, tot i que no voluntària, de la qual ningú no en pot predir la forma. A no ésser que els aliats es demoralitzin, i això no sembla que hagi de succeir, aquesta guerra pot servir per acabar amb totes les guerres, sobretot amb les de tipus virulent que veiem avui. Tinc l'esperança que l'Índia, encara que estigui pertorbada amb les seves dissensions internes, jugarà un paper efectiu en assegurar el fi desitjat i l'expansió d'una democràcia més clara que fins ara. Això dependrà sens dubte de com el Comitè de Treball actuï finalment en l'autèntica tragèdia que s'està representant al teatre del món. Nosaltres som alhora actors i espectadors del drama. La meua línia és meditada. Tant si actuo com a guia humil del Comitè de Treball o, si puc usar la mateixa expressió sense ofendre, del Govern, la meua guia serà amb el propòsit deliberat de portar-los tots dos al camí de la no-violència, per imperceptible que sigui la passa. És evident que jo no puc forçar la pau de cap manera. De moment puc usar el poder que Déu doni al meu cap o al meu cor.

2. Crec que he respost la segona pregunta juntament amb la primera.

3. Hi ha graus de violència així com de no-violència. El Comitè

de Treball no s'ha apartat voluntàriament de la política de la no-violència. No podia acceptar honestament les implicacions reals de la no-violència. Sentia que la gran majoria dels membres del Congrés no havien entès mai clarament que en cas d'agressió de l'exterior havien de defensar el país amb mitjans no-violents. Tot el que en realitat havien après és que podien presentar una lluita victoriosa del tot no-violenta contra el govern britànic. Els membres del Congrés no havien rebut cap entrenament en l'ús de la no-violència en altres camps. Així, per exemple, encara no havien descobert un mètode segur d'afrontar-se de manera no-violenta amb els avalots comunals o goondaisme. L'argument és decisiu en la mesura que es basa en l'experiència actual. Jo no serviria la causa de la no-violència, si abandonés els meus millors col·laboradors perquè no em poden seguir en una aplicació extensa de no-violència. Per tant resto amb ells amb la fe que llur separació del mètode no-violent es limitarà a un camp molt reduït i serà temporal.

4. No tinc cap pla concret ja elaborat. Per a mi també això és un camp nou. Només no tinc cap dubte quant als mitjans. Sempre he d'ésser autènticament no-violent tant si estic amb els membres del Comitè de Treball com si estic amb el Virrei. Per tant el que estic fent és una part del pla concret. Se m'aniran revelant cada dia més, així com sempre ha succeït amb els meus plans. La famosa decisió de no-cooperació arribà al cap de menys de 24 hores de la reunió de A.I.C.C. que es promogué a Calcuta el 1.920; i així ho féu pràcticament el Dandi March. La fundació de la darrera resistència civil, llavors sota el nom conegut de resistència passiva, es manifestà per accident en una reunió d'indis a Johannesburg el 1906 que es proposava trobar els mitjans de combatre les mesures anti-asiàtiques d'aquells dies. Jo vaig anar a la reunió sense una determinació preconcebuda. Sorgí de la reunió. La creació encara s'està estenent. Però suposant que Déu m'hagués dotat amb grans poders, (la qual cosa Ell mai no fa), demanaria de seguida als anglesos que abandonessin les armes, que deixessin lliures tots els seus vassalls, que s'enorgullissin d'ésser anomenats "petits anglesos", i que desafiessin tots els totalitarismes del món. Llavors els anglesos moririen sense resistència i passarien a la història com a herois de la no-violència. A més a més, hauria de convidar els indis a cooperar amb els anglesos en aquest martiri pietós. Seria una unió indissoluble, escrita amb lletres de la sang de llurs propis cosos i no de llurs suposats enemics. Però jo no tinc aquest poder universal. La no-violència és una planta que creix a poc a poc.

Creix de manera imperceptible però segura. I tot i amb el risc d'ésser malinterpretat, he d'obeir "la veu de la consciència".

De camí a Simla, 25-9-1939
Harijan, 30-9-1939

89. L'ACTITUD DE L'ÍNDIA

El passat 27 d'agost, just abans que esclatés l'absurda guerra, Shrimati Kamaladevi Chattopadhyaya m'escriví les ratlles següents:

"Us he fet una crida a través de The Bombay Chronicle demanant-vos l'opinió sobre l'actitud de l'Índia i la dels altres pobles explotats d'Orient en l'actual situació. No volia una mera repetició de la vostra antiga posició de no poder fer res en aquesta guerra imperialista, sinó alguna cosa més. El conflicte actual està centrat principalment en l'habitual lluita per les colònies, o esferes d'influència, tal com ara se les anomena en fraseologia política. Sobre aquesta qüestió el món pensa que només hi ha dues opinions, perquè només escolta dos punts de vista: un que creu en el manteniment de l'status quo; l'altre que vol un canvi però amb les mateixes bases, és a dir, una redistribució del botí i del dret d'explotar-lo, i això naturalment significa guerra. És obvi que una redistribució així no pot arribar mai sense un conflicte armat. Si hi ha d'haver algú o alguna cosa que quedi per fruir, naturalment, és una altra qüestió. Però el món està escindit principalment en aquelles dues parts. Si s'accepta la tesi de l'una, llavors s'hauria d'acceptar també la de l'altra. Ja que, si Anglaterra i França tenen el dret de governar sobre extensos territoris i grans nacions, llavors Alemanya i Itàlia també tenen el mateix dret. Hi ha una justificació moral tan petita en els primers països, que demanen que Hitler s'aturi, com en allò que Hitler anomena les seves reivindicacions justes.

Sembla que el món difícilment s'adoni que hi ha un tercer punt de vista, ja que rara vegada el sent. I aquest és tan essencial que hauria de trobar la manera d'expressar-se: la veu de la gent que són simplement peons del joc. Ni el corredor de Danzing ni el de Polònia no és la sortida. La sortida és el principi en el qual es basa tota l'actual civilització occidental: el dret del fort a governar i explotar el feble. Es basa per tant en tota la qüestió colonial, i Hitler i Mussolini mai no es cansen de recordar-ho al món. I aquesta és tan exactament la raó per la qual Anglaterra ha alçat el crit de l'Imperi en perill. Per tant, aquesta qüestió és vital per a tots nosaltres.

Estem contra l'status quo. Hi estem lluitant en contra perquè volem canviar-lo. Però la nostra alternativa no és la guerra, perquè sabem que no és l'autèntica solució. Tenim una alternativa a oferir que és l'única so-

lució d'aquest horrible desgavell i la clau per a la futura pau mundial. És el que m'agradaria que el món reconegués. Avui pot semblar com un crit al desert; però sabem que és la veu que a la fi prevaldrà; i són aquestes mans que semblen tan febles davant les mans armades les que refaran una humanitat esfondrada.

Estaria molt bé que donéssiu la vostra opinió. Crec que l'Índia ocupa avui un lloc especial entre les colònies del món. Té un prestigi moral i una força organitzadora que posseeixen poques colònies. Els altres la miren com a líder en moltes qüestions. Ja ha demostrat al món una tècnica superior de lluita i algun dia en serà apreciat el valor moral. L'Índia ha de dir a un món molt atorrolat i enfollit que hi ha un altre camí que la humanitat ha de prendre si es vol salvar d'aquests desastres periòdics i portar la pau i l'harmonia a un món cruent. Només els qui han sofert tant en aquest sistema, i que estan lluitant valentment per canviar-lo, poden parlar amb tota la convicció i la base moral necessàries, parlar no només per ells mateixos sinó per tots els pobles explotats del món".

Sento no haver vist la carta de Shrimati Kamaladevi a The Chronicle. Per més que hi faci, senzillament no puc fer justícia de manera adequada a la lectura dels diaris. La carta quedà al meu arxivador per manca de temps per contestar-la. Però crec que el retard no ha modificat l'objectiu de la seva carta. Potser aquest és el moment psicològic perquè jo expressi quina és o hauria d'ésser l'actitud de l'Índia. Estic d'acord amb l'anàlisi de Kamaladevi dels motius que tenen ambdues parts per a la guerra. Ambdues lluiten per la seva existència i per la promoció de la seva política. Però hi ha aquesta gran diferència entre ambdues: per més que les declaracions dels aliats siguin incompletes o equívokes, el món les ha interpretades com que ells estan lluitant per salvar la democràcia. Herr Hitler està lluitant per ampliar les fronteres alemanyes, tot i que se li digués que hauria de sotmetre les seves exigències a l'examen d'un tribunal imparcial. Ell rebutjà amb menys preu el camí de la pau o de la persuasió i escollí el de l'espasa. Vet aquí perquè les meves simpaties són amb els aliats. Però no s'ha d'entendre que les meves simpaties signifiquen un suport, de cap forma ni manera, a la doctrina de l'espasa per a la defensa, ni que sigui d'un dret evident. Un dret palès hauria d'ésser capaç d'ésser reivindicat amb mitjans justos, així com ho és amb mitjans rudes, és a dir sanguinaris. L'home pot i hauria de vessar la seva sang per establir allò que considera els seus "drets". L'Índia, representada pel Congrés, ha estat lluitant per demostrar els seus drets, no amb l'espasa, sinó amb el mètode no-violent. I s'ha guanyat un lloc i un prestigi únics al món, tot i que encara és lluny -esperem que no molt lluny- de la independència dels seus somnis. El seu nou mètode

de evidentment ha colpit el pensament del món. Cal esperar que l'Índia jugui un paper decisiu en aquesta guerra, que cap poble del món necessitava, i que insisteixi que aquesta vegada la pau no ha d'ésser una befa dissenyada per repartir entre els victoriosos les despulles de la guerra i per humiliar els vençuts. Pandit Jawaharlal Nehru, que pot parlar al Congrés, ha dit en llenguatge d'estat que la pau ha de significar la llibertat per als qui estan sotmesos pels poders imperialistes del món. Jo tinc tota l'esperança que el Congrés també serà capaç de demostrar al món que el poder que donen les armes per defensar la justícia no és res comparat amb el poder que dona la no-violència i que aquesta a més manifesta amb més claredat la raó. Les armes no poden demostrar cap raó, només poden fer-ho veure.

Sevagram, 9-10-1939
Harijan, 14-10-1939

90. A JUDICI

Durant la conversa amb els membres del Comitè de Treball, vaig descobrir que llur no-violència no havia anat mai més enllà de la lluita contra el govern britànic. Jo creia que els membres del Congrés havien apreciat el resultat lògic de la pràctica de la no-violència durant els darrers vint anys de lluita contra la potència imperialista més gran del món. Però als grans experiments com aquest de la no-violència, les qüestions hipotètiques quasi no hi tenen res a fer. Jo mateix acostumava a dir, responent a preguntes, que quan realment hauríem assolit la independència sabríem si ens podíem defensar de manera no-violenta o no. Però ara la pregunta ja no és hipotètica. Tant si per part del govern britànic hi ha una declaració favorable com si no, el Congrés ha de decidir quin camí ha d'adoptar en cas d'una invasió de l'Índia. Ja que, encara que no hi hagi acord amb el govern, el Congrés ha de decidir la seva política i dir si voldria lluitar contra l'exèrcit invasor de manera violenta o no-violenta.

Pel que jo puc entendre de l'opinió del Comitè de Treball, després d'un debat del tot concorregut, els membres pensen que els congressistes no estan preparats per a la defensa no-violenta contra la invasió armada.

Això és tràgic. Segurament els mitjans adoptats per treure un enemic de la pròpia casa han de coincidir, més o menys, amb els

mitjans per mantenir-lo fora de casa. En tot cas, el darrer procediment ha d'ésser més fàcil. De totes maneres, el fet és que la nostra lluita no ha estat de resistència no-violenta del fort. Ha estat de resistència passiva del feble. Per tant, en aquest moment suprem, no hi ha als nostres cors una resposta espontània a una fe immortal en l'eficàcia de la no-violència. Per això el Comitè de Treball digué assenyadament que no estaven preparats per a la passa lògica. La tragèdia de la situació és que, si el Congrés ha de compartir la sort dels qui creuen en la necessitat d'una defensa armada de l'Índia, els darrers vint anys hauran estat anys de desídia absurda del principal deure dels congressistes, d'aprendre la ciència de la lluita armada. I temo que la història em jutjarà, com a general de la lluita, responsable de la tragèdia. La història futura dirà que jo m'hauria d'haver adonat que la nació no estava aprenent la no-violència del fort sinó la simple passivitat del feble, i que per tant jo hauria d'haver procurat entrenament militar per als congressistes.

Com que estava obsessionat amb la idea que d'una manera o altra l'Índia havia d'aprendre l'autèntica no-violència, no se'm podia acudir de convidar els meus col·laboradors a entrenar-se per a la defensa armada. Al contrari, acostumava a desaprovar qual-sevol tipus d'esgrima i l'exhibició de porres dures. No m'estic penedint del passat. Tinc una fe inextingible que, de tots els països del món, l'Índia és l'únic país que pot aprendre l'art de la no-violència, que si s'apliqués el test ara mateix es trobarien potser milers d'homes i de dones disposats a morir sense guardar rancúnia contra llurs perseguidors. M'he dirigit a les masses i els he dit moltes vegades que haurien de sofrir molt, fins i tot la mort a trets. No hi hagué milers d'homes i dones que suportaren penaltats durant la campanya de la sal, igual com les que els soldats estaven obligats a suportar? No cal una capacitat diferent de la que ja s'ha demostrat, si l'Índia ha de fer front a un invasor. Només que haurà d'ésser a més gran escala.

Hi ha una cosa que no s'hauria d'oblidar. L'Índia desarmada no hauria d'ésser destruïda per gasos verinosos ni per bombardeigs. És la línia Maginot la que ha fet necessària la línia Sígfrid. I viceversa. La defensa de l'Índia amb els mètodes actuals s'ha fet necessària perquè és un apèndix de la Gran Bretanya. L'Índia lliure no pot tenir cap enemic. I si la seva gent ha après l'art de dir categòricament "no" i d'actuar en conseqüència, potser ningú no la voldria envair. La nostra economia hauria d'ésser tan ben dissenyada que no oferís cap temptació als explotadors. Però alguns congressistes diran: "A part dels britànics, l'Índia

té tantes races bèl·liques dins les seves fronteres que voldran establir una lluita per al país que és tant d'ells com nostre". Això és ben veritat. De moment estic parlant només dels congressistes. Com haurien d'actuar en cas d'una invasió? Mai no hem de convertir tota l'Índia al nostre credo si no estem disposats a morir per ell.

El camí oposat em crida. La major part de l'exèrcit està formada per musulmans del nord, sikhs i gurkhas. Si les masses del sud i del centre es volguessin militaritzar, el Congrés, que se suposa que les representa, hauria d'entrar en competició amb els primers. Llavors el Congrés hauria de prendre part en un gran pressupost militar. Tot això pot ocórrer sense el consentiment del Congrés. Serà molt diferent per al món que el Congrés hi prengui part o no. El món espera de l'Índia alguna cosa nova i única. El Congrés es perdrà entre la multitud si usa la mateixa cuirassa gastada que du avui tot el món. El Congrés té un nom perquè representa la no-violència com a arma política per excel·lència. Si el Congrés ajudés els aliats, com a representant de la no-violència donaria a la causa dels aliats un prestigi i un poder de gran valor a l'hora de decidir el darrer auguri de la guerra. Però els membres del Comitè de Treball honestament i valenta no han fet professió d'aquesta no-violència.

Per tant, la meua posició es limita a mi tot sol. He d'esbrinar si tinc algun company de viatge en aquest camí solitari. Si sóc una minoria d'un, hauré d'intentar de fer adeptes. Tant si sóc tot sol com si n'hi ha molts, he de declarar la meua fe que és millor per a l'Índia descartar del tot la violència encara que sigui per defensar els seus límits. Ja que per a l'Índia, entrar en la carrera d'armaments és voler el suïcidi. Amb la pèrdua de l'Índia com a no-violenta s'haurà esvaït la darrera esperança del món. He de viure d'acord amb el credo que he professat durant el darrer mig segle i esperar fins al darrer alè que l'Índia faci de la no-violència el seu credo, protegeixi la dignitat humana i eviti que la humanitat retorni a l'estat del qual se suposa que ella se n'ha sortit.

Sevagram, 10-10-1939
Harijan, 14-10-1939

91. UNA PREGUNTA

Un britànic ha escrit a Deenabandhu Andrews una carta sobre la guerra en la qual exposa els seus punts de vista. És un pacifista

ardent. Deenabandhu m'ha ensenyat la carta. Hi ha els següents paràgrafs:

“També per a l'Índia crec que aquest és un moment molt crític. El perill que hi veig és que la Gran Bretanya pot prometre un total estat de domini o alguna cosa així, i com a resultat l'Índia pot alçar un exèrcit i esdevenir una més de les nacions militaritzades. Llavors minvaria molt el seu testimoniatge del camí de la no-violència i la seva força espiritual.

Com pot Gandhiji com a creient en la no-violència demanar una clarificació dels objectius de guerra perquè la Gran Bretanya obtingui el suport de l'Índia en aquest camí de guerra? L'única cosa que pot fer i que tots hauriem de fer és formar un exèrcit d'homes i dones lliurats al camí de l'amor i del perdó, disposats a rebre violència però no mai a retornar-la. Ho hem d'aconseguir per veure com això modificarà la nostra vida quotidiana així com els nostres pensaments i obres cap a altres comunitats i nacions. Hem d'ésser disciplinats i també aprendre a actuar junts com un sol home. En aquesta línia, hi veig unes possibilitats tremendes.

Naturalment, també hauriem d'influir tant com puguem perquè la Gran Bretanya reconegui i posi a la pràctica una autèntica democràcia a l'Índia, ja que això és per damunt i a part de si l'Índia ajuda Anglaterra en la guerra o no”.

El perill que explica l'autor és real. En vaig parlar la setmana passada. L'autor dóna voltes sobre la meua simpatia cap als aliats. Jo els la tinc com a autèntic creient en la no-violència i fins i tot com a conseqüència de la meua fe. Mentre que tota violència és dolenta i se l'ha de condemnar en abstracte, és permisible per a un creient d'Ahimsa, i fins i tot és el seu deure, de distingir entre l'agressor i el qui es defensa. Llavors pot fer costat al qui es defensa de forma no-violenta, és a dir, pot donar la seva vida per salvar-lo. La seva intervenció és com donar un final més ràpid a l'enfrontament, i fins i tot pot produir la pau entre ambdós combatents. Aplicat aquest raonament a la guerra actual, si el Congrés fa costat activament als aliats de manera no-violenta, l'ajuda del Congrés elevarà la causa dels aliats a un pla moral superior, i la influència del Congrés s'usarà de manera efectiva en profit de la pau. I encara més, pot ésser la tasca específica del Congrés veure que, si la guerra arriba al final, no s'acumula cap humiliació sobre el vençut. Aquest és el paper que he imaginat per al Congrés. La declaració d'independència ha esdevingut una necessitat. En haver-se suscitat la qüestió, el Congrés no pot ajudar la Gran Bretanya si aquesta està lluitant secretament per l'imperialisme mentre declara al món que la seva lluita és per salvar les democràcies. Perquè la Gran Bretanya tingui raó, una declaració

sincera del seu objectiu de guerra és una necessitat, a part de la política del Congrés.

*Sevagram, 16-10-1939
Harijan, 21-10-1939*

92. ANTAGONISMES HINDÚ-MUSULMANS

Si es necessiten proves per demostrar que la no-violència del Congrés era realment violència en suspensió o violència inactiva, les tindriem en la violència efectiva tot i que indisciplinada que s'ha manifestat en els antagonismes hindú-musulmans. Si els milers d'hindús i musulmans que prengueren part en l'agitació del Califat haguessin estat no-violents de tot cor, mai no haurien estat violents cap a un altre, així com han fet continuament. No es pot dir que els qui prengueren part als enfrontaments no eren congressistes. Si exclouim tots aquells qui recorren a la violència com a no-congressistes, el Congrés deixarà d'ésser una organització de masses, ja que els combatents d'aquests enfrontaments provenen de les masses. A més a més trobem avui que hi ha congressistes rivals que recorren a la violència en les reunions del Congrés. L'obscena indisciplina i el frau practicats en les eleccions del Congrés són il·lustracions de la seva violència. Per tant és difícil de dir quins són els congressistes no-violents si és que n'hi ha cap. Si fossin majoria al Congrés i juguessin un paper efectiu en els enfrontaments hindú-musulmans, podrien aturar-los o, si més no, donar llurs vides per aturar-los. Si la majoria dels congressistes fossin autènticament no-violents, els musulmans es veurien obligats a confessar que els congressistes no podrien ésser acusats de prejudicis anti-musulmans. No n'hi ha prou que els congressistes diguin que no se'ls ha trobat culpables d'una actitud incorrecta. Legalment es pot demostrar la meua correcció, però podria decaure miserablement si la meua acció s'examinés amb paràmetres no-violents. Però aquesta no-violència ha d'ésser la no-violència del valent i del fort. Ha de venir d'una convicció interior. Per això he dubtat de dir que és millor ésser violents, si hi ha violència als nostres cors, que no posar-nos sota la capa de la no-violència per dissimular la impotència. La violència és de qualsevol manera millor que la impotència. Hi ha esperança que un home violent esdevingui no-violent. No hi ha aquesta esperança per a l'impotent.

*Sevagram, 17-10-1939
Harijan, 21-10-1939*

93. SUPORT INCONDICIONAL?

Uns quants amics anglesos estan confosos i demanen: "Realment heu decidit que donareu suport incondicional a la Gran Bretanya, així com s'ha divulgat? L'origen d'aquesta informació es troba a la meva primeríssima declaració després de la meva conversa amb el Virrei. La frase "suport incondicional" no figura en aquella declaració. Però, si el Congrés hagués apreciat l'actitud que jo vaig prendre, el suport del Congrés hauria estat incondicional en el sentit que no hauria demanat una clarificació dels objectius de guerra britànica. Però el Comitè de Treball no podia prendre honestament aquesta actitud. Per tant, succeí, amb tot el dret i tota la justificació, la resolució que acordà. Els esdeveniments han demostrat la prudència del camí adoptat pel Comitè de Treball. Però si hagués renunciat a demanar la declaració dels objectius de guerra, el suport hauria estat incondicional. Recordem que, d'acord amb la seva constitució, el Congrés és una organització no-violenta. Per tant el seu suport hauria estat purament moral. No té soldats per proveir, no té diners per donar. Però té bons desigs. Al meu parer aquests bons desigs haurien fet més que molts batallons. El suport del Congrés hauria donat una base moral inexpugnable a la causa britànica. Hauria fet tornar justa la causa britànica, en gran mesura. Totes les races subjugades de la terra haurien sentit una llum indescriptible de llibertat. La moral britànica hauria pujat de cop. Això és el que hauria significat el suport incondicional del Congrés.

Però Déu no ho ha volgut així. Els estadistes britànics no han tingut prou fe en la professió de no-violència del Congrés. He de confessar que el Congrés no podria passar el test a satisfacció d'un tribunal estricte i just. De qualsevol manera els meus amics anglesos no haurien de tenir cap dificultat a comprendre la meva posició: Naturalment poden dir que, com a resistent a la guerra, no hauria de donar suport, ni tan sols moral. Ja he dit en aquestes columnes que jo no ho crec així. Un resistent a la guerra pot jutjar entre dos combatents i desitjar l'èxit al qui té la justícia al seu costat. És més probable que així col·labori a la pau entre ambdós que no si queda com a simple espectador.

*Sevagram, 30-10-1939
Harijan, 4-11-1939*

94. L'HORA DE LA PROVA

"Si l'Índia adopta la doctrina de l'espasa, pot guanyar una victòria momentània. Però llavors l'Índia ja no serà l'orgull del meu cor. Estic unit a ella perquè li ho dec tot. Crec absolutament que té una missió en el món. No ha de copiar Europa d'una manera cega. L'acceptació per part de l'Índia de la doctrina de l'espasa seria l'hora de la meva prova. Espero que no em sigui necessària. La meva religió no té límits geogràfics. Hi tinc una fe viva que transcendeix fins i tot el meu amor per l'Índia. La meva vida està dedicada al servei del meu país a través de la religió de la no-violència, la qual considero que és l'arrel de l'hinduisme".

"La religió de la no-violència no és només per als rishis i sants. És també per a la gent normal i corrent".

Amb el Comitè de Treball

Cito aquestes paraules d'un article de Gandhiji escrit a l'agost del 1920, però sembla com si les hagués dites avui. Amb aquesta fe viva en la no-violència com a contribució peculiar de l'Índia al món, ha intentat conduir el nostre vaixell durant el bon temps i durant el mal temps. Moltes vegades les branques ens han tapat el cel, però mai no hem perdut la llum de l'estrella. L'actual tempesta amenaça amb esborrar l'estrella del nostre camp visual, però el guia ha acomplert la seva tasca de conduir-nos dia rera dia perquè no perdem la llum de l'estrella, que és l'única que ens pot guiar fins al final del viatge.

En acabar la reunió del Comitè de Treball, Gandhiji demanà als membres que consideressin de nou la qüestió, i que decidissin d'una vegada per totes què han de fer el Congrés i els congressistes. La qüestió afectava no només les nostres relacions amb el govern sinó també les relacions entre comunitat i comunitat.

El suggeriment de Gandhiji fou discutit durant unes quantes hores, però no és pogué arribar a cap conclusió. A la pròxima reunió del Comitè de Treball es plantejarà de nou la qüestió i es prendrà una decisió definitiva. Mentrestant els membres tindran prou temps per pensar sobre la matèria.

Amb el Gandhi Seva Sangh

La qüestió ha ocupat tot el temps de Gandhiji, de tal manera que s'ha submergit en un silenci perpetu excepte amb les persones que veu perquè l'han citat, i sovint es desperta pensant-hi a primeres hores del matí. A la matinada del dia 25 es despertà a la una i

va estar pensant què hauria de dir als membres de l'executiu del Gandhi Seva Sangh als quals hauria de veure a la tarda. Els digué:

“El problema em preocupa. No em deixa descansar. He descrit a Harijan la posició dels membres joves del Comitè de Treball. Llur paper fou difícil. Es trobaven dividits entre la lleialtat a un principi i la lleialtat a llurs col·legues. Però llur anhel de mostrar-me clarament la seva posició fou molt ben rebut. Demostra que tots nosaltres som devots de la Veritat i que fins i tot les nostres lluites i conflictes mentals sorgeixen de la nostra ansietat d'ésser-hi fidels. Ahir tinguérem una discussió molt interessant al Comitè de Treball; discutírem obertament la posició dels membres com a individus i com a representants del Congrés i del poble. El vostre problema és diferent perquè heu vingut aquí per la vostra capacitat individual i heu decidit la vostra conducta a part del que el Congrés o els congressistes puguin pensar. Per tant el problema per a vosaltres és molt més senzill. Adoptareu una actitud de germanor cap a un que ha comès una greu injúria amb els vostres ésser estimats? Suposant que Rajendra Babu fos atacat, us venjaríeu o més bé us posaríeu entre Rajendra Babu i l'assaltant i suportaríeu amb goig els cops dirigits a ell? Faríeu això darrer, si us haguéssiu després de tota por de la mort, de la injúria cap als individus i de totes les consideracions sobre els lligams quotidians que us fermes. Però a no ésser que no tingueu més que germanor cap a aquells qui us tracten despietadament, la vostra resolució de comportar-vos pel principi de la no-violència sota qualsevol condició, no tindrà cap sentit. Seria molt millor acabar amb el Sangh que tenir una resolució buida.

“La no-violència no és una virtut enclaustrada, limitada només al rishi i al troglodita. Pot ésser practicada per milions, no amb ple coneixement de les seves conseqüències, sinó perquè és la llei de les nostres espècies. Distingeix l'home de l'animal. Però l'home no s'ha desfet de la part de l'animal que hi ha en ell. Ha d'esforçar-se per fer-ho. Aquest esforç s'ha de dirigir a practicar la no-violència, no a creure-hi. No puc esforçar-me per creure en un principi: o hi crec o no hi crec. I si hi crec, m'he d'esforçar amb coratge per practicar-lo. Ahimsa és un atribut del valent. La covardia i Ahimsa no van juntes més que l'aigua i el foc. És aquesta Ahimsa que cada membre del Gandhi Seva Sangh ha de fer un esforç conscient per desenvolupar-la al seu interior.

“Sovint hem pensat en aquesta qüestió però l'hora de la prova ha arribat avui, tant pel que fa a la guerra com pel que fa a la lluita per Swaraj i també a la unitat hindú-musulmana. Recordeu

també que la vostra no-violència no pot ésser efectiva a no ésser que tingueu fe en la roda de filar. Us demanaria que llegíssiu Hind Swaraj amb els meus ulls i que hi miréssiu el capítol sobre com fer l'Índia no-violenta. No podeu construir la no-violència en una civilització industrial, però sí en pobles autosuficients. Encara que Hitler hagués volgut, no hauria pogut devastar set-cents mil pobles no-violents. Ell mateix hauria esdevingut no-violent en el procés. L'economia rural tal com jo l'he concebuda fuig totalment de l'explotació, i l'explotació és l'essència de la violència. Per tant us heu d'inclinar cap a la vida rural abans d'ésser no-violents, i per a inclinar-vos cap a la vida rural heu de tenir fe en la roda de filar”.

Preguntes

Els membres consultaren aquest discurs amb el coixí i retrobaren Gandhiji el dia següent. Hi havia moltes coses que els preocupaven, així com toca a un que sigui devot d'Ahimsa. Però per consideració al temps de Gandhiji es limitaren a unes quantes preguntes.

“Com, segons vós, un creient en la no-violència pot ésser ministre?”

“Temo que en l'estat actual de coses no ho hauria d'ésser”, digué Gandhiji. “Hem vist que els nostres ministres han hagut de recórrer a la violència així com el govern britànic durant els dies previs a l'autonomia. Potser fou inevitable. Si els congressistes haguessin estat no-violents no haurien recorregut a la força. Però la majoria del Congrés no es basa en una no-violència sense adular. Un ministre digué l'altre dia que, tot i que no havia renunciat ni una mica a la no-violència, no podia actuar sense recórrer a un mínim de foc. Hi havia recorregut només fins al punt que era inevitable. Ho podia haver dit llavors; pot no tornar-ho a dir si el puc ajudar. Ja que, si hi torna, haurà clarificat la seva posició, i representarà una Cambra que és predominantment no-violenta. En altres paraules, s'haurà d'informar, si està segur que el poble el vol per continuar el govern sobre unes bases no-violentes”.

“Però no pot ésser que mentre un ministre no-violent limitarà la violència al mínim, un que no cregui en la no-violència no faria aquestes restriccions?”.

“Creure això és un engany. Tots els qui avui estan emprant la violència diuen el mateix. Hitler també diria el mateix. El general Dyer fou aclamat com un heroi del moment per la Cambra dels

Lords perquè es digué que el seu objectiu era evitar l'esclat de la violència de les masses. La Rússia soviètica creu que la seva violència és un estat transitori cap a l'establiment d'un ordre sense violència. En la situació actual de la nostra creença i de la nostra pràctica pot ésser millor acabar amb el Sangh i deixar que cadascú creixi sense traves”.

“Però se suggereix”, digué Kishorlalbhair, “que poden limitar els membres a aquells qui es comprometen a un treball constructiu”.

“El suggeriment és bo i és possible que puguem convertir el Sangh en una cosa així i que llavors cadascú de nosaltres intentéssim en la nostra capacitat individual purificar-nos nosaltres mateixos tant com puguem. Ja que la no-violència és impossible sense una autopurificació. Per tant, siguem membres d'una associació per l'autopurificació, però no cal cap associació per això. Per tant, intentem, cadascú a la seva manera, encarar-nos a les dificultats i als problemes així com vénen i veure fins a on podem arribar. A Hudli, fa dos anys, us vaig demanar que ajudéssiu a les eleccions i enviéssiu a la legislatura els millors homes possibles. Vaig donar consell segons l'atmosfera que existia llavors. Avui no us puc donar aquell consell. De fet deu haver arribat l'hora per a la gent com vosaltres que creieu en la no-violència dels valents, de retirar-vos del Congrés, com jo vaig fer el 1934”.

“Com creieu que les masses poden practicar la no-violència, quan sabem que són propenses a la ira, a l'odi, a la mala voluntat? Se sap que lluiten per les coses més trivials”.

“És així però de totes maneres crec que poden practicar la no-violència per al bé comú. Creieu que els milers de dones que recollien sal de contraban tenien mala voluntat cap a algú? Sabien que el Congrés o Gandhi els havia demanat que fessin certes coses i les feien amb fe i esperança. Per mi la demostració més perfecta de no-violència fou la de Camparan. Els milers de pagesos que s'alçaren en revolta pels problemes agraris, tenien alguna mala voluntat contra el govern o contra els propietaris? Llur fe en la no-violència no fou raonada, així com no ho és la fe de molts en què la terra és rodona. Però llur fe en els líders fou autèntica i fou suficient. Amb els dirigents ja és una altra qüestió. Llur fe ha hagut d'ésser intel·ligent i han hagut de viure d'acord amb totes les implicacions de llur fe”.

“Però les masses de tot el món són així?”

“No, ja que els altres no tenen aquests antecedents de no-violència”.

“Però si hi havia no-violència impregnada en les nostres masses, com és que han arribat a aquest estat d'esclavatge?”

“Aquesta espero que sigui la meua contribució. Vull que la no-violència del feble esdevingui la no-violència del fort. Pot ésser un somi, però m'he d'esforçar perquè sigui realitat”.

Sevagram, 29-10-1939

Harjan, 4-11-1939

M.D.

95. AVALOTS DE SINDH

He estat seguint els avalots de Sindh amb un interès compungit. Moltes persones s'enganyen elles mateixes amb la creença que jo posseeixo poders per posar remei a tots els mals. Tant de bó que els tingués, tot i que no estic segur que aquesta possessió significués un bé absolut. Faria tornar la gent indefensa si fes un ús indiscriminat d'aquests poders. I no servirien de res si no els pogués usar lliurement. Per tant, uso els poders que tinc fins al màxim. Gràcies a Déu, són massa limitats per ésser perillosos. De totes maneres, la meua tasca principal és ensenyar la gent a ajudar-se ells mateixos.

Heus aquí un telegrama patètic de Shikarpur:

“Avalots, pillatge, incendiarisme. Pobles hindús del districte de Sukkur assassinats sense pietat, dones i noies violades i segrestades. Vida hindú, propietat en perill. Situació molt crítica. Política del Govern no estable. Prego que envieu un comitè d'investigació per veure la situació personalment.- President General Hindú Panchayat.”

És el tercer d'aquesta mena que arriba de Sindh. No vaig fer cas dels dos primers sobretot perquè estava preocupat a Allahabad i no tenia cap consol a oferir. El Panchayat de Shikarpur ha demanat ajuda a una persona que no és l'adequada. Jo mateix també necessito ajuda. El Congrés encara no ha avançat prou en no-violència com per tractar amb avalots i coses semblants. L'ha de desenvolupar més per mantenir el seu prestigi. Vaig suggerir “brigades de pau”, però el suggeriment era prematur o potser irrealitzable. Sens dubte el govern de Sindh hauria d'ésser capaç de protegir la vida i la propietat de la població, dins de la seva jurisdicció. Evidentment el control se'ls ha escapat de les mans. Sindh és autònom nominalment i per tant menys capaç de protegir la vida i la propietat que el govern anterior, ja que no ha tingut mai un

entrenament previ en política o en les arts militars. He manifestat en altres articles que el govern central és impotent per prevenir la pèrdua de la vida i de la propietat i encara menys durant els avalots. Pot aturar llur extensió i castigar els delinqüents quan vulgui. Està organitzat únicament per a la protecció del comerç imperial i per tant per al manteniment de la pau en la mesura que és necessària per a la seguretat d'aquest comerç. Per tot això, no està ben equipat per a la protecció de la gent. Aquesta protecció implica l'entrenament de la gent en l'art de l'autodefensa, i assegurar llur cooperació a sufocar avalots, etc. Això seria posar en perill el govern imperial.

Ara l'única manera efectiva amb què jo puc ajudar els sindhis és mostrar-los el camí de la no-violència. Però no es pot aprendre en un dia. L'altre camí és el que el món ha seguit fins ara, és a dir, la defensa armada de la vida i de la propietat. Déu ajuda només aquells qui s'ajuden ells mateixos. Els sindhis no són cap excepció. Han d'aprendre l'art d'autodefensar-se contra els lladres, invasors i altres. Si no se senten segurs i són massa febles per defensar-se ells mateixos, haurien d'abandonar el lloc que ha demostrat ésser massa inhospitalari per viure-hi.

Sevagram, 28-11-1939
Harijan, 2-12-1939

96. A LES BONDADOSES MANS DE DÉU

"Estimat amic,

No em coneixeu personalment, però la meua esposa i jo vam estar a punt d'ésser els vostres amfitrions quan visitàreu la fàbrica de teixits Greenfiels a Darwen, Lancashire, el 1931. Crec que vaig ésser el primer a expressar el desig que vinguéssiu a visitar personalment les nostres cooperatives de cotó durant la vostra estada a Anglaterra aquell any, un període de misèria amb una gran manca de feina a Lancashire; i això us fou comunicat a través del meu amic C.F. Andrews. Just abans de la vostra visita, deixàrem la nostra casa de Darwen i la nostra feina com a supervisors de qualitat a la fàbrica Greenfield, per començar una nova vida a càrrec del Centre Internacional Quàquer a Berlín; i vós fóreu allotjat pels nostres amics i successors Charles i Harriet Haworth.

Durant 5 anys i mig de residència a Alemanya amb la nostra família de quatre infants petits, hem conegut i estimat molta gent d'aquest país, i també hem observat i viscut de prop tots els tràgics esdeviniments, morals i polítics, d'aquest temps. Ja abans estàvem ben comunicats amb Alemanya i la seva gent a través de l'ajuda quàquera, en la qual tinguérem el

privilegi de participar, als infants famolencs després de la darrera guerra.

"Els primers dies de la guerra vaig llegir amb profund interès i inspiració unes ratlles que escrivireu a Harijan, que em van ajudar i consolar en aquells moments d'angoixa. Deien així: "Jo personalment no podria obtenir la llibertat del meu país amb violència, tot i que això fos possible... La meua fe que allò que es guanya amb l'espasa també es perd amb l'espasa, és immortal". Després de comentar els meus pensaments amb la meua amiga Agatha Harrison, he tingut ànim d'escriure-us i dir-vos que va passar pel meu cap durant aquelles tristes primeres setmanes de guerra. Ella em mostrà amablement alguns dels vostres escrits sobre el tema de la guerra i això m'ajudà a entendre la vostra actitud, però encara em deixaren amb un sentiment de profunda preocupació que ara demano permís per expressar-vos.

"Actualment trobo sovint excel·lents i convençuts amics de la pau que, a la vista de la brutal supressió de la independència dels països com Txecoslovàquia i Polònia, es troben amb un dilema moral; que creuen que quan passen aquestes coses la guerra és inevitable i fins i tot profitosa per al seu país, per a restablir allò que s'havia perdut, tot i que com a individus probablement se n'apartin. M'he demanat si no és aquest el moment en què un reconegut profeta i líder espiritual com sou vós podria fer una crida penetrant a tot el món, assenyalant un altre camí que no sigui el joc absurd i la destrucció de la guerra; un altre camí, no solament per a arreglar les baralles, sinó també, i més important, per a la resistència al mal i també per a la consecució d'objectius polítics. El mètode de la guerra, tal com vam experimentar al 1914-18, sembla inevitable que corrompi els seus propis fins; mentre que els mitjans morals de no-violència i amor redemptor no fan més que enfortir i purificar els objectius, en la mesura que són basats en la rectitud moral i en la justícia. Això ens heu enseyat. Em sembla que una guia d'una persona amb la vostra autoritat espiritual, per complet en un camí millor que el de la guerra per ajudar els atacats i els oprimits, tant si són individus com nacions, podria aportar un poder redemptor a molts que es troben actualment en l'angoixa d'un dilema moral, i perden energies espirituals que, a causa d'aquest dilema, són estèrils i inútils, o són prostituïdes en l'intent de proporcionar elevació i inspiració per aconseguir una guerra santa per a la civilització, la llibertat; o amb el simple objectiu negatiu de destruir el hitlerisme rivalitzant amb èxit amb els seus propis mètodes.

"No tinc dret moral per a jutjar -més bé al contrari- però sé que aprecieu la sinceritat i per tant gosaré confessar que estic confús perquè, lluny d'aprofitar aquesta oportunitat per proclamar el millor camí en el qual heu estat un pioner magnífic, sembla, (segur que estic equivocat o ho he entès malament) que penseu principalment en quins avantatges polítics per a la causa de la independència de l'Índia es poden obtenir de la situació de la guerra. Hom quasi té la impressió que l'oportunitat que presenta la guerra és benvinguda i que s'ajudaria de grat els aliats en l'intent d'aconseguir llurs objectius a través de la guerra si s'arribés a un acord convenient.

No tinc un coneixement especial dels assumptes indis però, segons el judici dels meus millors amics que tenen un estret lligam amb la millor opinió de l'Índia, desitjo que s'acompleixin llurs objectius i els vostres; però voldria que fos com a conseqüència d'una evolució liberal de la ment de la nostra pròpia gent i del govern, com a part d'un desig generós i d'una determinació per a un món nou i millor en comptes d'un món ple d'agressió i de domini imperialista, més que no com un tractat amb l'Anglaterra imperialista sense cap canvi de mentalitat, principalment amb l'objectiu d'obtenir l'ajuda material de l'Índia per guanyar la guerra.

El meu cor es dirigeix a vós amb l'angoixa i la desesperança causades per la guerra. He vist molt el que té de bo el poble alemany, l'idealisme desinteressat dels seus joves als quals jo estimo, i també el mal, amb el qual he estat íntimament lligat en tractar d'ajudar les víctimes. He estat en una presó nazi i he cregut que a través del meu sofriment se m'ha mostrat un camí més noble per ajudar els magnífics joves alemanys i del meu propi país, que no el camí que estem a punt d'emprendre, de fer que milions d'ells es matin els uns als altres. Crec que molta de gent de tot el món està desitjant de veure un camí que no passi per aquest mal en el qual ens estem submergint a poc a poc més i més profundament, fins que aviat serà massa tard. Potser només vós ens podeu ajudar. Us escric amb profund interès de demanar-vos que considereu si se us pot demanar que ho feu.

Amb estima i amor pregons,

49,Parliament Hill,
Londres, N.W. 3

Sincerament amic vostre,

Corder Catchpool''

Comprenc que aquesta carta reflecteix l'actitud de molts anglesos que esperen de mi que els mostri el camí millor. El recaptament de tribut de Sir Radhakrishan sobre els meus setanta anys consumats ha aprofundit l'esperança de milers d'amants de la pau. Però jo sé com sóc de pobre instrument per aconseguir aquest objectiu. Els meus admiradors m'han donat una fama que no mereixo. No sóc capaç de testificar que l'Índia dona al món un bon exemple de no-violència del fort i per tant com a substitut de la resistència armada contra l'agressor. Indubtablement l'Índia ha demostrat l'eficàcia de la no-violència passiva com a arma del feble. Però tot i que és pràctica com a substitut del terrorisme, veig que no és una novetat ni té cap mèrit. No és una contribució al moviment per a la pau.

No ha d'estranyar que la meva identificació amb els objectius del Congrés sembli contradictòria amb els meus escrits anteriors citats pel meu corresponsal. No hi ha cap contradicció. Ni ara ni llavors no guanyaria la independència a costa de la no-violència.

El crític pot argüir que, si el govern britànic fes la declaració requerida, jo ajudaria els aliats i per tant prendria part en la violència. L'argüició podria ésser raonable a no ésser pel fet que l'ajuda adicional que Anglaterra obtindria del Congrés seria purament moral. El Congrés no contribuiria amb homes ni amb diners. La influència moral s'usaria a favor de la pau. Ja he dit en aquestes columnes que la meva no-violència reconeix diferents menes de violència -defensiva i ofensiva-. És veritat que al cap i a la fi la diferència s'esborra, però el mèrit inicial persisteix. Una persona no-violenta, quan sorgeix l'ocasió, ha de dir quin costat és just. Per això vaig desitjar l'èxit als abissinis, als espanyols, als txecs, als xinesos i als polonesos, tot i que en tots els casos hauria desitjat que oferissin resistència no-violenta. En la situació actual, si el Congrés pogués justificar el cas d'Anglaterra a l'alt nivell professat pel Sr. Chamberlain, l'Índia declarada lliure abocaria tota la seva força moral al costat de la pau. El paper que jo estic jugant és, al meu parer, estrictament no-violent. No hi ha esperit de negoci darrera la demanda del Congrés, que en ella mateixa és totalment moral. No hi ha cap desig de pertorbar el govern. No hi ha cap desobediència civil precipitada. S'està anant amb compte de satisfer totes les objeccions justes a la demanda del Congrés i de suavitzar totes les dificultats de manera que la Gran Bretanya faci la declaració requerida. S'està demanant l'esforç més gran als impacients congressistes desitjosos d'una lluita tot i que no-violenta. Jo mateix voldria ésser capaç de jugar un paper efectiu en dur la pau més a prop. Podria ésser capç de fer-ho si l'Índia esdevé de fet un aliat independent, d'Anglaterra, tot i que el procés legal queda retardat fins que s'acabi la guerra.

Però, qui sóc jo? No tinc altra força que la de que Déu em dona. No tinc cap autoritat sobre els meus compatriotes que no sigui exclusivament moral. Si ell m'ajuda a ésser un pur instrument per a la divulgació de la no-violència en comptes de l'espantosa violència que ara governa la terra, Ell em donarà la força i em mostrarà el camí. La meva arma més gran és la pregària silenciosa. Per tant, la causa de la pau és a les bondadoses mans de Déu. No pot succeir res més que la Seva voluntat, expressada en la Seva Llei eterna i immutable que és Ell. Nosaltres només coneixem a Ell i la seva Llei a través d'un vidre fosc. Però el besllum tènue de la Llei és suficient per omplir-me de joia, esperança i fe en el futur.

Sevagram, 5-12-1939
Harijan, 9-12-1939

Apèndix

I. GUERRA CONTRA GUERRA

(per B. de Ligt)

(El Reverend B. de Ligt d'Oned, Ginebra, com es recordarà, m'escriví una carta oberta l'any passat sobre la meva actitud cap a la guerra, especialment de cara a la meva participació a la guerra dels boers, a la rebel·lió zulu de Natal, i a la darrera guerra mundial. La carta oberta fou publicada a la premsa europea, i jo em vaig acontentar simplement publicant la meva resposta (*) en aquestes pàgines sense publicar la carta. L'amable Reverend ara m'ha enviat una resposta que ell anomena segona carta oberta i voldria que la publicués. Tot i que és massa llarga per a aquestes pàgines no em puc oposar a la súplica de l'autor. Ell ha posat cura en la seva composició, i jo aprecio l'interès que els amants de la pau a occident estan prenent en les meves opinions i conducta. Publico la carta en dues parts. I després de la conclusió de la segona part espero publicar una breu resposta.

M.K.G.)

És en nom de tots aquells qui per tot el món estan lluitant contra la terrible mania de la violència que està destruint l'univers, que us dono les gràcies per haver respost amablement, amb tanta franquesa i precisió, la meva carta oberta el maig de 1928.

La vostra resposta és una arma de doble fil. És tranquil·litzadora de l'una banda però frustrant de l'altra. Des del punt de vista de l'oposició immediata a la guerra, és de gran importància que hàgiu declarat obertament que ja no voleu participar més en cap

(*) capítol 30, pág. 92 d'aquest llibre.

combat a favor d'Anglaterra. Si les mases que són amb vós estan dispostes a oposar-se als moments crítics a qualsevol moviment de guerra per part del govern de Londres sense desitjar ja més donar llur or o llur sang, es convertiran en un autèntic factor per a la pau.

Tal com ja us he escrit, avui per tot el món estan naixent moviments per oposar-se a la guerra, i s'estan expandint continuament. Podeu estar segurs que en aquests llocs la vostra coratjosa declaració és rebuda amb joia.

A més a més, heu reconegut sense equívocs que la tasca de la Creu Roja forma part de la maquinària gegantina de guerra. Aquesta declaració fou confirmada pel fet impressionant de la monja infermera americana que retornà al govern francès la seva Creu de Guerra perquè a la fi s'havia convençut que el seu anomenat falsament treball humanitari, havia estat del tot no res més que un refinat treball de guerra. Per una felicitat coincidència, aquesta declaració fou publicada al mateix número de *The World Tomorrow* (Novembre 1928) com a informació de la nostra correspondència. Aquesta declaració fou confirmada més tard per la carta d'Albert de Jong, Secretari de l'Oficina Antiimperialista Internacional, a la XIII Conferència de la Creu Roja a la Haia, que demostrava com aquesta institució tant si es vol com si no, avui és forçada a col·laborar fins i tot en el perfeccionament dels gasos de guerra. De la mateixa manera, també ens esteu ajudant a treure el vel de la cara a la falsa caritat, sota el qual els militars de tots els països estan intentant despertar si més no una petita simpatia per a la "defensa nacional" en els homes i dones de bon cor.

D'altra banda, la vostra resposta ha causat als països occidentals un gran desengany, ja que, principalment, heu acceptat la guerra més que no l'heu rebutjada, si no pel que fa a vós, si més no, en principi, per al vostre poble. En aquests moments, felicitment, esteu contra la participació de l'Índia en qualsevol guerra empresa per l'imperi britànic. Però, fins quan? Si, per exemple, d'aquí poc temps es formés a Anglaterra un govern Macdonald, i tingués prou tàctica com per fer-vos progressar respecte a la vostra autonomia i donar-vos, si més no formalment, la recompensa que en va esperar-vos obtenir participant a la guerra del 1914-1918, què faríeu si aquest govern amistós es deixés conduir a una nova guerra? Aquesta és una qüestió candent. No digueu que una guerra així és impossible. A tot arreu s'està preparant, fins i tot més que abans del 1914. Els polítics ja parlen d'una guerra eventual entre els Estats Units i Anglaterra; estratègies i tècnics

l'estan estudiant. I com qualsevol altre govern socialista anglès continuaria la tradició de la "defensa nacional"; en qualsevol cas estaria a punt d'anar a la guerra a favor de la Lliga de Nacions, aquesta associació d'imperialisme modern, el caràcter fatal de la qual he posat de manifest en el meu llibre "Contre la Guerre Nouvelle" que us he enviat. Macdonald, que antigament estigué entre els objectors de consciència, acaba de declarar que com a home pràctic, li és impossible de renunciar a la força de les armes.

És per això que la vostra resposta, tot i que és franca i valenta, ens pot donar seguretat però molt relativament.

Tal com ja us he escrit, jo no sostinc un punt de vista de no-violència dogmàtic. Reconeixo imparcialment el dret de qualsevol classe o raça oprimida a alliberar-se per mitjà de les armes. Suposo que des d'un punt de vista moral un poble que es defensa militarment fa més bé que si no es defensés per covardia o manca de caràcter -tot i que em puc imaginar ben bé un poble que, empès per sentiments humanitaris dignes, renunciés als mètodes de guerra, encara que fos incapaç d'alliberar-se per mitjans superiors-. Però avui la situació internacional ha canviat tant que una afirmació així només pot tenir un sentit abstracte. La guerra moderna s'ha convertit en un sistema tècnic-industrial, tan complicat i tan refinat, que durant uns quants anys les races de color no seran capaces d'emprar-lo contra els bàrbars hipercivilitzats que s'han estat preparant inconscientment durant els segles passats i s'hi han adaptat conscientment durant els darrers cent anys. L'exèrcit més segur, especialment per a les races de color, és la resistència no-violenta. L'objectiu de resistència armada s'està tornant des del punt de vista pràctic, una cosa més i més acadèmica. Per la força de les coses, les races oprimides fins i tot són obligades a prendre-ho, i per tant a parlar-ne, com un acte de virtut. Afortunadament, les seves ments estan molt ben constituïdes tal com demostraren les vostres experiències a Àfrica i a l'Índia i l'èxit de les vagues generals i del boicot a la Xina.

A més a més, tot això està succeint en un moment que les nacions occidentals comencen a reconèixer que han de renunciar a la guerra, i aquesta es transforma cada vegada més en un perill fatal per als vencedors i per als vençuts. L'home occidental s'arrisca a convertir-se en víctima de les seves màquines destructives: ja no les pot controlar. "La nostra civilització" escriu Hans Prager, en un petit llibre sobre vós, "amaga darrera un màquina molt viril, la nostra feblesa moral, la nostra por. Ja no som guerrers, sinó simples servents de màquines sense vida. La guerra heroica ha de-

saparegut d'Europa. Prest ja no serà l'home el qui agafi les armes, sinó les armes qui agafaran l'home. Això que ara és l'orgull de l'home, el seu geni inventiu, es convertirà en la seva vergonya per haver creat una maquinària que ja no el deixa defensar-se ell mateix per la seva pròpia força". Aquest doble fet, que mentre les races de color no posseeixen els mitjans de la guerra moderna, les nacions modernes són dominades per aquests mitjans, constitueix el que em sembla el punt de partida per intentar dur tots els pobles de totes les races a una unida i poderosa acció directa contra la guerra.

Jo no sóc un absolutista damunt un cavallet en desús. Tot i que detesto els oportunistes vulgars, entenc perfectament la vostra declaració com a necessitat de compromís per a ésser capaços de viure i d'actuar. També comprenc profundament les vostres dificultats morals pel que fa a la necessitat de defensar les collites contra els simis per la força. Com a vegetarià que ha viscut la major part de la vida al camp, conec per amarga experiència que Ahimsa només es pot aplicar de manera relativa. Les interessants publicacions sobre plantes del vostre eminent compatriota J.C. Bose, fan aquesta qüestió encara més complicada. De totes maneres, pel que fa als animals, espereu amb raó arribar un dia a una solució més satisfactòria. Entendreu per tant com, de molt, espero arribar pel que fa als homes, a una millor solució que aquesta falsa solució dels problemes internacionals per mitjà de la guerra, especialment la "guerra total" dels temps moderns. I confio assolir el meu objectiu en aquest camp més ràpidament que en altres, perquè els nostres enemics socials i polítics no són animals ni plantes sinó éssers vivents dotats d'intel·ligència i consciència humana. Aquesta és la raó per la qual el vostre exemple dels micos simis no m'ha convençut com a explicació de la vostra conducta cap els zulus, els boers i els poders centrals.

Mentre preparava aquesta carta he sentit que el vostre íntim amic, el Reverend C.F. Andrews, ha arribat a Ginebra. Durant una conversa que vaig tenir amb ell, podeu estar segur que vós i el vostre treball foren el tema principal de discussió, més perquè ell estava ocupat en la composició d'un llibre sobre la vostra concepció del món i les vostres idees respecte a la vida i la moralitat des del punt de vista de Swaraj. Durant aquelles hores inoblidables, m'explicà la vostra vida, em parlà de la vostra devoció a l'Índia, una tasca que semblava estendre's més i més fins que la seva influència abraçaria l'univers. Vós, que desitjàveu ésser només un simple servent de l'Índia, us heu convertit a poc a poc en un dels líders morals del món.

Vós mateix ho sentiu. Fa poc temps enviàreu als pobles blancs, a través d'una oficina de premsa americana, una declaració, publicada també al Diari de Ginebra, en la qual rebutjàveu el cristianisme oficial en nom del missatge de Jesús tal com vós l'enteneu al Sermó de la Muntanya. D'ençà de la carta memorable que Tolstoi us envià el 1909, nosaltres, pobles occidentals, reconeixem cada vegada més la necessitat de vós, de les vostres tradicions, de la vostra nació. Tal com ja us he dit, us devem algunes experiències decisives per al futur del món.

Quina pot ésser millor notícia que saber per boca del vostre amic que és possible, per no dir segur, que aviat vingueu a Europa? Entendreu com, de molt, espero veure-us perquè poguem discutir els nostres respectius punts de vista. Mentrestant, continuaré estudiant les vostres idees, així com l'important llibre de Mr. Andrews, que està intentant per primera vegada fer veure a les nacions occidentals com el vostre punt de vista religiós governa les vostres idees i actes.

Young India, 2-5-1929

II. GUERRA CONTRA GUERRA

(per B. de Ligt)

Permeteu-me que de moment provi d'explicar-vos com la majoria dels resistents a la guerra occidentals concebeixen llur actitud cap a llurs governs, quina impressió ha fet la vostra resposta, i com temem com a conseqüència una eventual militarització de l'Índia.

En primer lloc, tots nosaltres sabem que els governs moderns no són més que funcionaris del capitalisme i de l'imperialisme. Nosaltres com tothom -els llibertaris i els anarquistes inclosos- reconeixem que els governs actuals de tant en tant, potser fins i tot com a govern, fan més o menys bé. Però això mai no pot ésser prou motiu per a nosaltres com per col·laborar amb ells sense reserva en totes les seves empreses. Suposem per exemple, que algú, o algun govern, em fa un gran servei. Llavors, ¿jo estic obligat desdel punt de vista moral a ajudar-lo fins i tot quan actua malament, ofèn i mata i fa plans que estan en oposició flagrant amb qualsevol concepció religiosa o humanitària? No, ben bé al contrari. Com més agrair em senti cap a ell, menys puc col·laborar

amb ell en el mal. A part de la meva pròpia conducta, no és el meu deure ajudar-lo tant com sigui possible a no fer mal? Al moviment antimilitarista dels holandesos, sempre ens hem dit a nosaltres mateixos: el nostre primer deure és evitar que el govern holandès -aquest govern que és més el nostre enemic que el nostre amic- cometí el gran crim de prendre part en un assassinat col·lectiu. A més a més, si no oposem mesures militars per part del nostre govern, nosaltres mateixos ens veurem obligats a prendre part en actes indignes d'un home, perquè el govern ens obligarà fins i tot a atacar i matar homes que no són els nostres enemics, sinó companys desafortunats a l'altra banda de la frontera, maltractats per llurs autoritats, les quals, igual que les nostres, serveixen els interessos capitalistes i imperialistes, la defensa dels quals per mitjà de la violència està en conflicte amb les necessitats essencials de tots els pobles. Fins i tot si suposem per un instant que els exèrcits estrangers fossin realment enemics nostres, també en aquest cas extrem ens defensaríem de diferent manera, una manera que aconseguís per a nosaltres una victòria moral. Sens dubte aquest tipus d'acció fracassaria des d'un punt de vista pràctic, però l'altre també fracassaria; i només el primer assegura l'existència en el món d'allò que és autènticament humà. En resum, hauríem d'enfortir en tots els països el poder de l'acció directa contra la guerra, de manera que cap govern tingués el coratge de recórrer-hi, que fins i tot li fos impossible de fer-ho per manca d'homes, d'armes i de municions.

Durant la guerra mundial, el gran nombre d'objectors radicals conscients, anglesos, americans, australians, canadencs, alemanys, austríacs, etc. estaven convençuts que era la seva tasca, com a ciutadans conscients, no participar en el gran crim. En veritat, què millor podien fer des de llur punt de vista que quedar-se en aquell moment absurd, realment conscients de llur ideal humà, representant la consciència de llurs nacions que fan la guerra sense excrúpols? Què millor podien fer que posar la humanitat davant la seva pàtria, per guanyar la seva causa no només per als seus compatriotes sinó també a la llarga per als seus enemics oficials? Romain Rolland ha expressat aquest punt de vista quan diu que ningú no té el dret de traïr la seva consciència per amor al seu país, a la seva raça o a la seva nació. Fer això, no seria traïr dintre seu el millor de la seva nació, de la seva raça, del seu país? Sempre se'n ha dit que si Crist hagués actuat així, hauria estat l'aliat de Judes, no hauria estat crucificat i hauria estat el Mesies dels seus compatriotes que no volien renunciar a la defensa nacional. Tolstoi

ens ha dit moltes de vegades que un hauria de tenir el coratge d'arriscar el sacrifici del propi país a favor de la humanitat i de la consciència universal.

Entendreu per tant perquè la vostra participació a les tres guerres de l'imperi britànic contra uns pobles que no eren ni enemics vostres, és per a nosaltres molt penosa, ja que fent això abandonàveu la humanitat a favor de l'imperialisme cruel i sense escrúpols: Accepteu en principi totes les conseqüències d'aquests actes de violència: la mort de 26.370 dones i infants als camps de concentració a Àfrica del Sud, la mort i el sofriment de centenars i milers d'infants de les potències centrals a mans del bloc monstrosos, la manca de feina a la qual estan condemnades les classes treballadores britàniques, etc., etc., i l'horror i la vergonya, física i moral, conseqüent a la guerra mundial. Estem convençuts que no preveïeu aquest oceà de misèria i de decadència. Us creiem de bon grat quan dieu que mai no desitjàveu altra cosa que actuar a favor d'Ahimsa. Però us demanen si la guerra mundial no ha demostrat prou que si un desitja Ahimsa per sobre de tot, si més no, ha d'acabar amb qualsevol sistema de defensa nacional basat en la violència.

No us imagineu que no volem defensar els vostres drets i llibertats. De fet, els volem defensar de la manera més sublim, mantenint-nos fidels a les més nobles tradicions del cristianisme secular i del socialisme modern. Fins i tot si considerem justa la causa per a la qual la nostra nació lluitarà en una suposada guerra, només podríem ajudar-la a la nostra pròpia manera, perquè a més del nostre país, i també per al nostre país, hauríem de defensar tota la humanitat.

Aquests arguments encara semblen més vàlids avui quan, com tothom, sap la principal qüestió és aquesta: de quina manera la humanitat s'alliberarà ella mateixa tan ràpidament com sigui possible d'aquest recurs indigne que és la guerra, un recurs que és una amenaça incomparable per a tots, vençuts i vencedors? Inevitablement hem de fer pujar les relacions internacionals a un nivell més alt, sinó la humanitat serà reduïda a una exhaustió física, moral i intel·lectual de la qual potser mai es recuperarà.

Ara, quan les coratjoses dones de la secció americana de la Lliga Internacional de Dones per a la Pau i la Llibertat afirmen amb raó que avui tota guerra és una guerra civil, per la interdependència econòmica i intel·lectual de totes les nacions, just quan les nacions occidentals després d'una experiència terrible comencen a reconèixer el significat de la vostra missió i el caràcter pràctic dels

mètodes de resistència passiva, l'eficàcia dels quals està demostrada pels vostres pobles asiàtics, vós escriviu que és possible que, quan l'Índia s'alliberi, voteu per l'entrenament militar del poble indi. Aquesta declaració coincideix amb la publicació del pla Nerhu, d'acord amb el qual l'Índia no només demana l'autonomia, sinó que demana també que se li permeti assegurar la seva defensa nacional. Els articles publicats a Foreign Affaire d'abril de 1928 per Sir Sivaswami Aiyar, i les converses que vaig tenir amb Swami Satya Deva, el Dr. Datta y altres compatriotes seus, m'han fet témer que potser l'Índia un dia es deixarà arrossegar pel fatal corrent dels armaments. És per aquesta raó que fa uns quants mesos a la Conferència Internacional contra la Guerra, a Sonntagsberg, vaig advertir la possibilitat d'una militarització de les nacions asiàtiques, afavorida de manera molt imprudent per Moscou i la III Internacional, acompanyada per l'amenaça d'una militarització similar a l'Àfrica. Fent esforços quasi desesperats per alliberar el món de la monstruositat de la guerra moderna, i just quan la nostra acció es comença a prendre seriosament, de seguida percebem a l'horitzó oriental un nou perill militar que serveix com a pretext perquè els nostres militars diguin: "Però ens hem d'armar per ésser capaços de defensar-nos contra l'orient que es desperta!" Així el cercle viciós en comptes de trencar-se sembla que es tanqui despietadament.

Sabeu que l'Afganistà s'està militaritzant. Chiang Kai-Shek ja ha declarat que la Xina tindrà d'aquí a 15 anys una flota de guerra, i un exèrcit poderós. Un amic xinès, que abans era un enemic de qualsevol guerra, i que vaig veure una altra vegada a Europa fa uns quants mesos, m'assegurà que no només el militarisme a la Xina -fins ara totalment desconegut- està creixent ràpidament, sinó que el món està amenaçat per una cosa mai sentida a la història, un imperialisme xinès! Ell, que abans m'havia despertat a mi un amor per a les grans tradicions antigüera del seu país i una profunda simpatia per al pacifisme dels seus avis immortals, em reconegué que ell també havia trencat amb el seu passat antimilitarista. Ell parlà quasi com vós, Gandhi, que ara dieu essencialment el que sempre ha estat predicat per la clerecia occidental: "Estem per l'amor i contra tota violència, en la qual mai no participarem personalment. Però si cal donarem suport a l'entrenament militar i a la defensa nacional perquè les nacions haurien d'ésser capaces de defensar llurs drets, de guanyar llur llibertat, d'ésser elles mateixes, mentre les masses no tinguin la força espiritual d'un Jesús, d'un Sant Pau o d'un Francesc d'Assís".

Potser en el passat aquest concepte tenia algun significat. Però avui? El professor japonès, Inazo Nitobe, que comprèn i estima tan intensament la tradició heroica del bushido del seu belicós país, escriu al seu llibre sobre l'Ànima del Japó, en el qual reconeix de manera tan admirable la raó relativa de l'instint de lluita que dorm dins cada individu: "Si hem de creure la història, l'estat, construït sobre valors bel·licosos, -tant si és una ciutat com Feparia o un imperi com Roma- mai no serà capaç de construir sobre la terra "una ciutat duradora"... La vida s'ha eixemplat extraordinàriament a l'era actual. Avui missions més nobles i més grans que les dels exèrcits sol·liciten la nostra atenció. Els homes s'han convertit en més que vassalls, han pujat a l'estat de ciutadans; què estic dient? Són més que ciutadans, són homes... La història del món confirma la profecia que els humils posseiran la terra. "I ell cerca forces sublimes per a una lluita més noble en les més profundes tradicions del cristianisme, del budisme, de la filosofia xinesa i en les tradicions religioses i morals del seu propi país". Així s'expressa un home, però no un revolucionari, que, s'engon la nostra opinió, té massa confiança en els mètodes polítics actuals. Però en principi té raó.

És necessari, de fet, acabar amb aquest sistema de ferocitat científica que caracteritza la guerra moderna, tant des del punt de vista pràctic com moral. Per tant, estem confosos i incòmodes quan us sentim declarar que esteu eventualment a punt de votar per a l'entrenament militar dels indis, vós que ens semblàveu ésser el missioner assenyalat per despertar en els vostres compatriotes una força moral tal que tinguessin cada vegada menys i menys necessitat de mitjans de defensa, tant bàrbars com hipercivilitzats.

Ens demanen si vós, Gandhi, sempre tan desconfiat amb l'industrialisme occidental, no esteu ara, de fet, disposat a acceptar junt amb un entrenament militar per a la vostra gent, la conseqüència més perniciosa d'aquest industrialisme, la nova guerra. El Comitè Nerhu ¿no ha proposat encara un exèrcit, una flota naval i una flota aèria per a l'Índia? És a dir, a la darrera declaració encoratjàveu la introducció al vostre país de guerra industrialitzada, d'indústries de guerra, de guerra química, electrotècnica i fins i tot bacteriològica. Un cop llançats en aquest camí, ja no hi ha aturall, és una qüestió de tot o res.

Per què no limitar-se als mitjans més eficaços per als orientals, que són la resistència passiva, el boicot i les vagues generals? Encara que aquests mitjans fracassin, llurs conseqüències mai no seran tan serioses com les de la guerra moderna. Si una guerra mo-

derna reeixís, afligiria fatalment les masses de gent tant als estats conquerits com als conqueridors. El sistema militarista ja no és un mitjà de defensa digne de confiança. Però la confiança en les forces més profundes de l'home mateix és una força inexhaurible d'energia que es demostra cada vegada més eficaç perquè cadascú sigui capaç de mantenir-se ferm com a home, com a nació, com a raça. I si aquesta energia encara no està prou desenvolupada, què millor es pot fer que fer-la créixer i enfortir-la pertot arreu?

Em sap molt de greu sentir-me altra vegada obligat a escriure-us una carta respecte a la qüestió de la guerra. Entenc com són d'ocupats el vostre temps i la vostra energia per la feina que dediqueu a l'educació del vostre poble. Però també us heu convertit en un líder mundial. Els més fanàtics nacionalistes, els bolxevics, fins i tot els feixistes, estan usant la vostra resposta a la meua carta contra aquells, de tots els països, qui objecten clarament contra l'anomenada defensa nacional. Al mateix temps esteu semblant un dubte pernicios al cor de milers d'homes i dones, en un moment que només una paraula afirmativa per part vostra potser els hauria guanyat definitivament cap a la nostra causa.

És de gran importància que ara puguem comptar amb vós per a la nostra guerra contra la guerra. Però, de totes maneres, no n'hi ha prou. El dia que votéssiu per a l'entrenament militar dels vostres compatriotes, us posaríeu contra tots aquells indis que estan d'acord amb nosaltres que, en l'esperit de Garrison, de Ballou, de Keir Hardie i de Tolstoi, d'acord amb l'ètica de l'autèntic cristianisme i amb els mètodes de l'autèntic socialisme modern, desaprovem qualsevol defensa nacional i condemnem tota preparació militar contra tots aquells qui s'esforcen per treure la humanitat d'un pes sota el qual està en perill de sucumbir.

A die Emporung Asiens, Colin Rosz ens diu com temeu, des d'un punt de vista humanitari, la militarització amenaçant de la Xina. Comparteixo la vostra ansietat tal com es demostra a la meua declaració sobre la Xina a Gewalt Und Gewaltlosigkeit, el manual alemany de W.R.I. No podeu compartir també la nostra ansietat pel que fa a l'eventual militarització de la Xina, i de l'Índia, d'Àsia i d'Àfrica? Les conseqüències d'aquesta militarització serien una bogeria mundial de guerra, un retorn universal al barbarisme. Ajudeu-nos a desfer el cercle viciós que manté el món en esclavatge més que fortificar-lo, en detriment del vostre propi poble i de tots els altres pobles del globus.

És particularment en nom de Tolstoi, del qual hem celebrat en guany el centenari del naixement, que us demanem que mediteu

sobre aquesta qüestió, en nom de Tolstoi que escriví el 1906 a Kou Mou Ming:

“Mentre que les nacions europees fa molt de temps que han escollit el camí il·lusori en el qual l'alliberació de la violència humana és extraordinàriament difícil, les nacions orientals només han arribat a la cruïlla”.

Les vostres nacions asiàtiques encara poden escollir el camí correcte. Veient la misèria dels pobles occidentals, els pobles orientals haurien de renunciar, d'acord amb Tolstoi, a qualsevol intent d'alliberar-se ells mateixos per mitjans polítics i esforçar-se a romandre fidels a l'única llei autèntica que fa possible la submissió de l'home a la violència.

No heu publicat la meua carta anterior a Young India. Us estaria molt agraït si tingéssiu l'amabilitat de publicar aquesta, així com jo per la meua banda publico el que vós m'escriviu a la premsa europea i americana, ja que acudint a vós, acudeixo també als qui són amb vós i als qui seran amb vós, espero, en contra de la guerra i amb amor a la humanitat.

Voldria que els qui estan interessats en la qüestió de l'alliberament de les classes i races, s'adonessin que la guerra, com a mitjà de resistència és moralment equivocada i perillosa a la pràctica, i que la nostra consciència i el nostre raonament la condemnen així com comdemnen qualsevol forma de preparació, l'entrenament militar inclòs.

Sempre a punt de col·laborar amb vós contra la guerra i per l'alliberament de les classes i races oprimides, us asseguro la meua simpatia més profunda.

Young India, 9-5-1929

III. GAT I RATA

Molt venerat Gandhi,

Estic totalment d'acord amb vós en reconèixer que realment la inhumana rivalitat, que progressa per tota la terra per explotar les falsament anomenades races inferiors, és una de les causes principals de la guerra moderna. Aquesta rivalitat fou fins i tot una de les causes essencials de la guerra mundial. A més a més, també aquelles altres dues guerres, en ocasió de les quals intercanviàrem opinions, presentaven un caràcter imperialista. Però ai! l'explica-

ció de la vostra participació en aquestes guerres em conveç cada vegada menys.

De qualsevol manera, el fet que vós mateix declareu impossible "en qualsevol circumstància concebible" participar en les guerres britàniques, és una autèntica passa endavant. Tal com ja he assenyalat, vós i els milions de persones que són amb vós podeu convertir-vos (a no ésser que sorgeixin circumstàncies imprevistes) en un factor per a la pau mundial de la màxima importància.

Però d'altra banda, la vostra afirmació, quasi diplomàtica, que mai no prendreu part en cap tipus de "guerra d'exploració" empresa per una Índia eventualment lliure, no sembla oferir prou seguretat per al futur. Aquesta afirmació ¿procedeix potser del fet que pensàveu en una Índia que, com a domini, estaria obligada en certes circumstàncies a prendre part en mesures d'armes de l'Imperi i en sancions eventuais de la Lliga de Nacions?

Repeteixo, les meves objeccions no tenen a veure amb la vostra apreciació relativa pel que fa a la lluita violenta per la llibertat. Es dirigeixen només al fet que vós, que personalment sosteniu una forma més sublim de lluita i que per diversos punts de vista l'heu duta dins les fronteres de l'imperi britànic, estigüeu al mateix temps encoratjant la militarització del vostre propi país en comptes d'oposar-vos-hi, en uns moments que qualsevol armament nacional comença a ésser una amenaça per a tota la humanitat. Les meves objeccions també es dirigeixen contra la vostra col·laboració a la preparació d'un estat nacional indi, organització en la mateixa línia que els estats occidentals, en els quals, d'acord amb la informació suplementària de l'estès Comitè Nehru, publicat a l'Indian Forward del 21 de desembre de 1928, funcionaria un Comitè de Defensa format pel primer ministre, el ministre de defensa, el ministre d'assumptes estrangers, el comandant en cap de l'armada, el comandant de les forces aèries, el comandant de les forces navals, i el cap d'estat major general, mentre que el cap del govern, en cas que l'Índia fos atacada, o si la considera víctima d'una agressió, té el dret de gastar tots els diners que cregui necessaris per a la seguretat de l'Índia o per a una part d'aquesta.

Ens sembla que actuant d'una manera tan diferent de Tolstoi, poseu massa confiança en mesures de política burgesa, i participeu en l'organització d'una forma de govern que no només oprimirà les grans masses del vostre poble sinó que al mateix temps es convertirà en un perill per a l'evolució de la història mundial. Aquest estat de domini, a la realització del qual esteu dedicant avui totes les vostres forces, és una institució política que serà usa-

da inevitablement contra la massa de la població del vostre propi país per les classes índies dominants, que es convertiran cada vegada més en aliades de les classes dominants estrangeres. I les mesures militars, aeroquímiques i navals, per a les quals també es decidirà el vostre país, tenen el risc de fer progressar el món en la competició d'armaments.

S'acaben de publicar les declaracions fetes a la Conferència de Frankfort sobre els mètodes moderns de guerra i la protecció de la població civil. Més clarament que mai demostren que tota la tècnica i la ciència es dirigeixen avui en primer lloc a la destrucció i assassinat col·lectius. Aquesta Conferència ha demostrat que la guerra s'ha convertit en un mètode de lluita que funciona d'una manera tan fatal, tant des del punt de vista moral com pràctic, que ha d'ésser abolida, no només per a la defensa nacional sinó també per a la realització de la revolució social. Per no estendre'm més sobre aquest punt, em permeto de remetre-us al discurs d'Arthur Muller-Lehning i al meu propi, pronunciats al Congrés Mundial contra l'Imperialisme a Frankfort. Ara hem arribat en un moment decisiu de la història en el qual es tracta de trobar a tots els continents grups poderosos d'homes i dones que puguin declarar conscientement: "Per la nostra banda, refusem en tots els casos, de preparar o d'emprar qualsevol instrument de guerra i procurem reduir cada vegada més la seva preparació i el seu ús. Parlant estrictament, preferim fins i tot perdre la nostra independència nacional -independència que a més a més avui s'està tornant cada vegada més fictícia- abans que mantenir-la amb aquests mitjans".

La independència nacional es pot convertir en una ficció? Pot ésser perquè estem travessant una època de creixement de la interdependència internacional. Tal com he declarat en algun altre lloc, les unitats nacionals ja no poden disposar d'elles mateixes d'una manera realment lliure des del punt de vista polític i econòmic, ni dins dels límits de la Rússia Soviètica que conté tants de pobles diferents, ni fora d'aquests límits. Si la vostra Índia arriba a l'estat de domini estarà, des de diferents punts de vista, aliada a l'imperi britànic. Estarà subjecta, com a part d'aquest imperi i també com a membre de la Lliga de les Nacions, a tota mena d'obligacions de les quals no podrà escapar, per poc que interessin directament a l'Índia. Així que el vostre país es comenci a armar de seguida es tornarà dependent del capital internacional per les municions, i dels grans bancs estrangers; així que comenci a desenvolupar la seva indústria, la vostra classe governant recorrerà immediatament a les potències financeres de fora del país que ine-

vitablement col·locaran pesades cadenes al voltant del coll de la vostra pròpia gent. El capitalisme modern, que avui comprèn quasi tota la terra, tendeix irremissiblement a una dictadura universal. Això només pot ésser minvat, i esclafat del tot, si hi creem en contra un front unit internacional, format per totes les races i per tots els pobles, que lluiti, no per concepcions nacionalistes passades de moda sinó per la realització d'una comunitat universal i supranacional. Avui qualsevol nacionalisme, considerat purament com a tal, és passat de moda no només des del punt de vista històric sinó també moral, tot i que des del punt de vista ideològic encara floreixi i funcioni a tot arreu. De fet la guerra nacional es transforma cada vegada més en una lluita de classes i races que comprèn tota la terra. Ara ens toca a nosaltres de lluitar de la manera més humana i més universal per la nostra alliberació i per la de les classes i races oprimides.

De totes maneres sembla que vós, venerat Gandhi, hàgiu concentrat tota la vostra atenció parcialment sobre l'Índia en comptes de prendre en consideració en primer lloc tota la humanitat, de la qual tanmateix el vostre poble també forma part, i que amb una impaciència comprensible intenteu, com a principal objectiu, d'arribar a "resultats tangibles". Aquesta actitud pot limitar el vostre horitzó i fer que les vostres tàctiques es desviïn de llur tendència universal. Naturalment simpatitzem amb vós, amb la vostra impaciència, des de diferents punts de vista, perquè nosaltres mateixos també estem lluitant contra els vostres propis governs per l'alliberació de les races de color. Si nosaltres, occidentals, no podem suportar les injustícies sofertes pels pobles de color, com han d'ésser d'insuportables per a vós, fill d'una nació oriental oprimida? Però quan la vostra impaciència, tan noble en si mateixa, us du a emprar mètodes que tenen una tendència tan perillosa, ens hi hem d'oposar. I a més a més, quan intenteu fer creure que l'Índia ha estat fins ara "duta irremeiablement a les guerres d'explotació britàniques" sense ella voler-ho, només us podem respondre: No. Les coses no han passat així, ja que vós mateix sou dels qui han conduït conscientment l'Índia a participar en aquestes guerres i per això també heu d'acceptar tota la responsabilitat.

Vós dieu que els qui es posen contra les guerres occidentals de totes maneres paguen uns impostos que l'estat usa per a la guerra i per a l'opressió dels pobles de color. Això és ben veritat. De fet la nostra lluita antimilitarista és també una cosa molt relativa i ha de continuar estenent-se. Però en tot cas, hem fixat uns límits clars i

inflexibles: refusem absolutament tota participació personal directa en la guerra i en la seva preparació social i moral. Però molts de nosaltres empen encara altres mitjans de lluita contra ella. Em refereixo, per exemple, al moviment holandès del Manifesto que refusa el servei militar directe i indirecte, i que costa a molts dels seus signants, tant homes com dones, la pèrdua de llur posició social, i a altres els crea tota mena de dificultats; també a l'acció de Ponsonby, començada a Anglaterra i estesa àmpliament per tota Alemanya; i encara n'hi ha d'altres. A més a més, uns quants de nosaltres ja han decidit individualment de refusar de pagar impostos, mentre que l'organització de la qual sóc membre ja ha fet propaganda diverses vegades del refús col·lectiu dels impostos. Però mentre que el refús, fins i tot a escala restringida, de fer el servei militar ha estat moralment i socialment eficaç, el refús de pagar impostos per part d'un nombre restringit de ciutadans només ha tingut un resultat molt petit; perquè l'autoritat, confiscant propietats i infligint multes, pren possessió de sumes molt més grans que les que obtendria amb un pagament directe d'impostos. Des d'aquest punt de vista, els vostres compatriotes ja han donat alguns exemples notables de refús col·lectiu, tot i que tampoc no foren capaços d'evitar les regulars exaccions del govern.

De totes maneres, potser en la lluita contra l'opressió de les races de color, estem d'acord amb vós. Jo pertanyo també a una organització que ha participat en aquesta lluita ja des de començament de segle (1904). Ens estem esforçant per acabar tan aviat com sigui possible amb la relació de "gat i rata" que existeix entre les diferents races de la humanitat, però no desitgem substituir-les per les relacions del gat i el gos. És per això que no només objectem les tendències violentes entre el nostre poble i raça, sinó que també exhortem a altres pobles i races, que no són rates indefenses sinó éssers morals, a no deixar-se seduir per la violència, sinó a adoptar aquestes formes més altes de combat que durant segles enrera han estat recomanades per raons morals pels representants més sublims de la humanitat, i el significat pràctic de les quals vós mateix en particular ens heu ensenyat.

Pel que fa a les vostres expectatives del renaixement de la Gran Bretanya des d'un punt de vista moral, em sembla que afavoririeu més aquesta renegació unint-vos als més radicals dels resistents a la guerra britànica, en comptes d'esperar la salvació d'un falsament anomenat govern socialista que està condemnat inevitablement a jugar un fatal paper polític en el desenvolupament imperialístic internacional. Ja us heu adonat com, també amb

Macdonald, continua la persecució dels vostres compatriotes que estan lluitant per llurs drets i llibertats. Per amable que sigui la manera com parreu als governants britànics i per benvolent que sigui el to dels que us responen, només intentaran de satisfer la vostra gent amb una solució aparent i fictícia.

Us he considerat massa alt, venerat Gandhi, com per acontentar-me simplement amb prendre nota de la vostra "debilitat inconscient" tal com proposeu amablement que hauria de fer, però el que he intentat fer fins ara és respondre als vostres arguments amb altres arguments. És amb el desig que pogeu revisar la vostra actitud passada que us vaig escriure i que avui ho faig altra vegada. La vida del món s'ha convertit avui en una unitat tal, que no es poden servir els interessos universals de tota la humanitat. Això és el resum de tot el que us he exposat.

Onex, Ginebra, 5-12-1929
Young India, 30-1-1930

IV. NO-VIOLÈNCIA, L'ÚNIC CAMÍ

(Per Richar B. Gregg)

(Compartiré amb el lector la següent carta de Mr. Gregg, l'autor de diversos llibres sobre Khadi i no-violència. És un estudiant acurat i laboriós dels esdeveniments mundials. El lector sabrà que Mr. Gregg ha estat a l'Índia prou temps com per estudiar les coses índies.

M.K.G.)

Aquells dos articles vostres a Harijan sobre la situació txecoslovaca i la guerra amenaçant Europa tenen el meu complet acord i aprovació. Em sap greu que encara hi hagi membres del Comitè de Treball que pensin que la llibertat de qualsevol grup o nació es pot guanyar negociant per permetre la violència. ¿No poden veure que quan l'imperi britànic va a la guerra, el feixisme s'hi estableix per tots els racons en virtut de les necessitats de la guerra totalitària moderna i que la dictatura mai no és abandonada voluntàriament siguin quines siguin les promeses que hagi fet al començament? A la vista dels milers de promeses violades des del començament de la guerra mundial, com poden creure que una promesa feta volublement per un sistema en perill de la seva vida es pot realitzar si realitzar-la significa suïcidi? La mena de canvi de cor que cerqueu amb Satyagraha difícilment podria tenir lloc en una atmosfera així de por i d'odi.

L'espectacle del que està passant a Europa de cap manera contraria la meua fe en la no-violència. Tot el que ha passat en aquests vint anys demostra completament que la violència no obté res que valgui la pena i que qualsevol cosa que crea és inestable. Qui ha guanyat ara la guerra mundial, els aliats o Alemanya? Qui creu que les condicions que ara s'han establert a Alemanya i a la resta d'Europa central per mitjà de la violència seran permanents? Ni tampoc el Japó pot crear condicions estables a la Xina amb les seves tàctiques actuals.

La guerra moderna és molt diferent fins i tot de la del 1914-18. L'ús de l'aeroplà que bombardeja amb forts explosius, gasos incendiàris i verinosos, més els canons antiaeris, significa que els bombarders han de volar tan alt que no poden apuntar acuradament. Per tant, la guerra moderna, no només és molt destructiva sinó que també es molt més indiscriminada en el seu atac. A les guerres d'abans, les dones, els infants i els vells estaven quasi desarmats i a casa i capaços de continuar la major part dels hàbits de la vida normal. Ara són encara més indefensos que els soldats. Ja no hi ha trinxeres a primera fila. Tothom de fet és a les trinxeres. Un general assenyat sempre guardava algunes tropes de reserva i mai no les llançava totes al camp de batalla. Però els militars moderns són obligats a llançar tota la nació al perill de la destrucció. No hi pot haver cap reserva per continuar i restablir la civilització després d'una guerra moderna.

Una bomba moderna de termita no pot ésser apagada amb aigua. Crema a una temperatura de 2.000 graus i es dissol amb vigues d'acer i vuit polzades de ciment armat sòlid. Ni a Espanya no s'han demostrat totalment els horror de la guerra moderna. Les bombes incendiàries s'hi han usat només dues vegades; probablement com a experiment pels alemanys, i les bombes de gas no s'hi han usat. Els alemanys desenvoluparen una forma nova i terrible d'atac des de l'aire, en la qual els avions s'aixecaven a una gran alçada d'uns 20.000 peus des d'on eren invisibles des de la terra; i a una distància d'unes 75 milles de la ciutat hi apuntaven i disparaven les seves màquines en total silenci, incapaç d'ésser detectades ni pels registradors de so més precisos. Feren aquestes 75 milles i llançaren fortes bombes explosives sobre la ciutat de Barcelona sense el més lleuger avís. He vist fotografies dels resultats. Les mesures defensives contra aquesta forma d'atac són del tot inútils. La guerra moderna no és homes que lluiten contra homes; és homes, dones i infants exposats a la violència sense límits de les màquines i els productes químics. Pretendre lluitar contra això no

momés no és valent sinó que és del tot foll. No vull exagerar els horrors, però vull assenyalar que Satyagraha és l'única arma que queda. La ciència i la maquinària realment han acabat amb el militarisme. Alguna gent beneïda potser encara no ho veu i intenta una altra guerra europea. Només resultarà en una destrucció tal que sols quedaran les humils races i nacions de color per dur la torxa de la cultura humana. Una guerra moderna no pot defensar o mantenir o promoure res que valgui la pena.

Prego que sigueu capaç de mantenir l'Índia fora de qualsevol guerra. Perquè us pugui ajudar amb alguns amics no convençuts, us envio un llibret d'un distingit pensador anglès, Bertrand Russell. Es diu, Quin és el camí cap a la pau? Primer exposa la naturalesa de la guerra moderna, sobretot amb cites dels experts. Llavors examina cadascuna de les solucions proposades - seguretat col·lectiva, isolacionisme, aliances, la política dels expedients, guerres de principi - és a dir, guerres per la democràcia, per acabar amb la guerra, per acabar amb el feixisme, per promocionar qualsevol gran principi polític-. La seva anàlisi és clara i convicent. Contra la seva voluntat arribà a la conclusió que el pacifisme complet és l'única pràctica política possible. No desenrotlla totalment les possibilitats de Satyagraha, només planteja la qüestió. I no és en absolut un home religiós i és molt més pessimista sobre la natura humana que vós o que jo. Us el recomano com a peça d'anàlisi brillant i completa i que probablement us ajudarà si discuteix aquest tema més endavant.

També he llegit, i estic d'acord amb el vostre article, "Què són suposicions bàsiques?" a Harijan del 22 d'octubre. Permeteu-me que us expliqui com les investigacions científiques modernes han donat un coneixement que dona suport a la fe d'un Satyagrahi.

Un gran investigador anglès anomenat G. Elliot Smith i els seus seguidors i col·laboradors han estudiat l'evolució del cervell humà i del sistema nerviós i l'han comparat acuradament amb l'evolució corresponent del sistema nerviós dels animals. S'ha demostrat fora de dubte que l'home és l'únic animal en el qual els nervis sensitius no acaben al centre nerviós inferior de la columna, ni a la part més posterior del cervell anomenada cerebel que controla tots els moviments involuntaris, ni tampoc en una part més evolucionada del cervell anomenada cos estriat, sinó que travessa totes aquestes parts fins arribar al cervell, on té lloc el nostre pensament. També, relacionat amb aquest fet, una acció discriminatòria, que es distingeix dels moviments voluntaris instintius, s'inicia també al cervell, la part on té lloc el nostre pensament. Aquest segon fet es de-

mostra no només per l'anatomia dels nervis, sinó també pel fet que l'infant humà, a diferència dels cadells de la majoria dels animals, no pot caminar quan neix sinó que ha d'observar els seus pares i gent gran fins que adquireix un patró intel·lectual de caminar. Quan hem après com caminar ja no deleguem aquesta activitat als centres nerviosos inferiors. Encara continua una activitat del cervell, tot i que l'hàbit fa que el seu control sigui inconscient la major part del temps. Això es demostra pel fet que quan una part del cervell és orgànicament i físicament lesionada per un accident al cap o per malaltia degenerativa, llavors aquesta persona ja no pot caminar, encara que la resta del seu cervell i del sistema nerviós estigui intacta.

D'això jo en trec la conclusió que, per la seva mateixa anatomia, per l'estructura del seu sistema nerviós (que és igual en tots els homes de totes les races i nacions) l'home està obligat a cercar la veritat, a trobar el que funcionarà en la seva vida aquí a la terra amb els altres homes, a aprendre totes les forces subtils així com les forces observades òbviament i fàcilment, que duen i controlen tota la nostra vida. Cap dictador no pot canviar l'anatomia humana. Això vol dir naturalment que, com que l'home està controlat pels seus pensaments, si fa un error intel·lectual, pot causar pèrdues i sofriments espantosos. Però també vol dir que, malgrat tots els desastres que li caiguin damunt, l'home s'ha d'alçar ell mateix i continuar cercant una visió més completa i acurada de la veritat. La natura espiritual de l'home i la seva natura emocional són també una part de la veritat. Els nazis i els feixistes tenen el mateix sistema nerviós que els demòcrates o els comunistes. Per mi això dona una base molt forta per a l'optimisme i la fe en Satyagraha. Vaig sotmetre aquesta deducció meua a un distingit físic que està en estret contacte amb tota la investigació moderna en aquest i en altres camps mèdics, i digué que creia que la meua conclusió era correcta, tot i que preferia declarar-la en termes de molt alt grau de possibilitats, tal com ara els científics prudents declaren la llei de la gravetat, només com amb molt alt grau de probabilitats.

Passant per exemples històrics de la fe Satyagrahi que la no-violència serà efectiva fins i tot contra gent entrenada en idees totalitàries modernes, és interessant de saber que els pocs quàquers d'Alemanya han estat menys neutralitzats que qualsevol altre grup religiós, aparentment perquè el poble alemany encara recorda amb gratitud el treball d'ajuda dels quàquers cap als alemanys durant els dies d'inanició del bloqueig aliat després de la guerra. També he llegit a la història real d'un presoner en una presó nazi,

que més tard es va escapar, que un gran servei fet per un dels presoners als guardians de les tropes d'assalt a la presó, es convertí més tard en la salvació secretament de la seva vida quan era torturat pels oficials a càrrec de la presó.

Si bé no ha estat provat per tota una nació, jo crec que Satyagraha duta a terme per un nombre considerable de gent d'una nació pot guanyar la seva llibertat, i amb aquest mètode podem continuar construint una civilització millor perquè la humanitat se superi i així se salvi el món.

Em sembla que les nacions occidentals s'equivoquen en condemnar Alemanya amb aquesta indignació moral, ja que el que ara fa Alemanya és el resultat de la manera com els aliats la tractaren durant i després de la guerra, amb mètodes tals com el bloqueig naval d'Alemanya de nou mesos, que causà la mort per inanició de quasi un milió d'infants i dones alemanys, i una inanició similar a Àustria, i totes les acusacions que fou Alemanya tota sola qui causà la guerra, i les moltes altres humiliacions infligides sobre ella i els seus líders. Això ha creat a Alemanya una mena de sensacions i pensaments mòrbids lligats amb la demència. És inútil i equivocat de condemnar una persona insana pels seus actes, especialment si hem causat la seva malaltia. Un proverbi xinès diu que un savi usa les altres persones com a mirall. Alemanya és el mirall dels aliats, en el qual, després d'un temps, veuen el reflex dels seus mals dins d'ells mateixos. Ho rebutgen amb horror però llur horror, si s'entengués, estaria relacionat amb llurs desharmonies i defectes.

Anant a un altre aspecte de la situació europea, un cert nombre d'observadors astuts, tant a Amèrica com a Ginebra, han declarat, després de llegir la premsa blanca anglesa i comparar-la amb les activitats de Lord Runciman i altres notícies dels diaris, que creuen que dues setmanes abans del discurs de Hitler a Nuremberg, Runciman digué als líders alemanys de Sodem que recomanaria a Chamberlain que Txecoslovàquia es desmembrés, que això fou transmès a Hitler, que llavors va saber que Chamberlain estava limitat al que Runciman aconseliés, per tant Hitler va saber que podia amenaçar amb la guerra i obligar Chamberlain a rendir-se. Sense tota l'evidència que li dona suport, que no tinc espai per afegir aquí, això pot semblar un estat increïble de coses. De totes maneres, puc dir amb tota seguretat que la gran majoria de l'opinió americana és que el partit conservador anglès creu que, si el prestigi de Hitler fos transtornat severament o si fos derrotat en una guerra, Alemanya tindria una revolució i es tornaria comunis-

ta, i aquest comunisme perjudicaria la classe governant britànica més que el nazisme o el feixisme. Per tant Chamberlain estava disposat a fer qualsevol cosa per evitar la guerra. És a dir, que el partit conservador ha posat els seus interessos de classe per damunt dels interessos imperials, i ha obligat a França a seguir l'exemple. Espero qui hi haurà un llarg període de reacció negra a Anglaterra i a França.

Per posar la qüestió d'una altra manera, em sembla probable que els mètodes moderns i les armes de guerra ara amenacen la seguretat de les classes governants tant com de les masses; directament a causa de la indiscriminació de les armes modernes i també indirectament a causa del perill molt més gran de revolució i de destrucció de la civilització per la guerra. Les armes es guardaran com a mitjà d'aterroritzar les masses (una noia anglesa, que es trobava a Londres al moment de la crisi, m'explicà que el pànic a l'extrem est de Londres a causa de la por de les invasions aèries era gran en excés, tot i que naturalment no s'havia permès que se'n fes cap menció als diaris). Si les masses estan aterroritzades, poden ésser reprimides de qualsevol manera amb l'excusa de la protecció contra les invasions aèries. Si s'usen les armes, no es dirigiran cap a una altra nació sinó cap a la classe treballadora. El capitalisme està en el seu període de davallada i desesperació. Mentre s'amenaça amb violència, els qui posseeixen el poder faran qualsevol cosa per mantenir llur posició de relatiu control, encara que això vulgui dir un empobriment general en el qual també hi prenen part. Només amb una Satyagraha totalment madura se'ls pot canviar crec.

Bé, podeu veure que no tinc molta d'esperança per a la civilització occidental. Les vostres creences es demostraran molt més ràpidament que qualssevol altres que s'hagin concebut. El vostre programa de Satyagraha, Khadi, reforma de Harijan, unitat indú-musulmana, indústries artesanals, i educació revisada per mitjà dels oficis, no només és del tot bo sinó que és l'esperança de l'Índia i l'esperança de tot el món, ja que està arribant a l'occident una gran caiguda econòmica que fara Khadi tan necessari allà com a l'Índia.

A causa d'aquestes creences vull escriure aquest llibre addicional en el qual ara estic treballant, en un intent de desenvolupar suggeriments per a mètodes d'entrenament en no-violència millors que el meu panflet, contestant les crítiques i dubtes del programa, integrant la filosofia i els mètodes, i demostrant la importància del treball manual. No ho pot incloure tot però, tal com en l'altre

exemple, estic intentant de posar-ho en terminologia i conceptes occidentals. En el trencament d'antigues formes de sentiment i d'acció, crec qui hi ha una gran necessitat d'una nova filosofia ferma sobre una millor manera de vida social i el camí per realitzar-la. És necessari que aquesta obra tingui accés a les biblioteques occidentals. Espero que aquest llibre sigui útil a l'Índia i també a l'occident.

Potser estic equivocacat, potser m'estic enganyant jo mateix, però de totes maneres, per això segueixo aquí, prenent el risc de perjudicar-me moralment i el risc que esclati la guerra i no pugui publicar aquest escrit. Si estic equivocacat ho pagaré a les pròximes reencarnacions.

Faig intents de tornar a l'Índia per veure si hi puc ajudar. No puc desconectar-me de l'Índia ni vull fer-ho. Creient com crec que el vostre moviment és l'esperança de tot el món, sento que així que pugui tenir acabat aquest llibre puc fins i tot ajudar millor el meu país si ajudo a enfortir el moviment a l'Índia. Quan podré venir no us ho puc dir. Vull veure-us i estar amb vós una altra vegada. Per favor, perdoneu-me que no comenci immediatament. Estic intentant d'usar les meves aptituds per a vós de la millor manera que puc veure. Vénen molts de transtorns i sofriments de la gent que no és capaç de pensar clarament sobre aquests problemes. Estic intentant de clarificar les idees.

Tinc unes quantes idees sobre com possiblement puc ajudar quan vingui aquí, però tot estarà subjecte a com siguin les necessitats en aquell moment. Encara que no pugui ajudar molt, m'agradaria ésser-hi.

Harijan, 24-12-1938

V. SOM TRACTATS COM A SUBHUMANS SE'NS DEMANA QUE SIGUEM SOBREHUMANS

(Això és un extracte de l'article de Mr. Hayem Greenburg del Jewish Frontier que Gandhiji cita al seu article "La qüestió jueva", capítol 77, pàgina 209 d'aquest llibre)

Al seu article referent a la qüestió jueva, una declaració per a la qual certs elements d'entre els jueus han esperat llargament amb impaciència, el líder espiritual de Young India ens dirigeix dues importants acusacions. Ens culpa de no exhibir l'heroisme del pa-

cifisme militant en aquelles terres on els jueus són perseguits, i especialment a Alemanya. D'altra banda ens acusa de seguir una política nacionalista - quasi imperialista - agressiva a Palestina i d'un desig de privar els àrabs de llur pàtria.

La primera acusació de Gandhi és ben natural i està en completa harmonia amb tot el seu concepte del món. El seu temperament no tolera la passivitat i les seves conviccions ètiques i religioses li dicten el deure de la resistència heroica i activa d'acord amb el principi indi de Satyagraha.

La idea que motiva Satyagraha no és, com diuen alguns, una estratègia pràctica que Gandhi "ordenà" per trobar els requeriments concrets de la situació índia. Fa molt de temps que la reivindicava com a idea universal que podia ésser aplicada per tots els oprimits i injuriats a tot arreu i independentment de la situació històrica específica. Personalment sento que les lluites individuals i de grup d'acord amb el pla de Satyagraha -a part de les seves implicacions morals i religioses- han demostrat ésser pràctiques i efectives. La veritat de l'ensenyament de Satyagraha - que d'altra banda ha estat expressat per Jesús i altres mestres jueus fa moltes generacions - és als meus ulls tan evident com un axioma matemàtic. Però he d'admetre que per aplicar el mètode de lluita de Gandhi és necessari acceptar-lo no només en un pla purament intel·lectual; també és imperatiu que sigui assimilat emocionalment, que es cregui amb tota la força del propi ésser. Aquesta fe no la tenen els jueus d'Alemanya. La fe en el principi de Satyagraha és una qüestió de disposició especial que per moltes raons els jueus alemanys no han desenvolupat. La civilització en la qual han viscut els jueus alemanys durant tantes generacions, i a la creació de la qual han contribuït amb tanta d'energia i habilitat, no els ha preparat per al "pathos" de Sathagraha. Com a resultat ara es troben indefensos. Els mètodes de defensa acceptats pel món europeu-americà, no poden ésser usats pels jueus alemanys. Ells no poden recórrer a la resistència passiva perquè els manca l'heroisme, la fe i els poders imaginatius específics que són els únics que poden estimular aquest heroisme. Quan Gandhi acusa els jueus alemanys de no tenir aquesta mentalitat realment heroica estic d'acord amb ell, però amb una reserva que ell també acceptarà, que aquesta acusació també s'hauria de fer a milions d'alemanys no-jueus que foren els esclaus del règim de Hitler amb odi impotent i sense demostrar més afinitat per als mètodes de Sathagraha que els jueus; contra milions d'italians que durant anys respiraren l'aire contaminat de llur pròpia tirania; contra els deu milions de

russos que perderen llurs forces en la guerra civil i que no troben llur camí en el mètode de Gandhi de resistir al despotisme roig; contra centenars de milions de xinesos que amb llur resistència militar ajudaren els agressors japonesos a saquejar llur país en comptes de seguir el camí de la no-cooperació.

És veritat que hom pot demanar, tal com ho fa Gandhi, que els jueus, particularment els jueus d'Alemanya, siguin els "pioners" de noves formes de lluita social al món occidental i que haurien d'ésser els primers d'adherir-se a Satyagraha. Gandhi desitja que donem exemple als alemanys no-jueus, que assenyalen el camí d'una creuada espiritual contra llur malvat govern. Deu tenir una bona raó per creure que el sofriment incomparable i la degradació als quals estan subjectes els jueus alemanys els "obliga" a actuar més heroicament i a ésser més "intrèpids" espiritualment que llurs veïns. No poso en qüestió la idea implícita a la demanda de Gandhi que hi ha una relació mútua entre la intensitat del sofriment i la intensitat de la reacció moral al sofriment. Però hi ha raons per suposar que quan el sofriment i els insults traspassen uns certs límits és ben natural que la reacció sigui una sensació de futilitat i de desesperança en comptes d'aquest heroisme que Gandhi suggereix. Això és especialment veritat quan el grup en qüestió no està preparat històricament ni psicològicament per a una catàstrofe així i per tant la considera un esdeveniment sobtat i inesperat. El profeta de Young India ha mostrat en aquest exemple una manca no-habitual de comprensió psicològica.

Gandhi hauria d'haver comprès que no és tan senzill predicar Satyagraha als jueus alemanys com a les masses índies, encara que sigui la casta més baixa "d'intocables". Tots sabem els mals del govern i de l'administració anglesos a l'Índia. Però s'hauria d'anar alerta amb les comparacions entre la situació de les masses índies avui o fins i tot fa vint anys, i la posició dels jueus alemanys avui.

Un Gandhi jueu a Alemanya, si en sorgís un, podria "funcionar" durant uns cinc minuts, fins que el primer agent de la Gestapo el dugués, no a un camp de concentració sinó, directament a la guillotina.

Si Gandhi demana heroisme als indis, el que demana dels jueus és una mesura de super-heroisme que no té exemple en la història. La comparació de Gandhi entre la situació del indis i la dels jueus alemanys conté un element de mala fe que s'hi ha ficat contra la seva voluntat i contra les seves intencions.

Però si Gandhi demana que practiquem el super-heroisme a

Alemanya, demana que a Palestina hauríem de renunciar als drets més elementals que cada poble pot i hauria de reivindicar. Quan demana per què nosaltres, "igual com els altres pobles de la terra", no fem la nostra casa a la terra on hem nascut i on ens guanyem la vida, això indica que no ha ponderat el drama extraordinari de la paradoxal història jueva. Els jueus han estat dispersos durant moltes generacions, i no pot ésser un accident que després d'estar en tantes terres i amb tants de pobles no s'hagin arrelat tant en aquests països que aquests hagin deixat d'ésser les "pàtries madrastrès".

Però Gandhi refusa de reconèixer el nostre dret a un territori distint per a establir-nos, un dret del qual frueixen, quasi sense excepció, tots els pobles del món. Si no fos així, veuria el problema de Palestina des d'un punt de vista polític i moral diferent. Ja que quan diu que "seria un crim contra la humanitat reduir els àrabs altius de manera que Palestina pogués ésser tornada als jueus parcialment o totalment com a pàtria nacional", oblida que, si l'honor nacional és en perill (aquest és el pes de la seva declaració, i sap prou bé que és millor no repetir les al·legacions de mal econòmic o cultural que se suposa que els jueus han causat als àrabs), també hauria d'haver pensat en l'honor jueu. O bé és deshonorable ésser una minoria en un país o és només una qüestió de prestigi fictici amb el qual no podem simpatitzar. Si només hi ha pseudo-honor, per què s'hauria de preocupar per por que els "àrabs altius" perdessin la joia d'un orgull envanit? Però si l'autèntic honor nacional és en perill, per què els àrabs l'haurien de fruir al llarg i ample de la península aràbiga, Irac, Líban, Transjordània i Egipte (una àrea quasi tan gran com tot el continent europeu) mentre que els jueus han d'estar privats d'aquest honor, fins i tot en una àrea que ocupa només un u per cent de la que hem mencionat abans; una àrea a la qual tenen drets històrics i el dret natural que han adquirit durant dues generacions de feina activa, iniciativa, heroisme i sofriment?

Des d'un punt de vista purament legalista, potser és possible estar d'acord amb ell que "els comandaments no tenen altra sanció que la de la darrera guerra". De totes maneres això no significa que la idea bàsica dels comandaments i del sistema de comandar, tal com ha estat practicat durant els darrers vint anys, nasqués de la guerra. La idea que hi ha darrera el comandament que, d'acord amb la constitució de la Lliga de Nacions, s'hauria d'aplicar en territoris on la població no està preparada per a l'autogovern, on els interessos locals han d'estar subordinats a consideracions més

importants de caràcter internacional, és potencialment d'un gran significat humanitari. És un preludi a la "societat civil" sobre la qual Franklin escriu al segle divuit; és un camí per a un control col·lectiu internacional més racional i més just de les riqueses del món. No ignoro els defectes que sobrecarreguen la Lliga de Nacions ni el seu trist destí durant aquests darrers anys que també han dut desventura a tota la humanitat. Però qui observi de prop les activitats de la Lliga en l'administració dels territoris comandats -naturalment excloent les àrees comandades pel Japó, un país que cínicament es burlà del control de la Lliga fins i tot quan els seus representants eren encara a Gènova -ha d'admetre que el sistema de comandaments és una passa endavant quan es compara amb els règims colonials incontrolats del passat i del present. El fet que un govern comandatari sigui responsable davant la comissió permanent, a la qual la majoria dels membres representen governs que no posseeixen territoris comandats ni possessions colonials, és en ell mateix un avenç en la direcció d'internacionalisme i d'humanització del món.

És llàstima que Gandhi s'acostés al nostre problema sense la serietat i la recerca apassionada de la veritat que són tan característiques del seu tractament habitual dels problemes. Per tant passà per alt les implicacions més profundes del sistema comandatari. També, per tant, fracassà a comprendre la tragèdia inigualable de l'existència jueva. Aquesta és la raó per la qual podem justificar el fenomen dels cinc estats àrabs que demanaven a Londres l'establiment d'un sisè la vigília de la fundació de dos altres governs àrabs sobirans a Síria i el Líban mentre al mateix temps sancionaven la negació del refugi als jueus en llur pròpia casa.

Això també explica la seva posició que els àrabs no han d'ésser reduïts a l'estat d'una minoria mentre desenes de milions de russos, polonesos, txecs, alemanys, irlandesos i italians viuen a dotzenes de països com a minories ètniques i mentre els jueus viuen com a minoria perseguida a tot el món.

Amb tots els meus respectes per al Mahatma (dubto que hi hagi cap altre home vivent que evoqui en mi aquesta consciència moral de la seva alçada) no puc fer altra cosa que sentir que en aquest cas ha traït la seva natura interior. No puc evitar la sospita que, pel que fa al problema de Palestina, Gandhi es deixà influenciar per la propaganda antisionista duta a terme entre els fanàtics panislàmics. El seu desig comprensible i digne de lloança d'un front unit amb els mahometans aparentment el confongué i el cegà a

realitats amb significat, i el privà d'aquesta claredat analítica que és part del seu ésser moral. Per la mateixa raó fa anys fou dut equivocadament a donar suport a l'agitació per al reestabliment del Califat, una institució que és tant diferent de les seves idees generals. Gandhi llavors s'equivocà, també s'equivoca en aquest cas i sembla que l'origen d'aquests errors sigui el mateix.

Harijan, 27-5-1939

ÍNDEX

	pàg.
Introducció a la 1. ^a edició Catalana.	
Lluís M. ^a Xirinacs	7
No-violència en evolució. Mahadev Desai	21
Al lector. M.K. Gandhi	25
Glosari	26
<i>N.º dels articles</i>	
1. La doctrina de l'espasa	29
2. En tinc prou amb una passa	31
3. Els terribles afgans	33
4. Els nostres veïns	35
5. Els amics de la frontera	36
6. L'alarma afgana	38
7. Política estrangera	41
8. Soldats	42
9. Hindús a l'Afganistan	43
10. La meva participació a la guerra	44
11. Per què vaig col·laborar a la darrera guerra	46
12. Com es perderen les esperances	49
13. El meu camí	51
	279

14. Swaraj	53
15. Què passa a occident?	53
16. Als amics americans	56
17. Instrucció militar obligatòria	62
18. Des d'Europa	63
19. Civilització europea	68
20. Una pregunta	71
21. La nostra impotència	72
22. Com a mitigació	76
23. Guerra o pau?	78
24. La no-violència, té límits?	80
25. No-resistència vertadera i falsa	83
26. Defensa de la no-violència	85
27. Guerra humanitària	87
28. Guerra contra guerra	88
29. Tornem-hi	90
30. La meva actitud cap a la guerra	92
31. Què hem de fer?	94
32. La meva actitud cap a la guerra	97
33. L'espasa contra l'esperit	101
34. Per motius de consciència	101
35. Les dones i la guerra	102
36. Un problema complex	104
37. El pacte Kellogg	106
38. La nostra opció	109
39. Programa militar	112
40. Dificultat de pràctica	116
41. Supersticions difícils d'eliminar	118
42. Quan es retirin els anglesos	120
43. Teoria i pràctica de no-violència	121
44. La força més gran	126
45. Una xerrada sobre no-violència	128
46. El futur de pau	131
47. Déu d'amor, no de guerra	132

48. La llei de la nostra existència	134
49. Doctrina de l'hinduisme	137
50. Trencaclosques d'Ahimsa	138
51. Un discurs sobre no-violència	141
52. El nostre fracàs	146
53. Una crida a l'autocrítica	148
54. L'opció	151
55. El poder militar contra el moral	153
56. Més preguntes	155
57. Qualitats d'una brigada pacífica	156
58. La qüestió de totes les qüestions	158
59. Misatge a la Xina	159
60. Conseqüència lògica	160
61. Si jo fos txec	162
62. Missió especial de la dona	165
63. Per què no grans potències?	167
64. Els jueus	169
65. Com combatre el bandidatge nacional	173
66. Resposta a crítics alemanys	174
67. Resposta a algunes preguntes	175
68. No-violència i crisi mundial	177
69. Un visitant japonès	184
70. La no-violència, és inefectiva?	186
71. La Xina i el Japó	188
72. Un món en agonia	189
73. Un món en agonia	198
74. Moviment de no-violència	202
75. Cap disculpa	205
76. Què cal fer?	206
77. La qüestió jueva	209
78. Rectificació	211
79. El grup d'Oxford i el rearmament moral	212
80. La resolució de la guerra	214
81. La crisi imminent	215

82. La visita a Simla	216
83. El perquè de les meves simpaties	217
84. Als valents polonesos	219
85. Manifest del comitè de treball	220
86. L'agonia d'una monja polonesa	227
87. És l'Índia un país militar?	228
88. Trencaclosques	230
89. L'actitud de l'Índia	233
90. A judici	235
91. Una pregunta	237
92. Antagonismes hindú-musulmans	239
93. Suport incondicional?	240
94. L'hora de la prova	241
95. Avalots de Sindh	243
96. A les bondadoses mans de Déu	245

APÈNDIX

I. Guerra contra guerra	251
II. Guerra contra guerra	255
III. Gat i rata	261
IV. No-violència, l'únic camí	266
V. Som tractats com a subhumans	
* Sens demana que siguem sobrehumans	272